

**LECTURA DE PLĂCERE DE LA TEORIE LA
EXEMPLE DE BUNE PRACTICI**

NR. 1/2018

**SIMPOZIONUL NAȚIONAL
"Importanța stimulării interesului pentru lectura de plăcere la elevi"
EDIȚIA I**

Cluj-Napoca
Octombrie 2018

**LECTURA DE PLĂCERE DE LA TEORIE LA
EXEMPLE DE BUNE PRACTICI**

NR. 1/2018

**SIMPOZIONUL NAȚIONAL
"Importanța stimulării interesului pentru lectura de plăcere la elevi"
EDIȚIA I**

Cluj-Napoca
Octombrie 2018

MINISTERUL EDUCAȚIEI NAȚIONALE
INSPECTORATUL ȘCOLAR JUDEȚEAN CLUJ
CASA CORPULUI DIDACTIC CLUJ
LICEUL TEORETIC „MIHAI EMINESCU” CLUJ-NAPOCA

*Lectura de plăcere
de la teorie la exemple de bune practici*

Simpozionul național *Importanța stimulării interesului pentru lectura de
plăcere la elevi*

Cluj-Napoca, iunie 2018

Colectivul de redacție:

Coordonatori volum:

Director Casa Corpului Didactic Cluj, prof. Mihaela POPESCU

Inspector de limba română, prof. Smaranda GRAUR

Director Liceul Teoretic „Mihai Eminescu”, prof. Simona DOBRESU

Director adjunct Liceul Teoretic „Mihai Eminescu”, prof. Lili CIOCAN

Prof. metodist Casa Corpului Didactic Cluj, Pompilia HERMAN

Prof. documentarist Liceul Teoretic „Mihai Eminescu”, Mihaela TURCU

Tehnoredactare:

prof. Mihaela TURCU

prof. Lili CIOCAN

Coperta:

Prof. metodist Casa Corpului Didactic Cluj, Dina PRIPON

Profesori colabotarori:

Andrei Mihaela
Antochi Cristina
Banica Gabriela
Barbă Amalia
Băsu Mihaela
Brie Camelia
Bucur Vanda
Budur Liliana
Căpușan Mihaela
Cărpinișan Alina Elena
Cheană Anca-Andreea
Ciubotaru Adriana
Coman Mihaela Ionela
Crăciun Daniela
Crișan Flavia-Cristina
Cuc Ligia
Dascăl Ramona-Maria
Dumitru Adriana
Dunca Claudia
Dumitru Mădălina Laura
Dup Vanesa Aruna
Fechita Luciana Petronela
Fekete Maria Ioana
Felhazi Carmen
Feroiu Maria
Feroiu Maria
Ploae Mona-Laura
Frunzăreanu Mihaela Valeria
Găvan Elena Diana

Ion Aura Ionica
Konnerth Iuliana
Lăpușneanu Mihaela –Cornelia
Lőrinczi Francisc-Mihai
Maria-Daniela (Pănăzan) Lorinczi
Lungeanu Georgiana
Marchiș Ramona,
Munteanu Roxana
Nagy Georgeta Ramona,
Pastramă Tudorița
Petrache Dorina Florentina
Petre Daniela Maria
Pop Nicoleta Mirela
Popa Rodica Nicoleta
Radu Elena
Sabangeanu Adina Elena
Stoica Adeluța
Trifu Andreea Daniela
Ungureanu Adina
Urs Gabriela
Văetiși Lorena
Vîrtic Lenica Matilda

Bibliotecari:

Cărpinișan Alina Elena
Corb Luciana
Fotache Claudia
Pușcaș Iuliana

Cuvânt înainte

Volumul de față prezintă celor interesați repere teoretice și practice privind identificarea unor strategii cât mai eficiente de stimulare a interesului elevilor de astăzi pentru lectura de plăcere, repere care au fost prezentate la Cluj-Napoca, în cadrul celor două secțiuni ale Simpozionului național *Importanța stimulării interesului pentru lectura de plăcere la elevi*, ediția iunie 2018.

Acest simpozion este legat de ediția a II-a a Festivalul-concurs național *Eu citesc! Tu... mai citești?*, activitate prin care participanții nu au dorit doar să atragă atenția, prin câteva observații mai mult sau mai puțin personale, asupra unui fenomen ce persistă de ani buni în rândul copiilor și al adolescenților, ci și să propună soluții concrete, verificate și verificabile, de stimulare a interesului pentru lectura de plăcere.

În cuprinsul acestei lucrări se regăsesc, pe lângă puncte de vedere teoretice ale unor cadre didactice experimentate, și exemple de bune practici, de strategii eficiente și proiecte de stimulare a lecturii de plăcere implementate cu succes, realizate în parteneriat la nivel intra/inter instituțional, urmate de lucrările premiate ale elevilor participanți la cea de-a doua ediție a festivalului amintit. Evident, acestea sunt legate tematic și de momentul istoric al Centenarului, întrucât valorile morale ale românilor în cei 100 de ani de la Marea Unire (patriotismul, generozitatea, onoarea, cavalerismul, curajul, eroismul etc.) se regăsesc în fiecare dintre ele.

Mulțumesc pe această cale tuturor celor care au făcut posibilă apariția acestui volum și celor care au crezut în reușita unui asemenea demers.

**Coordonator de proiect,
prof. Mihaela TURCU**

Partea I – lucrări simpozion

IMPORTANȚA LECTURII ÎN FORMAREA COMPETENȚELOR DE COMUNICARE

Inspector prof. Smaranda GRAUR,
Inspectoratul Școlar Județean Cluj

„Toată viața și toată societatea, laolaltă cu toată cultura, sunt o cheștiune de comunicare”.
(Constantin Noica)

Competența de comunicare este definită drept capacitatea care permite producerea și interpretarea mesajelor precum și negocierea sensului în contexte specifice, asimilate situației de comunicare. Noile cercetări completează ideea de competență cu cea de performanță, ambele văzute și ca indicativ de integrare socială. Distingem, în acest sens, competența lingvistică, definită prin cunoștințele despre formele limbii, despre evoluția lor, corelând semnificatul cu semnificantul în contextul producerii de sens. În fond, schema comunicării a lui Roman Jakobson presupune un emițător și un receptor care să cunoască și să descifreze codul, comunicare însemnând și decodarea mesajului.

Pe de altă parte, termenul de performanță presupune performanță lingvistică și de comunicare interpersonală. Aspectul lingvistic vizează atingerea standardelor academice, în vreme ce aspectul comunicativ se manifestă în capacitatea de manipulare contextuală a limbii. Din aceste motive, se impune studiul integrat, deschis de noul model comunicativ funcțional ce presupune o asimilare a limbii ca sistem viu. În acest sens, Alina Pamfil susține că disciplina limba și literatura română este situată la frontiera dintre științele limbii și literaturii și cele ale educației și psihologiei educaționale. Astfel, limba și literatura română produce efecte colaterale evidente, care pot fi controlate și evaluate din perspectiva construirii la elevi a competenței de comunicare și a performanței lor comunicative la toate disciplinele din planurile de învățământ. „Modelul comunicativ funcțional impune un sistem de strategii creative ce permit înțelegerea valorii elementelor lingvistice în context, dezvoltând abilitatea de a aplica cunoștințele despre rolul și funcționarea limbajului”, susține Alina Pamfil.

Mai mult, prin noile programe pentru clasa a V-a și a VI-a se tinde spre raportarea acestor elemente la realitatea imediată a elevului, care va înțelege mesajul și îl va decoda comparativ cu propria realitate interioară și exterioară. Din acest motiv, multe dintre textele alese sunt opere din literatura universală care urmăresc, în unitatea de învățare, aceeași temă.

Dacă pentru competența lingvistică e oarecum suficientă cunoașterea limbii, pentru performanța în comunicare și aspectul integrator, se impune literatura, iar de aici, implicit, lectura.

Așadar, vorbim totodată de formarea unei competențe de lectură, fie că abordăm textul literar sau nonliterar. Astfel, lectura apare ca o activitate intelectuală de bază a elevului, desfășurată în cadrul tuturor disciplinelor școlare, dar formarea competenței de lectură devine prioritară în cadrul disciplinelor cuprinse în aria curriculară limba și literatura română, limbi străine, limbi moderne, literatură universală, înscriindu-se într-un proces educațional flexibil și dinamic, implicând activități de înțelegere și receptare, decodare și interpretare, transformare și producere de noi sensuri și valori. Finalitățile de bază ale acestui proces de lectură îl formează atât competențele specifice prevăzute de toate programele școlare de la clasa I, până la clasa a XII-a (de înțelegere și receptare, de decodare și interpretare, de comunicare orală și scrisă etc), precum și un set de valori și atitudini obținute exclusiv prin educația literar-artistică, susține Vl. Pâslaru.

Evident că, se impune formarea unui cititor avizat care să fie capabil de a produce, oral sau scris text despre text, dar și text împotriva textului, atingând în acest fel, capacități de analiză, interpretare, argumentare, gândire critică. Este cititorul ideal, cel care se va putea folosi de toate acestea în viața de zi cu zi, în orice situație de comunicare. Este acel cititor/ vorbitor cu un limbaj articulat, coerent, nuanțat și expresiv. Este cititorul/ vorbitorul ideal, doar că în societatea actuală asistăm la o criză a lecturii, care îngrijorează de la cadre didactice și părinți, până la producătorii de cărți, fie ei autori, editori. Motivația lipsei timpului liber e desuetă fiindcă pentru calculator există întotdeauna timp liber.

Lectura a fost pusă la colț și, din păcate, a devenit o Cenușăreasă a activităților recreative pe motiv că e „depășită” și nu aduce cine știe ce „beneficii”.

Îngrijorați de starea lucrurilor, mulți dintre autorii noștri au decis să scrie, în ultima vreme, despre lectură și importanța ei. Pledoarii pentru lectură sunt cărțile și articolele lui Nicolae Manolescu, „Cititul și scrisul”, Gabriel Liiceanu, „Dans cu o carte”, Mircea Cărtărescu, „Care-i faza cu cititul?”, etc. Sunt pledoarii pentru lectură tocmai pentru că ea dezvoltă capacități pe care nicio altă activitate nu le poate atinge: comunicare, gândire, imaginație, creativitate, empatie, gustul estetic, artistic. Lectura permite concomitent accesul la toate acestea, cartea fiind o poartă spre cunoaștere. Aș vrea să depășim vechile clișee, prin care se spunea că lectura îți dezvoltă vocabularul și cultura generală sau imaginația. Da, sunt foarte adevărate și nu putem ignora importanța lor. Sunt însă, credem noi, cel puțin în formulare, perimate.

Lectura trebuie să devină mai mult, tocmai pentru că nu contează câte cuvinte cunoaștem, cât de bine știm regulile gramaticale, câtă imaginație avem. Contează cum reușim să le armonizăm pentru a exprima și a ne exprima. Acest deziderat poate fi atins doar prin lectură, la rândul ei, un act de comunicare avizat, un model de construcție vie, expresiv, nuanțat, subiectiv. Comunicarea presupune înainte de toate, decodarea mesajului. Lectura impune acest transfer și formează cel mai ușor și cel mai repede competența de comunicare.

Pledoaria pentru lectură poate continua. Adevărul e, așa cum susține și N.Manolescu că, a vrea să le explici oamenilor care nu au citit nicio carte în viața lor ce pierd, e totuna cu a explica unui surd frumusețea muzicii lui Mozart. Și, totuși, aș vrea să închei într-o notă optimistă cu un fragment din articolul „Care-i faza cu cititul?”, al lui M. Cărtărescu.

„Cărțile sunt asemenea unor fluturi[...] .Pe aripile fluturilor noștri de hârtie, asemenea unor solzișori care irizează lumini, sunt tatuaje ciudate înscrise cu cerneală tipografică. A trebuit să mergem la școală ca să le descifrăm. Stând confortabil pe spinarea mătăsoasă a marelui fluture, citim și zburăm. Căci fluturele nu se urnește de pe frunza lui dacă nu-i inventăm aripile adevărate, care nu sunt de hârtie, nici de cerneală, nici de cuvinte, ci de imagini, atingeri, mirosuri și melodii. Pe toate ni le imaginăm citind. Și atunci înțelegem că zborul, chiar dacă nu duce în lumi depărtate, se petrece întotdeauna în noi înșine.”

Bibliografie selectivă:

- 1.Cornea, Paul, *Introducere în teoria lecturii*, Ed. Minerva, București, 1988.
- 2.Pamfil, Alina, *Limba și literatura română în gimnaziu. Structuri didactice deschise*, Ed. Paralela 45, Pitești, 2000.
3. www.limbaromână.md

LECTURA, O POVESTE DE PLĂCERE

Prof. Simona DOBRESCU
Liceul Teoretic „Mihai Eminescu”, Cluj-Napoca

Cartea reprezintă dorință de cunoaștere, pasiune, visare, hrană pentru suflet și minte, povestea vieții. Criticul și istoricul literar francez Émile Faguet definea cartea ca fiind „o mică mobilă a minții noastre, motorul spiritului, unealta care vine în ajutorul lenei de-a gândi, a insuficienței noastre, cum și a bucuriilor sufletului”.

Cartea, ca obiect cultural, începe să-și piardă importanța și impactul asupra noii generații din cauza noilor alternative aparent mult mai atractive și, în orice caz, mult mai comode, care tind să capteze atenția celor dispuși să facă un efort mult mai redus și să ajungă mai rapid la un rezultat. Tendința înlocuirii lecturii cu petrecerea timpului în fața televizorului sau a calculatorului este explicabilă prin noul stil de viață în care mass-media și internetul acaparează, oferind o multitudine de informații facile și persuasive, dar care nu presupun o reflecție personală, un efort intelectual sau o pregătire anterioară.

Ne îndreptăm spre o civilizație a văzului, spre o civilizație a imaginii. Secole de-a rândul, scriitori de marcă s-au străduit să cizeze cuvântul, să-l facă să comunice o bogăție de gânduri și sentimente, iar astăzi totul se reduce mai ales la semne, la simboluri, la imagini. Abordarea lecturii unei cărți tipărite poate fi neatractivă, poate fi ceva banal, gândind din perspectiva noii generații născute în era digitală, care folosește cu dexteritate mijloacele IT. De aceea, lectura cărților în format electronic (e-books) este mai interesantă și mai potrivită pentru preocupările adolescenților.

Chiar dacă mai sunt copii și tineri care iubesc lectura, cei mai mulți adolescenți își caută informațiile pe internet, pentru a câștiga timp; în prezent doar elevii pasionați de lectură mai cumpără cărți ori merg la bibliotecă pentru a le împrumuta.

Specialiștii sunt convinși că „dacă o carte nu e trendy, elevul nu o citește“. Potrivit unor statisticii ce vizează rolul lecturii în viața elevilor, 20,25% dintre ei o consideră o pasiune, 12,65% - o obligație, 43,03% - un mod de a te instrui, 16,45% - un mod de a-ți petrece timpul liber și 7,59% - un mod de a uita de problemele zilnice.

Lectura de plăcere – este situația ideală și perfectă, fără recompensă materială, o poveste despre puterea cuvintelor de a crea lumi, o călătorie pe care o faci cu bucurie și pe care o împărtășești cu mare drag apropiaților.

Lectura obligatorie – reprezintă modalitatea prin care, constrâns fiind, reușești să cunoști anumite texte, fără a-ți asuma vădit rolul de cititor. Termenul *obligatoriu* este perceput ca având o conotație negativă, restrictivă, instalând un mod de gândire dirijat și mai puțin asumat, aflat într-o oarecare antiteză cu ideea de lectură. Tocmai de aceea lecturile au devenit *recomandate* pentru a ști mai mult, pentru îmbogățirea orizontului cultural, pentru dezvoltare personală, dar și pentru a face față provocărilor societății actuale.

Profesorii sunt în permanență preocupați să găsească noi modalități prin care lectura să redevină o preocupare constantă a elevilor, pentru ca și lectura recomandată să se bucure de plăcerea unui cititor în curs de a deveni pasionat. Prin urmare, stimularea creativității și a talentului elevilor prin promovarea creațiilor proprii, propunerea unor proiecte tematice sau studii de caz, întâlniri cu scriitorii, dezbateri pe teme literare, vizionarea unor filme și discutarea lor în paralel cu textul literar, dramatizările unor texte, activitățile interactive de genul cercurilor de lectură, dar și concursurile pe teme literare sunt doar câteva dintre activitățile ce se pot desfășura în școală și în afara ei, care au drept scop sensibilizarea elevilor în vederea transformării *lecturii obligatorii* în *lectură de plăcere*.

Lectura obligatorie, pentru școală, este văzută ca o datorie, fără plăcerea de a citi. De cele mai multe ori lectura merge greu și cărțile rămân uneori neterminate, deoarece realitatea despre care citește adolescentul nu corespunde realității trăite de el. Deci, cititorul contemporan este mai interesat, ca lectură, de ceea ce este actual, de scriitorii și operele *la modă*, de ceea ce are legătură cu el, cu modul lui de a fi și de a gândi, cu ceea ce poate face el.

Nicolae Balotă afirma că „un om al cărții nu se poate împiedica să nu savureze cartea nu numai ca pe un instrument care îi permite accesul într-o lume a cuvântului, a ideilor, a ficțiunilor, a simțirii mijlocite, ci și nemijlocit, în sine.” Deci, dacă cineva încă mai citește înseamnă că lectura îl conduce spre cunoaștere și autocunoaștere în același timp.

Atunci când începe o carte, orice lector are niște așteptări de la text: să aibă sens sau să fie coerent, să transmit un mesaj sau cel puțin să-l stimuleze pe cititor să reflecteze la unele teme serioase, să aibă chiar de la început o anumită transparență, să ofere mijloace interne pentru depășirea dificultăților și problemelor cu care se confruntă cititorul, să fie lecturat cu o viteză mai mult sau mai puțin constantă.

Cititorul grăbit, superficial, va găsi diverse motive pentru a nu duce lectura până la capăt: că textul nu are sens, că nu îl stimulează, că necesită prea mult timp, că nu este transparent, că e greu de citit, în vreme ce el, cititorul pasionat, se va apleca asupra lecturii de dragul ei, de plăcere, lăsând pe seama specialiștilor teoretizarea acesteia, fără modele de interpretare, cu riscul de a rămâne la nivelul de lectură inocentă.

Din punct de vedere practic, cea mai simplă definiție a lecturii bune (literare) pare să fie și cea mai hedonistă. Lectura bună este aceea care produce maximum de plăcere – un maximum de plăcere care să-l mulțumească pe cititor. Este foarte important să se retrezească interesul pentru lectură, rămânând ca mai apoi acesta să se transforme în pasiune.

Viciul lecturii, dependența de cuvântul scris, de cufundare în lumea ideilor prin intermediul cărții ar fi de dorit să nu mai rămână doar apanajul unora. Este de la sine înțeles că viața noastră mai cuprinde și alte lucruri, nu doar *povești* pe care să le citim. Nu suntem numai povești, însă fără poveste, fără posibilitatea de a scrie și citi povestea vieții, nu însemnăm nimic, sau însemnăm foarte puțin. Se spune că Arta este o provocare pentru timpul care ne ia și ne macină, că piramidele de la Gizeh sunt chemări ale eternității, ca versurile lui Rimbaud sau ca bolta Capelei Sixtine.

Bibliografie:

1. Balotă, Nicolae, *Arta lecturii*, Editura Cartea Românească, București, 1978.
2. Vlad Ion, *În labirintul lecturii*, Editura Dacia, Cluj-Napoca, 1999
3. Zusak Markus, *Hoțul de cărți*, Editura Rao, București, 2014

MATEMATICA ȘI LECTURA

Prof. Nicoleta – Lili CIOCAN

Liceul Teoretic „Mihai Eminescu”, Cluj-Napoca

În societatea actuală, pedagogia modernă accentuează necesitatea integrării tuturor categoriilor de elevi în învățământul de masă, prin adaptarea didacticii la particularitățile lor individuale. Învățământul normal tinde de asemenea să se specializeze din ce în ce mai mult în funcție de particularitățile individuale ale elevilor, folosind metode, mijloace și forme de predare-învățare-evaluare din ce în ce mai diferențiate. Diferențierea învățării exprimă necesitatea de a adapta conținuturile și strategiile educaționale în funcție de particularitățile diferențiale relativ comune unor grupe de persoane cum ar fi:

- aptitudini pentru matematică-fizică;
- aptitudini tehnice;
- aptitudini artistice.

Educația incluzivă (UNESCO) este un mod de educație adaptat la și individualizat în funcție de nevoile tuturor copiilor în cadrul grupurilor și claselor echivalente ca vârstă, în care se regăsesc copii cu nevoi, capacități și nivele de competență foarte diferite. Prin educația incluzivă este oferit suport - în cadrul școlilor de masă și al claselor normale - copiilor cu dificultăți de învățare, indiferent de originea lor socială sau de tulburările pe care le prezintă, acceptați alături de colegii lor "normali".

Atitudinea prea directivă, orientată spre produs și spre performanță a celor care lucrează în sistemul educațional general (educatori, învățători, profesori) trebuie schimbată, astfel aceasta fiind orientată spre proces, spre mediere și spre un stil de învățare individualizat. Prin extinderea perspectivei educației cognitive, profesorii vor fi capabili să utilizeze în mod flexibil mijloacele și materialele, vor putea mobiliza elevii în scopul dezvoltării gândirii individuale și a potențialului cognitiv, iar programa de învățământ va putea fi modificată conform necesităților.

Procesul de învățământ – în latura sa formativă – urmărește organizarea și conducerea activităților în direcția formării abilității de comunicare, a prelucrării informațiilor primite, independența în acțiune și dezvoltarea – de la cea mai fragedă vârstă – a gândirii sub toate aspectele ei, ca instrument al inteligenței și element important al personalității.

Forma de organizare a procesului instructiv-educativ preșcolar și școlar o constituie activitatea comună desfășurată cu grupa, respectiv clasa întreagă, care îmbracă două forme specifice de organizare a activității matematice:

- 1) activitatea matematică pe bază de exerciții;
- 2) activitatea matematică sub formă de joc didactic matematic.

După scopul didactic, activitatea matematică se desfășoară astfel:

- 1) activitate matematică de dobândire de noi cunoștințe;
- 2) activitate matematică de consolidare și formare a unor priceperi și deprinderi;
- 3) activitate matematică de sistematizare și verificare.

În dirijarea procesului de predare a matematicii la clasă am avut în vedere în permanență consolidarea, completarea și fixarea cunoștințelor.

Există o strânsă legătură între activitățile alese și cele de învățare dirijată, ele se influențează reciproc. Nivelul ridicat al fiecăreia dintre ele aduc un plus de valoare celeilalte, iar repetiția asigură trăinicia și temeinicia cunoștințelor, priceperilor, deprinderilor însușite.

După forma de evaluare:

- 1) activități formative: activitățile matematice de dobândire de noi cunoștințe și de consolidare – caracterizate prin evaluarea continuă a obiectivelor operaționale ale unei unități instructionale;
- 2) activități cumulative: activități de sistematizare și verificare – la încheierea unei unități de conținut, finalizate prin evaluare sumativă.

Lectura în cadrul tuturor tipurilor de activități matematice are două scopuri importante: elevii să învețe să coreleze noțiunile de matematică cu realitatea inconjurătoare, și să permită fiecăruia dintre ei să capete experiență proprie în ceea ce realizează.

Prin aceste activități se urmărește:

- * formarea capacității de a gândi în mod independent;

- * formarea capacității de a se orienta într-o situație nouă;
- * sesizarea problemei și găsirea metodei necesară pentru rezolvarea ei;
- * cultivarea spiritului de răspundere față de sarcinile încredințate;
- * sporirea încrederii în propriile posibilități.

În aplicarea acestei strategii de lucru am avut în vedere respectarea particularităților individuale solicitând toți elevii unei clase, atât pe cei care întâmpină greutăți în acumularea cunoștințelor, cât și pe cei care au posibilități deosebite, asigurând în acest fel stimularea dezvoltării lor.

Principiul individualizării și diferențierii învățării exprimă necesitatea de a valorifica cât mai bine posibilitățile și eforturile individuale ale elevilor atât în ceea ce privește persoanele înzestrate cât și în ceea ce privește persoanele mai puțin înzestrate.

În acest context sunt folosite strategii de individualizare a învățării ca:

1. sarcini instructive individualizate în funcție de aptitudini, înclinații, opțiuni;
2. fișe de lucru individualizate de recuperare, dezvoltare, auto-instruire;
3. pregătire individuală sub forma de meditații, consultații, discuții, autoinstruire.

Prin folosirea fișelor de lucru cu subiecte diferențiate am urmărit implicarea activă a tuturor elevilor clasei la desfășurarea orelor având ca scop însușirea noțiunilor specifice orei de matematică, după ritmul propriu fiecărui elev.

Fiecare elev este înțeles ca un participant activ la învățare și predare pentru că fiecare aduce cu sine în procesul complex al învățării și dezvoltării: o experiență, un stil de învățare, un model social, o interacțiune specifică, un ritm personal, un mod de abordare, un context cultural cărui îi aparține.

Predarea este un act de cooperare, descoperire și reflecție, la care participa atât profesorul cât și elevii unei clase. O resursa importanta pentru profesor in predare este cooperarea elevilor.

Bibliografie:

1. Ioan Străchinaru, *Didactica. Metode de învățământ*, E.D.P., București, 1987
2. Elena Tiron, *Pedagogie, Curs pentru studenți*, - în format electronic, 2005
3. Verza Emil, *Psiho-pedagogie specială*, E.D.P., București, 1994
4. Rădulescu Sorin, *Sociologia vârștelor*, Ed. Hiperion, 2000
5. *Cum să dezvoltăm potențialul cognitiv al copiilor cu dificultăți de învățare* editat de L. Lebeer
6. Fluieraș Vasile, *Teoria și practica învățării prin cooperare*, Ed. Casa Cărții de Știință, Cluj- Napoca, 2005
7. Vărăjmaș Traian, *Școala și educația pentru toți*, Miniped , București, 2004.

LECTURA ÎN IMPAS?!

Prof. Mihaela TURCU,
Liceul Teoretic „Mihai Eminescu”, Cluj-Napoca

Atunci când am inițiat proiectul unui festival-concurs al lecturii de plăcere eram convinsă că lectura este una dintre vulnerabilitățile societății actuale, cu care, din păcate, se confruntă și profesorii zi de zi, că refuzul de *a citi ce trebuie* este urmarea accesului necontrolat la tehnologie și mass-media, că elevii citesc orice, fără a avea criterii clare de selecție, că se reduce simțitor numărul elevilor care citesc din plăcerea de a simți mirosul fascinant al unor pagini răsfoite în tihnă într-o după-amiază rece de toamnă sau în serile lungi de iarnă, fără a exista presiunea unei evaluări iminente. Simțeam că este foarte greu să-i mai determinăm să acorde timpul potrivit lecturii individuale, particulare. Motivele invocate sunt întotdeauna extrem de variate: nu le place, nu au timp (din cauza temelor!!!), au un program foarte încărcat cu activități extrașcolare (evident, de cele mai multe ori acestea nu au nicio legătură cu cartea și lectura), nimeni din familie nu citește, sunt acaparați de emisiunile TV, preferă rețelele de socializare sau jocurile online/pe calculator etc.

Aceste convingeri ale mele au fost mereu alimentate de studiile de piață efectuate de specialiști, de sondajele de opinie și chestionarele aplicate în timp, de articolele de presă și reportajele tv, toate trăgând la unison același semnal de alarmă: **lectura a ajuns într-un mare impas!!!** Vă invit să răsfoiți doar câteva dintre ele:

- <http://ziarullumina.ro/de-ce-citesc-tinerii-tot-mai-putin-literatura-129619.html>
- <https://www.cotidianul.ro/cat-de-mult-se-mai-citeste/>
- <https://www.literaturadeazi.ro/panoramic/cati-copii-mai-citesc-de-placere>
- <http://dilemaveche.ro/sectiune/dilemablog/articol/de-ce-nu-mai-citesc-copiii>
- <https://republica.ro/de-ce-nu-citesc-copiii-nostri-ca-noi-pe-vremuri-de-ce-nu-mai-citim-noi-adultii-de-fapt>
- <http://www.contributors.ro/cultura/de-ce-nu-mai-citim/>
- <https://stirileprotv.ro/stiri/social/doar-8-din-100-de-copii-din-capitala-citesc-de-placere.html>
- https://observator.tv/social/nu-stam-tocmai-bine-la-capitolul-lectura-250133.html??ID=Taboola_Box
- <https://stirileprotv.ro/stiri/social/ziua-cartii-in-romania-bucurestenii-si-au-umplut-sacosele-cu-romane-de-dragul-gratuitatii.html>

Parafrazând unul dintre articolele găsite de curând pe www.republica.ro, aş spune că elevii nu prea mai au modele de adulți care să-și ocupe timpul cu această îndeletnicire. Lectura prea a devenit, în mentalul colectiv, un act specific numai spațiului școlar sau, în cele mai fericite cazuri, este legată de bibliotecile publice (acolo unde ele există!!!).

Întrebarea firească rămâne aceeași: ce se poate face pentru a readuce lectura în viața de zi cu zi, pentru a forma deprinderea de a citi încă de la vârste fragede. Sau, poate ar fi mai bine să ne

gândim cum să facem să păstrăm interesul pentru lectură ce pare a se pierde proporțional cu înaintarea în vârstă (începe așa, cam de prin adolescență!)?

Festivalul lecturii de plăcere, aflat la cea de-a doua ediție, s-a născut practic tocmai din nevoia de a găsi soluții comune, de a propune strategii eficiente care să nu rămână doar pe hârtie și în care să fie implicați cât mai mulți factori care pot avea o influență pozitivă în favoarea lecturii.

Școala nu poate lupta de una singură pentru a face față schimbărilor majore specifice, de altfel, societății în care trăim. Familia, bibliotecile, instituțiile de cultură, autoritățile și societatea civilă trebuie să contribuie firesc, într-un demers coerent, la derularea unor programe/proiecte menite să promoveze lectura și *s-o scoată din impas*; familia – printr-un interes crescut pentru lectura comună părinți/bunici-copii, instituțiile și bibliotecile - prin oferirea de servicii interesante, fonduri de carte actualizate și spații mai puțin convenționale de lectură, societatea civilă - prin proiecte de voluntariat în favoarea cărții și a lecturii, iar autoritățile - prin programe guvernamentale și suport material necesar. Cu alte cuvinte, fiecare să facă ceva mai mult decât să constate fenomenul îngrijorător și să lanseze semnale de alarmă în presă!

Experiența ultimilor ani arată că, cel puțin în unitățile de învățământ și în marile biblioteci publice, au fost demarate proiecte de atragere a elevilor/a publicului larg spre carte, spre lectura de plăcere.

Simpozionul național ***Importanța stimulării interesului pentru lectura de plăcere la elevi*** a permis cadrelor didactice din toată țara să împărtășească experiențe și exemple de bune practici, să ofere și celorlalți *rețeta personală* prin care a fost resuscitat interesul elevilor pentru lectură, prin care au fost sensibilizată comunitatea pentru a veni în sprijinul lor și prin care elevii pasionați de lectură au devenit, la rândul lor, voluntari în astfel de acțiuni. De asemenea, calitatea lucrărilor pe care elevi din toată țara le-au trimis la festivalul-concurs *Eu citesc! Tu...mai citești?* arată că există, timid, ce-i drept, o ușoară revigorare a lecturii în rândul populației de vârstă școlară.

Ne dorim doar ca această revenire pe făgașul normal să fie de lungă durată, ca lectura să iasă definitiv *din impas* și elevii de azi să devină cititorii activi de mâine, lectori autonomi, activi pe tot parcursul vieții.

Webografie:

1. <http://ziarullumina.ro/de-ce-citesc-tinerii-tot-mai-putin-literatura-129619.html>
2. <https://www.cotidianul.ro/cat-de-mult-se-mai-citeste/>
3. <https://www.literaturadeazi.ro/panoramic/cati-copii-mai-citesc-de-placere>
4. <http://dilemaveche.ro/sectiune/dilemablog/articol/de-ce-nu-mai-citesc-copiii>
5. <https://republica.ro/de-ce-nu-citesc-copiii-nostri-ca-noi-pe-vremuri-de-ce-nu-mai-citim-noi-adultii-de-fapt>
6. <http://www.contributors.ro/cultura/de-ce-nu-mai-citim/>

7. <https://stirileprotv.ro/stiri/social/doar-8-din-100-de-copii-din-capitala-citesc-de-placere.html>
8. https://observator.tv/social/nu-stam-tocmai-bine-la-capitolul-lectura-250133.html??ID=Taboola_Box
9. <https://stirileprotv.ro/stiri/social/ziua-cartii-in-romania-bucurestenii-si-au-umplut-sacosele-cu-romane-de-dragul-gratuitatii.html>

ACTIVITĂȚI CARE PROMOVEAZĂ LECTURA

Prof. Mihaela ANDREI,
Liceul Tehnologic “Tudor Vladimirescu”,
com. Tudor Vladimirescu, jud. Galați

„...nu este alta, și mai frumoasă, și mai de folos în viața omului zăbavă decât cetitul cărților.”

Miron Costin

Miron Costin sublinia că nu există un ideal nobil la fel ca “cetitul cărților”, de aceea elevii trebuie să înțeleagă că a citi o carte înseamnă a pătrunde într-un univers de gânduri, idei și sentimente ce îmbogățesc mintea și sufletul. Lectura este un indicator pentru gradul de civilizație a unui popor. Actul de a citi, este o condiție primă a reușitei elevului, apoi, mijloc de acces la cunoașterea generală și specializată, deci instrument al echilibrării sociale. Deși este determinată de diferiți factori (politici, sociali, economici, geografici, culturali) lectura rămâne la nivelul opțiunii individuale.

Lectura de plăcere devine, în contextul actual, desuetă, puțini fiind elevii care mai citesc pentru că le face plăcere. Elevii generației actuale manifestă un dezinteres tot mai vizibil față de lectură, cartea făcând parte din ce în ce mai puțin din viața lor în afara școlii. Mulți dintre elevii de gimnaziu de la școala în care predau nu au permis la biblioteca școlară sau cea comunală sau au renunțat să îl mai folosească odată cu trecerea la gimnaziu, în condițiile în care calculatorul și televizorul reușesc să ofere în ziua de azi mult mai mult decât o făcea până acum lucrarea tipărită, realitatea virtuală cucerind și îndepărtându-i tot mai mult de filele cărților.

Pentru reducerea acestui fenomen, școala și biblioteca școlară joacă un rol important în apropierea elevilor de lumea cărților și, implicit, de lectură. Cartea trebuie să devină parte din viața copilului de la cea mai fragedă vârstă. Ea îi ajută pe copii să parcurgă drumul cunoașterii de la concret la abstract, de la intuiție la reprezentare și fantezie. De aceea familia are un rol semnificativ în orientarea pozitivă spre lectură. Familia trebuie să fie sensibilizată asupra relației strânse dintre eșecul școlar și abandonul lecturii.

Pentru a determina intrarea autonomă a elevilor într-un proces continuu de lectură este necesară multiplicarea și diversificarea actelor de lectură ca și a motivațiilor pentru toate tipurile de texte. Cititorii de vârstă școlară medie, cu o atitudine socială în formare, caută, în bibliotecă lumea adiacentă lumii lor interioare, a visului și a devenirii, preferând să citească cărți de aventură, despre viața oamenilor, istorice, științifico-fantastice, polițiste. De cele mai multe ori însă fondul de carte din cadrul bibliotecelor școlare, este redus, și nu vine în întâmpinarea intereselor și nevoilor cititorilor. Procentul de reînnoire sau de actualizare a fondului de carte, mai ales în mediul rural, este nesemnificativ. Pentru ca biblioteca să devină utilă, aceasta ar trebui să regândească dinamica mijloacelor sale de comunicare cu cititorii: oferte de carte, acțiuni culturale în cadrul ei, promovarea bibliotecii pe sursele de socializare, existența unei pagini sau a unui site al acesteia, etc. Mulți elevi cred că la biblioteca instituției noastre, de exemplu, sunt numai cărți din programa obligatorie de lectură, ceea ce este departe de adevăr.

Formarea unei atitudini pozitive față de lectură reprezintă unul dintre obiectivele cele mai importante ale profesorilor de limba și literatura română, de limbi străine dar și una din sarcinile profesorilor dirigenți. În activitatea sa profesorul urmărește formarea mai multor tipuri de motivații pentru lectură:

- intelectuale: prin care elevul descoperă structurile vieții, construcția cunoașterii, descoperirea interacțiunilor;
- afective: plăcerea de a descoperi și de a organiza, curajul, inițiativa;
- socio-afective: toleranța, spiritul pacifist.

În vederea trezirii interesului elevilor pentru lectură se impun diferite activități și metode:

- Alegerea textelor în concordanță cu orizontul de așteptare al elevilor;
- Entuziasmul profesorului când citește;
- Transpunerea textelor literare în alt limbaj: mimă, joc de rol, pantomimă, dramatizare;
- Utilizarea metodelor interactive;
- Însoțirea activităților de citire cu cele de scriere;
- Parteneriate și activități comune cu biblioteca;
- Întâlnirea cu scriitori și critici literari;
- Dramatizarea unor texte cunoscute;
- Organizarea unor cercuri de lectură, cenacluri literare, a unor șezători și concursuri etc;

În cadrul orelor de dirigenție am încercat să aflăm care este atitudinea elevilor față de lectură pentru ca mai apoi să pot alcătui o serie de activități menite să îi atragă spre lectură. În urma analizei chestionarelor am observat că există la unii copii o atitudine relativ pozitivă față de lectură, în cea mai mare parte câștigată social. Elevii știu că este rușinos să recunoști că nu știi să citești dar nu și că nu citești. Știu să afirme că lectura este importantă și să argumenteze de ce este importantă. Am observat că abandonul lecturii se petrece nu atât dintr-o atitudine negativă față de lectură, cât dintr-o puternică indiferență afectivă: multora lectura nu le spune nimic, nu reușește să le capteze interesul și nu le oferă plăcere, ei nu cred că le poate folosi la ceva, în afara domeniului școlar. Percepția despre textele literare predate în școală este aproape unanim negativă. Din acest motiv, cei care practică numai lectura școlară nu cunosc decât rareori plăcerea lecturii. Foarte

puțini știu că poate exista o lectură care să le ofere plăcere. Elevii citesc de obicei textele care au legătură cu interesele concrete și imediate ale lor, cu condiția să nu fie prea lungi și prea grele. Cărțile în general, nu le trezesc curiozitatea, ei nu vorbesc despre ele cu părinții sau cu prietenii, nu le schimbă între ei. Copiii sunt foarte influențați de mass media iar viața lor este dominată de triada: televizor-muzică-calculator, nu direct, ci prin intermediul propriului grup. Lipsa promovării cărților în această zonă culturală are o influență nefastă asupra elevilor. De aceea influența copiilor asupra copiilor mi apare ca cea mai stabilă și eficientă metodă de promovare a lecturii.

Ținând cont de posibilitatea redusă a copiilor de a se întâlni cu cartea, familiarizarea cu aceasta pare o necesitate. Una din activitățile menite să stimuleze interesul și contactul cu cartea, desfășurată de mine în acest an școlar a fost: **„Biblioteca prin voi și pentru voi”**: Înscrierea în activitate a fost benevolă, astfel încât nu au participat toate clasele. Unele clase nu au dorit participarea la activitate, motivația fiind, în general, aceea că implicarea ar însemna o sarcină în plus, din acest motiv refuzurile au fost mai numeroase la clasele în care elevii se considerau/resimțeau supraincărcați: e.g. clasa a VIII-a și clasa a VII-a. Scopul acestei acțiuni a fost acela de a-i învăța pe elevi să facă loc lecturii în viața lor, să se gândească la ea ca la o activitate posibilă, nelegată neapărat de un regim de impunere și obligații școlare. În urma acestor acțiuni, participanții ar trebui să se gândească la lectură ca la o activitate posibilă și, dacă se poate, plăcută.

Obiectivele activității:

- Promovarea lecturii de plăcere;
- „Socializarea” lecturii prin popularizarea propriilor experiențe de lectură;
- Implicarea, motivarea, stimularea cititorilor.

Etapele activității:

1. Promovarea activității „Biblioteca prin voi și pentru voi” printr-un concurs de postere. Posterul câștigător a fost afișat pe holul școlii unde s-a desfășurat și a doua etapă a activității.
2. Prezentarea cărților.

Elevii au fost invitați să aducă cărți pe care le-au citit și doresc să le recomande colegilor. Ei au realizat o prezentare a cărții citite, însoțite de un slogan motivant și de câteva impresii de lectură. În urma acestor prezentări colegii au putut alege să împrumute o carte timp de o lună. Nu a fost nevoie de permis pentru a împrumuta o carte, dar împrumutul a fost înregistrat într-un caiet dedicat activității. S-au strâns 28 de cărți dar au fost împrumutate doar 22.

În calitate de profesor de limba engleză am dorit să stimulez plăcerea de a citi în limba engleză. În cazul cărților în limba engleză cel mai mare avantaj al lecturii este dezvoltarea pasivă a vocabularului, pentru că sensul multor cuvinte vor fi deduse din context ca și a obiceiul de a gândi în engleză, un factor cheie în dobândirea fluentei în exprimare. Un alt avantaj este observarea în practică a structurilor gramaticale folosite corect și expresiilor ce sunt utilizate în mod uzual în această limbă.

Pentru a trezi plăcerea lecturii în afara activității școlare am propus elevilor de clasa a VI-a o serie de cărți citite cu voce tare pe youtube. În selecția cărților am avut în vedere următoarele

criterii: vârsta elevilor, interesele lor, durata videoclipului, accesibilitatea sau gradul de dificultate a textului, imagini, etc. Videoclipurile alese erau scurte, între 4 și 10 min deoarece am considerat că este mai important ca elevii să citească, cât de puțin, în loc să nu citească deloc. Deși le-am propus povești citite cu glas tare de alte persoane, ei puteau să citească textul singuri de pe ecran. "Seeing red", "Class clown" de Robert Munch, "No, no, no day" de Rebeca Patterson, "I don't want to be a frog" de Dev Petty sunt câteva din cărțile sugerate elevilor mai ales datorită temelor prezentate și faptului că sunt amuzante. În ora următoare, am adresat elevilor întrebări legate de înțelegerea textului. Din discuțiile purtate la clasă am avut un feedback pozitiv în proporție de 100%. În ceea ce privește gradul de satisfacție a celor ce au citit poveștile. Ei le-au considerat amuzante și au declarat că nu li s-au părut foarte dificile. În ceea ce privește gradul de implicare procentul a fost mult mai scăzut, de doar 30%, în condițiile în care activitatea a avut un caracter facultativ, nu a fost obligatorie, ei citind din plăcere. Am observat după primele discuții în clasă despre povești (în cadrul unui curs opțional) și alți elevi au început să le citească, deși numărul nu a fost foarte mare.

Ținând cont că cititorul de carte este sau poate deveni prin însăși practica lecturii un bun descifrator de texte dintre cele mai diverse, în timp ce fenomenul invers nu se petrece la fel de ușor, cititorul de texte simple nu devine automat, un bun cititor de texte complexe și că lectura influențează pozitiv rezultatele școlare ale elevilor este important ca profesorii, indiferent de materia predată, să acorde o importanță sporită promovării lecturii.

Bibliografie:

1. Octavia Costea, **Didactica lecturii, o abordare funcțională**, ed. Institutul European, 2006
2. https://www.youtube.com/channel/UCVVRxOtQqiFoWEaQ_uTKe4jw

MODALITĂȚI DE REALIZARE A ACTIVITĂȚILOR DE LECTURĂ

Prof. înv. prim. Cristina, ANTOCHI
Școala Gimnazială Comuna Tămășeni, județul Neamț

„*Copiii noștri nu citesc*”. Iată o afirmație pe care o auzim astăzi din păcate din ce în ce mai des. Cartea, cândva principala uzină de miraje, e depășită azi de televizor, de DVD, de calculator și mai nou, de internet. Explicația succesului este simplă. Oferta întrunește cumulativ trei condiții: este atractivă, spectaculoasă și nu cere un efort mental special. În fața acesteia, alternativa lecturii pălește. Nevoia de ritm, melodie, zgomot, de continuă, neîntreruptă ambianță sonoră, tinde să reducă lectura la un minimum impus de obligațiile școlare. A căuta o soluție în acest sens nu înseamnă a milita pentru cultura scrisă în defavoarea celei audiovizuale, ci a privi lucrurile din

perspectiva complementarității lor, mizând pe caracterul prioritar formativ al celei dintâi și cel prioritar informativ și comunicativ al celeilalte.

Trebuie să pornim de la ideea că elevul are nevoie de un ghid bun, care să îl ajute să pășească în lumea mirifică a cărților. El nu știe ce ascunde biblioteca în spațiul ei magic și auster, nu bănuiește ce se află dincolo de un titlu, nu are idee că firele lecturii îl conduc spre surse fabuloase de idei și filoane de gândire. Însă, atâta vreme cât lectura este asumată ca gest impus, ea nu va avea succes. Elevul ar trebui să o înțeleagă ca necesitate și act de libertate a gândirii. Până la intrarea copilului la grădiniță, apoi la școală, familia este cea care poate insufla dragostea pentru lectură.

Cadrul didactic preia ștafeta și îndrumă pașii copiilor, în minunata lume a cărților, a textelor literare. El este cel care sensibilizează pe copil, cel care îl conduce pe nesimțite pe drumul cunoașterii. La începutul clasei pregătitoare, poveștile citite cu expresivitate- de către învățător sau de către elevii mai mari, pot stimula foarte ușor interesul copiilor pentru lectură. Cu atât mai mult dacă acestea sunt citite în bibliotecă sau într-un loc special amenajat din clasă. Povestea poate fi animată în unele momente de mimică și de păpuși mânuite de învățătoare sau de copii. Mai târziu, copiii pot continua și singuri acest exercițiu de citire expresivă pentru colegii lor. În perioada preabecedară se poate începe un exercițiu de construire a unei cărți, în mai multe etape: în prima etapă se organizează o activitate prin care elevii vor marca momentele povestirii: se citește începutul poveștii, apoi copiii sunt puși să deseneze momentul întâmplat. Se continuă povestea și tot așa se ilustrează fiecare moment, astfel că, la sfârșit să avem o ilustrare a poveștii pe momente: primul desen ne arată locul și personajele, al doilea începutul acțiunii ș.a.m.d. Desenele se capsează formând o cărticică ilustrată.

În perioada abecedară ei pot marca litere pe imaginile desenate (de exemplu, *pe cocoș litera c*), urmând ca în perioada postabecedară să noteze sub fiecare desen o scurtă frază care descrie acel moment ilustrat. Mai târziu, *în clasa a doua*, ei vor dezvolta pe verso, pe spatele desenului fiecare idee, povestind astfel în scris întregul text. În scopul apropierii de carte ca de un obiect special se pot organiza activități interesante la bibliotecă. O astfel de activitate este cea de sortare a cărților dintr-o serie de materiale, cele care sunt cărți, separate de cele care nu sunt cărți. Apoi sortarea cărților după tip: cele care sunt cărți de povești, de poezii, de colorat, cărți de științe, albume, dicționare, etc. Viitorul cititor are acum ocazia să observe diversitatea informației pe care o oferă cărțile.

Acțiunile întreprinse cu biblioteca, dau roade. Dintre acestea amintim: întâlnirile cu profesorii de română, seri de basme și de poezie, medalionul literar consacrat aniversării unui scriitor, concursurile literare „Recunoaște personajul !”, „Cine a spus ?”, „Cărei povești aparține imaginea?”, „Cel mai bun cititor sau recitator!”, călătoriile imaginare pe harta pe tema literară, etc. Un rol deosebit în stimularea interesului pentru lectură îl are înființarea bibliotecii clasei. Rolul de bibliotecar poate fi îndeplinit pe rând, de elevii care au obținut rezultate foarte bune la citire. Le putem cere elevilor să noteze cuvinte noi și expresii artistice, alcătuirea unor albume în caiete speciale sau chiar pe calculator pentru fiecare scriitor studiat sau cunoscut, cuprinzând date biografice și aspecte esențiale din opera lor sub formă de imagini și citate, va stârni curiozitatea,

interesul și dragostea elevilor pentru lectură . Urmează exerciții care se pot desfășura atât în bibliotecă, cât și în sala de clasă: „Găsește cartea”- pe o masă sunt împrăștiate cărți pentru copii. Sarcina copiilor este de a alege câte o carte, de exemplu, care are pe copertă animale sau care are în titlu o anumită literă (exercițiu util în consolidarea literei la clasa I) sau care are un nume în titlu etc.

Un alt joc atractiv „E cartea mea!” se poate face punând cărțile pe o masă cu titlurile la vedere. Fiecare elev își alege o carte. Învățătorul citește o poveste care include titlurile cărților. În timp ce se citește, copilul care are cartea cu titlul respectiv o ridică. După exerciții care îl fac pe copil să ia cartea în mână, urmează cele care îl fac să o deschidă, exerciții care au menirea de a stârni interesul copiilor pentru conținutul cărții- „Ghici ce e în carte”: fiecare copil își alege de pe masă o carte, apoi motivează alegerea acesteia și face predicții referitoare la subiectul cărții. Aceste predicții se consemnează, urmând a fi verificate de elev în timp ce va citi acea carte. O altă variantă: îi punem să citească prima pagină, pe cea de la mijloc și pe cea de sfârșit, urmând ca ei să facă la fel, predicții referitoare la conținutul cărții. Se mai pot introduce exerciții de citire rapidă și conștientă a unui fragment la prima vedere (elevul care a citit trebuie să pună o întrebare colegilor referitoare la conținutul textului citit), după care copiii fac predicții asupra cărții sau textului. Un alt tip de exercițiu „Reconstituirea” – este cel în care se prezintă elevilor copii ale copertilor unor cărți și o copie a unei pagini interioare, urmând ca ei să „reconstituie” cărțile. Este un exercițiu util de *citire conștientă*, în care copilul este pus în situația de a face analogii, comparații. Pentru a stârni interesul asupra conținutului cărții îi dăm o listă cu propoziții incomplete care va fi completată pe măsură ce elevul citește cartea. Exercițiul poate avea și alte formulări: propoziții adevărate sau false referitoare la unele evenimente prezentate în carte, la unele personaje etc.

Stimularea interesului pentru lectură se poate realiza înființând cercul „Prietenii cărții”. În clasă, pe un panou intitulat „Prietenii cărții” sunt scrise cărțile recomandate pentru a fi citite într-un semestru. Tot pe acest panou se atașează un plic în care elevii introduc un bilet în care să arate ce le-a plăcut sau ce nu le-a plăcut în cărțile citite . În acest fel putem cunoaște preocupările și preferințele elevilor , iar lectura poate fi orientată. Interesul pentru lectură poate fi stimulat și prin înființarea la nivelul clasei a unui cerc de teatru pentru copii. Elevii vor putea deveni actori, interpretând roluri preferate din lecturile citite. Activitățile teatrale pot fi organizate și în forma unor activități transcurriculare îmbinând astfel cunoștințe din mai multe arii curriculare cum ar fi literatura, muzica, științe ale naturii, educația plastică etc. O etapă importantă în formarea cititorului o constituie studierea biografiei autorului.

Excursia literară are avantajul că transferă elevul în ambianța scriitorului și a operei sale, determinând stări de trăire intensă care vor dăinui cu mai multă trăinicie în memoria elevilor, oferind *noi căi de receptare a operei literare*. Ea trebuie pregătită încă de la începutul anului școlar, prin indicarea bibliografiei pe care trebuie să o citească elevii pentru rezolvarea obiectivelor propuse. Cercetarea operei scriitorului înainte de efectuarea excursiei deschide noi orizonturi pentru înțelegerea semnificației mediului ambiant în care s-a format scriitorul. Atunci când este bine organizată, excursia literară îndeplinește funcțiile unei *lecții de fixare a cunoștințelor*, lecție

structurată pe o nouă modalitate, în care informațiile sunt verificate prin contactul direct cu universul inspirației artistului.

Șezătorile literare au influență pozitivă asupra elevilor. Elevii sunt impulsionați să caute materiale, texte în versuri sau proză, ghicitori sau proverbe și zicători. pentru a putea fi prezentate în cadrul activităților. La șezătoare putem invita și părinții pentru ca activitatea să capete un aspect de sărbătoare și a le face cunoscută activitatea noastră. Cu această ocazie recomandăm copiilor și lectura pentru perioada următoare, demonstrându-le părinților rolul important pe care îl au cărțile. Mulți părinți vor deveni astfel cititori alături de copiii lor și cumpărând cărțile recomandate vor pune bazele unei mici biblioteci școlare acasă. Am recomandat părinților, să povestească copilului, în fiecare zi câte o poveste, ținând cont și de dorința lui de a reasculta o poveste foarte îndrăgită. Să roage copilul să povestească pentru a-i îmbunătăți capacitatea de concentrare și de redare a informațiilor. Am amintit faptul că, stând un număr mare de ore în fața calculatorului, copilul întâmpină numeroase probleme în redarea unei întâmplări reale sau din lecturile sale.

Orice plimbare poate fi un motiv pentru lectură, dar un alt fel de lectură - cea a semnelor de circulație, a comportamentului, a culorilor, a reacțiilor celorlalți. Orice călătorie prin și în afara localității, este, de asemenea, un prilej pentru a povesti istoricul locurilor, pentru amintiri și impresii. Am sugerat părinților, ca în momentele lecturii, copilul să fie încurajat să redea prin desen ceea ce a înțeles, sau să asculte muzică potrivită textului audiat. Ținând cont de faptul că dezvoltarea cognitivă și emoțională a copiilor este diferită, părinții trebuie să fie atenți la dezvoltarea armonioasă, evitând comparațiile cu alții copii și observațiile care îi pot inhiba. Pentru citirea cărților acasă, putem să facem elevilor anumite recomandări, de exemplu cele referitoare la *înțelegerea textului citit*. Este necesar ca pe parcursul lecturii să te întrebi mereu dacă ai înțeles bine ce a vrut autorul să transmită. După lectura cărții în întregime, elevul și-a format despre ea o imagine unitară, de ansamblu. În funcție de această imagine, el își definește atitudinea față de carte și autor. Putem insista deci asupra dezvoltării deprinderii ca, după terminarea lecturii, elevul să reflecteze asupra ei. Acest moment de reflecție este o condiție a formării cititorului matur experimentat. Un exercițiu util în această fază este următorul: completarea unor fișe *cu propoziții incomplete, exerciții tip grilă/ cu alegerea multiplă sau adevărat/ fals sau jocul „Cine a spus asta?”* (cu replici celebre din lucrări bine cunoscute, elevii trebuind să identifice numele personajului, titlul piesei, autorul ei), exerciții prin care elevul își poate verifica capacitatea de receptare și înțelegere a textului citit.

Acțiunile prezentate au contribuit atât la formarea și dezvoltarea gustului pentru lectură, îmbogățirea vocabularului precum și la dezvoltarea capacității de exprimare orală și scrisă, a elevilor. Să nu uităm, că scopul lecturii, este acela de a forma progresiv un tânăr cu o cultură comunicatională și literară de bază, capabil să înțeleagă lumea din jurul său, să comunice și să interacționeze cu semenii, exprimându-și gânduri, stări, sentimente, opinii, să fie sensibil la frumosul din natură și la cel creat de om. Să urmărim exemplul marelui Mihail Sadoveanu, care a spus:

“Mi-a plăcut să caut frumusețile limbii și puterea vie a imaginilor. Le-am găsit în multe cărți ale trecutului și în creația anonimă a folclorului spre care m-am aplecat totdeauna cu interes și prețuire,... le-am învățat de la înaintași și de la dascălul meu de limbă...”

Bibliografie:

1. *Învățământul primar*, Nr. 4, Ed. Miniped, București. *** (2006)
2. Nuță, Silvia, *Metodica predării limbii române în clasele primare*, vol. I și II, Ed. Aramis, București. (2000)
3. I. Serdean, *Metodica predării limbii române în învățământul primar*, E.D.P București 1988

LECTURA, PRIMUL PAS SPRE CULTURĂ

Înv. Gabriela BANICA
Liceul de Arte „Ionel Perlea“, Slobozia

„O carte este un sprijin, o mângâiere, un îndemn. Este câte una căreia îi datorezi cât și celui mai bun învățător. Ba chiar care-ți este cât ți-au fost și părinții... Dar atunci trebuie să citim cu alegere.” (Nicolae Iorga)

Trăim într-o perioadă caracterizată printr-o dinamică deosebită în toate domeniile, în plină restructurare și sincronizare a învățământului românesc cu cel european. De câțiva ani încoace, se vorbește tot mai insistent despre o „criză a lecturii” care atinge societatea și școala românească. Nu este, însă, o criză specific românească. Ea există pe plan internațional și este combătută, cu toate forțele, de mulți ani deja, în America de Nord, dar și în majoritatea țărilor Europei Occidentale. Încă din anii '80, de exemplu, în Franța există numeroase asociații, programe educative și culturale la nivel național, create în sprijinul promovării literaturii și dezvoltării plăcerii lecturii în rândul tinerilor.

O importantă amenințare împotriva lecturii vine însă din partea mijloacelor audio-vizuale, a computerului și a televiziunii, care și-a extins enorm influența, grație dezvoltării posturilor private, a transmiterii emisiunilor prin cablu și satelit, a multiplicării unor programe cu succes la marele public (sport, „talk-show”-uri, concursuri etc.), în genere a aplicării unei politici abile de adaptare la gustul majorității telespectatorilor. E incontestabil că mai toată lumea consumă azi un timp cu mult mai mare decât în trecut în fața micilor ecrane, dar, după cum o arată indicii concordante, pare că elevii și adolescenții suportă impactul principal, cu alte cuvinte ei sunt în primul rând cei care se îndepărtează de lectură în favoarea audio-vizualului.

Nu ignorăm radioul, televizorul sau internetul, dar spre deosebire de aceste surse informaționale și de culturalizare trebuie să spunem că nimic nu poate înlocui cartea. Instruirea și cultura nu se fac numai prin presă, prin radio și cinematograf sau internet, prin televiziune sau pe

cale orală. Astăzi, filmele, diapozitivele, emisiunile de radio și televiziune, programele educaționale pe internet sunt folosite cu succes în școli ca mijloace moderne de învățămînt. Dar trebuie de reținut faptul că ele completează, lămuresc instructiv cunoștințele predate la curs și nu pot înlocui definitiv manualul — cartea ca obiect de studiu și lectură. Manualul sprijină direct pe elev în fixarea cunoștințelor expuse la lecții.

Cartea reprezintă mai întîi cel mai complet depozit al inteligenței omenești, înmagazinând în filele ei cunoștințe, sensibilitate, fapte pe care le păstrează intacte un timp nedefinit. O carte te trimite la alte cărți și toate împreună formează baza trainică a culturii noastre. Toate celelalte mijloace de răspîndire a cunoștințelor rămân subordonate cărții și subordonate vor rămîne oricât de mult se vor înmulți și perfecționa procedeele lor tehnice.

În afara cărții nu poate fi concepută azi o cultură sistematică a individului și implicit a societății. O carte o citești cînd vrei, cum vrei și de câte ori vrei. Acest prieten tăcut îți oferă ori de câte ori ai nevoie același răspuns fidel la fiecare întrebare și-l repetă cu nesfârșită răbdare pînă ce l-ai înțeles. Cartea este atât de înțelegătoare, încât atunci cînd n-ai înțeles-o nu se supără, nu jignește, te așteaptă să revii. O regăsești oricînd la fel de credincioasă și discretă.

„Cartea reflectă ca o oglindă lungul șir de secole al vieții omenirii, istoria luptei sale pentru existență, pentru un viitor mai luminos, suferințele, bucuriile, înfrîngerile și biruințele sale toate. Iubiți cartea, îngrijiți-o și citiți cît mai mult. Cartea ne este prieten credincios, de nădejde.” (G. F. Morozov)

Necesitatea îndrumării lecturii elevilor este indiscutabilă. Nu se pot contesta incapacitatea copilului și chiar a adolescentului de a se ghida fără greș în noianul de opere literare ce-i stau la îndemînă și nevoia călăuzirii lui în anii de formare intelectuală. Important este în ce măsură se poate exercita îndrumarea și pînă unde trebuie să meargă ea.

Dificultatea cea mai mare apare în momentul în care trebuie să se treacă la trierea cărților în: recomandabile și nerecomandabile copiilor. Sunt cărți dăunătoare prin conținutul lor, dar și contraindicate din cauza inaccesibilității la o anumită vîrstă.

Elevii au nevoie de sprijinul celor maturi nu numai în aceste cazuri, ci și atunci cînd, fără să-și dea seama, citesc cărți care depășesc puterea lor de înțelegere sau cînd, furați de un anumit gen de literatură — romane polițiste, cărți de aventuri, neglijeaza lectura unor scrieri recomandate de programa școlară.

Prin lectura elevilor la clasele primare se urmăresc finalitățile: consolidarea deprinderii de citire corectă, fluentă, conștientă și expresivă, formarea și dezvoltarea gustului pentru lectură, lărgirea ariei de informație a elevilor, creșterea interesului pentru cunoașterea realității, îmbogățirea și dezvoltarea sentimentelor într-o gamă complexă, cunoașterea și înțelegerea valorilor etice, cultivarea sentimentelor, convingerilor, comportamentelor morale, dezvoltarea gustului estetic, îmbogățirea și activizarea vocabularului, dezvoltarea capacității creative, formarea idealurilor etice și estetice, dezvoltarea capacității de a gândi, și de a se exprima în conexiuni interdisciplinare, lărgirea orizontului imaginativ, al capacității de imaginare a unor universuri posibile, ca o anticipare a lumii viitorului.

De aceea, grija deosebită în vederea îndrumării lecturii cade în sarcina învățătorului și a familiei. Părinții trebuie să cunoască lista lecturii suplimentare din programa școlară pentru clasa respectivă, urmărind după graficul și planificarea făcută de învățător a fi citite pe timpul unui semestru, texte literare recomandate zilnic de către părinți (și săptămânal de către învățător). La clasele mici (clasa I și a II-a), controlul se face oral prin lecții-dezbateri, iar la clasele a III-a și a IV-a se face pe baza consemnărilor efectuate de elevi pe caietele de lectură. Învățătorul trebuie ca săptămânal să verifice aceste caiete și să le corecteze.

Unii elevi nu citesc cărțile recomandate de învățător, ci se prezintă cu caietul pus la punct cu toate însemnările copiate de la „cititorii pasionați” ai clasei, pozând în fața educatorului că au citit cartea sau povestirea indicată spre studiu. În cazul acesta, învățătorul trebuie să aplice un test, evaluând printr-un chestionar mai complex dacă elevii au citit, au înțeles și pot analiza mai amănunțit aspecte din operele citite.

Alegerea cărților potrivite este numai primul pas. Al doilea pas și tot atât de important este deprinderea lecturii, obținerea eficienței ei maxime în urma citirii unei cărți.

Importanța lecturii este evidentă și mereu actuală. E un instrument care dezvoltă posibilitatea de comunicare între oameni, făcându-se ecoul capacităților de gândire și limbaj. Există factori care determină lectura elevilor: particularitățile de vârstă și psihice, preferințele lor, climatul familial, care pot transforma lectura într-o necesitate, o delectare sau nu. Când gustul pentru lectură este format din primii ani de școală, acesta rămâne pentru toată viața, o obișnuință utilă. Gustul pentru lectură nu vine de la sine, ci se formează printr-o muncă a factorilor educaționali (familia și școala), o muncă caracterizată prin răbdare, perseverență, continuitate, voință. Este cunoscut faptul că de la vârsta preșcolarității atât familia cât și grădinița depun eforturi pentru a influența universul copilăriei prin basme, povești și poezii. Această dificilă muncă e situată la nivelul superior, în primele clase ale școlii. Perioada de formare a gustului pentru citit coincide cu cea când se pun bazele acestuia, în clasele I-IV. Elevului mic trebuie să i se trezească curiozitatea spre lecturi, să i se cultive interesul spre cunoaștere.

Lectura în afara clasei lărgeste orizontul cunoștințelor primite în clasă. Este foarte important ca învățătorul să știe care sunt formele de îndrumare a lecturii în afara clasei. Forma cea mai cunoscută și cea mai des folosită în această activitate este povestirea. Cei care au citit, povestesc în clasă lectura citită. Se completează conținutul povestirii de către mai mulți copii. În ora de lectură elevii se întrec în a povesti cât mai mult și mai frumos, fapt care antrenează și pe cei mai puțini dornici de lectură. Tot ca o activitate atractivă care se poate desfășura pe marginea unui text citit este completarea unei fișe de lectură. Acesta poate cuprinde mai multe aplicații pe textul citit, cum ar fi: numirea titlului textului, a autorului, a personajelor principale/secundare, pozitive/negative etc., morala textului (dacă e cazul), realizarea unui desen reprezentativ, extragerea unor expresii frumoase, caracterizarea personajului preferat și multe altele.

O altă formă de îndrumare a lecturii în afara clasei o constituie formarea bibliotecii de clasă, precum și a bibliotecii personale acasă. Cea dintâi se realizează cu cărți aduse de copii și învățător, se fixează un bibliotecar elev și apoi se procedează la împrumutarea cărților.

Ghicitorile literare sunt mijloace atractive ce-i invită pe copii la lectură. Acestea se pot desfășura astfel: se citește un fragment și se cere elevilor să indice în ce operă au găsit acest fragment.

Învățătorul trebuie să țină o evidență a lecturii copiilor.

„Lectura – spunea istoricul N. Iorga – joacă un rol important în viața copiilor, un rol mai mare decât în viața celor vârstnici. Cartea citită în copilărie rămâne prezentă în amintire aproape toată viața și influențează dezvoltarea ulterioară a copiilor. Din cărțile pe care le citesc, copiii își formează o anumită concepție asupra lumii, cărțile formează la ei anumite norme de conduită.”

Lectura în afara clasei are ca scop să dezvolte gustul elevilor pentru citit, să le stimuleze interesul pentru carte, să le satisfacă dorința de a cunoaște viața, oamenii și faptelelor. Contribuie într-o măsură însemnată la îmbogățirea cunoștințelor elevilor, la formarea unui vocabular activ, bogat și colorat, la dezvoltarea dragostei de patrie, la educarea sentimentelor estetice.

În clasa a III-a, în vederea popularizării școlarilor harnici am conceput împreună cu elevii „Calendarul cititorilor!”. Fiecare elev avea o pagină personală ce cuprindea datele de naștere, un desen reprezentativ lunii sau anotimpului în care s-a născut. Sub desen, apăreau înșiruite și înregistrate cronologic cărțile, basmele, poveștile sau poeziile citite. Nimic nu se trecea în calendar fără dovada vie a prezentării lecturii în fața clasei! La sfârșitul anului școlar au fost evidențiați și premiați cititorii din top.

Un rol deosebit în stimularea curiozității și interesului pentru lectură al elevilor îl poate avea înființarea bibliotecii clasei, care se îmbogățește prin cărțile aduse de elevi. Rolul de bibliotecar poate fi îndeplinit, pe rând, de elevii care au obținut rezultate foarte bune la învățătură. Am considerat că elevii pot să alcătuiască singuri fișele de autor. Pentru aceasta am întocmit în clasă împreună cu ei fișa pentru scriitorul Ion Creangă în care am trecut date biografice și aspecte din opera lui. Le-am cerut să întocmească fișe pentru scriitorii Mihai Eminescu, Emil Gârleanu și George Topîrceanu și să le pună în plicuri pe care să scrie numele autorului. Au căutat date despre acești autori, iar unii au xeroxat chiar portretul scriitorului și l-au lipit pe plic. Cei care nu au avut suficiente date au colaborat cu colegii astfel că au reușit să-și facă fișa. Notațiile le-au făcut după următorul plan pe care l-am dat: denumirea lecturii (poeziei, basmului, povestirii), autorul, conținutul (pe scurt), personaje, expresii deosebite, citate.

Cunoștințele elevilor din clasa a IV-a, puterea lor de înțelegere mi-au permis alt fel de precizări și exigențe, cum ar fi atenționarea privind înțelegerea ideilor dintr-un text, care implică:

- Concentrarea atenției pentru a citi corect și a sesiza exact sensul enunțurilor;
- Întărirea voinței, pentru a nu ceda oboselii;
- Interes deosebit pentru descoperirea unor lucruri necunoscute anterior.

Toate acestea reprezintă condiții obligatorii pentru ca înțelegerea unui text să fie deplină, dar nu sunt singurele. Totodată, pentru înțelegerea textului este nevoie ca cititorul să aibă o serie de cunoștințe anterioare, să și le amintească imediat și să le raporteze la ceea ce citește.

Un cititor interesat să pătrundă sensul fiecărui cuvânt, al fiecărei fraze, nu trece mai departe când dă peste pasaje pe care nu le-a înțeles. El caută în dicționare, enciclopedii, sau consultă pe alții în legătură cu sensul cuvintelor necunoscute, și numai după ce le-a înțeles, merge mai departe.

În timpul lecturii cititorul gândește fără întrerupere, își amintește ceea ce a învățat până atunci, compară vechile cunoștințe cu cele asimilate acum, descoperă ceea ce este comun și ceea ce este propriu numai textului nou, sintetizează ceea ce citește, judecă valoarea lucrării parcurse, calitățile ei, apreciază în ce măsură i-a plăcut, l-a emoționat sau nu i-a plăcut, l-a indispus, plictisit, revoltat.

Este foarte important ca elevul să conștientizeze faptul că în lectură nu viteza contează, ci înțelegerea justă și deplină a textului, memorarea fidelă a elementelor esențiale, capacitatea de reproducere a lor ori de câte ori este nevoie. Când cititorul caută să pătrundă înțelesul fiecărui cuvânt, al fiecărei fraze, să descopere profunzimea ideilor și frumusețea stilului, el face o lectură activă. Cel care „aleargă” cu ochii pentru a parcurge cât mai multe Este foarte important ca elevul să conștientizeze faptul că în lectură nu viteza contează, ci înțelegerea justă și deplină a textului, memorarea fidelă a elementelor esențiale, capacitatea de reproducere a lor ori de câte ori este nevoie. Când cititorul caută să pătrundă înțelesul fiecărui cuvânt, al fiecărei fraze, să descopere profunzimea ideilor și frumusețea stilului, el face o lectură activă. Cel care „aleargă” cu ochii pentru a parcurge cât mai multe texte, fără să pătrundă sensul și valoarea lor, întreprinde o lectură superficială.

Scriitorul francez Jules Payot combate cu înverșunare acest fel de lectură: ” la mulți copii se dezvoltă o manie stranie: devorarea cărților. Niciodată nu se opresc pentru a înțelege, niciodată nu se întreabă dacă este adevărat ceea ce citesc.

Bibliografie:

1. Alexandru Gheorghe, *Lecturi literare pentru ciclul primar – îndrumător metodic pentru învățători, părinți și elevi*, Editura „ Gheorghe Alexandru”, Craiova, 1995
2. *Învățământ primar*, volumul I/1991, Culegere metodică destinată cadrelor didactice care predau la clasele I-IV, București, 1991
3. Constantin Cucoș- *Pedagogie*, Editura Polirom, Iași , 2006,
4. Constantin Parfene- *Compozițiile în școală*, E.D.P. București, 1980,
5. Aurica Pulbere, Adriana Kacso - *Învățământul primar*, Editura Miniped, București, 2003,

DE GUSTIBUS NON EST DISPUTANDUM

Prof. Amalia BARBĂ,
Liceul Teoretic „Mihai Eminescu”, Cluj-Napoca

Sintagma „lectură de plăcere” ar trebui să fie – din start – pleonastică: „a lectura”, pentru mine, cel puțin, este sinonim cu „a citi de plăcere” și „pentru plăcere”, „din pură plăcere”, gratuit, fără nicio condiționare exterioară... Pare la fel de absurdă și expresia „lectură obligatorie” sau „lectură facultativă”...

Totuși, a lectură devine actualmente o competență transversală – condiție *sine qua non* a competenței de „a învăța să înveți”. Așa încât mă întreb retoric: câți profesori de română nu s-a simțit ca Sisif cu bolovanul pus drept povară în spinare? „Trebuie să citească”, spun normativele pentru a se elimina analfabetismul funcțional: cu câțiva ani în urmă, la fiecare materie se stipulau pe hârtie cele 5 minute de lectură; astăzi, doar *mărețul timidul profesor de limba română* (vorba lui Dinescu în *Scurt reportaj. În sprijinul profesorului de română care cere mai multe ore de predare pe săptămână*) *abia apucă să învețe copiii că H₂O/se numea pe vremea străbunilor apă [...]că HPB nu-i o întreprindere oarecare/ci chiar Hortensia Papadat-Bengescu*. „Nu-l pot face să citească” se lamentează părinții. „Dați-le de citit cât mai mult” insistă mamele și bunicii. „Pe vremea mea citeam...”, „azi nu se mai citește...” exclamă nostalgicii.

Foto: Ioana Curtean, clasa a XII-a A, Liceul Teoretic „Mihai Eminescu”

Și totuși... (deseori) în ciuda noastră și nu neapărat datorită nouă, există elevi care citesc – poate nu Creangă, Caragiale, Slavici, Rebreanu... Poate nu literatură... Zilele trecute, o absolventă se minuna la telefon cum „au prostit-o” discuțiile de la orele de română să îi placă texte pe care cu greu le-a acceptat pentru bacalaureat... simțea o totală neaderență la literatura „canonică?” sau doar la gândul „de-a diseca” pentru examen, de-a explicita - conform unor puncte de reper – inefabilul versului *Nu credeam să-nvăț a muri vreodată?*

Nu întâmplător lectura se asociază cu hrana, cu savurarea culinară a simplității unor roade. În confesiunile provocate unor personalități culturale în legătură cu lectura (vol. *Cărțile care ne-au făcut oameni* coordonat de Dan C. Mihăilescu), amintirea juxtapune copilul Neagu Djuvara, dimineața petrecută lenevind în pat, strugurii și aventurile celor trei (patru) muschetari... Mănânci de plăcere – citești de plăcere... hrană pentru trup – hrană pentru suflet și/sau pentru minte.

Ar trebui să fac disocierea între a lectura beletristică și a lectura cărți științifice, religioase, autobiografice? Nu – am întâlnit cititori mai pasionați de „veridicul” discursului decât de variante

„fantasy”, mai pasionați de romane de „groază” decât de romane de dragoste, mai pasionați de pragmatismul situațiilor lecturate decât de plonjarea într-o lume ficțională. Așa că... haideți să ne închipuim biblioteca/librăria ca un imens festin unde găsești tot ce îți dorești, tot ce poțestești – important este să ajungi acolo, să te lași tentat să „guști” ceva ce ți-a făcut cu ochiul sau ți-a fost indicat de altcineva... Nu cred că există oameni care nu citesc, cred că nu a apărut în calea lor cartea care „să îi agațe”, care să îi prindă în mreje (și nu mă gândesc neapărat la cititul „la metru”, poți fi cititorul unei singure cărți, citite și răscitite).

Ce poate face profesorul/părintele/librarul/bibliotecarul/bloggerul/vloggerul? Să intermedieze – să fie el pescarul care aruncă undița cu cartea-momeală... Mi s-a întâmplat să aduc în discuție *Jurnalul Annei Frank* la o clasă de-a opta și o elevă nu doar că s-a simțit impulsionată să îl citească; mi-a cerut să îi recomand și alte cărți în același stil (deci, eu am fost cea pusă în dificultate); am dat opțiuni de citit la altă clasă (*Oscar și Tanti Roz*, *Un băiat pe lista lui Schindler*, *Coraline* și *Toporișca*), iar doi-trei elevi au devorat pur și simplu textul autobiografic și au venit stârniți să discute la oră experiența lecturii. Am găsit, printre elevi, cititori pasionați de fizică (în clasa a șasea puteau discuta fluent despre teorii din lucrare), de biografia unor oameni celebri (neurochirurgul care a scris *Mâini înzestrate* a atras-o pe o viitoare aspirantă la medicină), de psihologie, de filozofie, de spiritualitate... Au fost tot atâtea teste de dificultate pentru mine: căci nu poți iniția o discuție pe marginea unei cărți pe care nu ai citit-o; cu atât mai mult, nu poți formula cu onestitate o opinie...

Recunosc – citesc în rând cu generațiile - și le cer recomandări: trec cu nonșalanță de la *Petronela Piure-de-Mere* la *Al cincilea val*, de la *Despre inimă* la memorialistică și la istorie, de la „vampirologie” la literatura siropoasă a Irinei Binder. De ce?... Dacă vrei să agăți un elev necititor de literatură „serioasă”, te duci pe calea lui și practici arta de a-l seduce – pentru a se duce și în alte teritorii, puțin câte puțin... Mulți cititori adolescenți refuză ce li se dă de citit la școală, pentru că nu mai înțeleg acele realități, nu mai pot plonja în acel „spirit al veacului”/saeculum de care amintea Eugen Lovinescu în perioada interbelică. „**Actualizarea**” lecturilor este, așadar, o chestiune extrem de serioasă – poți găsi „n” elemente poluante în romanele „la modă”: de la trimiteri explicite din punct de vedere sexual până la recomandarea modelului american (cu farse și hărțuiri, cu atitudini populiste), de la accentul evident comic la supralicitarea subiectului despre boli incurabile, de la supravalorizarea adolescentului rebel până la conturarea unei lumi terifiante. Este dificil să gestionezi astfel de lecturi, este dificil să discuți despre ele într-un cadru oficial, este dificil să ignori plăcerile ilicite strecurate în cărți pe post de „realitate”, așa că... hai să „bookătarim”! (cu un termen preluat de la scriitorul Florin Bican). În urma unui sondaj realizat în anul școlar 2016-2017 împreună cu dna prof. Viorelia Sabău, am ajuns la construirea unui mozaic de lecturi, care - odată parcurs - justifică pe deplin titlul articolului:

Clasa a VI-a și a VII-a: Literatură română - *Fram*, *ursul polar* 4, *Amintiri din copilărie* 2, *La Medeleni*, *Basmele sau legendele românilor*, *Legendele Olimpului*, *D-I Goe...*, *Fluturi*. Literatură străină - *Charlie și fabrica de ciocolată* 10, *Aventurile lui Tom Sawyer* 7, *Heidi* 5, *Colț Alb* 5, *Insula delfinilor albaștri* 4, *Matilda* 4, *Cititorul din peșteră* 3, *Contele de Monte-Cristo* 2, *Tabăra* 2 *Huckblerry Finn*, *Cei trei muschetari*, *Moby Dick*, *Robinson Crusoe*, *Căpitan la*

cincisprezece ani, Călătorie în centrul Pământului, Vrăjitorul din Oz, Pinnocchio, Prinț și cerșetor, Insula misterioasă, Pulbere de stele, Poveste fără sfârșit, Zoe în Barcelona, Jurnalul unei adolescente Zurly, Tom Gates, James și piersica uriașă, Marele Nate, Jurnalul unui puști, Hoțul de cărți, Secretul peșterii, Darul lui Jhonas, The Hobbit, Harry Potter, Cântecul păsărilor, Ucenicul vrăciului, Insulele Canare, Aventură prin junglă, Morcoveață, Alice în Țara Minunilor, Harul, Paranormal, De vorbă cu Emma, Cel mai bogat om din peșteră, Sub aceeași stea, Înainte să te cunosc, Fugarii, Tunele, Don Quijote de la Mancha, Marile speranțe, 50 Shades of Grey, Siendo jugando de balancerto porundia, Furia roșie, Gestaro, Pretty Little Liar, Tres metros sobre el cielo, Tengo ganas de ti.

Clasa a XI-a: Literatură română - *Enigma Otiliei 5, O scrisoare pierdută 2, La Medeleni 2, Povestea lui Harap-Alb, Pădurea spânzuraților, Ion, Ultima noapte de dragoste, întâia noapte de război, Maitreyi, Amintiri din copilărie, Cireșarii, Fram, ursul polar; Fluturi 2, Jurnalul fericirii, Cartea oglinzilor, O scurtă istorie a românilor* Literatură străină - *Instalarea fricii 3, Soluția Schopenhauer 2, Atracția 2, M-am hotărât să devin prost 2, Minunea, Jurnalul unei puștoaice, Robinson Crusoe, Jane Eyre, Crimă și pedeapsă, Ultima cruciadă, 1984, 1084, Pe aripile vântului, Plânsul lui Nietzsche, Sanctuarul, Adulter, De vorbă cu Emma, Jurnalul unui Adam, Zi după zi, Chemarea monstrului, Doctor Sleep, Amintiri din întuneric, Cele 50 de umbre ale lui Grey, Pădurea umbrelor, Cum să îți găsești calmul, Tupac Amaru Shakur, Elixirul dragostei, Cartea gesturilor, Voi fi acolo, Prințesa Bari, Crima din Orient Expres, Fizica imposibilului, Ghidul leneșului, Ugly Love, Ce ne spunem când nu ne vorbim.*

Probabil că soluția cea mai viabilă rămâne cea a Șeherezadei: a arunca doar un apropo despre o carte, despre un personaj, despre un mesaj literar, astfel încât becuțele curiozității să se aprindă. Nu degeaba se spune „pofta vine mâncând!”.

LITERAȚIA, ÎNTRE LECTURA DE PLĂCERE ȘI COMBATEREA ANALFABETISMULUI FUNCȚIONAL

**Prof. dr. Mihaela BĂSU,
Liceul Teoretic „Vasile Alecsandri”, Iași**

Alfabetizarea a fost definită mult timp ca abilitatea de a citi și de a scrie, dar astăzi este văzută ca un întreg proces în care elevii dobândesc competențe complexe. Alfabetizarea nu dă acces doar la cunoașterea faptelor sau la formarea competențelor. Argumentele pentru alfabetizare sunt deseori insuficient explicate. Nu este vorba doar de producerea de adulți care pot fi angajați, nici de stimularea PIB-ului, nici de a fi mai vizibili în lume. Scopul educației este de a face oameni mai buni, mai capabili de a lua hotărâri în deplină cunoștință, capabili să se integreze deplin în societate.

A deveni literat nu este doar despre cunoștințe și abilități. Literația oferă un întreg mod de gândire; ne permite să urmărim argumente mai lungi și mai complexe decât sunt disponibile fără scriere, ne permite să purtăm discuții cu oameni din diferite medii sociale sau vârste diferite.

Dacă ne pasă cu adevărat de faptul că *toți* elevii noștri trebuie să aibă competente legate de literație, este vital să înțelegem și să definim complexitatea alfabetizării. Se fac confuzii între analfabetismul funcțional și *imposibilitatea de a citi sau a scrie*. În timp ce lectura este o parte a alfabetizării, alfabetizarea este un concept mult mai complex, care se schimbă în permanență datorită formelor tot mai diferite în care se dezvoltă.

Literația este probabil cea mai importantă parte a educației. Fără alfabetizare, toate celelalte învățări sunt imposibile. O bază solidă în alfabetizare poate fi un aspect esențial al progresului în carieră sau al succesului și o cale deschisă pentru cititul de plăcere.

Literația implică folosirea citirii, scrierii, vorbirii, ascultării și vizionării pentru a obține mai multe cunoștințe. Fără capacitatea de a avea oricare dintre aceste abilități, nu există absolut nici o modalitate de a dobândi alte cunoștințe. Literația este esențială pentru învățare.

Este esențial ca profesorii de limba și literatura română și limbi străine să nu fie singurii din școală care să sublinieze importanța alfabetizării. Este de datoria tuturor cadrelor didactice să faciliteze învățarea prin alfabetizare, căci literația trebuie să vină înainte ca orice alt tip de învățare să poată apărea și nu putem să creștem ca societate fără alfabetizare.

Literația presupune cunoștințele și abilitățile pe care elevii trebuie să le acceseze, să înțeleagă, să analizeze și să evalueze informațiile, să le găsească sensul, să exprime gânduri și emoții, să prezinte idei și opinii, să interacționeze cu ceilalți și să participe la activități de la școală și în viața lor dincolo de școală.

Adolescenții contemporani au nevoie de niveluri avansate de alfabetizare pentru a avea succes în viața profesională, pentru a acționa ca cetățeni responsabili și pentru a-și gestiona viața personală.

Analfabetismul funcțional este corelat cu absenteismul și abandonul școlar. Acestea produc un dublu eșec: odată pentru cei care nu înțeleg lumea în care trăiesc și se simt marginalizați, și încă odată pentru lumea însăși, care pierde unul dintre membrii săi, ce ar fi putut să contribuie la dezvoltarea omenirii.

Conform ultimului raport al Asociației Internaționale de Literație (ILA), alfabetizarea timpurie este considerată vitală. *Anumite comportamente și dispoziții îi ajută pe elevi să devină cursanți eficienți care sunt încrezători și motivați să-și folosească abilitățile de literație.*

Având în vedere că standardele de conținut se dezvoltă, este ușor să ne concentrăm doar asupra conținutului pe care îl predăm și asupra materialului. Avem atât de multe pentru a le spune elevilor și a le împărtăși...dar oferim elevilor suficient timp zilnic pentru a practica abilitățile de comunicare? Întrebați-vă *cum* putem transmite mai mult informațiile și cunoștințele elevilor?

În condițiile în care din ce în ce mai mulți copii din România abandonează școala, este nevoie de o strategie pentru stoparea fenomenului. În calitate de cadre didactice avem responsabilitatea cultivării și dezvoltării intelectului tinerilor. O componentă esențială a acestei sarcini este aceea de a asigura că elevii sunt educați.

Pentru ca elevii noștri să se angajeze într-o conversație academică sau să vorbească cursiv, au nevoie de o mulțime de practici cu conversații informale. Utilizați frecvent strategii moderne pentru a construi abilitățile orale ale elevilor, căci aceștia trebuie să vorbească, să își comunice ideile, nu să fie pasivi. De asemenea, un vocabular bogat și o fluentă sunt semnificative, căci elevii trebuie să poată merge dincolo de simpla înțelegere literală a unui text; ei trebuie să fie capabili să facă deducții și să evalueze importanța cuvintelor.

O strategie ar fi ca la fiecare 5-8 minute de explicație a profesorului, elevii să aibă posibilitatea de a se exprima liber. Puteți să vă plimbați și să ascultați, să evaluați informal și să verificați înțelegerea. Conversația ajută foarte mult la procesarea conținutului și conceptelor noi. De asemenea, elevii vor avea mai multe răspunsuri fructuoase de împărtășit. Asigurați-vă că întotdeauna oferiți timp de gândire suficient atunci când puneți întrebări elevilor.

De asemenea, elevii trebuie să scrie în fiecare zi, în fiecare clasă. Scrierea este un proces important. Nu este un simplu set de pași în care se pot colecta informații. Simpla învățare a pașilor procesului de scriere este lipsită de valoare. Elevii trebuie să vadă modul în care acești pași sunt folositori și îi vor ajuta în formarea lor. Pot fi utilizate scheme, desene, grafice pentru o mai bună înțelegere și învățare.

Prin încurajarea elevilor să citească de plăcere și să scrie, profesorii pun bazele educației solide și le oferă copiilor instrumentele necesare pentru un viitor de succes. În cadrul predării lecțiilor se pot folosi strategii eficiente de predare prin *lecturarea textelor noi*, înainte, în timpul și după citirea acestora, cum ar fi: vizualizarea textului, citirea unui obiectiv/scop, realizarea predicțiilor și a conexiunilor. Vocabularul nou trebuie predat odată cu cu restul lecției, și nu separat de aceasta. Dacă elevii citesc un text, cuvintele noi trebuie explicate și legate de diferite contexte, și astfel rata de reținere a noilor cunoștințe va fi mult mai mare. Utilizarea organizatorilor grafici vor fi de folos pentru toți elevii.

Unele abilități pot fi mai ușor de învățat prin imagini sau video, iar unele lucruri pot fi învățate doar prin practică.

Educația digitală joacă și ea un rol în acest sens prin promovarea conștiinței contextuale, utilizând atât abilitățile cognitive, cât și cele tehnice, și este deja o prioritate a școlilor din România.

Cunoașterea digitală este abilitatea de a utiliza tehnologiile informației și comunicațiilor pentru a găsi, evalua, crea și comunica informații care necesită atât abilități cognitive, cât și tehnice. Prin integrarea tehnologiei informațiilor în experiența de învățare elevii sunt capabili să absoarbă informații din medii diferite și să le rețină cu mai multă ușurință.

În *cadru nonformal*, misiunea profesorilor de a-i face pe elevi să vorbească cursiv, să citească de plăcere și să scrie devine mai ușoară. Prin activitățile extracurriculare se formează o punte între cunoștințele predate și punerea lor în practică. Educația nonformală scapă elevul de stresul notelor, disciplinei stricte, temelor, dar aduce o plus valoare prin stimularea creativității și a lucrului în echipă. Are rolul de a dezvolta mai multe competențe transversale precum vorbitul în public, lucrul în echipă, abilitățile de comunicare și socializare, leadershipul.

Implicarea elevilor în activități extracurriculare prin care să își exerseze abilitățile de literație este foarte importantă. În context nonformal copiii capătă încredere să exploreze, să

întrebe, să citească ceea ce doresc, să scrie proiecte și să își formeze competențe care îi vor ajuta în viața de adult.

Nu există o singură rețetă pentru o învățare de calitate și eliminarea analfabetismului funcțional. Există multe abordări diferite care pot fi utilizate cu succes, iar dacă profesorii nu sunt mereu de acord cu modul în care sunt predate lecțiile, acest fapt nu trebuie să constituie o problemă.

O metodă poate funcționa mai bine pentru un profesor, în timp ce pentru altul funcționează mai bine o alta, dar explorarea diferitor stiluri de abordare a lecțiilor și activităților extrașcolare nu poate duce decât la progres.

Bibliografie:

1. Băsu M, Berea G, *Să stăm de vorbă fără catalog*, Editura StudIS, Iași, 2013

COPIII ȘI TEXTELE LITERARE

Prof. psihopedagog Camelia BRIE
Școala Gimnazială Specială C.R.D.E.I.I., Cluj-Napoca

„Școlile să nu fie nimic altceva, decât ateliere pline de activitate. Numai astfel vor putea să probeze toți, în propria practică, adevărul că: învățând pe alții ne învățăm pe noi înșine”.

Filosofia și valorile promovate de curriculumul actual conțin principiile fundamentale care ne călăuzesc și ne orientează acțiunile educaționale. Filosoful și educatorul american Jon Dewey este printre primii care privește educația din punct de vedere social și din punctul de vedere al elevului, școala ca pe un instrument al libertății, finalitățile educației în concordanță cu cele ale societății. Școala trebuie să simplifice viața socială și să ofere elevilor experiențe reale de viață.

Dezideratele de modernizare și perfecționare a metodologiei didactice se înscriu pe direcția sporirii caracterului activ-participativ al metodelor de învățare, pe aplicarea unor metode cu un pronunțat caracter formativ în valorificarea noilor tehnologii instrucționale, care să-l implice pe copil direct în procesul de învățare, stimulându-i creativitatea, interesul pentru nou, dezvoltarea gândirii, reușind să aducă o însemnată contribuție la dezvoltarea întregului său potențial.

Dacă pornim de la ideea că orice copil are dreptul să-și trăiască fiecare episod al vieții după propriul mod de a fi, ne dăm seama că ei vor să învețe jucându-se și ei pot acest lucru pentru că nu sunt butoaie care trebuie umplute, ci focuri care trebuie aprinse.

Orcine știe cât de greu reușesc familiile astăzi să ofere propriului copil cele mai bune premise pentru cursul vieții.

Rolul cadrelor didactice este de a învăța părinții să fie solidari cu copiii pentru a-i educa în spiritul dezvoltării personalității și răspunderii proprii, deoarece nimeni nu va ști cum va fi ziua de mâine sau ce condiții sociale vor întâmpina copiii în viitor.

Orice strategie didactică poate deveni tehnică și artă educațională. Privită în acest fel, ea devine componentă a "stilului de predare" propriu fiecărui educator. Strategiile didactice ocupă un loc central în cadrul tehnologiei didactice, alegerea și folosirea lor depinzând în mod hotărâtor de pregătirea și personalitatea cadrului didactic.

Stilul "axat pe grup" pune accentul pe activitatea copiilor, pe participarea lor la descoperirea cel puțin a unei părți din cunoștințele ce urmează a fi învățate. Dialogul devine indispensabil, ca modalitate fundamentală de lucru, nu numai între educator și copii, ci și în interiorul grupului între membrii săi.

În ultimul timp se vorbește din ce în ce mai mult de învățarea experiențială, de cadru didactic cu rol de ghid sau facilitator al proceselor de învățare, de dezvoltarea potențialului fiecărui copil.

Cercetările recente din domeniul științelor neuronale ne arată că angajarea emoțională a elevilor în procesul învățării îmbunătățește și crește durabilitatea cunoștințelor și abilităților formate.

Imaginea școlii secolului XXI este încă neclară; însă liniile de forță pe care un observator atent le poate surprinde se pot caracteriza în două tendințe:

- centrarea pe „copil”, pe nevoile celui care este beneficiarul și, în același timp, partenerul nostru în propria formare;
- folosirea unor metode și stiluri moderne care să acopere cât mai bine întreaga sferă de interes a persoanei educate, persoană care va reprezenta resursa și creatorul de resurse pentru anii viitori.

ARGUMENT

Literatura pentru copii sugerează o diversitate de modalități de manifestare artistică și estetică. Textele literare utilizate în activități permit realizarea unor dramatizări, montaje literare, jocuri de rol, teatre de păpuși, păpuși pe degete, păpuși pe băț etc.

Teatrul de păpuși este una dintre modalitățile ce se bucură de interes din partea copiilor. Este un mod de însușire a literaturii pentru copii, de formare și dezvoltare a deprinderilor de exprimare clară, corectă și expresivă, de dezvoltare a dragostei pentru frumos, pentru valorile morale.

Prin teatru oferim copiilor prilejul de a trăi, alături de eroii îndrăgiți, momente de mare intensitate afectivă.

Teatrul de păpuși pe băț sau pe deget este o formă plăcută de manifestare a tăirilor și stărilor unor personaje. Presupune inițierea copiilor în mânuirea păpușilor, în asumarea rolului de „artiști”. Ușor de confecționat, chiar cu ajutorul copiilor, păpușile facilitează însușirea poveștilor și a basmelor, transpunându-i pe artiști în personaje.

La fel de mult le place să se costumeze și să intre în pielea personajelor.

Montajele literare dau prilejul copiilor să se manifeste în fața părinților, a prietenilor, a cunoscuților, să își stăpânească și depășească emoțiile.

Dramatizările îi obligă să inventeze și să îmbogățească replici.

Jocurile de rol le permit să fie spontani, naturali, creativi.

Optionalul oferă copiilor o motivație pozitivă și multă satisfacție ori de câte ori scenetele, dramatizările, spectacolele sunt prezentate în fața colegilor sau a părinților(invitaților).

1.Realizarea distincției între genurile literare(liric, epic, dramatic) prin intermediul textelor cu care sunt familiarizați.

Obiective de referință

Exemple de comportamente

- să recite o poezie
- să spună o poveste
- să prezinte o scenetă interpretând rolul povestitorului
- să interpreteze texte literare
- să facă distincție între povești, scenete și poezii;
- să precizeze trăirile sufletești pe care le au ascultând și interpretând fiecare text (durere, supărare, bucurie)

2. Exprimarea dorinței de a interpreta unul dintre roluri și precizarea categoriei din care face parte personajul.

Obiective de referință

Exemple de comportamente

- Să opteze pentru un rol sau un text literar
- să opteze pentru un rol
- să manifeste dorința de a recita sau de a interpreta un rol
- să interpreteze personajul pentru care a optat conform indicațiilor scenice
- să recite cu trăire sufletească adecvată textului

3. Transpunerea în rol a copiilor, imitarea acțiunii sugerate de text pentru fiecare personaj și folosirea unei intonații adecvate personajului

Obiective de referință

Exemple de comportamente

- Să identifice personajul cu propria persoană
- să redea mimica personajului
- să redea gestică personajului
- să imite miscarile personajului

4. Inventarea unor replici pentru personaje, a unor rime, ghicitori, scurte poezii

Obiective de referință

Exemple de comportamente

- Să găsească replici pentru personaje
- să inventeze replici pentru personaje prezentate în text prin vorbire indirectă

5.Organizarea si prezentarea unei scenete literare

Obiective de referință

Exemple de comportamente

- Să realizeze cadrul adecvat pentru o scenetă
- să confecționeze decoruri și costume
- să amenajeze spațiul disponibil

- să stabilească cine interpretează fiecare personaj
- să precizeze mișcările scenice ale personajelor
- să stabilească cine este prezentatorul, cine este povestitorul.

Bibliografie:

1. Cerghit, Ioan, Neacșu Ion, *Prelegeri pedagogice*, Polirom, Iași, 2001
2. Cucoș, Constantin, *Pedagogie*, Polirom, Iași, 2002
3. Niculescu, Rodica, *Pedagogie preșcolară*, Ed. Pro Humanitate, București, 1999;
4. Nicola, Ioan, *Tratat de pedagogie școlară*, Editura Aramis, București, 2000
5. Sălăvăstru, Dorina, *Didactica psihologiei*, Polirom, Iași, 2002
6. Tomșa, Gheorghe, *Psihopedagogie preșcolară și școlară*, M.E.C, București, 2005
7. ***, *Psihopedagogie*, Polirom, Iași, 1998

IMPORTANȚA LECTURII ÎN INSTRUIREA ȘI EDUCAREA ELEVILOR

Prof. înv. primar Vanda BUCUR
Liceul de Arte „Ionel Perlea“, Slobozia

Cartea este o comoară fără de preț, în care unii își adună cele mai frumoase gânduri, ca alții să le poată folosi în voie. Cartea reflectă ca o oglindă lungul șir secole ale vieții omenirii, istoria luptei sale pentru existență, pentru un viitor mai luminos, suferințele, bucuriile, înfrângerile și biruințele sale toate. Cartea ne este prieten credincios de nădejde. O carte te trimite la alte cărți și toate împreună formează baza trainică a culturii noastre. Toate celelalte mijloace de răspândire a cunoștințelor rămân subordonate cărții și subordonate vor rămâne oricât de mult se vor înmulți și perfecționa procedeele lor tehnice

Importanța lecturii este evidentă și mereu actuală. E un instrument care dezvoltă posibilitatea de comunicare între oameni, făcându-se ecoul capacităților de gândire și limbaj. Există factori care determină lectura elevilor : particularitățile de vârstă și psihice, preferințele lor, climatul familial, care pot transforma lectura într-o necesitate, o foame de carte, o delectare sau nu. Când gustul pentru lectură, cultul pentru carte s-au format din primii ani de școală, aceasta rămâne pentru toată viața o obișnuință utilă. Gustul pentru citit nu vine de la sine, ci se formează printr-o muncă a factorilor educaționali (familia și școala), o muncă caracterizată prin răbdare, perseverență, continuitate, voință. La vârsta preșcolară, atât familia, cât și grădinița, depun eforturi pentru a influența universul copilăriei prin basme, povești și poezii. Această muncă este situată la nivelul superior, în primele clase ale școlii. Perioada de formare a gustului pentru citit coincide cu cea când se pun bazele acestuia, cu ciclul I-IV. Lectura necesită nu numai îndrumare, ci și control.

Sondajul în lectura particulară trebuie să constituie o cerință obligatorie, manifestată în cadrul verificării cunoștințelor elevilor și în fiecare lecție.

Lecturile parcurse de elevi date ca teme (de exemplu, lectura literară a operelor studiate în fragmente), prezintă importanță și din punctul de vedere al tehnicii cititului : exactitate, claritate, nuanțare – necesare pentru întregirea cunoștințelor transmise la clasă. Studiul lecturii în ciclul primar este grupat în trei forme de realizare: texte de citire studiate prin manualele de citire ale fiecărei clase; texte de lectură (intercalate între textele de citire); lecturi suplimentare extrașcolare prevăzute în lista programei școlare, grupate pentru fiecare clasă de studiu a ciclului primar, pentru a fi citite și cunoscute de elevi. Lectura în afara clasei are ca scop să dezvolte gustul elevilor pentru citit, să le stimuleze interesul pentru carte, să le satisfacă dorința de a cunoaște viața, oamenii și faptele lor.

Lectura contribuie într-o măsură însemnată la îmbogățirea cunoștințelor elevilor, la formarea unui vocabular activ, bogat și colorat, la dezvoltarea dragostei față de patrie, la educarea sentimentelor estetice. În practica școlară se folosesc diverse forme de îndrumare a lecturii în afara clasei. Cele mai importante sunt: expunerea prin povestire, conversația sau dezbaterea, activitatea cu cartea prin citirea expresivă a învățătorului, recenzia, lecțiile de popularizare a cărții, metoda demonstrației, excursiile literare, întâlniri cu scriitorii, șezători literare, seri de basme și de poezie, medalionul literar consacrat aniversării unui scriitor, simpozionul literar, concursurile « Cine știe, răspunde ! » pe teme literare, călătoriile imaginare pe hartă, pe temă literară, confecționarea unor albume literare, tabere de creație literară, presa, revistele literare, radioul, televiziunea, etc.

Pentru a-i determina pe copii să devină cititori pasionați este necesar să se formeze, cu răbdare și stăruință, gustul pentru lectură. Îndrumarea lecturii elevilor este o acțiune dificilă și de durată. Lectura sistematică și bine îndrumată îi ajută pe elevi să-și lărgască orizontul cunoștințelor și să asimileze mai ușor lecțiile, contribuie la dezvoltarea gândirii și a limbajului, trebuie să se țină seama de toate aceste considerente, precum și de emotivitatea accentuată a școlarului.

Școala trebuie să sublinieze importanța lecturilor pentru stimularea imaginației, pentru informarea copiilor și, mai ales, pentru educarea voinței, a curajului, a stăpânirii de sine și pentru cultivarea unor sentimente nobile. În zilele noastre, computerul și mass-media concurează serios cu lectura independentă a elevilor. Informația este mai rapidă prin televiziune sau prin calculator, iar citirea cărților pare ceva învechit. În prezent, omul este pragmatic și grăbit, are puțin timp pentru citit. Fără a minimaliza importanța mijloacelor moderne de informare, învățătorul are datoria de a apropia elevii de carte încă de la vârstele mici, dar nu obligându-i să citească, ci trezindu-le interesul pentru această activitate.

În toate demersurile pe care le întreprindem pentru îmbunătățirea competențelor de lectură, trebuie avută în vedere necesitatea nu atât cantitativă a lecturii, cât cantitatea receptării, câștigul în ce privește simțul și gustul estetic, universul intelectual, dragostea pentru lectură. Școala are menirea e a forma un lector competent, dar și un cititor care să își formeze gustul propriu pentru lectură, devenind astfel un cititor activ pe tot parcursul vieții.

Formarea și cultivarea gustului pentru lectură reprezintă unul dintre obiectivele fundamentale ale orelor de limba și literatura română.

Succesul în lectura particulară a elevului este asigurat, în mod deosebit, de capacitatea lor de a înțelege prin efort propriu mesajul celor citite.

Dascălul are dificila misiune de a-l întoarce pe cititor la carte, folosind diverse metode, cât mai active, mai antrenante și mai atractive. Datoria noastră rămâne promovarea unor soluții directe de stimulare a lecturii, încercând să ne optimizăm demersul educativ prin realizarea unui schimb de idei, de metode, de activități, de materiale didactice și sprijinul dezvoltării sferei motivaționale a elevului.

Fără a minimaliza importanța mijloacelor moderne de informare, învățătorul are datoria de a apropia elevii de carte încă de la vârstele mici, dar nu obligându-i să citească, ci trezindu-le interesul pentru această activitate.

Scriitorul român I.L. Caragiale afirmă acum aproape un secol: „O carte bună de citire, în vârstă fragedă, este, poate, una din împrejurările cele mai hotărâtoare ale vieții unui om. Multe cariere intelectuale nu se datoresc altei împrejurări decât unei cărți căzute la vreme bună în mâinile unui copil, tot așa precum umbrele multor stejari seculari se datoresc căderii unei ghinde pe pământ prielnic.”

„Lectura – spunea istoricul N. Iorga – joacă un rol important în viața copiilor, un rol mai mare decât în viața celor vârstnici. Cartea citită în copilărie rămâne prezentă în amintire aproape toată viața și influențează dezvoltarea ulterioară a copiilor. Din cărțile pe care le citesc, copiii își formează o anumită concepție asupra lumii, cărțile formează la ei anumite norme de conduită.” Lectura literară este, de asemenea, unul dintre factorii care favorizează în cel mai înalt grad cunoașterea și folosirea limbii române, îmbogățirea și activizarea vocabularului sau dezvoltarea capacității de comunicare

Carte rămâne, totuși, o comoară fără de preț, în care își adună cele mai frumoase gânduri pentru ca alții să le poată folosi; lectura având un rol important în dezvoltarea și formarea personalității copiilor.

Lecturarea cărților, a manualelor, a însemnat întotdeauna informare, instruire și educație. Ea nu cere prea mult de la cititor decât atenție și dăruire, având rolul de a forma și educa tânăra generație, de a dezvolta gustul copiilor pentru a citi, făcându-i să iubească cartea. Ea este importantă încă din primii ani de viață; atunci când părintele își face timp pentru a le citi o poveste înainte de culcare, iar pe măsură ce cresc, copii sunt tentați de cărțile viu colorate.

Mai târziu, când noțiunea de carte este bine definită, ei încep să „citească” imaginile verbalizând, iar dacă acest lucru este stimulat, vor ajunge ca ei să prețuiască cartea.

Un rol deosebit în învățarea artei de a citi îl are strânsa colaborare a bibliotecarului cu profesorii și învățătorii. Prima vizită la biblioteca școlii îi familiarizează cu locația, cu prezentarea bibliotecarei, cu orarul, cu așezarea cărților și cu modul de a deveni cititor. Vizitele la bibliotecă sunt necesare când copilul poate asimila cunoștințele pe măsură, făcându-l să-și dea seama de preferințele lui pentru cărți.

Mircea Eliade spunea: „Toți cei care au acces la o bibliotecă; la cărți, sunt niște inși mai buni decât alții, care nu o fac, mai puternici, iar durerile îi ating mai puțin și nefericirile trec mai repede.”

La început, copiii nu sunt suficient convingși de acest lucru. Ei preferă să împrumute cartea de la bibliotecă, spre a o citi acasă. “E mai comod, spun ei, deoarece acasă se citește culcat în pat, la masă sau pe banca din grădină.” Nimic mai adevărat. Dar tot adevărat este că în sala de lectură a unei biblioteci sunt întruite cele mai bune condiții pentru lectura de studiu și de informare.

Atunci când o carte ne-a plăcut sau ne-a interesat mult, o putem reciti după o vreme. Este suficient însă să ni se amintească doar câteva din datele mai importante ale unei cărți citite mai demult, pentru ca memoria noastră să reactualizeze impresiile legate de prima lectură.

Prin toate compartimentele ei, lectura își aduce contribuția la dezvoltarea gândirii și la modelarea sentimentelor, asigurând copilului suportul evoluției intelectuale, precum și posibilitatea integrării în viața socială.

Cu toată amploarea pe care au luat-o mijloacele audio-vizuale, cartea a rămas și va rămâne unul dintre cele mai frecvente mijloace de autoinstruire; cititul reprezentând unul dintre cele mai de preț instrumente ale activității intelectuale

Bibliografie:

1. Bărbulescu, Gabriela, *Metodia predării limbii și literaturii române în învățământul primar*, Ed. Corint, 2009
2. Casangiu, Larisa Ileana, *Literatura română și literatura pentru copii*, Ed. Nautica, ed. a II-a, 2007
3. G.F. Morozov, *Cărți prietene*, Editura pentru artă și literatură, 1946
4. Popescu, Ion, *Lectura elevilor*, Ed. Didactică și pedagogică, București, 1983
5. Stancu, Adriana; *Aspecte metodice ale predării literaturii în învățământul primar*, Editura Sfântul Ierarh Nicolae, 2010.

LECTURA DE PLĂCERE ÎNCOTRO?

Prof. Liliana BUDUR,
Școala Gimnazială Vânători, Jud. Galați

Facem parte dintr-o lume în care cartea ca instrument cultural a început treptat, dar sigur să -și piardă importanța pentru tânăra generație. Alternativele atractive, comode, facile captează atenția tuturor. Întrebările profesorului de limba și literatura română: Ce ati citit? Care este cartea preferată?, adesea, nu își găsesc răspuns. Filmul , varianta on line sunt de cele mai multe ori preferate și alese de către elevii actuali. De ce lectura de plăcere nu mai este actuală? De ce elevii nu își petrec timpul citind? De ce nu găsesc în lectură ceea ce au nevoie? Urmările sunt alarmante manifestându-se concret la orele disciplinei fie prin refuzul de a lectura o poveste, fie prin dificultăți de receptare și interpretare a cărților citite, fie prin dificultăți în exprimarea unor opinii și judecăți și producerea unor mesaje scrise pertinente și coerente în legătură cu cele citite. În ciuda efortului dascălilor, lectura nu se numără printre pasiunile elevilor, poate și pentru că programele

actuale propun o viziune destul de tehnică și abstractă asupra a ceea ce înseamnă cititul unei cărți. Noțiuni de specialitate dificile tind să transforme cititul într-o corvoadă, într-o obligație a elevului și să o îndepărteze de natura sa nobilă de experiență personală profundă, atractivă și modelatoare. La nivel școlar, cel puțin, profesorul trebuie să ducă „lupte” crâncene pentru a convinge elevii în direcția lecturii, lupte ce par să semene cu acelea ale lui Don Quijote - cu morile de vânt. De aceea misiunea principal revine profesorului de limba și literatura română care trebuie să găsească cele mai potrivite metode și strategii pentru a ajunge la îndeplinirea obiectivului propus.

Metode didactice privind stimularea lecturii .

- **Eseul de cinci minute**

Se folosește mai ales în etapa de reflecție, la sfârșitul lecturii, pentru a-i ajuta pe elevi să-și adune ideile legate de tema cărții și pentru a le oferi celorlalți o idee mai clară despre ceea ce au citit. Eseul de cinci minute reprezintă un adevărat feed-back.

- **Cineva /Dorea/ Dar/ Astfel**

Această strategie se constituie într-o schemă a narațiunii:

Cineva - este naratorul.

Dorea - acțiunea pe care o face.

Dar - este cauza care declanșează acțiunea.

Astfel - este consecința, efectul a ceea ce se întâmplă.

Această strategie îi ajută pe elevi să scrie un rezumat al unei povestiri.

- **Interviul despre lectură**

1. Ce ți-a plăcut în această carte?
2. Ce nu ți-a plăcut?
3. Ce ai simțit pe parcursul lecturii?
4. Cum a început textul?
5. Cum s-a terminat?
6. Ai anticipat finalul?
7. Care este conflictul poveștii?
8. Care sunt personajele?
9. Te recunoști în vreunul dintre personaje?
10. Au fost personajele credibile? De ce?/De ce nu?
11. Te poți gândi la trei cuvinte prin care să descrii această carte?
12. Ce ai înțeles din această carte?
13. Care este punctul forte al cărții?
14. De ce recomanzi cartea și altora?

- **Scrisorile**

Reprezintă scurte epistole pe care elevii și le trimit între ei în timpul activității de lectură. Ei trebuie să noteze rapid și concentrat impresiile de moment. Prin acest instrument se

încurajează schimbul de impresii asupra unei cărți. De asemenea ele pot fi scrise doar pentru a prezenta o carte cuiva. Sunt cazuri în care sunt scrise de către elevi și adresate autorului (a cărui carte o citesc la un moment dat).

- **Întrebările**

Pornind de la titlu, elevii vor construi niște întrebări la care vor răspunde abia după ce vor citi integral textul.

- **Imagini:** Elevii vor privi imaginile textului și vor prezice care este subiectul cărții.

- **Graficul Știu/Vreau să știu/Am învățat:** Folosind un tabel cu trei coloane sau pagină, elevii vor scrie ceea ce știu despre subiect, iar apoi se adaugă întrebări despre ce vor să știe, și la final vor completa cu ceea ce au învățat despre text.

- **Predicțiile**

Ce crezi că se va întâmpla în această carte, pornind de la titlul ei, sau de la ilustrația copertei?

- **Vizualizează**

Creează-ți în minte scenariul cărții (timp, spațiu, personaje, episoade etc.)

- **Întreabă-te!**

Pune-ți întrebări despre text ca să observi dacă totul capătă un sens.

- **Creează legături**

Creează legături cu tine și cu textul citit, sau chiar cu alte cărți citite.

- **Identifică**

Găsește ideea centrală a textului.

- **Evaluează**

Formulează o opinie despre ceea ce ai citit.

- **Citește activ!**

Înainte de lectură

Ce poți spune despre semnificația titlului?

Ce sugerează imaginile cărții sau ale copertei?

Care crezi că va fi tema cărții?

- **Jurnalul de lectură**

Prin intermediul acestuia este încurajată exprimarea liberă a impresiilor, sentimentelor, trăirilor provocate de lectură, monitorizându-se propria înțelegere asupra textului citit. Un jurnal de lectură ar putea conține: lista cărților citite de către elevi; lista cărților propuse de către profesor; consemnarea reflecțiilor pe marginea celor citite;

- **Storytellingul**, denumit și *Arta povestirii* este o metodă care pornește de la o poveste, un mesaj,

valoare, un principiu ce se dorește a fi transmis, pentru a fi înțeles, explorat și apoi adaptat în manieră personală de către fiecare ascultător în parte. *Arta de a spune povești* este adecvată procesului instructiv-educativ și poate fi accesibilă la orice vârstă și pentru toate abilitățile. Nu este nevoie de echipament special în afară de pură imaginație și puterea de a asculta și de a vorbi pentru a crea imagini artistice. În lumea noastră, *a povesti* poate fi o modalitate de a reaminti copiilor că totdeauna cuvintele lor vorbite sunt puternice, că ascultarea este importantă, și că o comunicare clară între oameni reprezintă o artă. *Povestirea* este arta în care un povestitor transmite un mesaj, adevăruri, informații, cunoștințe sau înțelepciune pentru o audiență - de multe ori subliminal - într-un mod distractiv, folosind orice aptitudine (artistică) sau recuzită pentru a capta atenția publicului. Metoda implică trei elemente esențiale: *povestea, povestitorul și publicul*. Dialogul dintre aceste trei elemente face ca *storytellingul* să poată fi folosit atât în scop formativ / educațional, cât și terapeutic. Principiul de la care pornim este că oricine poate spune o poveste. Există povești proprii, există cele consacrate, și, cu siguranță există povești nescrise ce pot fi create chiar în momentul utilizării metodei. Poveștile implică emoții, valori, experiențe individuale și de grup, probleme și, cu siguranță, multiple soluții. *Storytellingul* este o metodă participativă ce implică publicul în toate etapele: *pregatirea publicului pentru poveste* (introducerea în temă), *povestea în sine* (incluzând elemente legate de voce, tonalitate, obiecte utilizate) și *ieșirea din poveste* (creație, reflecție, punere în scenă). Povestea construiește un mediu în care ascultătorii se simt în siguranță, pot reflecta asupra experiențelor proprii, realizând un dialog cu ei înșiși sau cu ceilalți. Cei implicați în procesul ascultării își dezvoltă abilități de ascultare activă și capacitatea de concentrare, puterea de observație, capacitatea de acceptare și receptivitate la situații noi și, în același timp, reflectarea asupra propriilor experiențe. O poveste poate fi folosită cu succes în curriculum (în lectură, istorie, geografie, religie, știință și multe altele – la toate nivelurile de învățământ).

Bibliografie:

1. Apetroaie, Elena *Strategii activ-participative în predarea-învățarea limbii și literaturii române*, Ed. Paradigme, Pitești 2009;
2. Adam, J. M., Revaz F., *Analiza povestirii*, Institutul European, Iași, 1999.
3. Pamfil, A, *Studii de didactica literaturii române*, Editura Casa Cărții de Știință, Cluj, 2007.

MODALITĂȚI DE DEZVOLTARE A INTERESULUI PENTRU LECTURĂ LA ELEVI

Prof. psihopedagog Mihaela Ramona CĂPUȘAN
Școala Gimnazială Specială C.R.D.E.I.I., Cluj-Napoca

Lectura are un rol foarte important în viața copiilor cu impact profund pentru anii următori. Miron Costin, marele nostru cronicar definește metaforic actul intelectual al lecturii. Cartea reprezintă cel mai complet depozit al inteligenței omenești dobândit de- lungul existenței noastre, un prieten de necontestat, care nu ar trebui înlocuită de calculator, radio sau televizor- adevărate surse informaționale și culturalizatoare de altfel. Oameni de cultură, precum Mircea Eliade își aminteste impactul pe care l-au avut asupra lui lecturile la vârsta copilăriei.

În primii ani de școală, învățătorul este cel care declanșează dragostea pentru lectură cu acordul și implicarea părinților. Lectura- activitate intelectuală dezvoltă personalitatea copilului din punct de vedere cognitiv, educativ, formativ. În vederea dezvoltării gustului pentru lectură exista diverse modalități, cum ar fi: expunerea prin povestire, conversația sau dezbateră literară, convorbirea sau dialogul, munca cu cartea, recenzia unei cărți, lecții de popularitate a unor cărți, organizarea expozițiilor de carte, șezători literare, medalion literar, concursuri, lectura pe parcursul vacanței, întâlniri cu scriitorii, biblioteca familiei și altele

Cartea reprezintă cel mai complet depozit al inteligenței omenești, înmagazinând în filele ei cunoștințe, sensibilitate, fapte pe care le păstrează intacte un timp nedefinit. Uitate între file de sute de ani, par moarte, dar ele reprezintă de fapt o stare cataliptică a istoriei omului, pe care fiecare dintre noi o poate risipi, înviind o lume nebănuită.

Nu ignorăm radioul sau televiziunea, calculatorul, dar spre deosebire de aceste surse informaționale și de culturalizare trebuie să spunem că nimic nu poate înlocui cartea. Acast prieten tăcut îți oferă de fiecare dată același răspuns fidel la fiecare întrebare și- l repetă cu nesfârșită răbdare până ce l- ai înțeles. Cartea nu se supără, nu jignește, te așteaptă să revii. O regăsești oricând la fel de credincioasă și discretă.

Lectura elevilor din învățământul primar se desfășoară sub îndrumarea învățătorului. În această activitate se angajează, uneori din proprie inițiativă, familiile elevilor, care pot avea un rol determinant în constituirea bibliotecii personale și în alegerea unui tip de carte pentru citit. Rolul important deținut de lectură- ca activitate intelectuală- este determinat de contribuția sa la dezvoltarea personalității copilului din mai multe puncte de vedere:

- a) Sub aspect cognitiv: îmbogățește orizontul de cultură al elevilor, mișcându- i pe verticale temporale și orizontale spațiale distincte, prezentându- le evenimente din existența universului, a comunităților umane și a indivizilor.
- b) Sub aspect educativ: le oferă exemple de conduită morală superioară, le prezintă cazuri de comportamente care-i îndeamnă la reflexii, pentru a distinge binele de rău și a urma binele.
- c) Sub aspect formativ: le dezvoltă gândirea, imaginația, capacitatea de comunicare.

În vederea dezvoltării gustului pentru lectură amintesc câteva modalități de realizare a acestui lucru:

Expunerea prin povestire

Se folosește îndeosebi la clasele mici (I și aII-a). Acaste ore se pot desfășura pe baza povestirii model, expresiv, nuanțat, de către învățător sau elevi a cuprinsului unei cărți, al unei lecturi pusă în discuție în ora respectivă. Povestirea poate fi însoțită de imagini, fotografii sau film. Aceasta presupune lecturarea textului înainte de oră, pentru a putea povesti în clasă.

Conversația sau dezbateră literară

În clasa a II-a este recomandat ca învățătorul să înceapă o conversație verbală despre o carte, despre noile apariții editoriale etc. Această dezbatere se organizează cu succes în ora de lectură, care constă în schimbul viu de păreri, în dezvoltarea mai largă și mai adâncă a conținutului cărții în creșterea emotivității percepției ei. Cei care cunosc subiectul lecturii completează sau corectează unele inadvertențe făcute de povestitor.

Un alt mod de folosire a dezbaterii literare îl constituie redarea într-o formă încheiată a unor episoade din creațiile citite puse în discuție pe o temă dată. Aceasta presupune ca învățătorul să stabilească episoadele înrudite prin tematica dată. Elevii vizați din ora precedentă redau conținutul episoadelor respective (o faptă eroică, un act de curaj, o întâmplare petrecută în pădure, la munte, la mare, la pescuit etc. Ceilalți elevi din clasă sunt antrenați să-și amintească și să povestească episoade analoage, din alte opere. Pornind de la aceste episoade, elevii sunt stimulați să citească lucrarea respectivă în întregime.

Convorbirea sau dialogul

În clasa a II-a această metodă este utilizată în scopul dezvoltării vorbirii și conversației. Convorbirea nu trebuie confundată cu conversația, deși în esența ei se bazează pe același principiu fundamental: circulația informației între doi sau mai mulți interlocutori.

Convorbirea este mai ușor de realizat, dar are efecte pedagogice mai scăzute; tema este prestabilită de către învățători. De obicei, toți elevii din clasă primesc aceeași cantitate de informații și sunt solicitați la sarcini comune, de nivel mediu stabilite în ordinea dificultăților la un nivel mediu. Tematica convorbirilor frontale se stabilește conform cerințelor formulate în programa școlară.

Unul din obiectivele fundamentale ale limbii române, ca disciplină școlară la clasele mici, o constituie formarea și cultivarea gustului pentru citit, pentru lectură, iar cartea trebuie să devină prietenul nedespărțit.

O secvență foarte importantă în stimularea interesului pentru lectură și formarea de cititori pasionați este legată de felul în care se recomandă ce să citească și cum să citească.

„Dintre **modalitățile** aflate la îndemâna cadrului didactic pentru dezvoltarea interesului copiilor **pentru lectură** menționăm:

- modelul de cititor oferit de cadrul didactic;
- citirea/ povestirea incitantă: cadrul didactic trebuie să întrerupă lectura sau povestirea pe care o expune copiilor, într-un moment de maximă atractivitate, lăsându-i pe elevi să-și imagineze continuarea întâmplării (lectura cu predicții);

- recomandarea unor texte literare adecvate vârstei și preocupărilor elevilor ;
  - nu se va da lista anuală la începutul semestrului , ci se vor stabili titluri pe 2-3 săptămâni;
- va face prezentarea unor cărți în așa fel încât să ambiționeze elevii în achiziționarea și lecturarea lor;
- va povesti incomplet momente ale unor narațiuni, lăsând elevilor un semn de curiozitate în finalizarea întâmplărilor;
- va caracteriza unele personaje, îndemnând elevii la căutarea independentă, prin lectură integrală, a locului acestora în narațiune, a relațiilor cu alte personaje;
- organizarea unor concursuri de recitări de poezii, ghicitori, finalizate cu recompense;
- desfășurarea unor jocuri de rol: Bibliotecarul și cititorii săi, Prietenii cărții;
- desfășurarea unor activități cultural-artistice, precum și dramatizarea unor texte literare;
- alcătuirea unor albume sau a unor fișe bibliografice și a unor fișe de lectură;
- șezători literare, medalioane literare, prezentare de benzi desenate, povești audio sau video etc.
- întocmirea de portofolii cu cei mai cunoscuți autori.”

Învățătorii trebuie să îndrume lectura suplimentară a elevilor și să o introducă prin disciplinele opționale de Literatură pentru copii deoarece obiectivele cadru și unele obiective de referință nu se realizează numai cu textele din manuale. De aceea, este necesară lectura suplimentară a elevilor, fără de care formarea lor în aria curriculară Limbă și comunicare nu este completă.

Dragostea pentru lectură nu se moștenește, nu se învață, ci se dezvoltă prin apropiere de lumea minunată și sensibilă a cuvintelor potrivite.

"Oricărui copil mic îi face plăcere să se exprime, pentru ca aceasta îi dă bucuria de-a se simți trăind; de aici se deduce necesitatea de a se da exprimării personale cea mai mare libertate și de a o recunoaște drept cea mai instinctuală dintre manifestările spontane: a vorbi, a face, a crea, a acționa în toate domeniile, iată miezul pricipiului fundamental al pedagogiei - libera exprimare."

Bibliografie:

1. Crăciun, Corneliu, *Metodica predării limbii române în învățământul primar*, Editura Emia, Deva, 2002
2. Alexandru, Gheorghe, Șincan, Eugenia, *Îndrumător metodic pentru învățători, părinți și elevi*, Editura „M. Duțescu”, 1993
3. Șerdean, Ioan, *Didactica limbii și literaturii române în învățământul primar*, Editura Corint, București 2007
4. Peter, Maria, Lucia, *Modalități de evaluare a lecturii în ciclul primar cu importanța lecturii în instruirea și educarea elevilor*

LECTURĂ, ... ÎNCOTRO TE DUCI?

Bibliotecar Alina Elena CĂRPINIȘAN
Colegiul Tehnic “Ion D. Lăzărescu”, Cugir, jud. Alba

Motto : “*Citește! Citind mereu creierul tău va deveni un
laborator de idei și imagini, din care vei întocmi înțelesul și
filozofia vieții*”

(Mihai Eminescu)

Importanța lecturii este evidentă și mereu actuală. Este un act intelectual esențial care trebuie îndrumat și supravegheat în primul rând de familie în colaborare cu biblioteca școlii prin intermediul bibliotecarului. El trebuie să fie un consultant în domeniul lecturii, un liant al interacțiunii disciplinelor școlare și un bun psihopedagog pregătit să răspundă prompt la întrebările puse de cititori. Nicolae Iorga spunea: “*Lectura joacă un rol important în viața copiilor, un rol mult mai mare decât viața celor vârstnici. Cartea citită în copilărie rămâne prezentă în amintire aproape toată viața. Din cărțile pe care le citesc, copiii își formează o anumită concepție asupra lumii, cărțile formează la ei anumite norme de conduită*”.

Ce mai reprezintă lectura pentru elevii școlii românești? Ce impact are lipsa lecturii asupra activității psiho-intelectuale a acestora? Cum îi determină bibliotecarul și profesorul de română pe elevii să citească? Cum îi putem atrage spre universul cărților? Cum încurajăm lectura la elevii noștri?

Din Antichitate până în Evul Mediu, singurul mod de a citi era lectura cu voce tare, pentru sine sau pentru ceilalți. Lectura silențioasă, oculară, era puțin cunoscută și practică.

Motivația unei lecturi cu glas tare în Evul Mediu are și o explicație de ordin practic, aceea că în acea vreme erau puțini știutori de carte iar educația se făcea fie în mănăstiri și în Universitățile abia înființate.

Mircea Eliade scria: “Citim ca să trecem examene (deci lectura studiului), ca să omorâm timpul (de lectura de loisir) sau citim din profesii (deci lectura informativă). Lectura ar putea fi un mijloc de alimentare spirituală continuă, nu numai un instrument de informație sau de contemplație”.

Istoricii care s-au ocupat de evoluția lecturii în spațiul occidental vorbesc despre o adevărată *revoluție a lecturii* care ar fi avut loc la mijlocul secolului al XVIII-lea. Practicile de lectură se modifică, are loc trecerea de la lectura cu voce tare la lectura silențioasă și rapidă, de la lectura intensivă la lectura extensivă a unor texte aparținând unor genuri diferite. Spre deosebire de **lectura intensivă**, ritualizată, care presupunea frecventarea unui număr redus de cărți religioase, **lectura extensivă** este o lectură desacralizată, profană, o practică individuală exersată în singurătate, o opțiune personală. Treptat lectura se privatizează, devine un act solitar și introvertit, care predispune izolare, la refugiarea în lumea imaginarului. Poetul american Logan Pearsall Smith spunea despre lectură că: “*este un viciu rafinat nepedepsit, aceea egoistă, calmă și*

durabilă beție. Dincolo de această metaforă a lecturii se pot ascunde reprezentări, atitudini și discursuri despre lectura. Actul lecturii implică puneri în joc a corpului și ale simțurilor. Asocierea, uneori, a cititului cu viciul se datorează atât acestei componente somatice a lecturii, cât și capacității ei de a înflăcăra imaginația și de a lansa cititorul în universul secund al ficțiunii”.

Începând cu mijlocul secolului al XVIII-lea, o întreagă retorică se organizează în jurul ideii că lectura romanului este o experiență distructivă pentru sufletul și corpul femeii.

Lecturile galante erau considerate periculoase mai ales pentru fete, punându-le în primejdie castitatea și puritatea. În această ipostază, cartea este un adevărat seducător, iar lectura asemenea mărului interzis din care Eva îndrăznește să guste și cade în păcat. Comentariile cele mai neliniștitoare la adresa cititului excesiv le găsim în acest secol, care, după cum am văzut, dezvoltase o adevărată obsesie pentru pericolele lecturii. Doctorul Tissot, figura emblematică a discursului împotriva onanismului și lecturii, scrie în anul 1768 un tratat intitulat **De la sante des gens de lettres** (Despre sănătatea oamenilor de litere), în care trece în revistă toate cauzele care afectează și distrug sănătatea omului de litere. Tabloul clinic este devastator, lectorul fiind descris ca un pacient cu simptome specifice: “*de aici bolile nervoase, zdruncinarea nervilor celor ce zăbovesc peste măsura cu cititul cărților*”.

La sfârșitul secolului al XVIII-lea se vorbea în Germania despre lectura în termenii: precum **lesewul** *furia de a citi*, **lesesucht** *pasiunea de a citi* și **leserei** *foamea de a citi*. Acest fenomen, prezent în țările occidentale, trebuie legat de apariția romanului modern, a publicului cititor, a bibliotecilor publice și a unei noi piețe a cărții.

Noul mod de lectură, sentimental și emoțional, exprimă dorința cititorilor de a intra în contact cu lumea din spatele textului tipărit, cu viețile personajelor. Aceasta modalitate de lectură se propagă cu repeziciune în rândul femeilor și al tinerilor din clasa de mijloc, care încep să citească de bună voie, pentru propria lor plăcere, însă neselectiv și cu competențe reduse de lectură. Virulența *furiei de a citi* i-a alarmat nu numai pe oamenii bisericii ci și pe intelectualii iluminiști ai vremii, care pun în circulație un întreg discurs despre pericolele lecturii. Critica împotriva lecturii excesive a vizat în primul rând literatura de ficțiune, romanul sentimental. Ideea centrală era aceea ca femeile și persoanele necultivate nu au putut să-și controleze această dorință de a citi și practică o lectură cu efecte periculoase, emoțională și empatică, de indentificare cu personajele. Lectura era o activitate normală doar pentru elitele masculine, recomandată doar unui număr restrâns de persoane educate, care dispuneau de un bun control al sinelui. Victimele potențiale ale *furiei de a citi* erau considerate a fi în primul rând femeile, ființe fragile, frivole, incapabile de un autocontrol, prizoniere ale propriilor emoții. Discursul raționalist distinge pe de o parte *lectura bună*, cea a cărților de cultivare a spiritului și, pe de altă parte, *lectura viciu*, cea a cărților aparținând literaturii de ficțiune, a romanului, o lectura nefastă, socialmente inutilă, asociată cu căutarea plăcerii, a distracției, cu lenea și plictiseala.

Lectura rapidă constă în raționalizarea mecanismelor perceptive și ameliorarea comprehensiunii spre a obține performanțe superioare, atât pe plan cantitativ (sporirea vitezei), cât și pe plan calitativ (asimilarea mai eficientă a conținutului).

Este utilizată pentru a citi un roman modern. În asemenea cazuri se recomandă, după Emile Faguet: „A citi lent e principiul de căpetenie, aplicabile în mod absolut oricărei lecturi literare”

Astăzi nimeni nu se mai plânge de *furia de a citi*, dimpotrivă asistăm la comentarii neliniștitoare despre *criza lecturii*, sau *moartea lecturii*. Tinerii sunt acuzați că nu mai citesc și că stau prea mult pe Internet, că sun depedenți de lumea virtuală și de realitate, vorbindu-se de pericolul noilor tehnologii.

Cererile de lectură și informare ale elevilor pot fi concrete sau tematice, nedefinite, cu un grad de dificultate ridicat. Cele mai multe dintre aceste cereri sunt determinate de cerințele curriculei școlare, de nevoi de realizare a unor referate pentru discipline diferite, ele solicitând un efort de căutare, selectare a informației intermediat de bibliotecar, de competențele acestuia, de managementul îndrumării sistematice și raționale.

Acest lucru se poate realiza când se stabilește o legătură efectivă cu fiecare elev, când bibliotecarul intuiește orizontul de cunoștințe al acestuia, nivelul de percepție, capacitatea de înmagazinare și dorința lui de perfecționare.

Îndrumarea lecturii este de lungă durată și necesită o buna cunoaștere și a particularităților de vârstă și a deosebirilor individuale ale elevilor. Trebuie să țină seama și de starea psihologică a elevilor, a căror sensibilitate se amplifică în funcție de comportarea la rândul lui a bibliotecarului (vorba, gesturi, mișcări etc.), și în același timp trebuie omisă și starea de timiditate pe care o are elevul la primul contact cu biblioteca.

“Cartea”, la prima vedere, un cuvânt obișnuit pentru noi toți, cu care ne-am născut, am putea spune. Ei bine, în timp, descoperim, într-un mod involuntar, că în spatele acestei aparențe se află un uriaș sprijin, un element central în crearea unui intelect și un psihic sănătos. Cartea este un profesor al cărui grai ne direcționează spre o gândire rațională, corectă, ne dă posibilitatea de a ne găsi liniștea în cazul unei decăderi nervoase.

Lectura este un mijloc sigur și, prin intermediul căruia poți găsi informații sau, mai mult de atât, un mod prin care te poți destinde, recrea, regăsindu-te în rândurile cărții și găsindu-ți “locul” pentru o anumită perioadă de timp. A citi o carte este o experiență, căci, **a citi** nu reprezintă un simplu act în urma caruia se desprind diverse concluzii, acest proces este o mișcare care duce la o descoperire. Cititul face posibilă construirea unei noi identități personale. Desigur, depinde ceea ce se dorește să se citească, sau “trebuie să se citească”, după cum spun anumiți elevi, care încă nu au avut ocazia de a gusta din plăcerea de a se hrăni cu informații. Această rezervare a anumitor elevi stă la baza interpretării greșite a sfaturilor profesorilor, învățătorilor, chiar cele venite din partea părinților. Aceștia văd în actul de a citi, o obligație, care, odată ce a “virusat” psihicul și mentalitatea acestora, nu mai poate fi redresat sau, în cazuri fericite, poate fi, însă, totul și care poate fi realizat într-un interval mai mare de timp. Nu e loc de nesiguranță în această privință, totul poate fi remediat cu răbdare.

Ne aflăm în mileniul III, într-o lume reală “invadată” și ,aproape “înlocuită”, de lumea virtuală. Tehnologia este într-un proces continuu al dezvoltării, înlocuind din ce în ce mai mult comunicarea orală cu cea virtuală prin diverse mijloace. Este adevărat, tehnologia are și ea părțile ei bune, ușurând diferite procese și descoperiri ingenioase, însă niciodată nu poate înlocui lectura

și “modul tradițional” de deslușire al misterelor cărții. Totuși, pentru că trebuie să gândim pozitiv, există și o parte bună legată de capitolul ”Tehnologie”. Trebuie să recunoaștem ca, într-adevăr este un mijloc ușor și sigur dacă știi cu exactitate ceea ce vrei să cauți. Prin intermediul lui, avem posibilitatea aprovizionării cărților dorite.

“De ce să mai citim?” Este o întrebare care, din păcate, este rostită de un număr din ce în ce mai mare de tineri, care, din nefericire pentru sănătatea lor rațională, mai mult ca sigur, nu au înțeles, de mici copii fiind, mesajul transmis de carte, de lectura pe care au citit-o, sau în cel mai rău caz, nicidecum nu au citit-o. Elevii din ziua de azi, găsesc variate modalități prin care aceștia reușesc să-și însușească informații, neglijând într-un procent din ce în ce mai mare cea mai importantă resursă de informații, aceasta fiind lectura, respectiv, cartea.

Luând în calcul ultimele statistici privind numărul cărților vândute din librării, procentajul este din ce în ce mai scăzut. Nici numărul cazurilor de împrumuturi ale cărților din biblioteci nu este mai mare, elevii înlocuind această “tradiție” cu accesarea unor site-uri sau lucrări pe care le pot găsi pe internet. Din păcate pentru ei și pentru cultura pe care urmează să o valorifice, să o îmbogățească, aceștia nu sunt conștienți de faptul că aproape niciunul dintre rezultatele găsite pe site-urile accesate nu sunt valabile în ceea ce caută ei; informațiile concrete găsindu-se doar la o “deschizătură de carte”, nimic mai mult, nimic mai greu.

Dacă ar putea vorbi, cărțile ne-ar dojeni, iar dacă ar fi insufletește, ar plânge, privind la cruda realitate din ziua de azi, la inertul viitor, care, dimpotrivă, vrem să fie mai bun, neconștientizând imensele greșeli pe care se pot comite dacă nu se apelează la ajutorul celui mai important prieten, profesor, îndrumător - **CARTEA**. Dacă stăm să analizăm această problemă, prezentul impas va deveni unul major, ducând la un moment în care civilizația umană va suferi o schimbare radicală negativă, legat de sănătatea psihicului oamenilor dar și de comportamentul acestora. Atunci, cu siguranță, ne vom întreba : “Lectură, încotro te-ai dus?”

Așadar, lectura este indispensabilă în operațiunea pregătirii, operei literare pentru momentul contemplării estetice; astfel “*opera literară este scoasă din starea ei pasivă, fiind actualizată, readusă în starea de prezență activă a conștiinței cititorului*”. Lectura este un sport care te transformă ca om, ca ființă rațională și care îți dă posibilitatea de a-ți dezvolta capacitatea unei gândiri nemărginite. Deci, dacă vrem ca mereu să fim în formă, o carte citită reprezintă câte un progres extrem de important în devenirea unui campion.

Bibliografie

1. ELIADE, Micea. *Cărți pascale sau despre necesitatea unui manual al perfectului cititor. Drumul spre centru*. București: Editura Univers, 1992, p.117, p.119-121, p.125-126.
2. OFRIM, Alexandru. *Viciul lecturii*. În: *Dilematica*, II, 2007, Nr. 8, p.23.
3. SÂRGHIE, Anca. *Introducere în Psihopedagogia Lecturii și a Studiului*. Sibiu: Editura Alma Mater, 2002, p. 48.
4. FAGUET, Emile *Arta de a citi*. București: Albatros, 1973, p. 74-76.

LECTURA ÎN IMPAS. CITIM SAU NU CITIM DE PLĂCERE?

Prof. Anca-Andreea CHEANĂ
Colegiul Gheorghe Tătărescu, Rovinari

Marea provocare a profesorului de limba română o reprezintă interesul scăzut al elevilor față de lectură. Motivele care stau la baza acestui refuz sunt numeroase: elevii noștri sunt prinși în rețeaua informațională virtuală, rețea care i-a obișnuit să afle tot ce îi interesează printr-un simplu click. Astfel, răbdarea lor este pusă la mare încercare atunci când au de parcurs anumite cărți din bibliografie obligatorie. Acestui factor i se adaugă și tentația filmelor, a emisiunilor TV, a jocurilor virtuale și nu în ultimul rând, exemplul oferit de către familie și anturaj.

Cartea reprezintă cel mai complet depozit al inteligenței omenеști, înmagazinând între filele ei cunoștințe, sensibilitate, fapte pe care le păstrează intacte un timp nedefinit. Uitate între file îngălbenite de timp, cuvintele par moarte, dar noi le putem învia dezvăluind o lume nebănuită. Pătrunzând în diversitatea textelor literare, elevii vor parcurge căi specifice ale cunoașterii de la concret la abstract, de la intuiție la reprezentare și fantezie, ajungând în posesia unor multiple instrumente utile satisfacerii dorinței lor de a descoperi realitatea impunătoare. Astfel, reușim să cultivăm la elevi interesul pentru cunoaștere, capacitatea de selecție, de asociere, în vederea înțelegerii multiplelor semnificații ale realității. Lectura are ca scop să dezvolte gustul elevilor pentru citit și să-i facă să iubească din ce în ce mai mult cartea, să le satisfacă interesul pentru a cunoaște viața, oamenii și faptele lor.

Misiunea profesorului de a face din lectură o activitate atractivă pentru elevi este una dificilă. Eficacitatea îndrumării lecturii depinde de cunoașterea preferințelor elevilor, care variază în funcție de temperament, mediu social și de ambianța colectivului școlar. Uneori, elevii nu se simt atrași de cărțile ce sunt parte a bibliografiei obligatorii. Iar aici, un rol major îl are cadrul didactic care trebuie să aibă îndemânarea necesară pentru a le ghida pașii spre descifrarea și înțelegerea mesajului astfel încât să capteze atenția și interesul elevilor. Discuțiile libere pe textele literare, interpretarea acestora pot stârni curiozitatea elevilor dacă profesorul este un bun conducător pe drumul lecturii.

Lectura poate fascina la orice vârstă. Trebuie găsită însă, modalitatea adecvată spre a-i face pe elevi să citească.

Pornind de la premisa că limba și literatura română este obiectul cel mai generos, care dispune de o mare forță de influențare asupra cunoștințelor elevilor, am încercat să valorific fiecare lecție într-o manieră cât mai creativă, contribuind astfel la sensibilizarea elevilor față de frumusețea limbii române, la sporirea interesului pentru lectura suplimentară, la formarea gustului pentru a citi, pentru a respecta cartea în general și creațiile literare în special.

Am constatat pe parcursul anilor că elevii manifestă un interes scăzut față de lectură, citind cu precădere doar ceea ce este obligatoriu pentru școală.

Lecțiile de limba și literatura română constituie un bun prilej de promovare a textelor literare și nonliterare, de formare a gustului pentru lectură, pentru frumos. Fiecare operă literară

studiată oferă posibilitatea de a-i trimite pe elevi spre alte cărți cu elemente comune (temă, personaj, acțiune, autor) care vor fi citite cu mai multă plăcere și atenție. De asemenea, folosind metode și procedee interactive, elevii pot fi ușor acaparați spre parcurgerea unor anumite lecturi, acestea fiind receptate drept facultative, nu impuse, și vor forma gustul pentru frumos, pentru aventură, pentru citit.

Un rol primordial în procesul instructiv-educativ îl are învățarea centrată pe elev bazată pe creativitatea și stimularea acestuia.

Orele de limba și literatura română necesită implicarea totală a cadrelor didactice întrucât analiza textelor literare trebuie făcută cu măiestrie pentru ca elevii să înțeleagă ceea ce învață și, în același timp, pentru a-i stimula și a-i atrage spre a avea o relație cu cartea. Salvatoare în aprofundarea textelor literare, sunt de cele mai multe ori, metodele de stimulare a creativității și predarea în echipă.

Metodele de stimulare a creativității de grup sunt preferate de profesorii de limba și literatura română deoarece au un rol activ și facilitează nu numai învățarea, ci și comunicarea și socializarea între elevi. Prin utilizarea unor astfel de metode, elevii învață să fie toleranți și să-și asume responsabilitățile cuvenite în cadrul grupului din care fac parte. Lucrul în echipă vizează facilitarea învățării elevilor prin cooperare. Astfel, accentul cade pe libera exprimare a acestora, pe interacțiunea directă, pe învățarea prin descoperire. Elevii devin activi și conștienți de ce învață, comunică între ei, își asumă propriul rol în echipă, învață să asculte, dar să și respecte părerile celorlalți membri.

Atunci când utilizează metode de stimulare a creativității, cadrele didactice au menirea de a motiva și activa grupul în realizarea unor scopuri comune, de a forma elevilor capacități precum comunicarea, cooperarea și creativitatea. Prin conceperea activităților sub formă creativă, sunt dezvoltați toți parametrii creativi: fluentă, flexibilitate, creativitate. Este cultivată gândirea inovatoare prin promovarea spiritului liber.

Interactivitatea presupune o învățare prin comunicare, prin colaborare, produce o confruntare de idei, opinii și argumente, creează situații de învățare centrate pe disponibilitatea și dorința de cooperare a elevilor, pe implicarea lor directă și activă, pe influența reciprocă din interiorul microgrupurilor și interacțiunea socială a membrilor unui grup.

Metodele creative aplicate cu succes la limba și literatura română sunt cubul, mozaicul, brainstorming-ul, pălăriile gânditoare.

Cubul reprezintă o metodă de predare-învățare ce valorifică resursele elevilor de participare conștientă la descoperirea cunoștințelor. Este consacrată gândirii critice și presupune rezolvarea a șase sarcini corespunzătoare celor șase fețe ale cubului: descrie, compară, asociază, analizează, aplică, argumentează. De exemplu, în cadrul unei lecții dedicate aprofundării unei specii literare, elevii au oportunitatea să demonstreze că au atins performanța rezolvând sarcinile propuse. Avantejele folosirii acestei metode constă în participarea conștientă a elevilor prin implicarea maximă a acestora în rezolvarea sarcinilor, formarea deprinderilor de muncă intelectuală, stimularea gândirii logice, sporirea eficienței învățării, dezvoltarea abilităților de comunicare și cooperare, diferențierea sarcinilor de învățare.

Mozaicul sau metoda Jigsaw este o strategie bazată pe învățarea în echipă. Fiecare elev are o sarcină de studiu în care trebuie să devină expert. Profesorul stabilește să aprofundeze o anumită temă și împarte clasa în patru grupe, fiecare elev din fiecare grupă primește câte un număr de la 1 la 4 și are ca sarcină să studieze independent tema corespunzătoare numărului său. După ce au parcurs studiul independent, elevii cu același număr se reunesc și formează grupurile de experți pentru dezbateri pe problema în discuție. După discuțiile purtate pe baza datelor și a materialelor avute la dispoziție, elevii se reîntorc în grupurile inițiale și transmit membrilor din echipa inițială cunoștințele asimilate. Modalitatea de transmitere trebuie să fie scurtă, concisă, atractivă. La final, elevii prezintă rezultatele întregii clase. Această metodă este preferată de elevi deoarece presupune interactivitate. Elevii sunt interesați de dezbateri pe anumite teme literare și au astfel posibilitatea de a își exprima părerile și ideile atât în cadrul grupului din care fac parte, cât și clasei la final. De asemenea, această metodă presupune familiarizarea înaintea orei de curs cu opera literară supusă dezbaterii. Elevii vor face un pas spre lectură, își vor aprofunda conținutul cărților și nu se vor rezuma la rolul pasiv de receptor al informațiilor transmise de profesor.

Elevii trebuie îndrumați spre cărți, spre lumea tăcută a rândurilor închise între paginile ce ascund trăiri profunde și aventuri ce au fost imaginate de scriitori cu scopul de a fi sorbite cu privirea și tănuite apoi în sufletele cititorilor.

Spre lectura de plăcere, profesorii trebuie să îndrume elevii fie prin organizarea de concursuri literare sau cercuri de lectură, fie prin desfășurarea ceneclurilor literare, fie prin dezbateri sau utilizarea unor metode interactive care să trezească în elevii de astăzi setea de citit.

Se poate pune accent pe stimularea creativității elevilor și a talentului acestora prin promovarea propriilor creații. Cadrul didactic poate rosti o frază care să constituie un punct de plecare pentru o poveste imaginată de elevi. Aceștia vor contribui unul câte unul la redactarea unei povești, continuând pe rând ce a început profesorul. Fiecare își poate dezvolta sfera imaginației, dar și a creativității prin îmbogățirea conținutului poveștii respective.

Un rol important îl pot reprezenta dezbaterile din urma citirii cărților și a vizionării filmelor ce valorifică subiectul cărților respective. Se vor sesiza asemănări și diferențe și discuțiile vor fi plăcute și interesante.

Lectura de plăcere trebuie descoperită și profesorii pasionați de actul cititului vor putea transmite elevilor aceeași dragoste și bucurie pentru descifrarea tainelor cuprinse între paginile cărților.

Bibliografie:

1. Cerghit , I., *Metode de învățământ, EDP, București, 2005.*
2. Cerghit , I., *Sisteme de instruire alternative, Ed. Aramis, Bucuresti, 2002.*

CITITORI ÎN DEVENIRE

Prof. Adriana CIUBOTARU,
Școala Gimnazială Miron Costin, Galați

Așa cred că suntem toți. De la profesorii cu experiență, până la cei mai mici elevi ai noștri, cărora le deschidem noi universuri de cunoaștere prin metode moderne, prin contactul cu cartea. Colaborarea Școlii Gimnaziale *Miron Costin* cu Asociația *Curtea Veche* a reprezentat un moment de inspirație și de noutate pentru profesorul de limba română nemulțumit că elevii nu mai citesc. Sau dacă citesc o fac într-un mod superficial.

Editura Curtea Veche ne-a propus o suită de cărți, din lecturile copilăriei - *Peter Pan*, *Odissea*, *Heidi-fetița muntilor*, *O călătorie spre centrul pământului*, *Cavalerii regelui Arthur*, *Dracula*, *Robinson Crusoe*, *Prinț și cerșetor*, *Iliada* - repovestite, astfel încât, împreună cu activitățile sugerate din ghiduri să pot desfășura un club de lectură. Cititorii în devenire, elevii mei, din clasa a VI-a B, au realizat că nu durează mult să citești, că te poți juca ulterior cu ceea ce ai citit, că poți auzi și de la alți colegi idei...și uite așa, de la săptămână la săptămână, clubul a crescut, copiilor le-a plăcut modalitatea de desfășurare, sarcinile propuse, titlurile și activitățile conexe. Scopul meu a fost promovarea lecturii în rândul adolescenților și stimularea creativității, iar ca obiective principale am urmărit ca elevii : să descopere autori și titluri noi; să-și însușească metode de lectură (de familiarizare, de descoperire, de critică, de analiză, etc); să înțeleagă importanța lecturii pentru dezvoltarea vocabularului și a imaginației; să valorifice noțiunile citite în tipuri de compuneri.

Demersului meu s-a alăturat și Editura Corint Junior care, lunar, ne-a oferit titluri atractive, iar elevii și-au selectat ceea ce le-a plăcut, o parte au comandat anumite titluri, ceilalți alte titluri pentru ca apoi să le rotească între ele. Orice carte este bună. Orice metodă este bună, mi-am zis. Iar rezultatele încep să apară, acum în semestrul II, când elevii valorifică din ceea ce au citit la opționalul *Lectura ca abilitate de viață*.

Dintre beneficiile acestui club pot enumera: stimularea lecturii într-un cadru organizat, în vederea formării de deprinderi de lectură și acasă; identificarea unor personaje model; descoperirea unor tipuri de literatură preferată; formarea gustului pentru lectură; atragerea elevilor către literatură; dezvoltarea capacității elevilor de a scrie compuneri pe teme date. Ca modalități de verificare și de notare a efectelor activității clubului se pot nota:

-o evaluare ce se face săptămânal, în cadrul fiecărei ore de lectură a clubului, pe baza unor fișe, teste, chestionare etc. pe care elevii le completează, urmând ca la întâlnirea următoare să se discute cele scrise.

-lecții demonstrative, mese rotunde, activități extrașcolare (tip Ziua Internațională a Cititului Împreună), concursuri de tipul *Știați că...*; participarea la concursuri de tip *Comorile Basmelor Romanesti* (pe care școala noastră îl organizează de 4 ani și se afla în CAER).

În urma activității desfășurate pe parcursul unui semestru, aş putea afirma cu mândrie, că scopul meu principal este îndeplinit. Visul oricărui profesor de română este ca elevii săi să citească pentru a-şi putea dezvolta imaginația, vocabularul şi cultura generală

CITITORI ÎN DEVENIRE

(club de lectură)

Prof. Ciubotaru Adriana

Clasele a VI-a B şi a VII-a A

Scopul: promovarea lecturii în rândul adolescenților şi stimularea creativității

Obiective principale:

- să descopere autori şi titluri noi
- să-şi însuşească metode de lectură (de familiarizare, de descoperire, critica, de analiza, etc)
- să înțeleaga importanța lecturii pentru dezvoltarea vocabularului şi a imaginației
- să valorifice noțiunile citite în tipuri de compuneri

Parteneri:

- Editura **Curtea Veche** (care a pus la dispoziția clubului un set de cărți, literatura pentru copii, repovestite)
- Editura **Corint Junior** (de unde elevii își comanda titlurile dorite)
- Biblioteca Şcolii Gimnaziale Miron Costin, Galați
- Biblioteca Municipală **V.A. Urechia** (cu care şcoala are un parteneriat în vederea desfășurării de întâlniri, şezători literare, ore de citire etc.)

Resurse:

- cărțile puse la dispoziție de editura parteneră şi alte variante ale aceluiaşi titluri, din biblioteca personală a elevilor şi a şcolii

Ex.: *Peter Pan*, *Odissea*, *Heidi-fetita muntilor*, *O calatorie spre centrul pamantului*, *Cavalerii regelui Arthur*, *Dracula*, *Robinson Crusoe*, *Print si cersetor*, *Iliada*, *Seria Generala*, *Misterul din Hanul Pungasilor* de Kate Milford, *Ucenicul Magicianului* de Ed Masessa.

Public ținta: elevii clasei a VI-a B şi elevii clasei a VII-a A

Numar de participanți: 45 elevi,

Durata: un an şcolar

Activitatea principală: lectura în cadru organizat, apoi dezbateri, jocuri de rol, punere în scenă, analiză şi caracterizări de personaje, fişe de lectură, fişe de citat, etc.

Evaluarea activității:

- se face săptămânal, în cadrul fiecărei ore de lectură a clubului, pe baza unor fişe, teste, chestionare etc. pe care elevii le completează, urmând ca la întâlnirea următoare să se discute cele notate.
- lecții demonstrative, mese rotunde, activități extraşcolare (tip Ziua Internațională a Cititului Împreună), concursuri de tipul *Ştiați că....*; participarea la concursuri de tip *Comorile Basmelor Romanesti* (pe care şcoala noastră îl organizează de 4 ani şi se afla în CAER)

Beneficii:

- stimularea lecturii într-un cadru organizat, în vederea formării de deprinderi de lectură și acasă.
- identificarea unor personaje model.
- descoperirea unor tipuri de literatura preferată
- formarea gustului pentru lectură
- atragera elevilor către literatură
- dezvoltarea capacității elevilor de a scrie compuneri pe teme date.

ROLUL FORMATIV AL LECTURII DE PLĂCERE

Prof. Mihaela Ionela COMAN
Liceul Teoretic "Nicolae Iorga", Brăila

Lectura presupune din partea unui cititor abilități lingvistice, un anumit nivel de inteligență, înțelegere, și, într-o anumită măsură, iubire de singurătate. Cărțile ne deschid calea către un tărâm al cunoașterii, plăcerii și inspirației profunde, oferindu-ne din plin informații și experiența cunoașterii. Reprezintă în același timp adevărate comori, menite să-i desfete mental pe pasionați.

Persoanele pentru care cititul este perceput ca o binefacere se pot considera norocoase, întrucât nu depind de altcineva, senzația oferită este unică și nu poate fi egalată nici măcar de practicarea unui hobby. Singurul și de nădejde companion în acele momente este doar cartea.

Epoca în care trăim este extrem de animată, informațiile se succed cu repeziciune, iar cunoștințele acumulate prin intermediul lecturii ne readuc optimismul și ne redau curajul de a face față provocărilor de zi cu zi, însuflețesc idealurile înalte și gândurile nobile.

Cărțile sunt cele mai bune prietene ale omului, generând valuri de emoții și o senzație de plăcere instantanee, care continuă să ne rămână în minte și în inimă.

Ficțiunea reprezintă o modalitate unică de a-i înțelege pe alții, de a stimula creativitatea și inventivitatea.

Mai citesc adolescenții din ziua de azi ? Voi răspunde afirmativ. Consider că ei preferă lectura de plăcere în detrimentul celei impuse de curriculum din două motive: libertatea de a alege și interesul personal. În mare parte, adolescenții se bucură de independență, iar această dorință de individualitate joacă un rol important în alegerea cărților.

De aceea, lectura devine o oportunitate de a căpăta cunoștințe, de a învăța despre lumi noi sau de a se angaja într-un domeniu creativ. Posibilitățile sunt practic aproape nelimitate, datorită gamei variate de stiluri și genuri literare, care oferă o multitudine de opțiuni.

Activitățile făcute cu plăcere și din plăcere au o influență pozitivă asupra rezultatelor academice ale elevilor, abilităților sociale și a dezvoltării lor în plan personal.

Spre deosebire de alte generații, în viața adolescenților din ziua de astăzi au pătruns dispozitivele digitale. În acest fel, cărțile sunt concurate de jocuri generate de calculator, telefoane inteligente și tablete, care consumă timpul tinerilor. Profesorii trebuie să știe ce fac aceștia în afara

sărilor de clasă pentru a-i putea motiva mai bine. Pentru atingerea acestui scop este necesar să se obțină niște răspunsuri clare pentru a putea înțelege modelele de lectură recreativă ale adolescenților. Prin urmare, trebuie găsite modalități pentru a încuraja copiii să citească.

În calitate de profesor, am încercat să sădesc în inimile elevilor iubirea pentru lectură. Consider că este o misiune și încă una foarte importantă. Pentru aceasta este necesar ca și părinții să se implice și să-și aducă aportul.

Primul pas este legat de încurajarea copiilor să citească. Dacă situația o impune, se va interveni pentru a se explica faptul că pentru a putea progresa este necesar ca de fiecare dată să se citească puțin mai mult decât în ocazia precedentă.

Alt pas implică împărtășirea experiențelor proprii de lectură cu elevii. În chip necesar li se pot face recomandări, pot fi direcționați către un club de lectură sau încurajați să interacționeze prin intermediul textelor literare. Această modalitate sporește nivelul de înțelegere și îmbunătățește aptitudinile.

Oferind copiilor posibilitatea de a-și împărtăși pasiunea pentru cărți și implicit pentru lectură, se creează o legătură puternică în plan afectiv cu școala. În acest fel se dezvoltă o atitudine pozitivă în privința cititului, care se va propaga în rândul membrilor comunității școlare.

Elevii sunt astfel încurajați să poarte discuții aprofundate despre cărți, au posibilitatea să scrie recenzii, să se exprime în public și să relaționeze într-un mediu prietenos, unde se vor simți în siguranță.

Profesorul va ghida totul cu mare atenție, făcând abstracție de eventualele momente când discuția va devia de la subiect, printr-o implicare discretă, contribuind astfel la instaurarea unei stări de relaxare și de emulație. De asemenea, se va asigura că toți elevii vor avea ocazia de a se exprima.

Elevii motivați vor alege să citească mai des. Frecvența citirii poate crește stima de sine, fiind esențială pentru a asigura succesul alfabetizării adolescenților.

Cum pot fi ajutați să dezvolte o atitudine pozitivă față de lectură ?

Atitudinea, motivația și stima de sine sunt factori care joacă un rol important în alegerea de a citi în scop recreativ.

Elevii care au manifestat dificultăți în trecut cu cititul au dezvoltat un real complex al eșecului. Mulți dintre ei se tem să nu facă greșeli, iar profesorii trebuie să fie conștienți de temerile acestora și să le ofere posibilitatea de a se simți confortabil în plan psihic.

Abilitățile de citire sunt esențiale pentru succesul academic al adolescenților. După opt sau nouă ani de învățământ, elevii nu reușesc să facă față nivelului imediat superior de învățământ.

Pentru ca tinerii să aibă succes, trebuie să posede și dorința de a învăța, adesea menționată ca motivație intrinsecă și care de obicei scade în timpul adolescenței. Profesorii îi pot ajuta pe elevi să-și recâștige motivația și să-și îmbunătățească performanțele, prin conectarea sarcinilor specifice la experiențele de învățare din lumea reală.

Luând în considerare o eventuală atitudine negativă, cadrele didactice trebuie să-și concentreze atenția asupra a ceea ce rămâne după citire. Preluarea sau însușirea informațiilor se

poate obține chiar și prin lecturarea unui ziar, cu mențiunea că se folosesc tehnici care determină cititorul să se focalizeze pe idei și concepte.

Lectura estetică diferă de lectura non-estetică, deoarece emoțiile și sentimentele evoluează pe măsură ce cititorul este atras de cuvintele scrise. Acesta devine entuziasmat de personajele descrise și de intrigă iar la final, își poate transla experiențele personale.

Pentru un profesor este esențială înțelegerea diferențelor dintre lectura estetică și cea non-estetică. Elevii pot fi modelați în așa fel încât să citească romane, poezii sau povești. În consecință, vor împărtăși experiențele personale despre modul în care lectura le-a îmbogățit viața.

Există și posibilitatea ca, uneori, să nu fie suficientă doar oferirea de materiale pentru a fi citite, dacă nu este și un timp rezonabil alocat în acest scop. Trebuie să se țină seama și de cititorii care sunt reticenți și au o atitudine negativă. Ei au nevoie de multe încurajări pentru a deveni cititori pasionați.

Este responsabilitatea tuturor profesorilor să găsească o nișă de lectură pentru fiecare elev din clasă. Toți copiii sunt unici, iar colaborarea dintre cadrele didactice, părinți și bibliotecari este imperios necesară ca adolescenții să-și dezvolte motivația pentru a deveni cititori de-a lungul întregii vieți.

Atracția pentru carte se dezvoltă în timp, începând cu perioada preșcolară. Explozia tehnologiilor de tot felul a îngreunat misiunea profesorilor, pentru că, de foarte multe ori copiii au vizionat ecranizări ale romanelor care urmau să fie studiate.

Cu ajutorul acestor informații se pot valorifica mai bine interesele elevilor și se pot revizui unele materii, astfel încât să contribuie la procesul instructiv-educativ.

În anumite cazuri, poate fi vizitată biblioteca locală sau o librărie. Scopul nu este neapărat de a cumpăra cărți, ci acela de a fi înconjurați de mii de volume, de a le atinge paginile, de a pătrunde într-un tărâm imaginar și de a le explora împreună cu familia.

Dezvoltarea personală a tinerilor, atingerea unui anumit orizont cultural și integrarea acestora într-un sistem valoric se datorează educației.

Activitățile desfășurate la școală sunt o parte integrantă a programelor derulate la nivel național, preocuparea de căpătâi fiind însușirea cunoștințelor și a tehnicilor de redactare a eseurilor. În ceea ce privește generațiile actuale, se pune din ce în ce mai des problema utilității acestor informații în viața de zi cu zi, culisând spre o latură practică.

Elevii conștientizează faptul că lectura îi ajută să se dezvolte în plan personal, le stimulează gândirea critică și abilitățile de comunicare.

Întrucât nu putem funcționa la capacitate maximă o perioadă îndelungată, este important să beneficiem și de odihnă de calitate. În acest fel, vom avea ocazia de a performa pe viitor. O modalitate plăcută de a ne odihni și relaxa în același timp este posibilă prin intermediul lecturii.

Cărțile pot fi considerate și un simulator al situațiilor reale, pentru că, la fel ca în viață, nu există mereu doar soluții simple. Prin ficțiune se pot transmite emoții complexe. Romanele, dramele și povestirile ne ajută să descifrăm și să înțelegem complexitatea vieții sociale.

În funcție de tipul de lectură, copiii pot deveni mai incluzivi, toleranți și mai deschiși, iar atitudinea lor se poate îmbunătăți substanțial în unele situații.

Consider că persoanele care **citesc** sunt mai fericite și, în ciuda transformărilor suferite de mass-media, apariția și dezvoltarea internetului, a telefoanelor mobile inteligente, precum și a altor invenții care ne ușurează viața, dar, în același timp ne fac și mai comozi, mai găsesc resurse lăuntrice pentru a-și păstra plăcerea de a lectura.

CERC DE LECTURĂ „CARTEA - COMOARĂ DE ÎNVĂȚĂTURI”

Bibliotecar Luciana CORB
Colegiul Tehnic ”Alexandru Domșa”, Alba Iulia

Coodonator : Bibliotecar Corb Luciana
Grup țintă: clasa III B
Locul de desfășurare : sala de clasă, biblioteca școlii.

ARGUMENT

Formarea și cultivarea gustului pentru citit, pentru lectură, reprezintă unul din obiectivele fundamentale ale orelor de Limba și Literatura Română. Lecția de literatură pentru copii trebuie să fie o permanentă strădanie de a-l învăța pe elev cum să perceapă și să privească o carte ca pe un minunat și statornic prieten. Conținuturile învățării au fost alese și planificate în funcție de unitățile de învățare pentru a le apropia mai mult de sufletul copiilor prin texte literare îndrăgite de către ei. Activitățile variate cuprind exerciții de lectură expresivă, exerciții de vocabular, de creație literară, povestiri, jocuri de rol etc. Lectura va avea un impact pozitiv, iar aprecierile vor stimula spontaneitatea și inițiativa elevilor, curiozitatea lor neobosită, precum și crearea acelor stări care sunt necesare pentru antrenarea lor în rezolvarea sarcinilor propuse.

DURATA PROIECTULUI : Anul școlar 2017 – 2018

RESURSE UMANE :

- elevii clasei III B
- Bibliotecar Corb luciana

RESURSE MATERIALE :

- cărți, carnete, hârtie, stilouri, mape, dosare, plicuri.
- imagini și ilustrații.
- texte literare.
- aparat foto, calculator, imprimantă, xerox, proiector, CD.

I. OBIECTIVE CADRU

1. Stimularea capacității de receptare a textelor literare.
2. Dezvoltarea capacității de exprimare orală și scrisă.
3. Dezvoltarea interesului pentru lectură.
4. Dezvoltarea simțului estetic și artistic.

5. Exprimarea sentimentelor prin poezie, muzică.

II. OBIECTIVE DE REFERINȚĂ

1. Stimularea capacității de receptare a textelor literare :
  - Să asculte cu atenție un text citit sau povestit.
  - Să citească în ritm propriu un text nou.
  - Să memoreze texte în versuri.
  - Să desprindă detaliile dintr-un text nou.
2. Dezvoltarea capacității de exprimare orală și scrisă :
  - Să redea prin cuvinte proprii conținutul unui fragment/text.
  - Să formuleze răspunsuri și întrebări în concordanță cu conținutul textului.
  - Să participe la jocurile de rol.
  - Să integreze cuvinte, expresii în contexte noi.
  - Să așeze corect în pagină un fragment de text sau o strofă.
3. Dezvoltarea interesului pentru lectură :
  - Să manifeste atitudine pozitivă față de lectură.
  - Să cunoască părțile componente ale unei cărți și să desfășoare activități de recondiționare a cărților.
4. Dezvoltarea simțului estetic și artistic :
  - Să redea prin desene proprii personajele, acțiunile acestora și să le interpreteze verbal.
  - Să realizeze produse simple din diverse materiale.
5. Exprimarea sentimentelor prin poezie, muzică :
  - Să creeze strofe simple pe o temă dată.
  - Să cânte în grup fragmente muzicale alese pe o anumită temă

III. ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE

1. Exerciții de precizare a titlului, autorului, personajelor.
2. Exerciții de ordonare a secvențelor temporale.
3. Exerciții de identificare a cuvintelor, expresiilor care împiedică înțelegerea textului.
4. Exerciții de memorare și recitare expresivă a unor poezii.
5. Exerciții de citire la prima vedere în ritm propriu.
6. Exerciții de povestire orală.
7. Povestirea unor fragmente logice sau a textului .
8. Formularea de întrebări și răspunsuri în legătură cu faptele petrecute, evenimente, evidențiind opiniile personale.
9. Jocuri de rol de tipul vorbitor-ascultător.
10. Lecturarea textelor la bibliotecă sau în clasă.
11. Exerciții de însușire a reprezentării expresiei unui chip (bunătațe, răutate, bucurie, tristețe).
12. Exerciții de folosire a tonurilor reci pentru redarea gravității unei situații și a tonurilor calde pentru a sugera liniștea.

13. Participarea afectivă, efectivă și corespunzătoare la cântarea/interpretarea fragmentelor muzicale alese.

IV. PLANIFICARE CALENDARISTICĂ

Unitatea de învățare	Obiective de referință	Conținuturi	Nr. ore	Săpt.	Obs.
1. Din nou la școală	1.1;1.2; 1.3;2.1; 2.2;2.3; 3.1,3.2	Verificarea povestirilor citite în timpul vacanței	2	1-2	
2. Povești cu tâlc	1.1;1.2; 1.3;2.1; 2.2;2.3; 3.1,3.2	Poveste (Prostia Omenească) – I. Creangă Cinci Pâini – I. Creangă Inul și Cămeșa - I. Creangă Moș Ion Roată și Vodă Cuza - I. Creangă Colț Alb – Jack London	5	3-4- 5-6-7	
3.Vraja basmelor	1.1;1.2; 1.3;2.1; 2.2;2.3; 3.1,3.2	Fata moșului cea cuminte – P. Ispirescu Copilul cel isteț - P. Ispirescu Sarea în bucate - P. Ispirescu Prâslea cel voinic și merele de aur - P. Ispirescu Spaima zmeilor – I. Slavici Doi feți cu stra în frunte – I. Slavici	8	8-9- 10- 11- 12- 13- 14- 15-16	
4. Bucurii din lumea cărților	1.1;1.2; 1.3;2.1; 2.2;2.3; 3.1,3.2	Five O* Clock – I.L.Caragiale Justiție – I.L.Caragiale Bubico - I.L.Caragiale D-l Goe - I.L.Caragiale	4	17- 18- 19-20	
5.Fabule	1.1;1.2; 1.3;2.1; 2.2;2.3; 3.1,3.2	Scumpul – A. Pann Lupul Pocăit - A. Pann Lupul, țapul și varza - A. Pann Cine știe are patru ochi - A. Pann Câinele și cățelul – Al. Doinici	5	21- 22- 23- 24-25	
6.Poezii	1.1;1.2; 1.3;2.1; 2.2;2.3; 3.1,3.2	Mama – G. Coșbuc Bunica – St. O. Iosif Acceleratul – A. Pann Oaspeții primăverii – V. Alecsandri	4	26- 27- 28-29	
7.Iubim natura	1.1;1.2; 1.3;2.1; 2.2;2.3; 3.1,3.2	Primăvara – G. Topârceanu Povestea Codrului – M. Eminescu Fiind băiet păduri cutreieram – M. Eminescu Furtuna – St. O. Iosif Codrule, Măria-ta ! – M. Eminescu	5	31- 32- 33-34	
8.Șezătoare literară	1.1;1.2; 1.3;2.1; 2.2;2.3; 3.1,3.2	Realizarea unei șezători literare.	1	35	

V. BIBLIOGRAFIE

Poveste (Prostia Omenească) –I. Creangă Cinci Pâini – I. Creangă Inul și Cămeșă - I. Creangă Moș Ion Roată și Vodă Cuza - I. Creangă Colț Alb – Jack London Fata moșului cea cuminte – P. Ispirescu Copilul cel isteț - P. Ispirescu Sarea în bucate - P. Ispirescu Prâslea cel voinic și merele de aur - P. Ispirescu Spaima zmeilor – I. Slavici Doi feți cu stra în frunte – I. Slavici Five O* Clock – I.L.Caragiale Justiție – I.L.Caragiale Bubico - I.L.Caragiale	Lupul Pocăit - A. Pann Lupul, țapul și varza - A. Pann Cine știe are patru ochi - A. Pann Câinele și cățelul – Al. Doinici Mama – G. Coșbuc Bunica – St. O. Iosif Acceleratul – A. Pann Oaspeții primăverii – V. Alecsandri Primăvara – G. Topârceanu Povestea Codrului – M. Eminescu Fiind băiet păduri cutreieram – M. Eminescu Furtuna – St. O. Iosif Codrule, Măria-ta ! – M. Eminescu D-l Goe - I.L.Caragiale Scumpul – A. Pann

VI. MODALITĂȚI DE EVALUARE

Evaluare Inițială/predictivă	Evaluare continuă/formativă	Evaluare finală/sumativă
▪ Brainstorming ▪ Explozia stelară (starbursting) ▪ ȘTIU/VREAU SĂ ȘTIU/AM ÎNVĂȚAT ▪ Ciorchinele ▪ Metoda schimbării perechii(Share-Pair Circles) ▪ Cascada (Cascade) ▪ Metoda piramidei ▪ Sinelg ▪ Harta conceptuală(Conceptual Map) ▪ Organizatorul grafic ▪ Masa rotundă ▪ Interviu de grup ▪ Tehnica florii de lotus(Lotus Blossom Technique) ▪ Tehnica 6/3/5 ▪ Philips 6/6 ▪ Sinectica	➤ Șezători literare ➤ Serbări ➤ Medalion Literar ➤ Fișa de lectură ➤ Convorbiri, povestiri, repovestiri ➤ Concursuri de genul : ”Ce s-ar întâmpla dacă...” ”Cel mai bun povestitor” ”Cel mai bun recitator” ➤ Matricele ➤ Lanțuri cognitive ➤ Metoda predării/învățării reciproce(Reciprocal teaching-palinscar) ➤ Mozaicul (Metoda JINGSAW) ➤ Metoda învățării pe grupe mici(Stad – Student Teams Achievement Division) ➤ Metoda turnirurilor între echipe(TGT –Teams /Games/Tournaments) ➤ Scheletul de pește(Fishbone maps)	❖ Fișe de evaluare ❖ Fișe de Autoevaluare ❖ Portofoliul ❖ Harta conceptuală (Conceptual map) ❖ Proiectul ❖ Jurnalul reflexiv ❖ Tehnica 3-2-1 ❖ Metoda R.A.I ❖ Studiu de caz ❖ Observarea sistematică a comportamentului elevului ❖ Fișa pentru activitatea personală a elevului ❖ Investigația ❖ Interviu

VII. BIBLIOGRAFIA DE SPECIALITATE

1. *Tehnologia didactică în proiectarea activității anuale, semestriale și a tipurilor de lecție în învățământul preuniversitar*, Editura „Gheorghe Alexandru”, Craiova, 2005.
2. *Metodica predării limbii și literaturii române în școala primară, gimnaziu și liceu*, Editura Didactica Nova, Craiova, 2005.
3. Nica Elena, Băiașu Dora, Vlăsceanu Carmen, *Literatură pentru copii*, clasa aIII a, Editura Carminis, Pitești, 2003.
4. *Antologie de texte literare pentru clasele I-IV*, Editura Aramis, București, 2003.
5. www.edu.ro
6. www.didactic.ro
7. www.wikisource.ro

VALENȚELE FORMATIVE ALE LECTURII DE PLĂCERE CRITERII GENERALE ÎN SELECTAREA ȘI INDICAREA TITLURILOR PENTRU LECTURĂ

Prof. înv. primar Daniela CRĂCIUN
Școala Gimnazială ”I.A.Bassarabescu”, Ploiești

“Iubiți cartea, îngrijiți-o și citiți cât mai mult ! Cartea ne este prieten credincios și de nădejde ! “Morozov G. F – “Cărți prietene”

Gustul pentru lectură se formează încă de la vârste fragede, în familie. Dar câte mame, mai stau să citească povești și basme, copiilor ? Câți părinți urmăresc împreună cu copiii un film educativ ? Câți părinți selectează cărțile sau emisiunile TV ? Câți părinți comentează activitatea de la școală cu copiii lor?

“ Cartea este o comoară fără de preț “ în care unii își adună cele mai frumoase gânduri, ca alții să le poată folosi în voie. Cartea reflectă ca o oglindă lungul șir de secole ale vieții omenirii, istoria luptei sale pentru existență, pentru un viitor mai luminos, suferințele, bucuriile, înfrângerile și biruințele sale toate. Cartea reprezintă mai întâi cel mai complet depozit al inteligenței omenesti, înmagazinând în filele ei cunoștințe, sensibilitate, fapte pe care le păstrează intacte un timp nedefinit. Uitate între file de sute de ani, par moarte, dar ele reprezintă de fapt o stare cataleptică a istoriei omului, pe care fiecare dintre noi o poate risipi, înviind o lume nebănuită.

Importanța lecturii este evidentă și mereu actuală. Lectura este un instrument care dezvoltă posibilitatea de comunicare între oameni, făcându-se ecoul capacităților de gândire și limbaj. Lectura elevilor este un act intelectual esențial, care trebuie îndrumat și supravegheat de școală și familie.

Să nu uităm, că scopul lecturii, este acela de a forma progresiv un tânăr cu o cultură comunicatională și literară de bază, capabil să înțeleagă lumea din jurul său, să comunice și să interacționeze cu semenii, exprimându-și gânduri, stări, sentimente, opinii, să fie sensibil la frumosul din natură și la cel creat de om. La vârsta școlară mică se pun bazele formării personalității copilului: valorificarea capacităților intelectuale prin formarea unei motivații intrinseci pozitive, dezvoltarea intereselor, asigurarea echilibrului emoțional, formarea unei imagini despre sine și despre alții, capacitatea de a opera cu criterii morale și de adaptare normativă.

Atenția care se dă comunicării în clasele primare și nu numai, nu este întâmplătoare. Elevii sunt pregătiți pentru viață și în viață, în primul rând, ei comunică. Limba română, ca limbă maternă și ca obiect de studiu, ocupă locul central în ansamblul general de pregătire al elevilor, fiind principalul mijloc de comunicare și informare.

Fără a minimaliza importanța celorlalte mijloace moderne de informare și culturalizare, trebuie spus că nimic nu poate înlocui cartea. În afara cărții nu poate fi concepută o cultură sistematică a individului și a societății.

Lectura are ca scop să dezvolte gustul elevilor pentru citit și să-i facă să iubească cartea, să le satisfacă interesul pentru a cunoaște viața, oamenii și faptele lor. Din cărți, copiii află multe lucruri despre anotimpuri, viața animalelor și a plantelor, despre descoperiri geografice, despre evenimente și personalități literare, artistice, istorice, despre frumusețile și bogățiile patriei. Cărțile le vorbesc și despre sentimentele omenești, despre prietenie, cinste, onoare. Citirea cărților contribuie la îmbogățirea cunoștințelor elevilor, la formarea unui vocabular bogat, la dezvoltarea exprimării. Eroii cărților devin modele pentru elevi. Copiii au impresia că participă direct la fapte și evenimente din cuprinsul cărții. Pe unii eroi îi iubesc, pe alții îi urăsc. Ceea ce citesc în copilărie se întipărește în amintirea lor pentru toată viața și influențează dezvoltarea personalității. Lectura oferă copilului posibilitatea de a-și completa singur cunoștințele, de a le îmbogăți.

Gustul pentru citit se formează printr-o muncă perseverentă a factorilor educaționali (familia și școala). Pentru a fi eficientă lectura necesită nu numai îndrumare ci și control. Deoarece în programa școlară nu mai este prevăzută, la disciplina Limba și literatura română, o oră specială, de lectură, am propus elevilor, la clasa a I-a și a II-a opționalul Literatura pentru copii – Trăistuța cu povești. Astfel, pe parcursul acestor ore poate fi îndrumată și verificată lectura elevilor.

Forma de îndrumare a lecturii folosită cel mai des este *povestirea*. Elevii citesc povestirea, de regulă acasă, iar în oră povestesc lectura citită. Conținutul povestirii este redat de mai mulți elevi ceea ce duce la activizarea și antrenarea lor în activitate. Elevii se întrec în a povesti cât mai mult și mai frumos, antrenând astfel și pe cei mai puțin dornici de lectură. Deoarece și familia are un rol important în formarea și dezvoltarea gustului pentru lectură, am încercat să implic și părinții elevilor în anumite acțiuni. Au fost invitați să participe la concursurile, șezătorile organizate. Fiind prezenți au avut ocazia de a observa cum se prezintă fiecare copil. Au fost îndrumați cum să acționeze, pentru a-i obișnui pe copii să lectureze. Am recomandat părinților, să povestească copilului, în fiecare zi câte o poveste, ținând cont și de dorința lui de a reasculta o poveste foarte îndrăgită. Să roage copilul să povestească pentru a-i îmbunătăți capacitatea de concentrare și de

redare a informațiilor. Am amintit faptul că, stând un număr mare de ore în fața calculatorului, copilul întâmpină numeroase probleme în redarea unei întâmplări reale sau din lecturile sale.

În afară de citirea independentă am folosit și *citirea în colectiv*. Această citire se realizează de către învățător sau câțiva copii care citesc mai bine și are rolul de a aprofunda și a purta discuții pe marginea lecturii citite. Citirea lecturii cu voce tare îi determină și pe alți care citesc mai dificil sau într-un ritm mai lent să asculte cu plăcere, putând astfel să participe la discuțiile despre conținutul povestirii citite, să evidențieze trăsăturile personajelor, să explice cuvinte sau expresii mai puțin cunoscute.

Pentru a stimula interesul și curiozitatea elevilor pentru lecturile pe care le au de citit, acestea pot fi citite parțial în clasă, continuarea lecturii urmând să o citească fiecare acasă pentru a observa ce s-a întâmplat mai departe în povestire.

Importanța lecturii este dată de aspectele educative pe care le implică:

-aspectul cognitiv: prin lectură elevii își îmbogățesc cunoștințele despre lume, despre realitate;

-aspectul educativ: lectura contribuie esențial la educarea copiilor în dimensiunile etice și estetice;

-aspectul formativ constă în faptul că lectura are drept consecință formarea și consolidarea deprinderilor de muncă intelectuală, dezvoltarea gândirii, a imaginației, a capacității de exprimare corectă și expresivă.

Importanța studiului lecturii literare în școală și în afara ei, decurge din conținutul și trăsăturile caracteristice ale literaturii ca formă complexă, specifică a conștiinței sociale. Nu este vorba despre studierea literaturii, ci de un studiu asupra lecturii la clasă și în afara clasei efectuat de elevii ciclului primar.

Disciplinele studiate de elevi în școală nu dau decât elementele de bază ale științei respective, urmând ca prin studiul individual fiecare individ să-și desăvârșească cunoștințele. Prin studiul literaturii în afara clasei și a școlii se înțelege în primul rând lectura dirijată sistematic și progresiv în familie, școală și bibliotecă a tuturor elevilor, cu multă grijă din partea cadrelor chemate să popularizeze și să dirijeze orice carte pentru vârstele potrivite.

Lista de lecturi literare suplimentare recomandate elevilor de programa școlară este orientativă, învățătorului revenindu-i datoria de a selecta și îndruma lectura copiilor, în funcție de posibilitățile și necesitățile fiecăruia. De-a lungul experienței noastre didactice am încercat să deschidem inimile copiilor în fața cărților pe care le recomandam să le citească făcând o selecție a cărților în funcție de particularitățile de vârstă și individuale ale elevilor.

Lectura în afara clasei are ca scop să dezvolte gustul elevilor pentru citit, să le stimuleze interesul pentru carte, să le satisfacă dorința de a cunoaște viața, oamenii și faptele lor. Lectura contribuie într-o măsură însemnată la îmbogățirea cunoștințelor elevilor, la formarea unui vocabular activ, bogat, colorat, la dezvoltarea dragostei față de patrie, la educarea sentimentelor estetice. Lectura în afara clasei constituie un important mijloc, ajutător al întregului proces instructiv-educativ.

Voi prezenta în continuare câteva modalități de stimulare a interesului pentru lectură începând din clasa I.

Știm că micii școlari sunt vrăjiți de carte, sunt purtați de aceasta în universul minunat al cunoașterii. Învățătorul este dator să îndrume pașii tinerelor mlădițe pe acest nou drum, plin de neprevăzut.

În clasa I un rol important îl are conversația problematizată, care menține vie relația dascăl - elev. După studierea textelor din abecedar, pe care le-am analizat și comentat în mod amănunțit am recomandat lecturi potrivite vârstei, pe marginea cărora s-au purtat discuții. După ce textele au fost parcurse am lansat următoarele cerințe:

- să formuleze întrebări pe care să le adreseze colegilor;*
- *să folosească cuvintele noi și expresiile artistice în contexte variate;*
- să redea prin cuvinte proprii conținutul textelor citite;*
- *să recunoască ilustrațiile care înfățișează personaje sau scene din poveștile citite;*
- să le așeze în ordinea desfășurării faptelor.*

Începând cu clasa a II-a, o altă formă de îndrumare a lecturii o constituie formarea bibliotecii de clasă, precum și a bibliotecii personale. Prima se compune din cărți aduse de copii , sau numai de învățător, se stabilește un bibliotecar al clasei și se apoi se trece la împrumutarea cărților.

La clasele a III-a și a IV-a interesul elevilor pentru lectură se amplifică. La studierea unor autori am căutat să îi stimulez pe elevi să citească și alte opere scrise de aceștia. Am întocmit cu elevii portofolii pentru fiecare scriitor cunoscut, cuprinzând portretul, date biografice și aspecte esențiale din opera lor, prilej cu care am stârnit curiozitatea și interesul pentru lectură.

Un învățământ bine conceput presupune frecventarea zilnică a cărților. Metodele active ale pedagogiei contemporane fac din această frecventare o necesitate absolută la toate nivelurile de învățământ pentru dascăl ca și pentru elev. Nici unul , nici altul nu se pot mulțumi astăzi doar cu manualul școlar, nu pot fi omul unei singure cărți. Încă din copilărie trebuie creat gustul pentru lectură și afirmată legătura care există între ea și instrucție. A-ți place să citești înseamnă într-adevăr a dori și a vrea să cunoști un limbaj mai elaborat și deci a-ți însuși fundamentele unui raționament, a putea să gândești sigur și solid.

Învățătorul trebuie să-i deprindă pe elevi cu studiul propriu-zis al cărții, adică cu acele tehnici care să-i facă să se descurce într-o lume haotică la prima vedere, dar care în fond este o lume ordonată: cea a cărților.

Familiarizarea elevilor cu cartea, cu părțile ei componente:(foaia de titlu, prefața, tabla de materii, împărțirea pe capitole, anexele, etc), cu tipurile cele mai utilizate ale publicațiilor de referință (dicționarul și enciclopedia) se face cel mai bine în biblioteca școlii în cadrul unor ore speciale. Cunoștințele comunicate de învățător trebuie neapărat să fie legate de un sistem de referințe bibliografice, să implice consultarea temeinică a cărților, care să ofere elevului o deschidere cât mai clară asupra obiectului tratat decât poate să o facă o expunere monocardă. Trebuie multă muncă, inițiativă și sensibilitate.

Pentru o lectură bine îndrumată învățătorul și părinții trebuie să țină seama de mai multe lucruri:

- Alegerea textelor în funcție de vârstă și ținând cont de accesibilitate (mărimea textului potrivit cu vârsta cititorului, număr corespunzător de personaje, acțiune simplă pentru a putea fi reținută, ponderea mai mică acordată descrierilor).
- Abordarea genurilor și speciilor literare adecvate, punând accent pe textul narativ din sfera îndrăgită de copii, texte cu puține arhaisme și regionalisme.
- Transformarea copilului din ascultător de lectură (cum este obișnuit în familie și la grădiniță) în cititor conștient, cu preocupare statornică, prin lectura unor fragmente atractive în clasă, reținerea titlului volumului, a autorului și a personajelor care l- au impresionat (clasele a II-a, a III- a), redactarea unor însemnări sub formă de note sau rezumate (clasa a IV-a).
- Studiarea dotării bibliotecii școlii cu volume sau culegeri.
- Cunoașterea cărților de lectură de care dispun elevii acasă.

Pentru realizarea justă a organizării și îndrumării lecturii elevilor se impune o colaborare strânsă între școală și familie. Este necesar să se ia în discuție problema lecturii elevilor și să se scoată în evidență imensul rol al lecturii în formarea personalității copilului, să se dea îndrumări despre ce și cum trebuie să citească copiii, spre a- i ajuta să înțeleagă ceea ce citesc și a le dezvolta interesul pentru lectură.

Toate acestea se pot concretiza și printr-un *Cerc de lectură*, care se poate desfășura la nivelul claselor I-IV, adunând pe cei mai interesați cititori.

Titlurile lecturilor vor fi indicate copiilor în funcție de următoarele criterii:

- gradul dezvoltării psihice a elevilor: gândire, limbaj, imaginație, emoții, sentimente etice și estetice;
- sfera de interese și preocupări ale elevilor;
- posibilitățile de înțelegere a mesajului conținut în opera literară;
- calitățile educative și estetice ale cărții indicate;
- calitățile stilului - simplitate, naturalețe, proprietate - să permită elevului o înțelegere ușoară a mesajului lecturii.

De-a lungul carierei mele didactice, am observat că mulți copii se luptă ani de-a rândul cu lecturarea cursivă a unui text, rămânând în imposibilitatea de a savura propriile lecturi. În locul curiozității, apare efortul inhibant al descifrării semnelor grafice, dincolo de care se ascund idei atât de frumoase și interesante.

Am întâlnit adesea copii care ascultă cu mult interes o poveste frumoasă, citită de altcineva, însă preferă să-și piardă vremea în modul cel mai neașteptat, fără să fie tentați să citească ei înșiși altceva decât ceea ce li se cere la orele de curs. Chiar și la cei care au învins greutățile începutului, gustul pentru lectură nu este format. Uneori, nu au la îndemână cărțile potrivite, alteori, indiferența pentru lectură a persoanelor apropiate determină aceeași atitudine copiilor. În astfel de cazuri intervenția învățătorului este absolut necesară.

În concluzie necesitatea îndrumării lecturii elevilor este indiscutabilă. Nu se pot contesta incapacitatea copilului de a se ghida fără greș în noianul de opere literare ce-i stau la îndemână și nevoia călăuzirii lui în anii de formare intelectuală.

Bibliografie:

1. Eugenia Șincan, *Îndrumător pentru învățători, părinți și copii*, Editura „Gheorghe Alexandru”, Craiova, 1993
2. Ioan Șerdean – Didactica limbii române în școala primară, Editura Teora, București, 1998;
3. Paul Cornea - Introducere în teoria lecturii, Ed. Minerva, București, 1988;
4. Alina Pamfil - Didactica limbii și literaturii române, Ed. Dacia, Cluj- Napoca, 2000.

CARTEA – IZVOR NESECAT DE CUNOAȘTERE

Prof. Flavia-Cristina CRIȘAN

Liceul Teoretic „ Gheorghe Lazăr”, Pecica, jud. Arad

Eu citesc! Tu mai citești?
Vreau să-ți pun o întrebare
Cartea o mai răsfoiești?
Sau vizionezi filme, seriale?

Vă-ntreb: știți care e diferența
Dintre un film și o carte?
Vă spun eu: cartea are
Cu totul ceva aparte.

Ne-nvață să nu renunțăm
Ne deschide mereu o cale
Aflăm finalul poveștii
Acum, nu peste câteva sezoane.

Deci, cititul este important
Dar aş vrea să mă lămuriți
Dintre toate categoriile
Ce tip de cărți vă place să citiți?

Vă place cumva comedia?
Aceasta-i preferata mea!

Deoarece tot timpul
Îmi îmbunătățește dispoziția.

Voi ați auzit de vizita
Domnului Ion Luca Caragiale
Cât de amuzant ar fi
S-avem dulceață în sandale?

Sau poate vă place mai mult
Cărțile cu acțiune
Cu întâmplări palpitate
Petrecute în altă lume.

Sper că v-am stârnit interesul
Veți citi în continuare?
Atunci hai să pregătim
Câteva planuri de organizare.

Vom face un calendar
Cu cărțile de voi preferate
Pe care vreți să le citiți
Dar și cu cărțile importante.

De asemenea vom organiza
Și un club de lectură
Unde vom putea discuta
Despre cărți, în natură.

La sfârșit de an școlar
Ne-am putea costuma
În zână, prinț, erou, muschetar
Sau orice v-a impresionat.

Puteți să fiți prinți și prințese
Făt-Frumos, zână fermecată
Să ne simțim ca-ntr-o poveste
La carnavalul de altădată.

Și-n pauze când timp avem
Scoatem din ghiozdan o carte

Și citim cât putem
Căci „cine are carte, are parte!”

Cum v-am zis și mai devreme
Cititul e folositor
Ne aduce multe beneficii
Și ne-ajută în felul următor:

Prin lectură imaginația
Noi ne-o putem dezvolta
Și desigur că totodată
Ne dezvoltăm creativitatea.

Vocabularul vom putea
Ca să ni-l îmbogățim
Cuvinte noi vom învăța
În compuneri să le folosim.

Deci nu mai sta pe gânduri
Pune-te să citești
Și invită și alți prieteni
Astfel nu te plictisești.

Decât să-ți irosești timpul
Mai bine l-ai câștiga citind
Petrece-l cu o carte, două
În lumea poveștilor călătorind!

ROLUL CĂRȚII ÎN VIAȚA COPIILOR

Prof. Ligia Corina CUC
CȘEI "Cristal" Oradea

Motto: *" Carte frumoasă, cinste cui te-a scris
              Încet gândită, gîngăș cumpănită;
              Ești ca o floare, anume-nflorită
              În mâinile mele, care te-au deschis"*
              (Tudor Arghezi)

Un copil care crește în lumea cărților este asemeni unei flori care crește în grădina feerică a Naturii Mamă.

În ciuda progresului rapid al științei, cartea rămâne nemuritoare în educarea și formarea personalității fiecărui om.

Aflat în această lume, copilul se regăsește în lumea Jucăriilor (cartea) în care componentele ei sunt conținuturile viu colorate și atractive, ori în lumea Poveștilor, unde oricine este desprins de firul realității și atras involuntar de peripețiile distractive ale personajelor acestora.

Coordonat pe acest drum, micul școlar, se obișnuiește cu gândul că, oriunde, oricând și oricum, cartea rămâne cel mai bun profesor al omului.

La rândul ei, biblioteca va trezi în sufletele prichindeilor curiozitatea și plăcerea de a parcurge paginile cărților, multiple, variate și pline de învățături.

Copii vor deveni mai responsabili, mai atenți, mai pregătiți pentru viitor. Vor descoperi multe din micile (dar esențiale) secrete ale vieții.

Sunt convinsă că relația acestui parteneriat se va transforma într-o prietenie durabilă și elegantă, destul de necesară.

Mai mult, din punctul meu de vedere, lumea cărților este însăși, lumea copiilor care, cândva vor deveni adulți, asemeni nouă.

Cartea este un ospaț al gândurilor la care oricine este poftit." Dacă vom ști să trezim interesul elevilor noștri pentru citit, dacă vom îndruma, verifica și stimula în acest scop, vom crește generații care

vor simți o „sete” permanentă pentru citit, pentru cunoaștere, pentru lărgirea orizontului lor cultural, ceea ce se va răsfrânge pozitiv asupra vieții și activității lor, căci, așa cum spunea Miron Costin: „Nu e alta mai frumoasă și mai de folos în toată viața omului zăbavă decât cetitul cărților”.

Sunt bine cunoscute beneficiile lecturilor suplimentare ale elevilor la toate nivelurile de clase. În contextul educațional actual, când televizorul, calculatorul, internetul ocupă mult din timpul și preocupările elevilor, este mai important, dar și mai greu să-i orienteze pe copii spre lectura cărților, să-i convingem că o cultură generală serioasă și un echilibru interior se formează și se menține în principal prin acei prieteni care nu trădează niciodată, care ne stau mereu la dispoziție și care nu se supără niciodată pe noi, anume CĂRȚILE.

Este greu să-i determinăm pe elevi să capete încă de mici gustul pentru lectură, să le formăm o cultură a cititului.

Cu certitudine, dezvoltarea acestui raport crucial între lectură și viața personală începe în cadrul familial. Având în vedere că formarea deprinderilor intelectuale reprezintă o caracteristică de bază în primii ani de școală, iar familiei îi revine un rol extrem de important, implicarea activă și pozitivă a părintelui este recunoscută ca fiind benefică în educația copilului.

Gustul pentru citit nu vine de la sine, se formează de către familie, grădiniță și în special de școală și poate fi stimulat și cultivat încă de la cele mai fragede vârste, astfel încât cartea să devină un prieten constant al copilului, izvor de înțelegere și cunoaștere. Școala însă trebuie să funcționeze ca o interfață între familie, societate și școlar. Instituția școlară are datoria de a îndruma și a îmbogăți universul cognitiv al elevului. În acest context lecturile suplimentare reprezintă materialul de bază, materia primă, suportul indispensabil în evoluția intelectuală, facilitând integrarea școlarului în viața socială.

„Literatura este fragmentul fragmentelor; foarte puțin s-a scris din tot ce s-a întâmplat și foarte puțin s-a păstrat din tot ce s-a scris.” (J.W. Goethe)

În manualele școlare sunt introduse într-un număr mare texte literare sau prelucrări ale acestora, deopotrivă epice și lirice.

Dintre cele mai cunoscute și îndrăgite texte narative introduse în manualele școlare pot menționa: fragmente din „Amintiri din copilărie” de Ion Creangă, basme populare și culte, povestiri despre viețuitoare realizate de scriitori precum Emil Gârleanu, I. Al. Brătescu Voinești, Vladimir Colin, Cezar Petrescu, întâmplări din copilărie povestite de Mihai Sadoveanu, B. Șt. Delavrancea, Ion Agârbiceanu, Mircea Micu, legende populare cu conținut istoric, legende istorice în versuri (Dimitrie Bolintineanu) sau în proză (Dumitru Almaș, Al. Mitru, Vladimir Colin, Eusebiu Camilar, Al. Vlahuță), snoave populare, snoave povestite de mari scriitori, texte didactice morale foarte utile la această vârstă (Mircea Sântimbreanu, Otilia Cazimir). Totodată, li se deschide copiilor o poartă spre literatura universală, atunci când fac cunoștință cu „Fata cu chibriturile” de Hans Christian Andersen, „Leul și cățelușa” de L. N. Tolstoi, „Micul prinț” de Antoine de Saint-Exupery, „Aventurile lui Pinocchio” de Carlo Collodi.

În decursul timpului, la clasă am sesizat câteva etape importante în formarea interesului și a gustului pentru lectură. Aceasta începe după ce copilul reușește singur să descifreze cu ușurință ideile ascunse în spatele semnelor grafice.

Am intuit acest moment dificil în viața psihică a micuților, pe jumătate înspăimântați de tainele scrisului, pe jumătate crispați de efortul făcut pentru descifrarea unor semne atât de curioase și pline de

mister. Mulți copii din clasă luptă ani de-a rândul cu descifrarea unui text, rămânând la imposibilitatea de a urmări conținutul micilor lecturi. În locul acestui interes, în locul curiozității care face abstracție de formă și se luptă cu descifrarea ideii, apare efortul descifrării semnelor grafice, dincolo de care se ascund idei atât de frumoase și interesante.

Pentru a-i determina pe copii să devină cititori pasionați este necesar să se formeze, cu răbdare și stăruință, gustul pentru lectură.

Am întâlnit în colectivul de elevi pe care-l îndrum, copii care ascultă cu mult interes o lectură frumoasă, citită de mine sau de colegi, dar care preferă să se joace, să hoinărească în clasă sau să-și piardă vremea în modul cel mai neașteptat, fără a fi tentați săptămâni de-a rândul să mai citească și altceva decât ceea ce le cer în orele de curs. La copiii care au învins greutățile începutului, problema îmbracă alt aspect, nu mai poate fi vorba de lipsa de interes. În cazul acestor elevi, gustul pentru lectură nu este încă format.

O dată format gustul pentru lectură se poate transforma într-o adevărată pasiune. Influența pasiunii pentru citit, formată din anii copilăriei sau ai adolescenței poate să se resimtă toată viața. Marile personalități culturale ale omenirii au fost cititori pasionați. La elevi, această pasiune este bine să fie încurajată în măsura în care ea nu dăunează instrucției. Este momentul să subliniez că pasiunea pentru lecturile extra-școlare nu trebuie să ducă la subaprecierea manualelor școlare și a pregătirii temeinice a lecțiilor. Dorința de a citi este constructivă numai în măsura în care se împletește organic cu însușirea elementelor de bază ale științei și culturii cu asimilarea noțiunilor fundamentale ale acestora. Cunoștințele dobândite din lecturile particulare trebuie să se greveze pe un ton sigur și bogat de noțiuni studiate de-a lungul anilor în școala primară. Raportul dintre lectura extrașcolară și studierea materiei prevăzută de programele școlare să fie unul de consolidare și clarificare reciprocă a unor probleme, nu de excludere sau de accentuare a unuia în detrimentul celuilalt.

„A citi lectură înseamnă a te instrui fără eforturi prea mari, adesea delectându-te.” Pasiunea pentru lectură să se împletească armonios, organic, cu pasiunea pentru studiu. Numai astfel lectura în afara clasei își poate atinge scopul instructiv. În munca de îndrumare sistematică a lecturii trebuie să se țină seama de toate aceste considerente, precum și de emotivitatea accentuată a școlarului.

Uneori, părinții greșesc, atunci când, ignorând importanța lecturii extrașcolare în vederea dezvoltării intelectuale a copilului, neglijează cu totul această lectură, considerând că basmele, povestirile, poveștile de aventuri sunt inutile sau chiar dăunătoare. În astfel de situații trebuie ca școala să sublinieze importanța acestuia pentru stimularea imaginației, pentru informarea copiilor și, mai ales, pentru educarea voinței, a curajului, a stăpânirii de sine și pentru cultivarea unor sentimente nobile.

Vacanța este momentul cel mai prielnic lecturii efectuate de elev, dar din păcate vacanța este perioada cea mai dificilă pentru învățător care se preocupă de îndrumarea lecturii elevilor. Am observat din activitatea la catedră că lecturile recomandate conform programei școlare la sfârșitul anului sau înaintea celor două vacanțe mai scurte sunt prea puțin numeroase și de aceea sunt lăsate cât mai aproape de perioada reluării cursurilor.

Cartea bine aleasă este un bun tovarăș pentru călătorie, într-o zi de odihnă, la munte sau la mare, la club sau acasă, în orele de destindere și de răgaz. Ea nici nu obosește, nici nu plictisește, nici nu cere anumite condiții speciale pentru a fi citită.

În zilele noastre, computerul și mass-media concurează serios cu lectura independentă a elevilor. Informația este mai rapidă prin televiziune sau prin calculator, iar citirea cărților pare ceva învechit. În prezent, omul este pragmatic și grăbit, are puțin timp pentru citit. Fără a minimaliza importanța mijloacelor moderne de informare, învățătorul are datoria de a apropia elevii de carte încă de la vârstele mici, dar nu obligându-i să citească, ci trezindu-le interesul pentru această activitate intelectuală.

Trebuie subliniat că nu orice exercițiu în sine este suficient pentru ca elevii să-și însușească instrumentele muncii cu cartea. Simpla exersare a actului citirii, chiar a unor componente ale lecturii explicative nu poate asigura formarea capacității elevilor de a se orienta într-un text, dacă nu se are în vedere înțelegerea mesajului, realizarea pe baza analizei multiple ale acestuia.

Scriitorul român I.L. Caragiale afirmă acum aproape un secol: „O carte bună de citire, în vârstă fragedă, este, poate, una din împrejurările cele mai hotărâtoare ale vieții unui om. Multe cariere intelectuale nu se datoresc altei împrejurări decât unei cărți căzute la vreme bună în mâinile unui copil, tot așa precum umbrele multor stejari seculari se datoresc căderii unei ghinde pe pământ prielnic.”

„Lectura – spunea istoricul N. Iorga – joacă un rol important în viața copiilor, un rol mai mare decât în viața celor vârstnici. Cartea citită în copilărie rămâne prezentă în amintire aproape toată viața și influențează dezvoltarea ulterioară a copiilor. Din cărțile pe care le citesc, copiii își formează o anumită concepție asupra lumii, cărțile formează la ei anumite norme de conduită.”

Bibliografie:

1. Bărbulescu, Gabriela, *Metodica predării limbii și literaturii române în învățământul primar*, Ed. Corint, 2009
2. Casangiu, Larisa Ileana, *Literatura română și literatura pentru copii*, Ed. Nautica, ed. a II-a, 2007
3. Casangiu, Larisa Ileana, *Repere în organizarea procesului didactic la disciplina Limba și literatura română în învățământul primar*, Ed. Nautica, 2008
4. Popescu, Ion, *Lectura elevilor*, Ed. Didactică și pedagogică, București, 1983

MODALITĂȚI DE STIMULARE A INTERESULUI PENTRU LECTURĂ LA ELEVII CU CERINȚE EDUCATIVE SPECIALE

Prof. ed. Ramona-Maria DASCĂL
Școala Gimn.Specială C.R.D.E.I.I, Cluj-Napoca

Sunt bine cunoscute beneficiile lecturilor suplimentare ale elevilor la toate nivelurile de clase. În contextul educațional actual, când televizorul, calculatorul, internetul ocupă mult din timpul și preocupările elevilor, este mai important, dar și mai greu să-i orienteze pe copii spre lectura cărților, să-i convingem că o cultură generală serioasă și un echilibru interior se formează și se menține în principal

prin acei prieteni care nu trădează niciodată, care ne stau mereu la dispoziție și care nu se supără niciodată pe noi, anume CĂRȚILE.

Cu certitudine, dezvoltarea acestui raport crucial între lectură și viața personală începe în cadrul familial. Având în vedere că formarea deprinderilor intelectuale reprezintă o caracteristică de bază în primii ani de școală, iar familiei îi revine un rol extrem de important, implicarea activă și pozitivă a părintelui este recunoscută ca fiind benefică în educația copilului.

Gustul pentru citit nu vine de la sine, se formează de către familie, grădiniță și în special de școală și poate fi stimulat și cultivat încă de la cele mai fragede vârste, astfel încât cartea să devină un prieten constant al copilului, izvor de înțelegere și cunoaștere.

Școala însă trebuie să funcționeze ca o interfață între familie, societate și școlar. Instituția școlară are datoria de a îndruma și a îmbogăți universul cognitiv al elevului.

În acest context lecturile suplimentare reprezintă materialul de bază, materia primă, suportul indispensabil în evoluția intelectuală, facilitând integrarea școlarului în viața socială.

Din experiența la clasă am reușit să identific repere utile în motivarea elevilor de a citi: posibilitatea de a alege texte, relaționarea cărții cu o experiență de viață trăită de elev, găsirea satisfacției în lecturarea unei cărți.

Cine nu știe citi, nu se poate instrui, nu poate realiza nici un progres care să-l conducă spre autoinstruire și autoeducație.

Învățătorului îi revine misiunea de a-i învăța pe elevi atât tehnica cititului, cât și a conștientizării și valorificării celor citite.

Lectura are ca scop să dezvolte gustul elevilor pentru citit, să-i facă să iubească cartea, să le satisfacă interesul pentru a cunoaște viața, oamenii și faptele lor. Lectura contribuie într-o măsură însemnată la îmbogățirea cunoștințelor elevilor, la formarea unui vocabular bogat, la dezvoltarea dragostei față de țară și la educația estetică.

Din cărți copiii află multe lucruri despre viața animalelor și a plantelor, despre descoperirile geografice, despre evenimentele istorice, despre frumusețile și bogățiile patriei. În același timp, cărțile le vorbesc despre sentimentele omenești, despre dragoste și ură, prietenie, cinste, omenie. Citirea unor cărți îi face pe școlari să fie curajoși și fermi, iar eroii cărților – prin viața lor – devin exemple de fapte înalte, de viață și caracter și lasă urme adânci în conștiința elevilor.

Cartea îi atrage pe elevi prin conținutul ei artistic. De îndată ce începe să citească, copilul cunoaște o lume nouă, interesantă. El are impresia că participă la fapte vitejești și la evenimentele din cuprinsul cărții. Pe unii eroi îi iubesc, îi simpatizează, pe alții îi urăsc.

Cartea citită în copilărie rămâne prezentă în amintire aproape toată viața și influențează asupra dezvoltării ulterioare a personalității.

Lectura oferă copilului posibilitatea de a-și completa singur cunoștințele, de a le lărgi, de a le adânci.

Ca să-și îndeplinească rolul său formator, lectura cere muncă organizată de îndrumare și evaluare. Folosind caracterul divers al lecturii, învățătorul trebuie să dezvolte gusturile și înclinațiile, să-i atenționeze pe elevi asupra operelor cu importanță deosebită și să coreleze lectura cu celelalte obiecte de învățământ și cu evenimentele curente.

Voi reda în continuare câteva metode și tehnici de lucru folosite la ora de citire pentru copii cu cerințe educative speciale, la clasa a III-a, care au contribuit la formarea priceperilor și deprinderilor de a înțelege cărțile citite și la stimularea interesului pentru lectură.

Am folosit *povestirea* alegând povești simple, povestiri în care personajele sunt înfățișate viu iar succesiunea acțiunilor este clară urmată de imagini sugestive. Captivați și stimulați de o astfel de povestire, copiii manifestă dorința să recitească ceea ce li s-a povestit în clasă, precum de a citi și alte lecturi recomandate.

Am utilizat *citirea expresivă*, citind povești scurte care se terminau într-o oră. Întreruperea într-un moment interesant al desfășurării acțiunii îi determină pe elevi să continue în mod independent citirea lecturii.

Pentru că la ora de citire, elevii cu cerințe educative special nu pot citi , deoarece încă sunt în etapa de însușire a literelor, pentru a stimula creativitatea și dorința de a citi , am recurs la calculator, la prezentări power point și la planșe cu ilustrații clare, aceștia după parcurgerea fiecărei planșe , cerându- li se să le ordoneze cronologic.

Am organizat o expoziție cu desene reprezentând scene din povești, cărți, portrete ale unor scriitori.

Jocurile literare în diferite variante m-au ajutat mult la stimularea interesului pentru lectură. De exemplu:

- jocul „Recunoaște autorul” (se citește un fragment și se cere elevilor să recunoască autorul și din ce operă literară face parte fragmentul respectiv);
- jocul „Unde ai întâlnit?” (se prezintă ilustrații, cerându-li-se elevilor să răspundă în ce carte le-au întâlnit și ce conținut le corespunde)
- jocul „Continuă poezia” (se citesc câteva versuri dintr-o poezie iar elevii să continue din memorie).

Am folosit *dramatizarea* unor povești la care elevii au participat cu multă plăcere.

Ghicitorile le stimulează creativitatea și le stârnește curiozitatea , utilizate în principiu la captarea atenției.

Introducerea elementului de *concurs* le stimulează dorința de a câștiga întrecerea, îndemnându-i să citească cât mai mult. Concursul „Cine știe mai multe” le cere să numească cât mai multe povești cunoscute sau învățate la școală. Câștigă cel care enumeră și cunoaște mai multe povești.

Toate aceste metode nu fac decât să vină în ajutorul profesorului pentru a stimula interesul pentru o mai bună lectură în cazul copiilor cu CES.

„Lectura joacă un rol important în viața copiilor, un rol mai mare decât în cazul vîrstnicilor. Cartea citită rămîne prezentă în amintire aproape toată viața și influențează dezvoltarea ulterioară a copiilor. Din cărțile pe care le citesc, copiii își formează o anumită concepție asupra lumii, cărțile la ei formează anumite norme de conduită” (N. Iorga).

Bibliografie :

1. Bărbulescu, Gabriela - *Metodia predării limbii și literaturii române în învățământul primar*, Ed. Corint, 2009

IMPORTANȚA LECTURII ÎN VIAȚA COPIILOR

Prof. Adriana DUMITRU

Prof. Claudia DUNCA

Liceul Tehnologic "Liviu Rebreanu" Maieru, jud. Bistrița-Năsăud

Cititul este o abilitate foarte importantă pe care trebuie s-o învețe copiii noștri, este necesar nu doar pentru a supraviețui în lumea școlii sau a universității, ci și ca adult. Abilitatea de a învăța despre subiecte noi și de a găsi informații utile depinde de abilitatea de a citi și a analiza materialul citit.

S-a prezis, la un moment dat, sfârșitul cuvântului tipărit. Dimpotrivă, internetul a făcut cititul, pentru mulți dintre noi, o parte și mai importantă din viața noastră. Internetul în sine este o uriașă sursă de informații și divertisment, bazată pe umilul cuvânt scris. Pentru a utiliza internetul în mod eficient, pentru a evalua corect valoarea informațiilor de pe web, capacitatea de a citi și gândi critic este vitală. Succesul la școală și, mai târziu, în viață, începe acasă. Copiii cărora li se citește începând de la vârste mici vor învăța să citească mai ușor și mai repede decât cei cărora nu li s-a citit. Este cea mai ușoară și mai puțin costisitoare metodă prin care îi putem ajuta să aibă succes la școală. Este unul dintre cele mai importante lucruri pe care le putem face ca părinți/educatori. Copiii învață să citească abia la școală, dar, de multe ori, asociază cititul cu lecțiile și nu cu o activitate distractivă. De departe, cea mai eficientă metodă de a-i încuraja pe copii să iubească cărțile și cititul este să le citim de mici, și, cu cât începem mai devreme, cu atât șansele de succes sunt mai mari”.

Importanța lecturii este evidentă și mereu actuală. E un instrument care dezvoltă posibilitatea de comunicare între oameni, făcându-se ecoul capacităților de gândire și limbaj. Există factori care determină lectura copiilor: particularitățile de vârstă și psihice care pot transforma lectura într-o necesitate, „o foame de carte”, o delectare sau nu.

Când gustul pentru lectură, cultul pentru carte s-au format din primii ani de școală, acesta va rămâne pentru toată viața o obișnuință utilă.

Specificitatea comunicării verbale constă în faptul că se folosește de cuvinte, elemente constitutive ale actului comunicativ. Cuvintele sunt semne (simboluri) ale realității subiectiv-obiective a lumii, conducând, în structura lor, trăsăturile acestei lumi și reacțiile noastre intime față de ea. Pe măsură ce pătrundem tot mai adânc în universul ambiant, orizontul cunoștințelor și impresiilor noastre, structurate în cuvinte, se lărgeste, încât putem spune că experiența cognitivă a omului se reflectă în bogata sau sărăcia vocabularului pe care îl folosește „Cine știe carte are patru ochi”, spune un proverb românesc.

Cunoștința, precizia, expresivitatea și forța persuasivă a comunicării sunt date, în cea mai mare măsură, de calitatea vocabularului.

Iată de ce activitățile privind îmbogățirea, precizarea, activizarea și înfrumusețarea vocabularului elevilor sunt de o importanță deosebită în procesul deprinderilor de a compune. Îmbogățirea vocabularului elevilor este una din sarcinile prioritare pe linia cultivării exprimării lor, sarcină care se realizează printr-o muncă sistematică, în cadrul studiilor tuturor disciplinelor școlare. Sursa noilor cuvinte este activitate

de prescurtare a realității (observarea, intuirea mediului natural) a științei și culturii (discuțiile în clasă și în afară, lecturile).

Comunicarea trebuie să ușureze învățarea rolurilor sociale și contactelor umane ceea ce înseamnă asimilarea deprinderilor de dialogare civilizată, de a asculta, a vorbi, de a pune întrebări și a răspunde, de a emite și a descifra mesaje verbale, paraverbale și nonverbale.

În ce măsură se pot realiza acestea depinde de capacitatea de receptare a fiecăruia, dar mai ales de totalitatea noțiunilor însușite prin lectură.

Pentru a ajunge la actul lecturii copiii învață mai întâi să citească, ceea ce se realizează într-o strânsă interdependență cu actul lecturii. De aceea, actul lecturii nu se poate limita numai la orele destinate acestui scop, fapt ce ne îndreptățește să afirmăm că studiul literaturii pentru copii în ciclul primar se sprijină pe cel puțin trei surse: textele de citire, textele de lectură și lecturile suplimentare extrașcolare.

Unul dintre cele mai importante obiective ale actului citirii, în sensul larg al cuvântului, cu semnificația sinonimă lecturii la ciclul primar, îl reprezintă formarea și dezvoltarea gustului pentru a citi, în așa fel încât cartea să devină prietenul fidel al copilului. Lectura angajează în mintea și sufletul copiilor valori formativ educative, reprezentând una dintre cele mai complexe și importante activități ale omului modern.

Este cunoscut faptul că omul ca entitate a unei societăți, ca produs al ei, nu va citi o carte dacă nu se regăsește într-o formă sau alta în ea, dacă nu-i stârnește curiozitatea, ori nu-i satisface aspirațiile și cu atât mai mult, copilul trebuie să găsească în ea un „teritoriu de manifestare”.

Gustul pentru citit nu vine de la sine, ci se formează printr-o muncă permanentă a factorilor educaționali (familia, școala), o muncă ce se caracterizează prin răbdare, perseverență, voință. Lectura necesită nu numai îndrumare, dar și control. Acumularea de cunoștințe prin cercetarea cărților presupune pricepere de a decodifica, de a descifra, de a citi. Lectura cărților este un proces complex, care se însușește treptat, într-o perioadă de timp relativ îndelungată. Începând cu primele săptămâni ale perioadei de școlarizare, când se învață literele alfabetului și continuând apoi, cu exersarea deprinderilor de a citi curent, corect, conștient și expresiv. Privit în sine actul lecturii este o operație psiho-fiziologică care constă în transpoziția simultană a unor semne din registrul vizual imprimat într-o pagină, în semnificațiile mintale.

Cadrul didactic este dator să îndrume pașii tinerelor mlădițe pe acest drum nou, plin de neprevăzut. Stimularea interesului pentru lectură începe din clasa I și contribuie nemijlocit la însușirea și exersarea unei citiri corecte, expresive. Conversația problematizată menține vie relația dintre dascăl și elev.

Deseori am formulat întrebări care au stârnit interesul și entuziasmul copiilor și care au dus la formularea unor răspunsuri deosebite. Am acordat o mare atenție textelor din manual, pe care le-am analizat, comentat amănunțit, ținând cont de particularitățile de vârste. Am recomandat lecturi potrivite pe marginea cărora s-au purtat discuții. După ce textele au fost parcurse, am lansat următoarele cerințe: să formuleze întrebări pe care să le adreseze colegilor, să folosească cuvintele noi și expresiile artistice întâlnite în contexte variate, să redea prin cuvinte proprii conținutul textelor citite, să recunoască ilustrațiile care înfățișează personaje sau scene din poveștile citite, să le așeze în ordinea desfășurării faptelor. Am organizat dramatizări astfel lista modalității de stimulare a interesului pentru lectură ar putea continua.

Învățarea cititului este un proces complex și îndelungat care implică asimilarea tehnicii, a mecanismului propriu-zis al cititului și-a instrumentelor muncii cu carte.

Deși multiple, sarcinile citirii ca obiect de învățământ, sunt foarte importante ținând cont că cea mai mare parte a însușirii cunoștințelor noastre pentru viață provine din cărți.

Nu aș putea spune cu exactitate când am citit prima mea carte, dar îmi amintesc și acum de fascinația cu care priveam cărțile din bibliotecă, copertile lor colorate și sugestive și, chiar dacă, atunci când le deschideam, vedeam doar semne fără sens, cât de nerăbdătoare eram să aflu comorile din interior. Îmi aduc aminte cu drag de povestile mamei pe care le ascultam cu sufletul la gură, captivată de târâmurile în care mă purtau și personajele lor uimitoare. Mai târziu, când am învățat să citesc, am fost curioasă să vad dacă ele erau așa cum mi le spunea mama și dacă, poate, mai existau și altele pe care ea uitase să mi le spună.

Privind în urmă, gustul pentru lectură se dobândește din frageda copilărie, cu îndrumarea părinților și mai târziu a dascălilor, pornind de la cele mai simple întâmplări, basme și, pe măsură ce creștem, ajungând la intrigi mai complicate, personaje formate, însă din ce în ce mai captivante și mai pline de sens. Și așa, încetul cu încetul, învățăm despre lumea care ne înconjoară, despre viață, despre oameni și noi înșine, căci „nu exista cunoaștere innăscută, pentru motivul că nu există copac care să iasă din pământ cu frunze și fructe.” (Voltaire)

Lectura ne dezvoltă imaginația și creativitatea, trezește în noi sentimente diverse și profunde, ne arată experiențe variate, personaje cu care uneori ne identificăm și de care ne legăm sufletește, crâmpie din vieți trecute, dar care ne fac să înțelegem cine suntem, de unde ne tragem. Mai mult decât atât, prin lectură, învățăm să gândim, dobândim curajul de a hotărî ce și cum vrem să fim, să evoluăm. „Omul nu poate descoperi noi oceane, câtă vreme nu are curajul de a pierde din vedere țărmul.” (Andre Gide). Însă toate acestea se întâmplă gradual, pe măsura ce mintea noastră fragedă se dezvoltă. Dacă la început suntem capabili doar să memorăm sau să reproducem conținutul, mai târziu, dascălii noștri ne învață cum să îl înțelegem, cum să-l interpretăm și cum să extragem din el adevăratele învățăminte, cum să ne formăm convingeri și concepții. Datoria îndrumătorilor noștri, a școlii este de a ne dezvoltă gândirea, de a ne ghida și canaliza eforturile, de a ne trezi curiozitatea, astfel încât să experimentăm și singuri lumea cartilor și să fim capabili să ne selectăm propriile zone de interes. Dascălul este cel care ne lărgeste orizontul cultural, cel care ne poate dezvolta sau spori atracția spre lumea cartilor, cel care ne învață să gândim singuri, așa cum spune și John Amos Comenius: „A instrui pe tineri cum se cuvine nu constă în a le vâri în cap multime de cuvinte, fraze, expresiuni și opinii din diferiți autori, ci a le deschide calea cum să priceapă lucrurile.”

Baltasar Gracian spunea: „Frecventarea prietenilor sa-ți fie ca o școală și convorbirea cu ei învățatură. Fă-ți din prietenul tău un învățator și uneste prin el foloasele instrucției cu plăcerea conversației.” Și, când mă gândesc la copilărie și adolescența, îmi aduc aminte de lungile conversații pe care le aveam cu colegii sau prietenii mei pe marginea unei cărți, cum ne întreceam în evocarea altor opere cu tipologii sau teme asemănătoare și cum ne străduiam să găsim o modalitate nouă prin care am fi putut noi, la rândul nostru, să ilustrăm aceași idee.

Este adevărat, este vorba de cu totul o altă generație, ce nu se mulează pe tendințele generației secolului XXI. Însă, dacă ne gândim mai bine, acest secol ne oferă și mai multe posibilități de a ne lărgi orizontul cultural. Prin intermediul audiobook-urilor, tinerii din zilele de azi pot asculta cartile copilăriei

noastre, oriunde, oricand, fara constrangeri de spatiu si timp. Filmele pe care le putem urmari la televizor sau cinema sunt, de cele mai multe ori, ecranizari ale romanelor clasice sau contemporane, ce pot trezi interesul si curiozitatea spre opera originală, mult mai completa si complexa, ilustrata doar partial in aproximativ doua ore de peliculă. Astfel, datoria noastra, ca parinti si ca dascali, rămâne, astazi, de a invata la randul nostru cum sa facem uz de progresul tehnologic si cum sa-l folosim in beneficiul unei educatii cuprinzatoare.

O alta lectie valoroasa primita de la profesorii mei este ca si cartea are varstele ei. Pentru fiecare vârsta exista cartea potrivita; sunt cărți al caror farmec il traim doar la anumite varste, sunt carti a caror valoare creste cu timpul, pe masura ce crestem, ca un vin ce devine mai bun cu fiecare an ce trece. De fiecare data cand citim o carte sensurile ei capata profunzimi, caci „o carte este mai mult decat o structura verbala sau o serie de structuri verbale, este un dialog stabilit cu cititorul, este tonul pe care il impune cititorului si este imaginea schimbatoare sau durabila pe care i-o impune memoriei sale.” (Jorge Luis Borges)

Dascălul are astfel dificila misiune de a-l întoarce pe cititor la carte folosind diverse metode, cât mai active, mai antrenante si mai atractive. Datoria noastră rămâne promovarea unor soluții directe de stimulare a lecturii si, prin acest proiect, încercăm sa ne optimizam demersul educativ prin realizarea unui schimb de idei, de metode, de activități, de materiale didactice in sprijinul dezvoltării sferei motivaționale a elevului.

Nu există domeniu de activitate care să nu solicite oamenilor un efort de înprospătare sau îmbogățire permanentă a cunoștințelor tehnice, profesionale ceea ce se înfăptuiește prin instrucție, dar baza instrucției, a studiului o constituie CARTEA.

Bibliografie:

1. BOUCHOT, Henri. *Le livre. L'illustration - la reliure. Étude historique sommaire*. Paris: Edition Maisson Quantin, [1886]. 320 p.: fig., il. II 5.617
2. GAGEA, Adriana; POPESCU, Virgil. *Contribuții la Istoria Culturii Românești. Cartea și biblioteca: Bibliografie Dan Simionescu*. București : s.n., 1990. 48 p. III 29.779
3. SELEJAN, Ana. *Carte rară și prețioasă : Catalog*. Vol 2 : Sec. XVIII. Sibiu : Biblioteca "Astra", 1992. 242 p. II 65.339(2)

CUM PUTEM MENȚINE MOTIVAȚIA PENTRU CITIT

Prof. Mădălina Laura DUMITRU
Palatul Copiilor Tg-Jiu

Limba și comunicarea au avut dintotdeauna un rol deosebit în cultura noastră. Noile cerințe din cadrul programelor pentru evaluările naționale impun în tot mai mare măsură, în cadrul învățământului preuniversitar, formarea la elevi a unor competențe de comunicare specifice care să ilustreze creativ experiențe concrete din viața cotidiană.

Prin tematica lor, compunerile reflectă, în primul rând, experiențe adevărate punându-i pe elevi în situații mereu noi, care să le solicite gândirea și creativitatea, dându-le posibilitatea să-și exerseze într-un mod plăcut abilitățile și competențele dobândite în școală. Poate fi considerat un ”jurnal extim”, dacă ar fi să-l citez pe Michel Tournier: *”Le spun copiilor dintr-o școală: Scrieți în fiecare zi câteva rânduri într-un caiet gros. Să nu fie un jurnal intim consacrat stărilor voastre sufletești ci, dimpotrivă, un jurnal îndreptat spre lumea exterioară, spre oamenii, animalele, lucrurile ei. Și veți vedea că, de la o zi la alta, nu numai că veți scrie mai bine și mai ușor, dar mai cu seamă, veți avea o pradă mai bogată de consemnat. Pentru că ochiul și urechea voastră vor învăța să decupeze și să rețină din imensa și informa magmă de percepții cotidiene ceea ce poate să treacă în scrisul vostru. La fel cum privirea unui mare fotograf înconjoară și încadrează scena care poate deveni o imagine”*

Pentru a putea face față acestor cerințe elevul trebuie să aibă un vocabular foarte bogat. Și de unde poate să-și formeze un asemenea vocabular decât prin lectură.

Cred că motivația pentru menținerea interesului pentru lectură ar trebui să se cultive mai întâi în familie, apoi la școală. În afară de lectura obligatorie, sugerată de programe, manual și auxiliare, sunt convinsă că fiecare profesor încearcă să găsească modalități diferite pentru a atrage elevii spre lectură.

Cel mai convingător argument este respectul pentru cunoaștere și pentru adevăr. De aceea, trezirea interesului pentru citit trebuie folosită cu prudență. Cartea nu devine niciodată plictisitoare dacă povestea spusă este atrăgătoare și convingătoare. Prin lectură, cititorul devine traitor de destine omenești, acumulând experiențe de viață multiple. Momentul care contează cel mai mult este cel care precede lectura.

O carte ca ”Minunea” de R.J. Palacio stârnește compasiune și asigură un oarecare scut al toleranței față de suferința semenilor. Vor fi și mai bine savurate când povestea este asociată cu imaginea, prin schițarea unor scene din opera de către ilustratori. ”George și cheia secretă a Universului” de Stephen și Lucy Hawking ne propulsează în lumea spațiului cosmic, făcându-ne să gândim în termenii fizicii sau ai fiziologiei universale, privind în față nașterea lumii. Poveștile cu fantome, despre monștri și vampiri sunt subiecte captivante pentru lumea copilăriei. Într-un fel, orice viață repovestită este exemplară, reconstruiești mereu un edificiu în felul tău. Atunci trucurile prin care putem prelungi plăcerea cititului vin de la sine.

Aventura vizitelor la bibliotecă sau la librărie scot la iveală coperta cu titlul pe care îl căutai de multă vreme. La atelierele de lectură din cadrul cercului literar sau la clasă este bine să-i punem pe elevi să citească pasaje îndrăgite, scurte incursiuni în mediul familial, descrierea unor gesturi, atitudini sau locuri deosebite. Uneori titlul este suficient să aprindă la elevi dorința de a citi cartea, alteleori prezentarea de pe copertă poate fi destul de convingătoare.

Dar și recitirea cărților este o soluție, deoarece reîntoarcerea la cărțile copilăriei te face să retrăiești de fiecare dată emoția pe care ți-o oferă prima lectură. Fiecare moment al lecției aduce cu sine o acumulare de fapte noi, făcând legătura cu experiența de viață a elevilor. Jocurile literare au un rol important în menținerea interesului pentru lectură, pentru anumite secvențe de învățare, ajutând la captarea atenției, la înlăturarea oboselii și a monotoniei, așa-numitele metode de ”dezgheț”, dirijând discuția spre un nou conținut.

Cele cinci minute de lectură de la începutul orelor a fost un experiment care a adus beneficii cărții, în sensul că aveai posibilitatea să vezi în fiecare zi cel puțin un elev cititor care să ne convingă și să se convingă despre importanța cărții citite.

Eu am păstrat acest obicei și la orele de oratorie deoarece am observat că elevii se familiarizează mai ușor cu cartea, cu editurile, cu discursul oral. Întrebări de tipul: Cine ți-a recomandat cartea?, Ce ți-a plăcut mai mult?, Dacă ar fi să descri într-un singur cuvânt cartea citită, care ar fi acela? Elevii continua cu detalii despre numele personajelor, locul în care se desfășoară acțiunea sau alte amănunte care nu scapă unui ascultător atent. Acest dialog interactiv are rolul de a accentua interesul pentru lectură al elevilor, căci au loc discuții în interiorul cărții și în spiritul ei, stabilindu-se astfel un set de valori care le conturează personalitatea. Dorința de a prezenta cartea în fața clasei face să își țină în frâu nerăbdarea și să-și aștepte rândul la emiterea părerilor despre carte. Este minunat să- i vezi pe copii fascinați de coperta cărții, uimiți de un titlusu de un scriitor de care au auzit. Sunt plăceri tactile, vizuale și mentale care sensibilizează în special pe cititorii de vârstă mai mică. În felul acesta elevul cititor își face intrarea fericită în câmpul vizual al atenției clasei, câpătând încredere în el prin modul convingător de a demonstra că a fost atent la cele citite.

O altă modalitate de a prelungi interesul pentru lectură este participarea la activitățile cercului de lectură din școală sau colaborarea cu unele edituri. Lansarea vîștelor școlare și a unor antologii de poezii sau alte creații literare scrise de elevi, realizarea de postere, afișe, mape tematice, vizionarea unor pelicule cu și despre scriitori pot fi modalități multiple de a convinge că lectura stă la baza compoziției de orice fel.

Un impact puternic asupra copiilor, dar și asupra adulților este întâlnirea față în față cu scriitorii. A asculta un scriitor citind cu voce tare din propria-i opera în cadrul lecturilor publice, a-l provoca la discuții și a participa la ateliere de creație sub îndrumarea lui, a lua autografe, a-i cunoaște modul de gândire, a-l simți alături ca prieten apropiat., toate acestea dau consistență activităților și rămân adânc înțipărite în sufletul copiilor, făcându-i să perceapă cartea cu mai multă atracție. Concursurile școlare și evenimentele culturale sunt, cu siguranță, o altă modalitate de a prelungi efectele lecturii de plăcere.

Astfel de experiențe le-am trait alături de elevii mei la Târgul Internațional de Carte Gaudeamus din București. Este impresionant să vezi laolaltă scriitori, ilustratori, traducători, redactori și un public cititor numeros care mișună în preajma standurilor de cărți ale editurilor. Copiii sunt fascinați de multitudinea cărților și au ocazia să vadă la tot pasul numeroase lansări de carte și să cumpere sau să răsfoiască în voie cărțile.

Contactul cu artiștii, promovarea unor publicații în care își recunosc textul, alcătuirea unui grup de lucru responsabil de primirea și selectarea textelor pentru revista palatului, întocmirea unor liste de cărți citite la clasă, lecturile clasei, toate acestea conturează o comunitate de cititori responsabili și sensibili, ale căror experiențe aduc în prim plan jocul lecturii, al cuvintelor, al imaginii, al ficțiunii. Să nu uităm nici jurnalele de lectură personalizate, în care elevii consemnează, în mod original, lecturile citite.

Rolland Viau spunea: „profesorul trebuie să-i învețe pe elevi să gândească pozitiv atunci când se află în fața unei activități dificile: **este greu, dar sunt capabil să reușesc!** ”

În concluzie, problemele de motivație ale elevilor fiind extrem de diverse, intervenția profesorului nu se poate baza pe rețete ci trebuie adaptată la fiecare situație în parte.

De noi, dascălii, depinde găsirea unui cuvânt bun pentru fiecare elev, chiar și atunci când acesta ne creează dificultăți în clasă sau prezintă C.E.S. Nu este ușor, însă de noi depinde găsirea strategiei optime de motivare pentru o anumită situație, în funcție de treapta motivațională pe care se găsește elevul în ziua de azi, de stilul motivațional la care este acesta sensibil, de felul în care își evaluează propria capacitate de efort și de experiență.

Avem șansa să ajutăm la creșterea unor personalități și trebuie să o facem bine!

Bibliografie:

1. Cosmovici A. Iacob L., 1998, "*Psihologie școlară*", Editura Polirom, Iași.
2. Cosmovici, A., 1985, "*Adolescentul și timpul său liber*", Editura Junimea, Iași.

IMPORTANȚA STIMULĂRII LECTURII DE PLĂCERE ÎN RÂNDUL ELEVILOR

Prof. doc. Vanesa Aruna DUP

Școala Gimnazială "Dr Petru Șpan", Lupșa, jud. Alba

Prin însăși natura sa, școala este principala instituție organizată care are ca prin scop formarea multilaterală a personalității elevului.

Adevărata cultură nu se poate dobândi însă numai ca urmare a studierii manualelor școlare și a audierii lecțiilor profesorilor, oricât de erudiți ar fi ei și oricâte metode și procedee pedagogice ar folosi. "Nu e cultură absorbirea manualelor didactice de către mulți premianți ai liceelor noastre. Cine se mărginește la zădărnicia publicațiilor frivole și la mecanismul strict didactic al manualelor rămâne depărtat și sălbătic, în

afara luminii auguste a adevăratei culturi, din care poate decurge îmbunătățirea raporturilor dintre persoane și, în sfârșit, pacea.

Operele literare oferă elevilor exemple vii de eroi care prin comportarea lor trezesc în sufletele acestora o înaltă conștiință patriotică, contribuind astfel la educarea lor în spiritul patriotismului.

Așa cum Internetul este plin de informații, unele fără gram de valoare, efervescența editorială a cunoscut o avalanșă de lucrări, de aceea se cuvine să facem și o triere a cărților pentru că spunea cineva: "Viața e prea scurtă ca să citești cărți proaste".

Profesorul Ion Stoica, directorul Bibliotecii Central Universitare din București a constatat el însuși după o experiență mistuitoare, forța nepieritoare a cărților "Puterea cărții nu stă în formele, ci în esența pe care o îmbracă. O esență biruitoare asupra marilor primejdii: trecerea, depărtarea, haosul, tăcerea și

singurătatea. În relația cu fiecare dintre aceste vrăjmășii, cartea e sfetnic și lumină, tezaur și unealtă, alter ego și obște, o alcătuire fără de care n-am ști să închipuim lumea de azi”

Centrul de documentare și informare este un organism care promovează lectura. În primul rând, CDI dezvoltă o politică culturală care favorizează actul lecturii și achiziționarea de competențe proprii lectorului activ.

Modalitatea concretă prin care lectura de plăcere este activată în centrul de documentare și informare este bazată pe animații de lectură, în care rolul dominant este al elevilor, profesorul documentarist asumându-și rolul de promotor al lecturii.

Animațiile de lectură sunt activități care își propun să-i determine pe tineri să citească sau să reconcilieze relația lor cu cartea, activități de mediere culturală menite să reducă distanța dintre elev și sursa de informație.

În acest sens, CDI- Lupșa a încurajat actul lecturii prin participări la concursuri precum și prin realizarea unei reviste on-line intitulată ”Centrul de documentare și informare o poartă spre univers” care a avut următorul argument:

Cu toții știm că mass-media este a patra putere în stat, influența ei asupra societății fiind una covârșitoare. Fără să conștientizăm, suntem dependenți de sursele de informare, ziare, reviste, radio, televiziune sau Internet. Trăim într-un timp al vitezei, când timpul nu mai are răbdare, când informația circulă dintr-o parte în alta a lumii cu viteza gândului. Un singur click și întreaga planetă, printr-o rețea de comunicare extrem de complexă, află în aceeași secundă tot ceea ce s-a întâmplat într-un colț uitat de lume.

În această rețea complexă se află și presa scrisă, presă de la care a început totul. „La început a fost Cuvântul”... la început a fost o foaie, apoi a devenit gazetă, a evoluat spre jurnal, spre ziar până la diversele tipuri de cotidiene și reviste din ziua de zi, care încearcă să răspundă intereselor tuturor categoriilor de cititori.

Un pas mărunț și timid în drumul spre jurnalismul adevărat, intens, implicat social, într-un permanent tumult, îl reprezintă jurnalismul școlar, revistele școlare.

Revistele școlare se nasc din dorința elevilor de a crea ceva care îi reprezintă, ceva care să le ofere posibilitatea de a se exprima, de a dezvălui din tainele școlii și din tainele vieții de elev. Este o urmă adâncă, pregnantă în istoria școlii și în propria istorie, marcând evenimente, activități educative, culturale, descoperind oameni, idei, emoții, oglindind viața școlii în tot ceea ce presupune aceasta și într-un mod cât mai obiectiv.

Acest proiect a apărut din dorința de evoluție, din dorința de înțelegere, aprofundare și perfecționare în conceperea și redactarea unei reviste școlare cu ISSN. Printr-un studiu mai riguros, prin colaborări, prin observație, sperăm să acumulăm noi cunoștințe, să descoperim ce înseamnă jurnalismul în adevăratul sens al cuvântului, să reușim o comunicare cât mai eficientă și să dovedim că o revistă școlară nu este ceva anost, lipsit de viață, ci, din contră, un instrument valoros, de încredere, responsabil, care nu doar te informează, ci te și formează.

Revistele școlare oferă elevilor oportunitatea de a se exprima, de a-și expune creațiile, de a dezvălui tuturor momente notabile, momente care merită remarcate. Această activitate educativă dezvoltă spiritul de echipă, încurajează încrederea în competențele proprii creatoare și contribuie la lărgirea orizontului cultural.

Pentru toți partenerii intrarea în acest proiect este o provocare prin care se promovează valorile culturale, spiritul de fair-play, competitivitatea și comunicarea interpersonal. Prin expoziția finală de fotografie și revistă școlară cu ISSN de la Centrul de documentare și informare Lupșa dorim să scoatem în evidență noi talente în arta scrisului și arta fotografiei și să încurajăm și școlile aparținătoare să participe la viața centrului de documentare și informare..

Educația, cu toate componentele ei, inclusiv jurnalismul școlar, este cea mai eficientă formă de schimbare a lumii.

Bibliografie:

1. I. Popescu, *Lectura elevilor*, Editura Didactică și Pedagogică, București
2. L. Dobra, *Lectura, prioritate a demersului educativ*, Editura Emma books, Sebes, 2014
3. C. Berindei et. co, *Management cultural în CDI*, Cluj –Napoca, 2009

LECTURA UN FACTOR IMPORTANT IN FORMAREA SI DEZVOLTAREA PERSONALITAȚII COPILULUI

Prof. Luciana Petronela FECHITĂ
Școala Gimnazială Comuna Tămășeni, jud. Neamț

Gustul pentru lectură se formează încă de la vârste fragede, în familie. Dar câte mame, mai stau să citească povești și basme, copiilor ? Câți părinți urmăresc împreună cu copiii un film educativ? Câți părinți selectează cărțile sau emisiunile TV ? Câți părinți comentează activitatea de la școală cu copiii lor ?

Să nu uităm că scopul lecturii, este acela de a forma progresiv un tânăr cu o cultură comunicatională și literară de bază, capabil să înțeleagă lumea din jurul său, să comunice și să interacționeze cu semenii, exprimându-și gânduri, stări, sentimente, opinii, să fie sensibil la frumosul din natură și la cel creat de om .La vârsta școlară mică se pun bazele formării personalității copilului: valorificarea capacităților intelectuale prin formarea unei motivații intrinseci pozitive, dezvoltarea intereselor, asigurarea echilibrului emoțional, formarea unei imagini despre sine și despre alții, capacitatea de a opera cu criterii morale și de adaptare normativă.

Atenția care se dă comunicării în clasele primare și nu numai, nu este întâmplătoare. Elevii sunt pregătiți pentru viață și în viață, în primul rând, ei comunică. Limba română, ca limbă maternă și ca obiect de studiu, ocupă locul central în ansamblul general de pregătire al elevilor, fiind principalul mijloc de comunicare și informare. A comunica este numai aparent ușor. Trebuie să cunoști și să stăpânești regulile fără de care mesajul transmis nu este perceput sau nu produce efectele dorite.

Curriculum actual promovează sistemul comunicativ-funcțional, sistem ce presupune formarea integrată a capacităților de receptare/ exprimare orală și a celor de receptare a mesajului scris și de exprimare scrisă. Calitatea procesului de comunicare eficientă va duce în final la formarea capacității de comunicare corespunzătoare pentru tinerii pe care îi formăm. Această disciplină are un pronunțat caracter practic, deși operează cu abstracțiuni. A nu ține seama de acest lucru înseamnă a face de-a dreptul imposibilă însuși învățarea regulilor și normelor gramaticale, deoarece acestea nu pot fi însușite decât prin procesul aplicării lor în practica exprimării. Cunoscându-se faptul că în studiul limbii se operează cu abstracțiuni, este cât se poate de elocvent rolul pe care-l are această disciplină în dezvoltarea gândirii logice a elevilor. Acest adevăr este și mai relevant dacă se are în vedere legătura indisolubilă dintre limbă și gândire, faptul că gândirea se concretizează prin intermediul limbii.

Cultivarea **limbajului oral** și scris se realizează practic prin toate disciplinele de învățământ ale ciclului primar, cu precădere prin obiectul limba română. Rafinarea exprimării, diversificarea și nuanțarea ei depind de modul de stăpânire a resurselor limbii române, de operaționalizarea normelor gramaticale într-o situație de comunicare. Descrierea categoriilor gramaticale, efectuarea analizelor sintactice și morfologice, prezentarea teoretică, toate vor fi subordonate actului comunicării. Realizarea unei exprimări corecte, expresive și nuanțate, civilizate, presupune un efort de elaborare privind alegerea cuvintelor, organizarea contextului sub coordonarea normelor standard de constituire și operaționalizare a limbii. Învățarea limbii se realizează în situații simulate de viață, contribuind astfel nu numai la dezvoltarea limbajului activ, ci și la cultivarea unui simț lingvistic, la sesizarea semnificațiilor sociale și funcționale ale limbii, pregătind elevii pentru cunoașterea și întrebuințarea stilurilor funcționale ale limbii literare. Deficiențele de exprimare, care îngreunează comunicarea verbală, vizează, în general: sărăcia vocabularului, decalajul mare între vocabularul activ și cel pasiv, folosirea unor cuvinte a căror semnificație nu a fost corect înțeleasă. Curriculumul de limba română pentru învățământul primar, componentă fundamentală a parcursului de învățare oferit elevilor în contextul școlarității obligatorii, insistă asupra dezvoltării competențelor elementare de comunicare orală și scrisă a copiilor, precum și pe structurarea la elevi a unui sistem de atitudini și de motivații care vor încuraja studiul limbii române, vor forma la elevi deprinderi de civilizația comunicării, dezvoltând armonios personalitatea micilor școlari sub aspect atitudinal și comportamental. În societatea de azi, din cauza altor componente informative – radioul, televiziunea, cinematograful și Internetul – cartea poate trece aproape neobservată.

Lectura are ca scop să dezvolte gustul elevilor pentru citit și să-i facă să iubească cartea, să le satisfacă interesul pentru a cunoaște viața, oamenii și faptele lor. Din cărți, copiii află multe lucruri despre anotimpuri, viața animalelor și a plantelor, despre descoperiri geografice, despre evenimente și personalități literare, artistice, istorice, despre frumusețile și bogățiile patriei. Cărțile le vorbesc și despre sentimentele omenești, despre prietenie, cinste, omenie. Citirea cărților contribuie la îmbogățirea

cunoștințelor elevilor, la formarea unui vocabular bogat, la dezvoltarea exprimării. Eroii cărților devin modele pentru elevi. Copiii au impresia că participă direct la fapte și evenimente din cuprinsul cărții. Pe unii eroi îi iubesc, pe alții îi urăsc. Ceea ce citesc în copilărie se întipărește în amintirea lor pentru toată viața și influențează dezvoltarea personalității. Lectura oferă copilului posibilitatea de a-și completa singur cunoștințele, de a le îmbogăți.

Gustul pentru citit se formează printr-o muncă perseverentă a factorilor educaționali (familia și școala). Pentru a fi eficientă lectura necesită nu numai îndrumare ci și control. Deoarece în programa școlară nu mai este prevăzută, la disciplina Limba și literatură română, o oră specială, de lectură, am propus elevilor, la clasa a II-a și a III-a opționalul Literatura pentru copii. Astfel, pe parcursul acestor ore poate fi îndrumată și verificată lectura elevilor.

Forma de îndrumare a lecturii folosită cel mai des este **povestirea**. Elevii citesc povestirea, de regulă acasă, iar în oră povestesc lectura citită. Conținutul povestirii este redat de mai mulți elevi ceea ce duce la activizarea și antrenarea lor în activitate. Elevii se întrec în a povesti cât mai mult și mai frumos, antrenând astfel și pe cei mai puțin dornici de lectură. Deoarece și familia are un rol important în formarea și dezvoltarea gustului pentru lectură, am încercat să implic și părinții elevilor în anumite acțiuni. Au fost invitați să participe la concursurile, șezătorile organizate. Fiind prezenți au avut ocazia de a observa cum se prezintă fiecare copil. Au fost îndrumați cum să acționeze, pentru a-i obișnui pe copii să lectureze. Am recomandat părinților, să povestească copilului, în fiecare zi câte o poveste, ținând cont și de dorința lui de a reasculta o poveste foarte îndrăgită. Să roage copilul să povestească pentru a-i îmbunătăți capacitatea de concentrare și de redare a informațiilor. Am amintit faptul că, stând un număr mare de ore în fața calculatorului, copilul întâmpină numeroase probleme în redarea unei întâmplări reale sau din lecturile sale.

Orice plimbare poate fi un motiv pentru lectură, dar un alt fel de lectură - cea a semnelor de circulație, a comportamentului, a culorilor, a reacțiilor celorlalți. Orice călătorie prin și în afara localității, este, de asemenea, un prilej pentru a povesti istoricul locurilor, pentru amintiri și impresii. Am sugerat părinților, ca în momentele lecturii, copilul să fie încurajat să redea prin desen ceea ce a înțeles, sau să asculte muzică potrivită textului audiat. Ținând cont de faptul că dezvoltarea cognitivă și emoțională a copiilor este diferită, părinții trebuie să fie atenți la dezvoltarea armonioasă, evitând comparațiile cu alții copii și observațiile care îi pot inhiba.

Acțiunile întreprinse cu biblioteca școlii, au dat roade. Încă din clasa I, când am vizitat întreaga școală, am intrat și la bibliotecă. Au avut posibilitatea de a vedea rafturile cu cărți, fișele cu evidența cititorilor, registrul în care sunt trecute cărțile existente în bibliotecă. Deși au putut citi numai la sfârșitul clasei I, elevii au împrumutat diferite reviste sau albume cu imagini, pe care le-au „citit”.

“Minibiblioteca clasei” – fiecare elev a adus câte o carte și am realizat o mică bibliotecă. Am notat toate cărțile într-un „registru”. S-a făcut un instructaj, despre rolul bibliotecii din clasă, despre cum trebuie să se păstreze aceste cărți, despre modul cum trebuie să fie citite, fără a fi rupte, pătate sau pierdute. Elevii au posibilitatea să împrumute cărți, dar trebuie să noteze titlul cărții luate în „registrul” de evidență, data când a luat-o și când a adus-o.

Realizarea unui catalog al cărților din biblioteca personală și selectarea acestora după conținut. Dacă la început, unii au notat un număr mic de cărți, la anumite intervale de timp, au mai apărut și altele.

Acțiunile prezentate au contribuit atât la formarea și dezvoltarea gustului pentru lectură, îmbogățirea și activizarea vocabularului precum și la dezvoltarea capacității de exprimare orală și scrisă, a elevilor. Îndrumarea lecturii se face și prin formarea bibliotecii în clasă, precum și prin indicații în formarea bibliotecii personale de acasă. Pentru realizarea unei biblioteci în clasă elevii și învățătorul aduc cărți, se fixează un bibliotecar elev și apoi se procedează la împrumutarea cărților. Pentru a fi implicați activ în căutarea și citirea cărților elevii sunt solicitați să realizeze fișe de autor pentru fiecare din scriitorii pe care îi citesc. Aceste fișe cuprind date biografice, titluri de cărți din opera acestora. În acest fel vor fi stimulați să caute și alte cărți ale autorului respectiv, pe lângă cele deja cunoscute. Jocurile literare sunt mijloace pasionante care-i invită pe copii la lectură. “Povestirea în lanț” este un joc prin care conținutul poveștilor citite este redat de cât mai mulți elevi. Povestea este cunoscută de toții elevii. Elevii sunt așezați în cerc formând un “lanț”. Este numit primul elev să povestească. Acesta povestește un fragment, altul continuă povestirea de acolo de unde s-a oprit primul și tot așa până la sfârșitul acesteia. Copilul care nu poate continua povestirea “rupe lanțul” și drept pedeapsă trebuie să citească cu o lectură mai mult. Alt joc Recunoașteți povestirea place mult elevilor și îi determină să citească povestirea pentru a putea câștiga jocul. Elevii sunt împărțiți în grupe de câte patru. Se prezintă câte un fragment dintr-o povestire și li se cere să recunoască titlul și autorul. Câștigă cei care au recunoscut toate povestirile. La fel se desfășoară și jocul Recunoașteți personajul, cu deosebirea că din fragmentele prezentate trebuie să recunoască numele personajului și titlul povestirii.

În afară de citirea independentă am folosit și citirea în colectiv. Această citire se realizează de către învățător sau câțiva copii care citesc mai bine și are rolul de a aprofunda și a purta discuții pe marginea lecturii citite. Citirea lecturii cu voce tare îi determină și pe alți care citesc mai dificil sau într-un ritm mai lent să asculte cu plăcere, putând astfel să participe la discuțiile despre conținutul povestirii citite, să evidențieze trăsăturile personajelor, să explice cuvinte sau expresii mai puțin cunoscute.

Pentru a stimula interesul și curiozitatea elevilor pentru lecturile pe care le-au de citit, acestea pot fi citite parțial în clasă, continuarea lecturii urmând să o citească fiecare acasă pentru a observa ce s-a întâmplat mai departe în povestire.

Dramatizările după diferite lecturi “Doi prieteni”, “Bunicul”, “Puișorii” i-au determinat pe copii să participe cu mult entuziasm la citirea și redarea conținutului acestora. Foarte îndrăgite de copii sunt diafilmele. Ele prezintă opera în imagini, astfel că elevii vin mai repede în contact cu conținutul lecturii. De asemenea discurile sau CD-urile cu povești îi atrag în mod deosebit.

Lecturile citite sunt notate pe caiet sub formă de scheme. Aceasta permite realizarea unei clasificări a elevilor. Cei care citesc mai mult se situează pe primele locuri iar la sfârșitul anului școlar vor primi o diplomă. Astfel crește interesul celor care citesc mai puțin sau uită să citească. Rezultatul acumulărilor pe parcursul orelor de opțional se poate concretiza în compunerea de poezii sau scurte povestiri care sunt adunate la sfârșitul anului școlar în revista clasei.

Bibliografie:

1. *** (2006), *Învățământul primar*, Nr.4, Ed. Miniped, București
2. Nuță, Silvia, (2000), *Metodica predării limbii române în clasele primare*, vol. I și II, Ed. Aramis, București.
3. I. Serdean, *Metodica predării limbii române în învățământul primar*, E.D.P București 1988

10 MOTIVE SĂ CITEȘTI O CARTE

Prof. Maria Ioana FEKETE
Colegiul Tehnic "Dr. I. Rațiu", Turda

Plăcerea lecturii nu ține de lecturile obligatorii, afirma Ion Vlad într-un interviu acordat Dorei Pavel și reprodus în volumul *Ion Vlad sub imperiul lecturii*, menționând apoi că rolul hotărâtor în descoperirea lecturii l-a avut un profesor care a venit cu **sugestii** și nu cu obligații.

Din acest punct trebuie să plecăm, de la a sugera elevilor o listă de lecturi din care ei pot **alege**, chiar dacă renunță la unele titluri trebuie să înțeleagă că au acest drept dar în același timp pot și să redescopere anumiți autori. După ani, acești elevi pot reveni la titlurile care i-au fascinat pentru a plonja din nou în acea lume mirifică a textului îndrăgit.

Lectura unor cărți capabile **să convertească**, să farmece și să dea viață unei lumi imaginare este un aspect ce trebuie luat în seamă atunci când ne raportăm la lectura adolescenților. Ținem cont de acest aspect în momentul în care lansăm o provocare la lectură.

Cartea, din perspectiva unui obiect, are **mirosul** ei, de aici valorificăm percepția pentru adolescentul care va intra în contact cu ea. Cartea este astfel o realitate palpabilă, mirosul ei, dacă exemplarul e mai vechi, tiparul, ediția, coperta lansează marea provocare a ceea ce ar putea deveni.

Orice carte este un **mister**, acesta stârnește dorința de a citi, de a descoperi, titluri care stârnesc misterul îi fac pe adolescenți să dezvolte interes pentru un anumit text.

Lectura care **seduce** în momentul în care citești. Dacă un elev descoperă această stare de rupere de lumea reală și integrare în textul citit va fi un cititor pentru un timp îndelungat.

Lectura **ingenuă** devine modul de a apăra lecturile noastre. Această formă de lectură presupune forma sub care fiecare dintre noi ne apărăm lecturile. Se poate afirma astfel că fiecare dintre noi avem un spațiu interior, un atrium al nostru, care oferă satisfacția sau insatisfacția. Acest teritoriu reprezintă spațiul nostru sacru în care nu poate pătrunde nimeni.

Plăcerea lecturii reprezintă un aspect demn de luat în calcul, această plăcere e alimentată de dorința de a face notițe pe marginea textului, acestea sunt realizate din perspectiva cititorului ce pătrunde în lumea textului și astfel dialoghează cu personajele și-și pune amprenta pe text.

Cultivarea **amuzamentului** prin lectură devine un alt motiv bun pentru a citi. O carte poate da naștere la reacții hazlii atunci când pune în valoare elemente ale vieții demne de criticat.

Un ultim motiv pentru a citi o carte reprezintă **autodisciplinarea**, fiecare cititor trebuie să stea concentrat pe un singur lucru, să se atașeze de acel text pentru câteva momente, să se rupă de contingent și să devină una cu textul scris.

Am surprins 10 motive sub forma unui decalog al lecturii, fiecare elev trebuie și poate să găsească un singur motiv din cele enumerate mai sus pentru a citi o carte.

În cele ce urmează am să prezint un exercițiu realizat de mine prin care am valorificat lectura.

Lectura cu voce tare sau lectura poveste

Activitatea realizată de mine este lectura cu voce tare sau lectura poveste. Elevii ce au participat la această activitate au fost puși în situația de a lectura un text (aici au avut în față textul lor preferat, deci cunoșteau subiectul), devenind pentru câteva momente povestitorii textului prin propria lor voce. Cuvântul este astfel purtat de privire. Elevul în timp ce citește trebuie să caute privirile celor ce ascultă altfel cuvintele ajung mult diminuate, dezumflate, micșorând astfel efectul lecturii. Privirea primește calitatea de tobogan, căci ele alunecă instantaneu și trec din ochii cititorului în cei ai ascultătorului.

Nivelul lecturii valorificat în această activitate a fost cel inspecțional. Accentul este pus pe timp. Citind la acest nivel, elevului i se oferă un interval de timp pentru a lectura o anumită cantitate de text. Elevul a citit un fragment din cartea sa în 15 minute. Prin acest exercițiu am valorificat scopul lecturii și anume acela de a obține cât mai multe informații de la cartea citită într-un interval de timp cerut, acest interval de timp fiind însă prea scurt pentru a acumula toate informațiile.

După ce am realizat secvența de lectură cu o parte din elevi am trecut la următoarea etapă a activității: răsfoitul textului de către ceilalți elevi. A avut loc un schimb de cărți între elevi și aceștia au putut răsfoi cartea primită, aruncând o privire aleatorie în text. Prin această etapă elevii răsfoiesc sistematic cartea. Scopul trasat elevilor este acela de a observa suprafața cărții, pentru a învăța tot ce se poate despre exteriorul operei respective. Următorul pas al activității este formularea întrebării: ”Despre ce-o fi vorbind cartea aceasta?”. Această întrebare este una de suprafață. Elevii oferind răspunsuri privind exteriorul cărții și anticipând o serie de motive posibile cât și tema la care s-au gândit ei. Tot la această etapă s-au formulat și alte întrebări: ”Care este structura cărții?”, ”Care sunt părțile cărții?”. Cu aceste întrebări am încercat să orientăm lectura spre ceva interesant, spre curiozitate pentru a câștiga noi elevi în clubul celor ce citesc.

Următorul moment marcat în activitatea desfășurată a fost să trecem la următoarea etapă, descoperind ce tip de carte avem în mâini. S-a adresat o altă întrebare: ”Ce fel de carte este aceasta – un roman, o nuvelă, un tratat științific?”, stabilind astfel categoria din care face parte textul.

Ultima etapă a activității a presupus un alt nivel al lecturii, anume cel analitic. Am rugat un elev să citească un fragment de text iar ceilalți să formuleze întrebări. Elevii sunt puși în postura de valorifica textul punând întrebări bine structurate cu privire la ceea ce se citește. Acest mod de lectură este cel mai activ posibil. Această etapă presupune astfel modul prin care un cititor mestecă și apoi digeră un text. Francis Bacon afirma: ”unele cărți există pentru a fi gustate, altele pentru a fi înghițite și doar foarte puține pentru a fi mestecate și digerate”, am încercat să aplic această sugestie la activitatea realizată.

Am încheiat activitatea cu un moment în care elevii au fost rugați să noteze un aspect învățat azi și cu o listă de lecturi interesante.

Lista de lecturi stabilită:

Elev 1: *Și tu ai creier*, Ben Carson

Elev 2: *Cei opt munți*, Paolo Cognetti

Elev 3: *Vrăjitoare la anaghie*, Brittany Geragotelis

Elev 4: [Analfabeta care știa să socotească](#), Jonas Jonasson

Elev 5: [Castelul de sticlă](#), Jeannette Walls

Elev 6: [Clopotnița](#), Ion Druță

Elev 7: *Exerciții de echilibru*, Tudor Chirilă

Elev 8: *Fluturi*, Irina Blinder

Elev 9: [O întâmplare ciudată cu un câine la miezul nopții](#), Mark Haddon

Elev 10: *Căutând-o pe Alaska*, John Green
Elev 11: *Fluturi striviți*, M Anjelais
Elev 12: *Căutând-o pe Alaska*, John Green
Elev 13: *Minunea*, R. J. Palacio
Elev 14: *Tronul de foc*, Rick Riordan
Elev 15: *Numele trandafirului*, Umberto Eco
Elev 16: *Cartea lui Julien*, R. J. Palacio
Elev 17: *Casa secretelor*, Chris Columbus, Ned Vizzini

E posibil să fi neglijat unele aspecte dar un lucru e sigur: elevii au fost încântați și și-au exprimat dorința de a relua asemenea activități.

Bibliografie:

1. Alves, Rubem A, *Cartea cuvintelor bune de mâncat sau Bucătăria ca parabolă teologică*, Editura Deisis, 1998
2. Ion Vlad *sub imperiul lecturii*, Editura Eikon, Cluj Napoca, 2012
3. Mortimer J. Asler, Charles Van Doren, *Cum se citește o carte*, Editura Paralela 45, Pitești, 2014
4. Matei Vișniec, *Iubirile de tip pantof. Iubirile de tip umbrelă...*, Editura Cartea Românească, București, 2016

LECTURA – LIANT ÎNTRE CULTURI

Prof. Carmen FELHAZI
Colegiul Tehnic „Dr Ioan Rațiu”, Turda

« Eu mi-am imaginat întotdeauna Paradisul sub forma unei biblioteci, alte persoane consideră ca ar fi o grădină, alții și-l pot închipui ca un palat, eu l-am imaginat întotdeauna ca o bibliotecă și aici mă aflu eu... » Jorge Luis Borges.

Acest citat al lui Borges face din acest mare om al literelor un privilegiat, cel care are permisul de intrare în Paradis... dar ce este de făcut când tinerilor nu le mai place să citească, nu iubesc acel miros fantastic al cărților noi pe care îl adoră generațiile mature de cititori. Cum să determini un copil să citească ? Prin ce joc ai putea să-l atragi în fascinanta lume a cărților ?

Un posibil răspuns îl constituie învățarea interdisciplinară, apelul la mai multe discipline, îmbinarea lor în așa fel încât elevul « să deprindă » lectura ca modalitate de a cunoaște lumea și să o considere o posibilitate ușoară și plăcută de a afla secretele lucrurilor și a disciplinelor care prin lectură încep să lege corespondențe. Interdisciplinaritatea trebuie interpretată ca o necesitate a depășirii granițelor individuale ale disciplinelor, contribuind în mare măsură la o percepție unitară asupra lucrurilor și deci, obiectivă, apropiată de realitate în care nu există delimitări nete între un domeniu sau altul. Învățarea interdisciplinară se pliază mai bine pe nevoile elevilor care, în cadrul unui liceu tehnic, sunt orientați spre

aplicabilitatea practică a informației. Învățând din mai multe domenii și având la îndemână lectura ca modalitate de învățare, elevii nu au timp să se plictisească și dobândind informații noi și utile, studiază cu plăcere, crescând astfel motivația și interesul pentru disciplinele predate.

În contextul noii Europe unite, tinerii sunt liberi să-și aleagă locul în care pot să-și realizeze dezideratele profesionale și personale iar învățământul românesc se modernizează, adaptându-se noilor cerințe ale societății contemporane. În fața tânărului absolvent se deschid astfel posibilități enorme de a-și făuri un destin departe de țara de origine, de a-și însuși o cultură și o civilizație străine. Astfel, interculturalitatea și nevoia unui proces de învățământ bazat pe interdisciplinaritate se impune ca răspuns în planul educațional globalizării și creșterii interacțiunilor dintre Eu și Celălalt. Cunoașterea și acceptarea diferențelor de orice natură înseamnă, de fapt, rezolvarea conflictelor care ar putea apărea datorită ignoranței.

În ceea ce privește studiul limbii franceze, în ultima perioadă aceasta a pierdut din ce în ce mai mult teren în favoarea limbii engleze, intens difuzate de mass-media, mult mai uzuală și considerată “mai ușoară” de către elevi. În calitate de profesor de franceză, m-am confruntat cu diminuarea interesului elevilor mei față de limba lui Voltaire, ceea ce m-a determinat să-mi reevaluez stilul de predare, analizând punctele tari și cele slabe ale activității didactice personale, până la momentul în care am decis să pun în aplicare un proiect de cercetare acțiune care să vizeze următoarele obiective: găsirea unor noi strategii de predare a limbii franceze care să capteze și să mențină viu interesul elevilor mei și să le îmbunătățească rezultatele școlare. Această cercetare era necesară mai ales în condițiile în care, în prezent, procesul instructiv-educativ se orientează spre dobândirea de competențe, spre o viziune integratoare a educației, conformă cu exigențele pieței muncii și dorește să pregătească absolvenții pentru viața socială și profesională.

Realizând un proiect la nivel de unitate școlară am pus accentul pe conceptul de interdisciplinaritate prin lărgirea granițelor domeniului Limbii și literaturii române și pătrunderea în sfera geografiei, istoriei, a artelor fotografice cât și în cea a disciplinelor Limba franceză și Limba engleză. În cadrul Colegiului Tehnic “Dr. I. Rațiu” Turda promovăm cartea: ca sursă de lectură, de instruire, de relaxare activă și de creativitate. Și de această dată, cartea a fost cea care a devenit cheia universală care a deschis porțile secrete ale cunoașterii spre alte discipline. Legătura care s-a creat prin carte între atâtea domenii științifice a stârnit și a motivat curiozitatea tinerilor cititori care au devenit niște « «lecturiști » adevărați. Prin acest demers interdisciplinar de abordare a lecturii, atât elevii noștri cât și noi, profesorii, am învățat sau, după caz, reînvățat ce înseamnă să colaborăm, să cooperăm mizând pe spiritul de echipă și pe plăcerea de a comunica în scopul de a învăța ceva nou... am redescoperit cu toții plăcerea de a citi și de a schimba idei și gânduri cu altele la fel de frumoase, ale colegilor noștri.

Citind, lumea devine o carte iar lectura - o artă prin intermediul căreia putem crea sau descoperi alte lumi compensatorii pe care doar le intuim. În acest context, s-a realizat o activitate cu elevii colegiului, astfel: elevii clasei a X-a, împărțiți în patru grupe au primit o serie de autori din literatură română cât și din literatura franceză și engleză. Prima etapă a proiectului a fost una de documentare, după ce au intrat în posesia numelor personalităților literare, fiecare grupă a realizat o hartă a autorilor, aplicând numele primite și creând astfel o hartă a literaturii. Fiecare a trebuit să studieze țara în care s-a născut sau a scris respectivul autor, să analizeze condițiile istorice și geografice ale perioadei în care a trăit scriitorul

respectiv. Activitatea a atins un alt nivel care a urmărit periodizarea literaturii în funcție de câteva evenimente importante ale istoriei. Am depășit așadar granițele literaturii și am încercat să creăm o legătură cu evenimentele din istorie care au generat o creștere sau scădere a creștilor literare. În această perioadă a proiectului, am efectuat vizite la Biblioteca Municipală, oferind eleviilor prilejul de a intra în atmosfera unei biblioteci, de a studia la sala de lectură și de a acorda importanță muncii lor.

Elevii au căutat fotografii care să ilustreze specificul perioadei, fotografii ale scriitorului respectiv sau ale cărților publicate. Ei au avut de citit și de fișat o operă de acel scriitor pe care și l-au ales, I. Creangă, Lewis Carroll, A. de Saint-Exupéry, de comentat 5 citate la alegere, care li s-au părut mai interesante, comentariu redactat în limba engleză, română sau franceză, potrivit naționalității scriitorului respectiv. O altă cerință a fost rescrierea, modificarea sau continuarea altfel a unui episod sau chiar a finalului operei. De-a lungul proiectului, elevii au fost sfătuiți și îndrumați de către cadrele didactice care predau literatură română, istorie, geografie și limbi străine.

Proiectul a avut și o etapă de evaluare care a constatat în realizarea unui dosar de scriitor în care elevii au adunat toate elementele din perioada documentării, au realizat apoi o prezentare PPT a scriitorului ales. Fiecare grup a avut o grila de evaluare prin care a putut nota munca celorlalte grupuri. Recompensa a constatat în note mari și cărți ca premii.

În concluzie, lectura a fost personajul principal al proiectului nostru, prin intermediul jocului cu cartea am descoperit oameni, locuri și istorie, ne-am descoperit pe noi înșine, ce ne place sau nu ne place, ce ne preocupă sau ne lasă indiferenți, i-am descoperit și pe ceilalți, pe colegii noștri și am creat legături durabile bazate pe afinități. Am valorificat lectura elevilor, cititul devenind aici formă de învățare, o formă ce face distincția între învățarea prin instruire și cea prin descoperire. Am depășit granițele în care elevii învățau să asculte și să citească doar la recomandarea profesorilor. Aici acceentul este deplasat de la actul ascultării la cel al lecturii. Elevii au început să învețe ceva prin citire, cel ce-i instruește devenind un „profesor” absent.

În școlile cu profil tehnic care au ca obiectiv principal formarea de specialiști în diverse domenii profesionale, procesul de învățământ cu deschidere spre interdisciplinaritate și interculturalitate are un rol foarte important deoarece aceste două orientări presupun un dialog și un schimb de metode, de cunoștințe, un transfer al acestora pe orizontală, dintr-o disciplină într-alta sau între mai multe discipline ceea ce ofera posibilitatea elevilor să se pregătească în mod corespunzător dobândind informații din mai multe domenii, necesare pentru viitoarea lor meserie; există și o interacțiune, o colaborare între mai multe cadre didactice care predau acele discipline, specialiști care se apleacă asupra aceluiași obiect de studiu, cercetat din perspective multiple. Elevul modern învață prin descoperire realitatea înconjurătoare, se cunoaște pe sine, propriile limite iar dăcălul reprezintă un mediator a cărui strategie didactică are rolul de a-l determina să dobândească aptitudini și abilități, cunoștințe din diverse domenii complementare necesare integrării sale sociale și profesionale.

Bibliografie

1. Alina Pamfil, *Didactica literaturii*, Editura Art, anul 2016
2. Balotă Nicolae, *Arta lecturii*, Editura Cartea Românească, anul 1978
3. Ion Vlad, *Sub imperiul lecturii*, Editura Eikon, Cluj Napoca, anul 2014

LECTURA –EVENIMENT AL CUNOAȘTERII

Prof. Maria FEROIU,
Liceul Tehnologic Tismana, Județul Gorj

Trăim într-o perioadă caracterizată printr-o dinamică deosebită în toate domeniile, în plină restructurare și sincronizare a învățământului românesc cu cel european. De câțiva ani încoace, se vorbește tot mai insistent despre o „criză a lecturii” care atinge societatea și școala românească. Nu este, însă, o criză specific românească. Ea există pe plan internațional și este combătută, cu toate forțele, de mulți ani deja, în America de Nord, dar și în majoritatea țărilor Europei Occidentale. Încă din anii '80, de exemplu, în Franța există numeroase asociații, programe educative și culturale la nivel național, create în sprijinul promovării literaturii și dezvoltării plăcerii lecturii în rândul tinerilor.

Cartea a rămas și va rămâne unul dintre cele mai frecvente mijloace de autoinstruire. Lectura cărții îi oferă celui care o parcurge, pe lângă satisfacțiile pe care le aduce orice fapt inedit, prilejuri unice de reflecție, de meditație. Ea îndeamnă la introspecție, având valori formativ-educative, care își pun amprenta pe întregul comportament al cititorului.

Marele scriitor și filosof Mircea Eliade afirma că lectura reprezintă pentru omul contemporan „un viciu sau o osândă”: „citim ca să trecem examenele, ca să omorâm timpul, sau citim din profesiune”. În opinia sa, lectura ar putea implica și funcții mai nobile: „lectura ar putea fi un mijloc de alimentare spirituală continuă, nu numai un instrument de informație sau de contemplație estetică”

“Poate că unii nu vor cunoaște niciodată plăcerea de a citi, dar toți au nevoie să știe să citească.”

Preocupați de soarta lecturii - și considerând că este de datoria școlii și a profesorului de română de a găsi puntea de comunicare prin care să cultive plăcerea de a citi – s-a creat un parteneriat educațional prin care se încercă să se conștientizeze elevii și părinții de importanța, plăcerea și frumusețea lecturii.

Lectura reprezintă un fenomen, deopotrivă social și psihologic, atingând categorii diverse ale populației, cu niveluri diferite de posibilități și pregătire profesională, de cultură. Oricare ar fi modalitatea și mijlocul de transmitere, lectura este comunicare de la autor la cititor, ea reprezentând, simultan și succesiv, toate elementele comunicării deoarece lectura este comunicatul, comunicantul, comunicarea, și ea dă naștere unui informat: cititorul, care, la rândul său, este cel care creează lectura.

Iată deci că lectura este un act de reciprocitate... Orice activitate intelectuală trebuie să se bazeze în mod obiectiv pe informații obținute făcând apel la lectură, la elemente ale culturii scrise. Prin lectură, omul încearcă să capteze și să descifreze un mesaj care, ca în orice sistem de comunicare, înseamnă determinarea unui sens, a unei semnificații. Această receptare nu se reduce numai la perceperea exactă a unui text; ea declanșează multiple procese psihice.

În primul rând, un proces de actualizare a vechilor cunoștințe, dar și de noi asocieri, datorate ideilor cuprinse într-un text.

În al doilea rând, lectura determină judecăți și raționamente care consolidează sau duc la descoperirea de noi adevăruri.

În al treilea rând, descifrarea semnificației unui text înseamnă tot atâtea răspunsuri afective care se traduc prin sentimentul de mulțumire sau o stare de desfătare ori nemulțumire, insatisfacție, plictiseală.

Pusă în termeni comunicaționali, relația autor-carte-cititor, poate fi văzută ca transmiterea unui mesaj de la emițător (autorul), la un receptor (cititorul), prin intermediul unui canal (text tipărit).

Această afirmație se pretează foarte bine la ideea că actul comunicării e definit în structura lui de paradigma lui Lasswell: 4 1. *cine spune*; 2. *ce spune*; 3. *prin ce canal*; 4. *cui*; 5. *cu ce efect*. În acest context, lectura este conținutul, ceea ce se comunică, gândirea autorului transmisă cititorului. Acest conținut există independent de cititor.

Nu putem vorbi despre lectură decât atunci când, și pentru autor și pentru cititor, există un cod comun, coduri comune (semnele, limba, limbajul, cultura). Tocmai datorită acestor coduri comune există înțelegerea și participarea la unul și același conținut de gândire.

Conform modelului comunicațional, opera circulă pe traseul autor-critic-public. Oricum, orice scriitor, în momentul în care scrie, are prezent în conștiință un public căruia, potențial, i se va adresa, îi va transmite un mesaj.

Referindu-se la problema comunicării literare, J.P. Sartre afirma, pe bună dreptate, că apariția scrisului o implică și pe cea a lecturii. Aceasta reprezintă efortul conjugat al autorului și cititorului care va da naștere acelui obiect concret și imaginar care este creația spiritului. Lectura este cea care învoldurează, îmbogățește, recrează opera literară: „semnificația pe care o dă autorul textului este doar una din semnificațiile experimentale ale operei în ansamblul ei, operă care cuprinde și elemente de semnificație postulate în mod inconștient („implicate. Demersul cititorului se desfășoară simultan pe două planuri: 1) cel al gândirii conceptuale și al imaginației obiective, ambele socializate; 2) cel al visului, al obsesiei, al frustrării. Sociologul francez sublinia că marea diferență între scriitor și cititor este aceea că, pentru un scriitor, psihologicul se situează înaintea formulării operei, în timp ce pentru cititori, acesta este unul din elementele esențiale ale predispoziției sale atunci când abordează opera.

În școală avem lectura obligatorie în manuale, unde găsim și lectura facultativă, suplimentară.

Lectura “de plăcere” este aceea pe care o parcurge copilul singur. de aceea copilăria este considerată marea vârstă a lecturii. Acum se consolidează “lectura-plăcere” și apar “devoratorii de cărți”. Competențele de lectură ale copilului se rafinează. Apare pasiunea pentru lectura specifică: un anumit autor, un anumit gen de cărți. Dacă poveștile vârstei mici ajută copilul să-și structureze organizarea psihică, acum, ficțiunea pentru copii are un grad de complexitate crescut pentru a îndeplini funcții suplimentare. Ea îndeplinește rolul fundamental de a hrăni imaginația copilului și îl ajută să renunțe la jocurile copilăriei.

Prin lectură copilul nu-și exersează doar imaginația, ci și puterea de judecată: complexitatea crescândă a personajelor și a întâmplărilor îl ajută pe copil să gândească complexitatea lumii în care trăiește.

De asemenea, îi oferă modele de acțiuni și subiecte de meditație. Lungimea crescândă a textelor pe care le parcurge un copil, pe măsură ce capacitatea sa de lectură crește, îi exersează memoria și îl ajută să-și antreneze operațiile logice ale gândirii.

Lectura reprezintă unul din codurile culturale românești care ocupă locul central în formarea elevilor pentru integrarea lor în societate. Întrucât lectura este „un eveniment al cunoașterii”, studiul cărților de către elevi impune organizarea, îndrumarea și supravegherea de către profesori, întocmirea listelor bibliografice, controlul cititului, al lecturii, folosirea acestora etc. Mulți profesori, însă, se

confruntă cu o realitate care adeseori îi descumpănește: elevii lor nu citesc, nu valorizează lectura, într-un cuvânt nu se simt motivați pentru acest efort intelectual.

Elevii care nu citesc sunt prinși într-un cerc vicios: citesc cu greutate, nu le place să citească, nu citesc mult, nu înțeleg ceea ce citesc.

Pentru a transforma elevii în cititori mai buni este nevoie de o viziune integratoare, de o regie, de „o punere în scenă”, regizorul așteptat fiind profesorul. Un prim pas al acestei puneri în scenă este clarificarea ținutelor lecturii în școală, a competențelor și atitudinilor pe care profesorul își propune, conform programei, să le formeze prin studiul literaturii. Scopul studiului literaturii în școală este formarea unor abilități (competențe) pentru diverse tipuri de lectură: lectura de informare, lectura de plăcere, lectura instituționalizată.

În ceea ce privește procesul de lectură în care este implicat elevul, acesta comportă un ansamblu de strategii specifice limbii și literaturii române, în care sunt reunite cele patru competențe ale predării-învățării: receptarea mesajului scris și oral, exprimarea orală și scrisă.

Școala are menirea de a forma un lector competent, dar și un cititor care să-și formeze gustul propriu pentru lectură, astfel încât să fie un cititor activ pe tot parcursul vieții. Faptul că programele actuale sunt puse sub semnul comunicării are drept consecință conceperea lecturii atât ca act de cunoaștere cât și ca act de comunicare (textul devine astfel dinamic, fiind un dialog al receptorului cu textul, participare activă la procesul de reconstruire a sensurilor).

Pe de altă parte, activitățile de producere a mesajelor orale și scrise pe marginea textelor discutate în clasă au o pondere importantă în cadrul orelor de literatură pentru că ele demonstrează nivelul abilităților de înțelegere, analiză și interpretare ale fiecărui elev.

Prin lectură, elevul are acces la multitudinea de informații deoarece atât literatura de specialitate, cât și cea beletristică, prezintă o viziune a realității. În procesul de învățare, componentele emoționale și motivaționale ale elevului sunt privite ca niște componente naturale și facilitatoare, de aceea atitudinea corectă a profesorului constituie un factor cheie al procesului de dezvoltare cognitivă.

Nu trebuie să uităm faptul că lectura reprezintă un veșnic dialog între cel care scrie și cel care citește. Dacă emitentul unui text este unul singur, receptorii sunt mai mulți. Astfel, textul poate fi interpretat în funcție de cititor, de starea acestuia de spirit. Același text poate fi însă, citit și recitit de nenumărate ori. Autorul își exprimă sentimentele, ideile, iar cititorul se poate regăsi sau poate fi în total dezacord cu ceea ce citește.

De asemenea, lectura este interactivă deoarece cititorul intră în dialog cu textul, pune întrebări, încearcă să formuleze răspunsuri personale, să găsească soluții.

De aceea se consideră că cititul reprezintă unul dintre cele mai de preț instrumente ale activității intelectuale. În ciuda concurenței audio-vizualului, lectura rămâne „o formă a fericirii” (*J. L. Borges*); între o lectură și o vizionare există diferența de performanță intelectuală. În acest moment, procesul de învățământ se bazează în toate ciclurile școlare pe carte (manual). Pentru că există o formă de concurență a achiziționării informațiilor prin audio-vizual, formarea gustului pentru lectură devine un obiectiv esențial pentru dascăli.

În ciuda apariției noilor mijloace de comunicare, cele existente deja nu vor dispărea, lectura electronică nu va elimina lectura tradițională care va continua să ocupe o poziție deosebit de importantă

în viața oamenilor, iar televiziunea și calculatorul nu vor înlocui cartea tradițională, căci așa cum constata Paul Cornea „Lectura mediază o formă de cunoaștere specifică, indispensabilă culturii și, dincolo de ea, însăși existenței sociale.”

Bibliografie

1. ANTONESCU, S.M., Fortin, Simona. *Ghidul centrelor de documentare și informare, volumul I: Lectura copiilor și adolescenților*, București, 2009.
2. CERGHIT, Ioan, (coord), *Perfecționarea lecției în școala modernă*. București, Editura Didactică și Pedagogică, 1983.
3. GOIA, Vistian, *Didactica limbii și literaturii române*. Cluj-Napoca, Editura Dacia Educațional, 2002.
4. Gorki, Maxim, *Despre literatură și artă*, E.P.L.A., 1955.
5. OPREA, Crenguța- Lăcrămioara, *Strategii didactice interactive*. București, Editura Didactică și Pedagogică, 2007.

LITERATURA – HRANĂ PENTRU SPIRIT

Cerc de lectură

Director, profesor **Băltărete-Duca Camelia**

Coordonator proiecte și programe educative, profesor **Neamțu Valeria**

Coordonator de proiect, profesor **Feroiu Maria**

Argument

“Nu e alta mai frumoasă și mai de folos în toată viața omului zăbavă decât cetitul cărților”, spunea atât de convingător cronicarul Miron Costin.

Fascinația cărții se înfiripă de la cea mai fragedă vârstă. Ea începe o data cu primii pași în lumea poveștilor citite de părinți sau bunici și se continuă în anii de școală, lectura îmbogățind considerabil cunoștințele elevilor.

Cunoașterea conceptelor operaționale nu este suficientă pentru o bună aprofundare a fenomenului literar. Este absolut necesar să-i învățăm pe elevi cum să citească de plăcere, cum să relaționeze cu textul, cum să acționeze ca răspuns la ceea ce au citit, cum să treacă de la reproducerea naivă la analiza complexă a textului și cum să-și cultive aptitudinile de creație.

Scopul nostru este acela de a-l transforma pe elev într-un adevărat consumator de lectură, conștient de valoarea și importanța cărții în desăvârșirea personalității lui, de rolul pe care-l ocupă carte în relaționarea cu lumea din jur, cu restul universului, dar și de a lua contact cu literatura universală, care va fi un real sprijin în înțelegerea romanului balzacian, curentelor literare precum Romantism, Simbolism, Modernism, ce vor fi studiate în clasele liceale.

De regulă, o mare parte dintre elevi citesc din “constrângerea” notei din catalog. Astfel, de multe ori lectura se transformă în asimilarea de cunoștințe noi, fără ca cititorii să fie cu adevărat afectați de lectură. Prin urmare, este absolut necesar să-i învățăm pe elevi cum să citească de plăcere, cum să se relaționeze cu textul și cum să acționeze ca răspuns la ceea ce au citit, cum să treacă de la reproducerea naivă la analiza complexă a textului.

Cercul de lectură ales oferă posibilitatea de a-i convinge pe elevi să devină prietenii cărților, aducându-le ca argument cuvintele lui Charles W. Eliot: „Cărțile sunt cei mai tăcuți prieteni; sunt cei mai accesibili și înțelepți consilieri și cei mai răbdători profesori”.

Așadar, considerăm că este de datoria școlii și cu atât mai mult a profesorului de limba și literatura română de a găsi strategia adecvată și puntea de comunicare prin care să cultive elevilor plăcerea de a citi. Acesta este și scopul prezentului demers didactic.

Scopul proiectului:

- Formarea gustului pentru lectură al elevului;
- Formarea unor criterii axiologice proprii prin care să distingă singur ce și când să citească;
- Formarea unui inventar de instrumente de analiză a operei literare care să-l ajute să comunice mai bine cu el însuși și cu cei din jurul lui.
- Dezvoltarea valențelor morale, religioase, patriotice și artistice
- Educarea sentimentelor

Coordonatorul proiectului:

Prof. Feroiu Maria – profesor limba română

Obiectivele proiectului:

- Descoperirea, fără constrângerile “catalogului” a plăcerii de a citi
- Cultivarea la elevi a lecturii de plăcere și a analizării acesteia
- Stimularea interesului pentru literatura română și universală
- Formarea la elevi a unei gândiri proprii de relaționare cu cei din jur și cu ei înșiși.
- Formarea deprinderilor de lectură, de exprimare scrisă și orală în rândul elevilor.
- Stimularea lecturii particulare.
- Promovarea elevilor talentați.
- Dezvoltarea gândirii logice și critice a elevilor.
- Utilizarea cunoștințelor T.I.C.
- Dorința de implicare a elevilor într-un proiect și de a-l continua.

- Dezvoltarea spiritului de echipă

Grupul țintă: elevi cu înclinații pentru limba și literatura română clasele IX- XII ai Liceului Tehnologic Tismana

Durata: 1 an

Parteneri în desfășurarea proiectului: biblioteca liceului

Oportunități în desfășurarea proiectului

- Formarea unei echipe manageriale avizată și cu deschidere către practicile de lectură
- Existenta unui profesor- documentarist sau a unui bibliotecar
- Toți elevii sunt înscriși la bibliotecă
- Existenta unei săli specializate pentru lectură ce poate asigura mobilierul, atmosfera, personalul necesar desfășurării - CDI
- Existenta calculatoarelor conectate la Internet
- Promovarea imaginii școlii prin participarea la diverse concursuri specifice activităților proiectului.

Riscuri în derularea proiectului:

- Dotarea de carte a bibliotecii nu satisface întru totul nevoile de lectură ale copiilor
- Multe cărți sunt ediții învechite, cu informații depășite, altele sunt doar depășite ca substanță materială (rupte, cu colțuri îndoite, cu file desprinse etc)
- Spațiul de desfășurare al sălii de lectură este prea mic;
- Riscul aglomerării și suprasolicitării elevilor
- Lipsa de interes a elevilor pentru lectură și/ sau analiză literară/ creație literară.
- Lipsa implicării părinților în activitățile extrașcolare ale elevilor.
- Programul aglomerat al elevilor și al cadrelor didactice.
- Pierderea interesului elevilor din cauza duratei proiectului.
- Numărul redus de volume de la biblioteca școlii.

ACȚIUNI:

- Pregătirea lecturilor artistice pentru prezentare cu diferite ocazii;
- Desfășurarea unor activități artistice
- Realizarea unor expoziții cu lucrările realizate împreună;
- Desfășurarea unor jocuri tematice;
- Concurs de recitări – „**Cel mai bun recitator**”;

EVALUARE:

- Desfășurarea unor activități comune sub forma unor jocuri și programe artistice;
- Aprecieri asupra colaborării în modul de lucru, în prezentare produsele realizate;
- Acordarea unor diplome copiilor care s-au evidențiat;
- Expoziție de afișe cu mesaje pro-lectura.
- Chestionare;

Etape în derularea proiectului:

- Aplicarea unui chestionar vizând interesul pentru lectură al elevilor în colaborare cu profesorul psiholog al școlii și cu directorul educativ

- Analiza și interpretarea datelor
- Stabilirea calendarului de activități pe sem I și al II-lea
- Formarea echipei de proiect
- Întâlniri lunare în ultima vineri din lună: se ascultă creațiile copiilor, sunt comentate de colegii lor și de profesorii îndrumători. Sunt selectate cele mai bune creații pentru a fi popularizate

Activități

- „Noi” - Ședință de lucru în cadrul echipei de proiect pentru stabilirea programului activităților.
- Sărbătorirea zilei Limbii române
- Întâmpinarea Nașterii Domnului și a sărbătorilor de iarnă.
- Revigorarea patriotismului autentic – 24 ianuarie
- „Minunata lume a cărților”
- Mărțișor – prieten drag!
- „Ție ce-ți place să citești?”
- „Locuri în care citim cu plăcere”

Evaluarea finală a proiectului

Monitorizare: director, coordonatorul proiectului.

Rezultate așteptate:

- Sporirea interesului elevilor pentru lectură;
- Familiarizarea elevilor cu mediul cultural (prin vizitarea muzeelor și caselor memoriale);
- Formarea elevilor ca cititori pe tot parcursul vieții;
- Stabilirea unor relații de prietenie și colaborare între elevi ;

STIMULAREA LECTURII DE PLĂCERE PRIN ARTĂ TEATRALĂ ȘI ACTIVITĂȚI DE TIP OUT-DOOR LEARNING

Prof. Mona-Laura PLOAE, Liceul Tehnologic ”Petru Poni”, Iași
Bibl. Claudia FOTACHE, Liceul Tehnologic ”Haralamb Vasiliu”, Podu Iloaiei, Iași

MOTTO: „Teatrul este poezia ce se desprinde din carte și devine omenească.”
 Federico Garcia Lorca

„Exercițiile de dramatizare reprezintă o formă motivantă, dinamizatoare și nuanțată de interpretare, înțelegere a lumii vehiculate prin carte. Transpunerea unei părți a codului verbal și valorificarea implicitului, a nespusului din operă în limbaj mimico-gestual solicită din partea elevului activități exploratorii de înțelegere a textului, de imaginație și de inventivitate.

Asemenea exerciții de dramatizare pot fi gândite în forma unui proiect, care se dorește a fi o invitație la comprehensiunea activă și individuală a textelor și la reconvertirea mesajului în imagine și simbol. Sfidând perspectiva comună, opțiunea pentru acest tip de activitate se întemeiază pe multiplele lui valențe educative: solicită creativitatea; asigură valorificarea superioară a inteligențelor dominante în receptarea textului literar; permite dezvoltarea gândirii critice, autonome, reflexive; favorizează interacțiunea dintre partenerii de comunicare; comportă un feed-back pozitiv la nivel afectiv, esențial în dezvoltarea armonioasă a personalității elevului.

Principalul scop al acestui tip de activitate îl reprezintă dezvoltarea abilităților de viață (comunicare și lectură). Obiectivele pe care le urmărește dascălul în derularea activității sunt complexe și diversificate: valorificarea inteligențelor dominante în receptarea textelor literare, formarea unei gândiri autonome, reflexive, critice, valorificarea aptitudinilor literare și plastice, dezvoltarea creativității, dar și dezvoltarea gustului pentru lectură.

Proiectul se poate aplica la toate categoriile de vârstă, de la învățământul primar, la cel liceal, cu adaptarea tipului de text literar în funcție de vârstă. Beneficiari suntem toți cei implicați în efortul de formare a tinerei generații: elevii, profesorii, bibliotecarii și părinții elevilor implicați în activitate, care devin parteneri, implicându-se activ în derularea activității.

Rezultatele așteptate sunt însoțite de interesul și entuziasmul imediat al participanților, dar și al publicului spectator: îmbunătățirea calității de comunicare și de colaborare, dar, mai ales, motivarea elevilor față de actul lecturii.

Activitatea constă în promovarea unor cărți citite de elevi, prin realizarea unor scenarii originale, în funcție de inventivitatea și viziunea elevilor asupra cărților. Elevii se vor organiza, la alegere, în grupe sau vor promova singuri cartea citită.

Pentru realizarea minispectacolelor de teatru, elevii parcurg câteva etape:

Lectura propriu-zisă: membrii echipei stabilite vor alege, de comun acord, o carte preferată, pe care au obligația să o citească într-un interval de timp stabilit (de exemplu, 20 de zile).

Crearea scenariului: după ce toți elevii grupei au citit cartea, stabilesc forma în care doresc să o prezinte (printr-un scenariu original, sau prin prezentarea unei secvențe din carte) și lucrează, în echipă, la scenariu, îndrumați de profesor sau de bibliotecar (14 zile).

Promovarea cărții: într-o zi anumită, anunțată și promovată anterior, pentru a spori atmosfera festivă a momentului, miniscenetele vor fi prezentate pe scenă, în cadrul unui concurs la nivelul școlii. Fiecare echipă va avea la loc vizibil și cartea pe care a citit-o și a ales să o promoveze.

Juriul este bine să fie alcătuit din specialiști din domeniul teatral (actori, regizori, profesori sau bibliotecari cu experiență), astfel încât activitatea să capete greutate. Este bine, de asemenea, ca fișa de evaluare, care urmărește anumite criterii de departajare (creativitate în prezentare, exprimare, persuasiune, impresia artistică, joc de scenă, costume), să fie prezentată din timp elevilor.

Premiile vor consta în diplome și cărți, care pot constitui materialul pentru ediția următoare a proiectului. Pentru buna desfășurare a activității și pentru reușita acesteia, cadrul didactic îndrumător are datoria de a observa sistematic modul în care elevii, părinții se implică în derularea activității de proiect.

Feed-back-urile participanților, ale invitațiilor, chestionarele finale de evaluare și interpretarea rezultatelor, dar, mai ales, numărul de participanți la activitate mereu în creștere vor fi instrumente de evaluare care vor dovedi reușita proiectului.

Activități de tip out-door learning

Educația out-door este un concept relativ nou în contextul educativ românesc, însă ea începe tot mai mult să capteze interesul actorilor educaționali din sistemul de învățământ formal.

Există numeroase accepțiuni pentru termenul de educație out-door, însă pentru a da o definiție simplă și pe înțelesul tuturor putem spune că această formă de educație se bazează pe învățarea în aer liber. Termenul de educație out-door poate include educația pentru mediu, lectura, activități recreative, programe de dezvoltare personală și socială, drumeții, aventură etc.

Un aspect important al educației out-door este acela că poate contribui la creșterea nivelului de bunăstare al indivizilor; pe lângă nevoile de bază ale unei persoane, există și o serie de nevoi la care educația out-door poate răspunde și anume: nevoia de a fi respectat, inclus social, de a fi activ și responsabil, nevoia de a te simți în siguranță.

Integrarea educației out-door în curricula școlară reprezintă în prezent un aspect important în asigurarea dezvoltării personale și profesionale a elevului, mai ales deoarece contextul actual este caracterizat de lipsa interesului și a motivației spre învățare ale elevilor, accentuarea gradului de neimplicare în viața școlară, existența unor preocupări care afectează negativ comportamentul elevului, lipsa respectului pentru școală ca instituție, pentru profesor, familie. După cum am arătat anterior, educația out-door împrăștează mediul academic, oferă oportunități interactive de învățare, care dacă sunt implementate corect duc la minimizarea aspectelor negative existente în actualul sistem educațional.

Exemplificarea abordării educației out-door

Alegeți să tineți activitatea de clasă în aer liber, fie că aveți o poveste/nuvelă/roman la limba română, un moment de lectură, sau lecțiile de limbi străine.

Vă prezentăm mai jos câteva exemple:

- punerea în scenă a unei povești, după ce în prealabil aceasta a fost citită în sala de clasă;
- puteți solicita elevilor să schimbe firul epic al poveștii (pentru a evita haosul și dezorganizarea, pregătiți elevii pentru activitate cu o zi înainte, fără însă a interveni în deciziile lor pentru stabilirea unui nou fir epic;
- activitatea nu presupune o repetiție propriu-zisă, este indicat să lăsați elevii să fie spontani, ei se vor gândi în prealabil cum să schimbe firul epic, însă pentru exemplificare ei vor fi încurajați să improvizeze;
- începeți o poveste alegând un obiect din natură (un copac, o floare etc.) și încurajați elevii să continue povestea;
- creați împreună cu elevii un loc sau mai multe locuri de citit (atunci când aveți o lectură la clasă puteți merge în acel loc);
- încurajați elevii să compună poezii cu diverse obiecte din jur (copaci, iarbă etc);
- Excursie ABC: Plimbați-vă în jur afară, căutând obiecte care încep cu literele alfabetului. Când zăriți o furnică, cereți elevilor să scrie despre aceasta sau să deseneze o poză cu furnica sub litera A. Vezi câte litere din alfabet poți să acoperi.

- Poveștile Copacilor: Așează grupulețe de copii în liniște o perioadă de timp lângă un copac. Ce sunete aud? De unde vin? Dacă ar putea vorbi, ce povești ar putea spune el? Scrie un haiku (un poem japonez de 17 silabe), sau alt poem despre copac.

Există o varietate de activități ce pot fi derulate, astfel elevii își vor forma imaginația, creativitatea, vorbirea, exprimarea literar/artistică.

Educația out-door – metodă de stimulare a creativității elevilor

Educația out-door a oferit o nouă imagine asupra metodelor de stimulare a creativității elevilor. Experiența în acest tip de educație a facilitat celor participanți procesul de înțelegere al acestuia și ne-a oferit în primul rând un exemplu de bună practică. Fiind bazată pe un cadru simbolic, metoda stimulează creativitatea tinerilor prin ea însăși.

Planificarea educației out-door

Abordarea activității de lectură în aer liber se bazează în primul rând pe un proces de planificare bine consolidat, care susține înțelegerea de către profesor a pașilor esențiali pentru derularea unei activități outdoor. Un aspect important în procesul de planificare îl reprezintă implicarea elevilor, este important să cunoaștem părerea lor în legătură cu intențiile noastre, acest lucru ne ajută să înțelegem mai bine ce anume îi motivează pe elevii noștri, lucrurile care prezintă interes pentru ei.

Procesul de planificare implică următoarele etape:

1. Identificarea activității pe care o derulezi în funcție de vârsta elevilor. Pentru sugestii și idei puteți cere părerea elevilor, veți fi mirați de creativitatea și imaginația elevilor noștri și veți descoperi în ei un ajutor de nădejde.
2. Realizarea unui plan al orei de curs – scopul, obiectivele, activitățile, rezultate dorite.
3. Detalii tehnice

Condițiile climatice - vremea nu trebuie să fie întotdeauna un impediment.

Locația – răspunde la următoarele întrebări: o deplasarea presupune costuri? Este nevoie de acordul părinților, conducerii? Locația aleasă este în strânsă legătură cu tema pe care doresc să o abordez? Profesorul trebuie să țină cont de oportunitățile pe de-o parte, iar pe de altă parte de restricțiile pe care le poate avea un spațiu în aer liber pentru ca elevii să se simtă confortabil. Care sunt riscurile derulării cursului? Care sunt pericolele? Cum pot preveni riscurile?

4. Evaluarea activității: - evaluare cantitativă ex. Resurse materiale utilizate, numărul elevilor implicați, numărul cadrelor didactice - evaluare calitativă, ex. gradul de implicare al elevilor în activitate, competențe dobândite - metode și instrumente de evaluare utilizate (ex. Chestionar, focus grup, discuții, dezbateri, observație, interviu) - feedback-ul este un aspect important în cadrul oricărei activități derulate – pentru ca o activitate să fie de succes, ea trebuie să aibă în vedere cooperarea constantă, comunicarea, oferirea posibilității de exprimare a celor implicați.

Educația out-door este diferită de celelalte metode pentru că oferă coordonatorului posibilitatea de a identifica diferite probleme de comportament ale elevilor. Activitățile out-door transpun elevul în diferite ipostaze, în acest fel profesorul are posibilitatea de a identifica/observa un copil problemă, un copil maltratat.

Concluzii

Lucrarea de față încearcă să prezinte o serie de aspecte legate de preocuparea noastră constantă de a stimula lectura de plăcere, și nu impusă, a elevilor, precum și prezentarea câtorva activități realizate sau pe care le dorim a fi realizate. Încearcă, de asemenea, să împărtășească idei.

În timpul derulării activităților, elevii au dezvoltat o relație profundă cu natura, și-au îmbunătățit abilitățile, competențele socio-personale, au conștientizat importanța mediului înconjurător, dar, foarte important, și creativitatea.

Obiectivul principal al activităților de tip out-door learning pe care le-am desfășurat în școala noastră sau pe care ni le propunem este de a oferi o nouă perspectivă asupra educației, de a oferi exemple de metode interactive, care în final se vor reflecta într-un sistem educațional de calitate în termeni de conținut și în special din punct de vedere al rezultatelor, deoarece în timpul derulării activităților noi am înțeles că educația out-door poate fi o parte semnificativă din sistemul educațional și, pe ansamblu, o gamă de oportunități de învățare.

Bibliografie:

1. Cerghit, I., *Metode de învățământ*, EDP, București, 1980
2. Scheau, I. (coord.), *Gândirea critică - metode active de predare-învățare*, Ed. Dacia Educațional, Cluj-Napoca, 2004
3. Bednarska, M., *Active Learning Methods*
4. Silvia Breben, E. Gongea, G. Ruiu, M. Fulga, *Metode interactive de grup*, 2007

O NOUĂ PERSPECTIVĂ ASUPRA CITITULUI

Prof. Mihaela Valeria FRUNZĂREANU
Colegiul Tehnic „Dr. Ioan Rațiu”, Turda

Ca adult știi că cititul e important, iar pe de altă parte vrei să te asiguri pe cât posibil că și adolescentul va intra în viața adultă cu toate abilitățile de care are nevoie pentru a avea succes. Adolescența este vârsta schimbărilor, în care motivația școlară nu ocupă nicidecum un loc fruntaș în lista priorităților elevului. Școala la modul general nu este considerată la vârsta asta o activitate cool, cu atât mai mult cu cât o activitate tradițională poate deveni de-a dreptul obositoare: carti, caiete, culegeri, ciorne înșirate pe birou, cu rânduri subliniate, și exerciții multe de scris atât pentru teme cât și pentru recapitulări. Adolescența nu vine la pachet cu răbdarea sau alte virtuți necesare în procesul de învățare. Atât ca părinte cât și ca profesor sigur ne-am întrebat „când va pune odată telefonul ăla jos pentru a pune mâna pe o carte?”. **Cum să-i facem pe copii să citească, într-o lume în care atenția lor este captată de atât de mulți stimuli?** În această eră a rețelelor sociale și a mesajelor text, profesorii se luptă în mod constant pentru a obține și menține atenția elevilor. Oricât de dificil a devenit, toți profesorii trebuie pur și simplu

să dea tot ce au pentru a încerca cele mai bune metode de a face ceea ce îi învață pe elevi interesant și angajant.

Deoarece elevii sunt mereu interesați de ei înșiși, profesorii trebuie să se străduiască mereu să demonstreze modul prin care ceea ce predau se regăsește în viața lor individuală. De aici și oportunitatea de a utiliza tehnologia în predare de câte ori este posibil - știind că acesta le este “călcaiul lui Ahile”. Pentru a-și potența eforturile, profesorii folosesc de ori de câte ori este posibil Internetul, videoproiectorul, vizualizatorul Elmo, calculatorul și tabla interactivă SMART.

Abordarea lecturii în școală este o reală provocare, pe care profesorii trebuie să și-o asume, găsiind soluții mai mult sau mai puțin inovative pentru a-i face pe elevi să descopere că pot fi vrăjitori adevărați și că, citind, lumea devine mult mai frumoasă.

Să ajuți un adolescent să-și definească interesele și să-și mențină motivația pentru interesele lui este cheia dezvoltării lui ulterioare și, indirect, a cititului.

„Provocarea lecturii” vine în întâmpinarea profesorilor cu o nouă perspectivă asupra lecturii ca proces de comprehensiune, pe fondul performanțelor în scădere ale elevilor la orice disciplină, la nivel național.

Suita de exemple construite și aplicate la clasă, inclusiv, oferă alternative de citire activă și critică. Altfel spus, pentru a insufla copiilor pasiunea pentru lectură și a-i ajuta să culeagă toate beneficiile acestei activități esențiale în formarea lor, sunt necesare noi abordări didactice într-o societate a cunoașterii, aflată în continuă schimbare.

Soluții pentru stimularea iubirii de lectură

Metodele sunt numeroase dintre acestea, exemplific: **predarea reciprocă** (elevii joacă rolul profesorului și-și explică unii altora pasaje citite); **mozaicul** (grupuri de câte 5 elevi cercetează prin colaborare un anumit aspect al textului, fiecare devenit expert în predarea subtemei învățate); **diagrama Venn** (două cercuri mari care se suprapun parțial, folosite pentru a descrie asemănări și deosebiri între două texte sau personaje); **procedeul recăutării** (în perechi, elevii citesc textul alternativ, se opresc după fiecare paragraf și își pun întrebări despre ce au citit); **Ciorchinele** (o metoda grafică antrenantă care stimulează gândirea critică și creativitatea elevilor)

Cititul nu este scop în sine. Este mijloc spre obținerea unei cunoașteri. Și cred că aici avem un rol cu toții, ca părinți, și în mod specific, noi, ca profesori: SĂ-I INSPIRĂM!

Propun câteva metode prin care să ajutăm adolescentul să decidă pentru el că cititul este important în viață. Înainte de a-i prezenta modalitățile care au efect în încurajarea adolescentului de a citi, iată ce NU funcționează:

Presiunea, cicălirea. Încurajează-l să citească, dar nu-l bate la cap.

Critica temelor abordate în lectură. Îi poți explica ce te deranjează în anumite tipuri de materiale după ce le citești tu însuși, dar fă tot posibilul să eviți să-i interzici unele surse de lectură. Încearcă să accepți diferențele de opinie ca atare.

Evită lauda excesivă la adresa cititului. Dacă îl surprinzi citind poți arăta interes, dar nu face prea mare tam-tam pe această temă. Deoarece e important ca adolescentul să simtă că citește pentru propria plăcere și nu pentru a te mulțumi sau a-ți câștiga ție aprecierea.

Ce prezintă interes pentru un adolescent: faptul că prin citit ar putea:

Să devină expert în orice subiect care îl atrage, de la sport, monezi, motoare, mașini sau orice altceva.

Să trăiască periculos. Prin lectură adolescenții pot împărtăși provocările, temerile, deprinderile celor despre care citesc fără niciun risc.

Să se amuze serios. Mulți adolescenți vor fi foarte încântați să stea jos cu cartea comedianților favoriți în mână, o colecție de glume sau benzi desenate sau cu o revistă de umor.

Să cunoască lumea. Fără a pleca din cameră, adolescenții pot vizita locurile care îi fascinează.

Să călătorească în timp. Temele istorice sau de science fiction îl poartă pe cititor prin diverse perioade de timp.

Să-și folosească creierul. Adolescenții pot fi fascinați de rezolvarea unui mister dintr-un roman polițist, sau intuind intențiile unui personaj negativ ori găsind soluția ieșirii dintr-o situație periculoasă.

Să obțină sfaturi în mod gratuit. Numeroase romane prezintă personaje la vârsta adolescenței care se confruntă cu probleme și presiuni similar cu cele cu care se confruntă el.

Să descopere noi interese. Citind, adolescenții pot dezvolta interes pentru un subiect despre care nu știau nimic înainte.

Să găsească o cauză. Adolescenții pot face lucruri mărețe pe o temă care contează pentru ei.

Să evadeze. Ei pot astfel scăpa de tensiune, de zgomote sau de plictiseală, evandând într-o carte. Totuși, să-l încurajezi pe copil să citească poate fi o adevărată provocare.

Bibliografie:

1. Daniel P. *Ce anume ne motivează cu adevărat?* București, Editura Publica, 2016
2. Mancas A., Stoicescu D., Sarivan L., *Provocarea lecturii Ghid metodologic pentru dezvoltarea competenței de receptare a mesajului scris*, București, Editura Didactica și Pedagogică, 2013
3. Răducan C., *Bazele motivației*, București, Editura Mastering Mind & Soul, 2015

LECTURA DE PLĂCERE ÎN ȘCOALA ROMÂNEASCĂ

Prof. Elena Diana GAVAN

Colegiul Național Tudor Vladimirescu, Tg-Jiu

Literatura, prin profunzimea mesajului, gradul de accesibilitate și nivelul realizării artistice, se dovedește capabilă să intre într-o relație afectivă cu cei cărora le este destinată: elevii. Mesajul artistic al operelor contribuie la educarea acestora în spiritul unor virtuți morale. Prin limbajul specific al cărții, personajele exponențiale, epicul dens, conflictul împins spre suspans și senzorial, deznodământul fericit, literatura contribuie la formarea și modelarea caracterelor, la stimularea dorinței de cunoaștere și perfecțiune.

De regulă, o mare parte dintre elevi citesc din “constrângerea” notei din catalog. Prin urmare, să-i învățăm pe elevi cum să citească de plăcere, cum să se relaționeze cu textul și cum să acționeze ca răspuns la ceea ce au citit, cum să treacă de la reproducerea naivă, la analiza complexă a textului. E o

falsă concurență între carte și calculator . Credința noastră sinceră este că lectura poate încă cuceri foarte mult teren, dacă profesorul găsește strategia adecvată și puntea de comunicare cu elevul. Dar, pentru ca apropierea de carte să devină o deprindere zilnică și, mai mult, ca plăcerea de a citi să devină o necesitate dorită și trăită, ea trebuie cultivată înainte chiar de învățarea alfabetului, prin preocuparea permanentă a părinților de a-i obișnui cu frumusețea inegalabilă a lecturilor de basme și povestiri. Familia reprezintă deci, primul mediu de viață, social și cultural, al copilului, iar prin valorile pe care aceasta le transmite, pune bazele dezvoltării sale intelectuale, morale și estetice.

Dezvoltarea gustului pentru lectură sau, altfel spus, trezirea și educarea interesului, se realizează prin acționarea asupra raportului dintre obiect și necesitate, astfel încât obiectul – în cazul nostru cartea – să răspundă unei necesități intelectuale și afective a copilului. Această acționare nu impune existența unui anumit nivel de instruire din partea părinților, dar solicită tuturor conștiința clară asupra importanței lecturii în dezvoltarea deplină a copilului și preocuparea de a-i trezi interesul pentru această activitate.

Că este așa, este suficient să ne gândim la modelul Smarandei Creangă, mama marelui nostru scriitor care, în inegalabilele sale Amintiri din copilărie notează: „și când învățam eu la școală, mama învăța cu mine acasă și citea acum la ceaslov, la psaltire și Alexandria mai bine decât mine și se bucura grozav când vedea că mă trag la carte.” La vârsta prescolară, lecturile mamei sau ale tatălui, în anumite momente ale zilei, îndeosebi înainte de culcare, constituie cea mai bună modalitate de a stabili primele contacte cu lumea cărților. Poveștile, povestirile din lumea pasărilor sau animalelor sau cele având ca eroi copii de vârsta apropiată, cu care deseori copilul se poate identifica, sunt genul de literatură menită să încânte copilăria.

Odată cu învățarea scris-cititului, cartea devine un bun accesibil copilului. Efortului stimulat pentru lectură pe care-l cultivă părinții i se adaugă efortul sistematic al școlii, din acest moment, lectura devine calea directă pentru însușirea formelor și nuanțelor gândirii , pentru exprimarea cu claritate și precizie a ideilor proprii. La vârsta primei școlarități, părintele va urmări lecturile recomandate de învățător. Lectura făcută de părinte, discutarea cărților citite, dotarea bibliotecii personale constituie câțiva pași ai unei campanii pedagogice a familiei pentru a cultiva în copil gustul pentru lectură.

În ciclurile primar și gimnazial, dar mai ales în anii de liceu, elevii dobândesc cunoștințe care pun bazele culturii către care aspiră un număr însemnat de tineri. Cultura generală nu se asigură prin simpla memorare a conținutului manualelor școlare, nici prin răsfoirea fugară a ziarelor, și cu atât mai mult, prin lecturi reconfortante.

Rolul dascălului este de a urmări nu numai „cât”, ci și „ce” și „cum” citesc elevii săi. Nu numărul mare de cărți citite contează, ci valoarea artistică și educativă a acestora. Un obiectiv important pentru fiecare clasă, dar mai ales pentru profesorul de limba și literatura română, este trezirea interesului elevilor pentru lectură. Odată format, gustul pentru lectură se poate transforma într-o adevărată pasiune, care se poate resimți toată viața.

Îndrumarea lecturii elevilor este o acțiune dificilă și de durată. Misiunea de a se ocupa de lecturile școlarilor o au toate cadrele didactice: învățătorii, profesorii diriginți, profesorii de toate specialitățile. Alături de ei, bibliotecarul poate organiza acțiuni pentru promovarea cărții și stimularea interesului pentru lectură. Eficacitatea îndrumării lecturii depinde nu numai de o temeinică documentare

pedagogică , o bogată cultură generală, ci și de cunoașterea preferințelor elevilor, care variază în funcție de vârstă, temperament, mediu social ,dar și de ambianța colectivului școlar. Însă cel care poate influența în mod pozitiv alegerea elevilor este profesorul de limba și literatura română. Acesta poate, la începutul fiecărui an școlar, să verifice și să discute lecturile particulare din vacanța de vară, să recomande o bibliografie obligatorie și una facultativă, iar la sfârșitul fiecărui semestru, să rezerve măcar o oră controlului lecturii suplimentare a elevilor. Este bine ca aceste lecturi să fie consemnate într-un caiet special al elevului, jurnalul de lectură. Profesorului îi revine misiunea de a-l învăța pe elev „cum se citește” o carte. Am auzit destule voci care pledează pentru lectura rapidă, „cu ochiul”, parcurgând textul prin citire verticală sau oblică. Sunt de părere că o astfel de lectură nu contribuie cu nimic la cultura generală a elevilor.

Lectura duce la dezvoltarea proceselor intelectuale superioare celor de tip reproductiv, în mod deosebit a proceselor memorial-logice, a imaginației și a gândirii creatoare. Motivarea elevilor pentru lectură depinde, în primul rând, de efortul pe care îl face fiecare profesor în parte, clarificându-și el însuși anumite aspecte privind punerea în scenă a lecturii în școală.

Paul Cornea spunea în lucrarea sa *Introducere în teoria lecturii* „... că nici computerul, nici televizorul nu vor duce la dispariția cărții, că lectura va continua să joace un rol cardinal în viața oamenilor, că accelerarea progresului tehnic va fi mereu însoțită de remedierea compensatoare a unui spațiu liber pentru închipuire, visare și căutare de sens... Cred, vreau să cred că vom continua să citim chiar dacă nu vor mai fi cărți. O vom face, la nevoie, pe ecrane portabile sau fixe, de buzunar ori de mari dimensiuni, dar vom continua s-o facem câtă vreme vom persevera să gândim și să producem bunuri simbolice.”

Numai cel căruia i s-a insuflat în copilărie gustul pentru lumea minunată a cărții va cauta și își va găsi timp pentru această activitate de minte și suflet.

Bibliografie:

1. Wolfgang Iser, *Actul lecturii. O teorie a efectului estetic*, editura Paralela 45 ,2006.
2. Corneliu Craciun, *Metodica predării limbii si literaturii române în gimnaziu și liceu*, editura Emia 2015
3. Miron Ionescu, *Didactica modernă*, Editura Dacia ,2004.

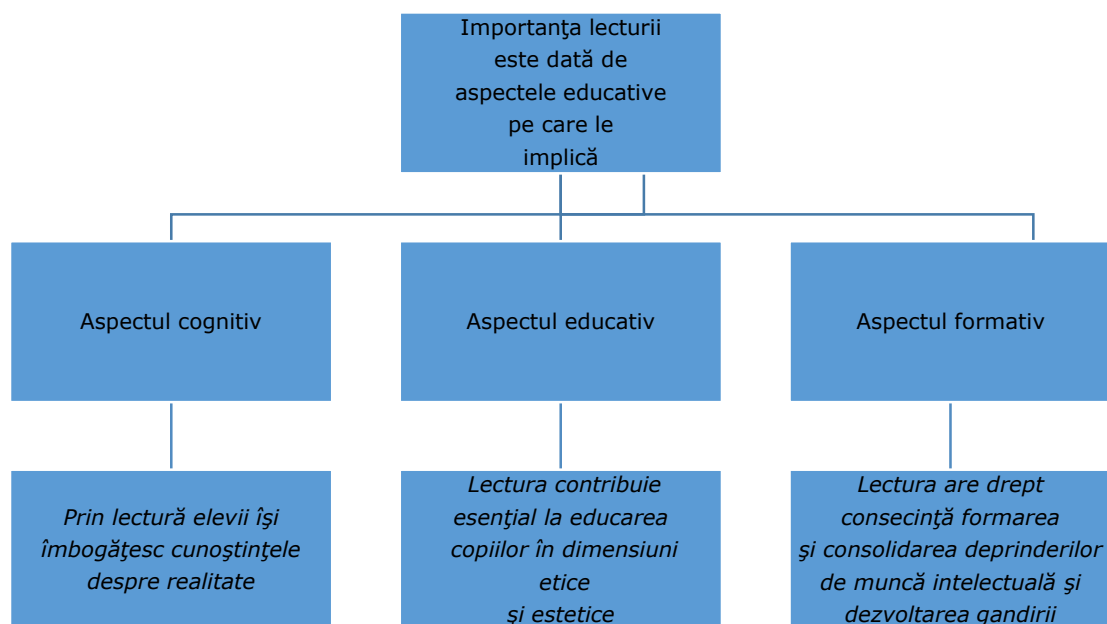
IMPORTANȚA LECTURII ÎN FORMAREA INTERESELOR PENTRU LITERATURĂ

Prof. Aura Ionica ION
Școala Gimnazială Nr. 20, București

*“Carte frumoasă, cinste cui te-a scris/Încet gândită, gingaș cumpănită,
Ești ca o floare, anume înflorită/În mâinile mele care te-au deschis.”*
(Tudor Arghezi - Ex libris)

“Capul copilului nu este un vas pe care să-l umpli, ci o făclie pe care s-o aprinzi astfel încât, mai târziu, să lumineze cu lumină proprie.” (Plutarh)

1. Despre carte și importanța lecturii

Cartea reflectă ca o oglindă lungul șir de secole al vieții omenirii, istoria luptei sale pentru existență, pentru un viitor mai luminos. Cartea ne este prieten credincios de nădejde.

Cartea este învățătorul care te conduce la bine, te face să te bucuri, să râzi și să plângi. Ea îți oferă posibilitatea să te oprești mai multă vreme asupra unui pasaj, să meditezi îndelung în timpul lecturii și după ce ai terminat să reiei cartea oricând.

Cartea este o comoară fără preț, în care unii își adună cele mai frumoase gânduri, ca alții să le poată folosi în voie.

O carte te trimite la alte cărți și toate împreună formează baza trainică a culturii noastre. Toate celelalte mijloace de răspândire a cunoștințelor rămân subordonate cărții.

Creația artistică exprimă atitudinea creatorului față de problemele sociale pe care le abordează, determină o cunoaștere activă a realității, contribuie la formarea și orientarea concepțiilor cititorului despre societate.

2. Stimularea interesului pentru lectură

➤ Interesul pentru lectură nu vine de la sine, ci se formează printr-o muncă a factorilor educaționali (familia și școala), o muncă ce presupune răbdare, perseverență și voință.

➤ Pentru ca apropierea de carte să devină o deprindere zilnică, iar plăcerea de a citi - o necesitate dorită și trăită - e potrivit ca și familia să se implice activ în apropierea copilului de miracolul cărții, încă înainte de învățarea alfabetului.

➤ Familia constituie primul mediu de viață socială și culturală, iar prin valorile pe care le transmite copilului asigură premisele dezvoltării intelectuale, morale și estetice ale acestuia.

➤ Școala are menirea de a forma un lector competent, dar și un cititor care să-și formeze gustul propriu pentru lectură, astfel încât să fie un cititor activ pe tot parcursul vieții. Faptul că programele actuale sunt puse sub semnul comunicării are drept consecință conceperea lecturii atât ca act de cunoaștere cât și ca act de comunicare (textul devine astfel dinamic, fiind un dialog al receptorului cu textul, participare activă la procesul de reconstruire a sensurilor).

3. Necesitatea îndrumării lecturii

➤ Grija deosebită în vederea îndrumării lecturii cade în sarcina profesorului și a familiei. Părinții trebuie să cunoască lista lecturii suplimentare din programa școlară, urmărind după graficul și planificarea făcută de profesor cărțile citite pe parcursul unui semestru.

➤ Controlul lecturii unor texte literare recomandate zilnic de părinți și săptămăanal de către profesor trebuie să nu fie superficial și neglijat.

Procedeele de efectuare a controlului sunt variate și depind de scopul urmărit imediat.

➤ Sondajele făcute în timp dau posibilitatea profesorului să obțină informații utile. Dacă dorim să constatăm ce citesc elevii, în ce măsură și-au format o anumită concepție despre o carte sau despre un scriitor, formulăm o întrebare la care se poate obține un răspuns precis:

Ce cărți ai citit luna aceasta?

Care din povestiri ți-au plăcut mai mult și de ce?

➤ Controlul fișelor de cititor de la bibliotecă ne ajută să vedem cât de preocupați sunt elevii pentru lectura recomandată de programa școlară, cât timp păstrează o carte și încotro se îndreaptă preferințele acestora.

➤ Prin verificarea orală a lecturilor de către profesor se îmbogățește vocabularul elevilor. Procedee de stimulare a elevilor pentru a citi și alte opere literare ale unor autori studiați la clasă:

1.Portofoliul	➤ cuprinde portretul , date biografice și aspecte esențiale din opera lor, prilej ce stârnește curiozitatea și interesul pentru lectură.
2.Ghicitorile literare	➤ mijloace pasionante ce îi invită pe elevi la lectură. Se citește un fragment și se cere elevilor să indice opera și autorul, sau să recunoască opera în care personajul principal este....
3.Jocul cu versurile	➤ profesorul recită unu-două versuri dintr-o poezie, iar elevii continuă.
4.Diafilmele, benzile audio și cu povești	➤ prezintă operele literare în imagini audio și vizuale. După lectură elevii pot face comparații, stabilind asemănări între întâmplările prezentate.
5.Lecții de popularizare a cărților	➤ o carte nou-apărută se citește mai întâi de către profesor, după care se prezintă elevilor. Aceștia își notează titlul și autorul, pentru a o putea procura.
6.Expoziții de carte	➤ se pot organiza în clasă și cuprind cărți despre o temă anume ce pot fi lecturate de elevi- ex. Din viața plantelor, Trecutul glorios al patriei, Povestiri despre animale.
7.Șezătorile	➤ invită din nou elevii la lectură
8.Dramatizări-le	➤ făcute cu școlarii după unele texte literare i-au stimulat pe elevi să citească mai mult din drama-turgia românească.
9.Citirea în colectiv	➤ se face de către profesor sau elevii care citesc corect și expresiv; are rolul de a aprofunda și de a purta discuții pe marginea lecturii citite.

Bibliografie:

1. Cornea, Paul, *Introducere în teoria lecturii*, Ed. Minerva, București, 1988
2. Goia, Vistian, *Didactica limbii și literaturii române pentru gimnaziu și liceu*, Ed. Dacia, Cluj-Napoca, 2000
3. Parfene C., *Literatura în școală*, Iași, 1997.

INVITAȚIE LA LECTURĂ!

Prof. învă. primar Iuliana KONNERTH
Școala Gimnazială Ion Bianu Valea Lungă, jud. Alba

Titlul lucrării și întregul demers pedagogic desfășurat pentru realizarea unei ore de lectură este un răspuns la îndemnul lui Radu Stanca, scriitorul ce ridică actul citirii și al iubirii de cărți la poruncă dumnezeiască. El afirma că dacă ar fi avut puteri divine ar fi adăugat „*în șirul celor zece porunci biblice, pe o a unsprezecea: Să-ți iubești cărțile. Să le iubești cu pasiunea cu care te iubești pe tine însuși.*” Deci sarcina celor ce participă la educația copiilor: familia, școala, comunitatea este de a le sădi în suflet îndeplinirea acestei porunci: „Să iubești cărțile!”

Datorită importanței în evoluția copilului și apoi cea a adultului, lectura este un obiectiv fundamental ce se regăsește în toate programele școlare și atingerea unui stadiu cât mai avansat în domeniul dezvoltării competenței de a citi este unul dintre principalele obiective ale procesului instructiv-educativ. Lectura este un exercițiu activ de mare eficiență dacă elevii stăpânesc de timpuriu anumite deprinderi și obișnuințe cerute de practica lecturii: deprinderea de a citi corect, conștient, cursiv și expresiv. Valoarea instrumentală a deprinderilor de citit este dată de perspectiva realizării unei educații permanente a individului, a autoeducației și deschiderii spre cultură, știință, viață.

Ce s-a întâmplat cu copilul ce asculta fermecat poveștile spuse sau citite de părinți, unde a dispărut cititul de plăcere? Câteva întrebări la care dascălii caută răspuns. Asupra acestui aspect doresc să mă opresc.

Cititul primei cărți începe într-o seară, în mijlocul familiei când ochișorii mici ascultă cu uimire cum se deapănă povestea. Atunci cititul e o activitate ce îi dă copilului un sentiment de farmec, plăcere, confort. O activitate pe care copilul o cere, o așteaptă ca pe un ritual înainte de culcare. Prin cele 10-20 de minute de lectură zilnică, părinții le vor asigura copiilor, printr-o metodă ușoară și mai puțin costisitoare, succesul la școală și mai târziu în viață, și în același timp, construiesc o relație sănătoasă și armonioasă cu copilul.

Intrat în școală, copilul fiind elev acum, percepe lectura ca pe o responsabilitate, lectura plăcută din familie devine acum o datorie. Ca să-l motivăm să citească cât mai mult și cât mai bine trebuie să trezim în ei bucuria lecturii.

De aceea m-am întors spre ajutorul pe care îl poate oferi cititul în familie, momentele de lectură împreună cu familia, exemplul pe care îl oferă însăși părinții, bunicii. Dacă citesc copiilor de la vârste fragede, în mod subtil copiii se apropie de carte, doresc să devină și ei cititori, trag concluzia că pentru părinți e o activitate plăcută, relaxantă. Mai târziu, elevi fiind vor descoperi importanța cititului pentru cunoaștere și dezvoltare personală și vor putea susține adevărul descoperit de cercetători că: „*Cine nu știe citi nu se poate instrui, nu poate realiza nici un progres care să-l conducă spre autoinstruire și educație.*”¹

Am organizat o lecție deschisă la lectură, clasa a III-a, cu titlul *Invitație la Lectură!*. I-am avut invitați pe părinții și bunicii copiilor din clasă. Această lecție a vrut să fie un îndemn discret pentru părinți

de a cunoaște modul în care ar trebui să discute acasă despre lecturile pe care le realizează propriii lor copii, cum se poate desfășura o seară plăcută în familie în compania poveștilor. Familia a răspuns prezent!

Fiecare elev a adus din biblioteca personală sau a împrumutat de la biblioteca școlară cărți de povești scrise de Ion Creangă. Planul de desfășurare al lecției a fost afișat pe tablă, pași și sarcini precise atât pentru elevi cât și pentru părinți. Apoi am pornit prin intermediul citirii într-o călătorie alături de fata moșneagului și fata babei: „*Vă invităm să veniți împreună cu noi în lumea minunată a poveștilor lui Creangă!*” Elevii și-au reamintit aspecte pe care trebuie să le urmărească în actul citirii: corectitudine, ritm, ton în funcție de conținutul ideologic și afectiv, expresivitate. Fiecare elev a citit cu voce tare cel puțin un fragment din textul poveștii cu scopul exersării citirii, dar și al înțelegerii textului sub multiple aspecte: conținut, vocabular, probleme de scriere, de limbă. Textul a fost astfel ales încât să se poată evalua fluenta și expresivitatea citirii. Deși textul a fost citit ca lectură independentă acasă, cu fiecare citire a aceluiași text elevii mai descoperă ceva, noi sensuri și înțelesuri. Părinții, la sfârșitul audierii povestirii, au formulat câteva aprecieri pozitive asupra calității citirii, dar și sfaturi pentru realizarea unei citiri care să trezească curiozitatea și plăcerea celui care ascultă citirea făcută de alte persoane.

Ca să-și îndeplinească rolul său formativ, lectura cere muncă organizată de îndrumare și evaluare. Astfel elevii au avut ca munca independentă, acasă, de completat, în caietul de lectură, notații referitoare la textul citit conform modelului: data, titlul, autorul, personaje, conținutul pe scurt al povestirii, cuvinte și expresii frumoase, ce mi/a plăcut, ce învățătură desprindem. Această deprindere de a face notări pe marginea celor citite este foarte importantă pentru că este un instrument de lucru și al viitorului adult. *Notarea datei* oferă informații asupra ritmicității, volumului de pagini citit, *titlul și autorul* – îl includ într-o anumită categorie de cititor, *numărul personajelor* – informează despre atenția cu care citește, memoria cu care înregistrează, *redarea conținutului* – capacitatea de procesare a informației, fluenta exprimării, înțelegerea textului, *cuvinte și expresii frumoase notate* – dezvoltă auzul fonematic spre muzicalitatea înlănțuirii cuvintelor, atracția exprimării plastice, *ce mi-a plăcut?* – ne spune despre influența categoriilor esteticii frumos-sublim, asupra gândirii și reflecției, imaginației, ne spune despre puterea de argumentare a utilității celor citite, despre ce frumuseți a descoperit, în fața cărora s-a mirat, inima lui a tresărit de plăcere. În fine, acest ultim punct notat ne spune despre judecata și sentimentele estetice prin care i s-a dezvăluit micului cititor. Caietul de lectură devine astfel un util instrument de lucru pentru activitatea intelectuală.

Explozia stelară a fost metoda folosită pentru a înțelege conținutul de idei, pentru îndreptarea atenției asupra esențialului materialului citit. Prin această metodă elevii au consolidat capacitatea de a reține cele citite și de a formula întrebări legate de conținut, solicită un efort de imaginație și gândire, dar și capacitatea de a formula răspunsul întrebărilor. Această metodă creează un comportament ce denotă participarea, exersează gândirea cauzală, deductivă limbajul. Însoțind actul citirii de întrebări cercetătorii afirmă că: „*Întrebarea reprezintă un moment indispensabil al activității mentale al elevului, ea este o formă deosebită în care se exprimă gândirea, situându-se la granița dintre cunoaștere și necunoaștere, ...stimulează curiozitatea și dorința de a afla, suscită interesul și participarea activă.*” Elevii s-au împărțit pe echipe, au extras câte o întrebare: cine, unde, când, ce fel de, apoi întregul grup a formulat în scris

întrebări. Părinții au fost invitați să formuleze și ei întrebări după cerințele exprimate de bilețelele copiilor. Asta și ca un exemplu pentru discuțiile de acasă atunci când vor realiza lecturi împreună cu propriii copii.

Următorul pas, elevii au lucrat independent în echipă, aranjând pe o foaie de hârtie ideile principale în ordinea desfășurării întâmplărilor din poveste. Părinții au avut sarcina să verifice corectitudinea îndeplinirii acestei sarcini.

Având suport ideile principale, elevii au povestit oral conținutul citit. Povestirea i-a pus în situația de a reproduce conținutul textului într-o formă originală, de a trece de la vorbirea directă la cea indirectă, de a exersa actul vorbirii într-o formă îngrijită, chiar plastică. Povestirea este un exercițiu util pentru dezvoltarea fluentei vorbirii, exprimării plastice. Pentru elevi a fost interesantă și distractivă sarcina părinților de a găsi, a inventa un alt sfârșit poveștii.

Un alt moment aparte a fost caracterizarea personajelor, fata babei și fata moșneagului, prin completarea fișei de muncă independentă sub formă de ciorchine. Realizarea unei caracterizări are rolul de a contribui la înțelegerea conținutului, de a îndemna elevii să citească cu atenție cuvintele rostite de personaje, să urmărească intențiile și faptele lor, opinia scriitorului, aprecierile făcute de celelalte personaje. Părinții și-au adus contribuția la acest moment al lecturii prin completări la caracterizarea personajelor.

Momentul de dramatizare, cu replicile compuse de elevi i-a ajutat să pătrundă mai bine conținutul textelor, să surprindă însușirile personajelor, să înțeleagă mai bine gândurile, gesturile, modul de acțiune și exprimare a personajelor. Au lucrat în mod creativ pentru construirea acestor roluri, pentru compunerea de replici, identificarea mimicii. Dramatizarea le-a impus disciplină în limbaj, ținută, mișcare.

Momentul final, dar putem spune cel mai savurat, a fost cel în care bunica unui elev le-a relatat despre poveștile citite în copilărie, printre care se regăseau și poveștile scrise de Ion Creangă. Apo, părinții au citit, spre surpriza copiilor, povestea *Capra cu cei trei iezi*. Ce emoție în glasul părinților și câtă bucurie în inimile copiilor!

N-am putut încheia lecția fără să evaluăm satisfacția participanților. Fiecare a colorat și desenat pe un chip uman modul în care s-a simțit la această activitate. Toată lumea a desenat chipuri vesele, ceea ce ne asigură că activitatea și atins scopul, ora de lectură a fost plăcută.

Această ora de lectură s-a vrut o invitație, o pledoarie pentru desfășurarea unor momente de citire –lectură în mijlocul familiei, un mod de a îndemna adulții să citească în prezența copiilor și împreună cu copii. Invitația la lectură!, un mod prin care să reînvățăm copiii să iubească cititul cărților .

Bibliografie:

1. Cerghit, Ioan,(1983), *Perfecționarea lecției în școala modernă*, București, E.D.P.
2. Schwartz, Betrand,(1976), *Educația de mâine*, București, E.D.P.
3. Sîrghie, Anca(2009), *Metodica predării limbii și literaturii române în învățământul preșcolar și primar*, Sibiu, Editura Alma Mater.
4. Stanca, Radu (2012), din volumul *Dăltuiiri*, Editura Fundația Națională pentru Știință și Artă, București.

CARTEA - S.O.S.-ul SUFLETULUI

Prof. inv. primar Mihaela –Cornelia LĂPUȘNEANU
Școala Gimnazială Tămășeni, jud. Neamț

Motto: „Carte frumoasă, cinste cu-i te-a scris,/ Încet gândită, gingaș cumpănită,
 Ești ca o floare anume înfloriă/ Mâinilor mele, care te-au deschis.”
 (Tudor Arghezi – Ex Libris)

În societatea actuală, în care informatizarea pune stăpânire pe un număr tot mai mare de activități și oameni, se poate observa că se citește din ce în ce mai puțină literatură. Principalul motiv invocat este lipsa timpului liber, care există totuși atunci când este vorba despre televizor, jocul pe calculator, navigare pe internet etc. Lectura este pusă adesea la colț și pe motiv că nu aduce mari beneficii, că este pierdere de timp.

Lucrurile nu stau tocmai așa și, la o simplă analiză, se pot evidenția numeroase argumente în favoarea lecturii. Pe lângă faptul că dezvoltă gustul elevilor pentru citit, lectura le satisface dorința de a cunoaște viața, oamenii și faptele lor, contribuie într-o măsură însemnată la îmbogățirea cunoștințelor elevilor, la formarea unui vocabular activ, bogat și colorat, la educarea sentimentelor morale și estetice.

Încă de la sfârșitul clasei I, este bine ca elevii să afle despre carte că este o comoară fără de preț, în care unii oameni își adună cele mai frumoase gânduri pentru ca alții să le poată folosi în voie; cartea este învățătorul care te conduce la bine, te face să te bucuri, să râzi și să plângi.

De-a lungul vremii mulți scriitori au definit și arătat cu multă prisosință influența pe care o exercită asupra educării omului, cartea. Astfel, Miron Costin spunea despre cititul cărții „...că nu este alta mai frumoasă și mai de folos în toată viața omului zăbavă decât cititul cărților”, iar Alexandru Vlahuță că este un fel de S.O.S. al sufletului.

În timpul lecturii cititorul gândește fără întrerupere, își amintește ceea ce a învățat până atunci, compară vechile cunoștințe cu cele asimilate acum, descoperă ceea ce le este comun și ceea ce este propriu textului nou lecturat. El sintetizează ceea ce citește, judecă valoarea lucrării parcurse. Cu alte cuvinte, el nu numai citește, ci face și aprecieri și ia o atitudine față de cartea pe care o citește-o, îi descoperă valoare și o judecă.

Școlarii mici sunt primii care se lovesc de acea „negură” care învăluie mecanismul citirii, iar la „scoaterea din ceață” a primei lecturi sunt cuprinși de un sentiment de fericire, de superioritate, deoarece au realizat un lucru care îl vor avea cu ei tot timpul vieții, ajutându-i mereu „taina citirii”.

Pentru a avea parte de o cultură literară cât mai vastă, nu este suficient cât de mult citește, pe cât citește. Memoria școlarului mic este în plină asimilare, preia tot ce i se dă, de aceea este foarte important a i se da o lectură potrivită care să îi ofere un conținut adecvat vârstei. Literatura pentru copii este foarte vastă, de aceea ea investighează universul propriu de cunoaștere al copilului, năzuințele, aspirațiile lui cele mai înalte, relevă eroismul oamenilor din totdeauna, printr-o ingenioasă transfigurare artistică.

Copiii pot fi îndrumați din clasele primare de către dascăl spre tainele lecturii, aceasta trebuie să-i fie insuflată, iar rolul bibliotecii este de a-i oferi suportul necesar pentru îndeplinirea acestei năzuințe. Copilului trebuie să i se ofere creații literare dedicate lor, dar și altele, care prin valoarea lor artistică și frumusețea limbii interesează deopotrivă și adulții.

Bibliotecarul poate oferi școlarului mic pe lângă lectura obligatorie data de către școala opere și genuri literare diferite care se integrează în sfera literaturii pentru copii, evidențiind receptivitatea copiilor față de frumos, cu condiția ca acesta să fie accesibil. I se pot recomanda producțiile populare în proză sau versuri (basmelor, poveștile, povestirile, snoavele, doinele, cântecele de leagăn, proverbele, zicătorile). Operele lui Creangă, Eminescu, Blaga, Arghezi, sunt întotdeauna o sursă de lectură care aduce ceva nou în sfera lor de cunoștințe.

Este de un real folos ca bibliotecarul să cunoască programa școlară, pentru a adapta și a recomanda conținutul lecturilor. De asemenea, acesta poate face vizite periodice la școală pentru a prezenta ultimele achiziții ale bibliotecii sau pentru a recomanda anumite titluri de lecturi.

Cititorii „grăbiți” nu au timp să guste toată frumusețea unei lecturi, să-și imagineze minunatele momente din cărți, nu își lasă fantezia să zboare și nu au posibilitatea de a trăi acele momente palpitate împreună cu eroii poveștilor. De aceea, acești cititori trebuie tratați cu mai mare atenție, canalizându-le atenția spre arta lecturii.

Pentru a se preîntâmpina astfel de „incidente” în special la clasele mici se poate propune ca fiecare pagină a caietului de lectură să fie însoțită de un desen al unui personaj îndrăgit, de unele momente ale povestirii. De un real folos este și povestirea orală a unui mic fragment al lecturii.

Cartea bine aleasă poate fi un bun tovarăș într-o călătorie, într-o zi de odihnă la munte sau la mare, sau în orele de destindere petrecute la bunici. Cartea este un prieten care nu deranjează pe nimeni, nici nu plictisește, nici nu cere condiții speciale pentru a fi citită. Este suficient să avem dragoste de carte, s-o avem la noi, s-o deschidem și s-o citim.

Un lucru este extrem de important: acela de a-i învăța pe elevi cum trebuie citită o carte. Mai întâi trebuie să respectăm cartea, să nu-i îndoim filele atunci când întrerupem lectura, să n-o murdărim făcând tot felul de însemnări pe paginile ei.

O carte nu trebuie citită la voia întâmplării și nici în grabă, să pozăm că suntem cititori pasionați. O carte se citește într-un anumit fel, după natura cărții, după scopul în vederea căruia se face lectura, după obiectivul urmărit. O carte citită numai pentru destindere nu ridică de obicei probleme. Cu totul altfel stau lucrurile cu lecturile făcute cu un anumit scop. În cazul acestor lecturi este necesar ca elevul să facă anumite însemnări: numele personajelor, citate, să caracterizeze personajele principale, să formuleze câteva concluzii.

Odată format, gustul pentru lectură se poate transforma în clasa a IV –a într-o adevărată pasiune. Această dragoste de carte și lectura ei este nespus de benefică oricărui cititor. Cartea răsplătește generos dragostea ce i-o purtăm, ea te instruește chiar și fără să i-o ceri și, poate când nici n-o dorești.

Nicolae Iorga spunea: „Lectura joacă un rol mare în viața copiilor, un rol mult mai mare decât în viața celor vârstnici. Cartea citită în copilărie rămâne prezentă în amintire aproape toată viața. Din cărțile pe care le citesc, copiii își formează o anumită concepție asupra lumii, cărțile formează la ei anumite norme de conduită”.

Bibliografie:

1. Stancu Ilie, (1970), *Călătorie în lumea cărții*, E.D.P. București, p.370
2. Balotă Nicolae, (1978), *Arta lecturii*, Ed. „Cartea românească”, București, p.439
3. Cornelia Stoica, Eugenia Vasilescu, *Literatură pentru copii*, Ed.Didactică și Pedagogică, București, 1996

LITEREDUCART

Prof. Francisc-Mihai LŐRINCZI
Colegiul Tehnic de Industrie Alimentară „Terezianum” Sibiu

Educarea unui elev este o artă, un drum lung și anevoios pe care se realizează șlefuirea profundă a omului. Finalitatea educației nu este un capăt de drum, ci mereu o reînnoire. Ceea ce contează este calea, adică învățarea: „inteligenta este capacitatea de a percepe esențialul, ceea ce este”. [1] Krishnamurti vorbește de două instrumente disponibile oricărei ființe umane: instrumentul cunoașterii, care o face capabilă să ia în stăpânire aptitudinile tehnice și inteligența, născută din observare și cunoaștere de sine:

„o minte nouă este posibilă numai când spiritul religios și atitudinea științifică fac parte din aceeași mișcare a conștiinței”. [1] Misterul e în lumină, în înviere, nu în creștere: „creșterea e spectacol, înnoirea e ardere.” [2]

Lectura este o întâlnire intimă a omului cu cartea. Este primul pas care pregătește calea spre înnobilare spirituală. Lectura înseamnă universul omului în expansiune. Ea este însă doar un mediu electiv în care se petrece accesul peste prag, ceea ce se întâmplă dincolo depinde deja de propria efortare a cititorului. Citește, copile drag, acum când magia vârstei îți oferă toată splendoarea ei, nebănuitele miresme cu care te învăluie. Descoperă misterul!

Lectura este un vehicul care te trece în lumea cărților. Doar că sunt atât de multe scrieri, încât de multe ori calci pe un drum greșit, cu toate că lecturezi. Carte nu înseamnă tot ceea ce se scrie și se leagă apoi în volum. Pentru a putea găsi măsura cu care să cântărești cărțile care merită să fie citite, trebuie mai întâi să ai un exercițiu format. Pentru a alege trebuie mai întâi să știi să citești, să știi să citești bine. Pe urmă, să înțelegi ceea ce ai citit pentru ca acele roade să prindă aripi în sufletul tău. Altfel sunt în zadar. Cuvintele sunt păsările cerului care zboară în inima ta. Tu ești în stare să le observi arcuirea minunată? Pentru a le putea prinde taina falfăitului aripilor cuvintelor, trebuie să stăpânești arta lecturii. Cuvântul miraculos prin care te poți număra printre puținii fericiți în a degusta asemenea daruri divine este munca. Numai prin efort propriu, prin efortare proprie poate fiecare să parcurgă acest drum pentru a ajunge în stația terminus: plăcerea de a citi. Inițial, lectura este o povară, ca orice început. Și ea se transformă în plăcere prin perseverență și dăruire. Ca în final lectura să devină o artă.

O primă formă de a invita elevii să se apropie de carte și de lectură a fost aceea de a scrie și publica un auxiliar didactic, „Lecturi geografice, culegere de texte pentru gimnaziu și liceu”, Editura CronoLogia, Sibiu. Textele pe care le-am dăruit elevilor le-am înălțat logic, cu pasiune și i-am invitat să descopere mesajul dintre paginile cărții. Culegerea de texte a cuprins elemente de geografie generală, geografie fizică, elemente de astronomie, geografie regională, elemente de geografie a mediului, curiozități geografice, jurnale și călătorii, aspecte de geografie a populației și așezărilor, elemente de geografie economică, la care se adaugă lecturi din domeniul pedagogiei, didacticii, psihologiei și în final elemente de geografie literară cuprinse într-un grupaj de poezii. Lecturile geografice le-am selectat din cărți, broșuri și reviste, precizând sursa exactă de inspirație. Paginile acestui manual auxiliar cuprind texte cu grade diferite de dificultate, încât, sub atenta îndrumare a dascălului, pot veni în ajutorul oricărui elev, răspunzând interesului acestuia. Textele alese surprind multiplele fațete ale geografiei. De asemenea, fiecare dintre ele aduce cu sine o seamă de învățăminte de care elevul ar trebui să se bucure. Cartea cuprinde la finalul ei câteva sarcini de lucru, provocatoare pentru cel care dorește să pătrundă pe porțile cunoașterii. Și, parcurgându-le, va observa că a dobândit aptitudini superioare de a citi. Prin lectură elevul va dobândi o viziune nouă asupra lumii în care trăiește, va avea o cuprindere panoramică asupra spațiului geografic într-o prefacere continuă.

Pentru ca educația să ajungă la desăvârșire trebuie să se desfășoare în libertate și disciplină. Acestea sunt cele două mari provocări ale educatorilor astăzi: libertatea nu este un punct terminal, ci o reînnoire clipă de clipă, desfășurată în chiar actul trăirii. [3] Educația în natură oferă spațiul de deschidere fizic necesar pentru cucerirea imensității interioare. Trebuie să existe o îmbinare armonioasă între lectură și activitatea ce presupune efort fizic. O activitate creativă și re-creativă pe care am realizat-o a fost o

acțiune flashmob intitulată simplu: „Citește!” Flashmob-ul, așa cum este definit de wikipedia, este o adunare foarte scurtă într-un loc public, participanții efectuând o anumită acțiune neobișnuită pentru o durată scurtă de timp, de câteva minute, după care grupul se împrăștie. Flashmob e o prezentare pentru spectatori accidentali, cu scopul de a trezi sentimente de neînțelegere, interes și chiar senzații că ceva nu este în regulă cu spectatorii înșiși. Activitatea noastră s-a desfășurat pe drumul dintre școală și primărie, iar grupuri de elevi au citit în cadru nonformal, au răsfoit cărți, au invitat pe cei întâlniți și i-au îndemnat la lectură. Scopul a fost atins. A fost modalitatea noastră particulară pe care am ales-o pentru a îndemna la citit și de a trage un semnal de alarmă asupra scăderii interesului pentru lectură, pentru carte, pentru vizitarea bibliotecii și a librăriilor.

Învățarea nu se poate obține decât printr-o sfortare proprie de gândire: „elevul trebuie pus în situația de a cerceta și descoperi singur ceea ce voim ca el să-și însușească, numai pe calea sfortării proprii poate progresa pentru că această cale duce la stimularea și dezvoltarea inteligenței, la punerea în lucrare a procesului gândirii și a celorlalți factori sufletești de care depinde învățarea”. [3]

Unul dintre rolurile esențiale ale școlii este acela de a dezvolta gustul pentru învățatură. Drumul până la dobândirea de competențe este lung și anevoios, dar trebuie să plece obligatoriu de la plăcerea de a învăța. Învățarea „este un proces intern propriu fiecărui individ, de achiziție a ceva nou, ceea ce implică o schimbare. Când se vizează producerea unei învățări se stabilește criteriul de învățare, sinonim cu performanța. Pentru a dovedi producerea unei învățări, o performanță trebuie să dețină două caracteristici: o schimbare de comportament, iar această schimbare să fie datorată unei experiențe sau exercițiu.”[4] Profesorul este cel care trebuie să convingă elevul prin vocație și dăruire că a învăța este plăcere prin muncă: „elevul trebuie să fie motivat și stârnit spre învățare”. [5]

Un rol important în stimularea elevilor pentru lectura de plăcere l-au avut activitățile cultural-artistice. Educația prin artă. Am coordonat mai multe scenete și piese de teatru. Voi menționa două dintre ele, o prelucrare după o fabulă de Nina Cassian, *Critica de Jos* și dramatizarea cu punerea în scenă a piesei *Sakuntala* de Kalidasa, în regie proprie.

Plecând de la Părintele fabulei, Esop, această specie a avut adepți de mare clasă. L-aș aminti pe La Fontaine, la noi pe Grigore Alexandrescu, dar m-aș opri asupra lui Lev Tolstoi, marele titan rus, care a scris o carte cu fabule, miraculoasă. La conacul său de la Iasnaia Poliana a compus opere celebre. Începutul prezentării noastre este un intro din La Fontaine, apoi fabule de Lev Tolstoi, care sunt elemente pregătitoare ale scenetei noastre, după o dramatizare de Nina Cassian. Renee Annie Cassian, poet, traducător și eseist român, de origine evreiască, refugiată în SUA a scris literatură pentru copii ca un refugiu, pentru că în aceasta formă se putea exprima, această literatură, pentru cei mici, nu era cenzurată ca literatura adulților, în perioada comunistă.

Piesa de teatru *Sakuntala* scrisă de Kalidasa am adaptat-o pentru elevii mei și am pregătit-o îndelung, aproape un an. Fiecare elev a citit opera dramatică. A ales rolul, după cum i s-a potrivit mai bine și a încercat să intre în pielea personajului. Aceste lucrări au fost apreciate de copii și ei s-au implicat activ în fiecare etapă a proiectului, de la pregătire, punere în scenă și până la evaluare și follow-up.

Am realizat, de asemenea, un club de lectură împreună cu colega mea de limbă și literatură română și am desfășurat mai multe întâlniri față în față cu cartea și activități literar-artistice, diverse acțiuni non-formale pentru stimularea gândirii divergente și a creativității. Clubul de Carte a fost o inițiativă educativă

non-formală cu scopul major de a-i aduce pe elevi mai aproape de bibliotecă și de a apropia cartea de sufletul elevilor. Locul de desfășurare a fost CDI-ul școlii (Centrul de Documentare și Informare). Activitățile erau diverse. Am pus accent pe metodele și tehnicile educației non-formale. Prin exemple de bună practică se demonstrează că activitățile non-formale stimulează elevii și facilitează învățarea. Prin joc, tehnici de gândire laterală, stimularea creativității, lectură Altfel, comunicare și cooperare, elevii se implică activ și revin zilnic în Clubul de Carte. La început acțiunea s-a desfășurat în fiecare zi, în pauza mare. Apoi s-a extins în Săptămâna *Să știi mai multe, să fii mai bun*, proiectul desfășurându-se până la sfârșitul anului școlar. Acest Club de Carte a fost o modalitate de implicare a elevului, de stârnire a curiozității, de stimulare a creativității și a imaginației, de responsabilizare a acestuia. Este un îndemn la lectură, la înțelegerea acestei lumi prin lectură. CDI-ul ca spațiu multifuncțional pune la dispoziția elevilor un cadru propice învățării și manifestării lor libere, oferindu-le un mediu educațional stimulativ exprimării în forme variate, de asemenea un confort afectiv.

Un îndemn la lectură l-au constituit aniversările anuale Mihai Eminescu, dar în mod special Nichita Stănescu. Programul manifestării a avut o agendă complexă: recitare, scenete, interpretare de cântece, teatrul umbrelor, audiții muzicale, minidialog, prezentări power point, activități conexe de la Clubul de lectură. Elevii au manifestat o afinitate deosebită pentru aniversările Nichita Stănescu. Atmosfera a fost mereu deosebită. S-au pregătit și au parcurs multe poezii din creația poetului. Colajul de versuri pe care l-am alcătuit a fost primit mereu cu interes.

Activitățile extrașcolare au oferit prilej de cultivare a creativității. Un elev își exersează spiritul creativ prin diverse forme: implicare activă în acțiuni, gândire critică, observație, acțiune în libertate, explorare directă, preferință pentru gândirea divergentă, asumarea de riscuri în situații reale sau implicare în diverse scenarii, trăire și acțiune responsabilă, cooperare și colaborare în grup, interes manifestat pentru crearea, realizarea unor produse și acțiuni concrete. Aceste activități contribuie la dezvoltarea capacităților și atitudinilor de învățare, stimulează spiritul de înțajutorare și solidaritate de grup, stimulează spiritul critic, gândirea laterală și capacitatea de argumentare, dezvoltă capacitatea de a acționa și de a rezolva probleme în mod responsabil. Stimulează capacitatea de adaptare la situații noi, inteligența, colaborare, crește interesul pentru cunoaștere: „orice activitate didactică extrașcolară se cere a fi anticipată, iar demersul ei trebuie să se facă obiectul unui proiect, care să prezinte succesiunea evenimentelor, raportate la unitatea de timp propusă și la obiectivele acțiunii”. [6]

Prezentările de carte pe care le-am organizat în școală, activitățile desfășurate cu ocazia Festivalului Național de Poezie, Zilele Rabindranath Tagore, poet și pedagog indian, realizarea Almanahului școlar, sceneta „În dulcele vin clasic”, prezentată în școală, de asemenea la Biblioteca Județeană „Astra” din Sibiu au avut o importanță deosebită în stimularea lecturii de plăcere în rândul elevilor.

Toate activitățile pe care le-am prezentat selectiv s-au desfășurat la Școala Gimnazială Apoldu de Jos în perioada 2009-2016, unde am fost titular, și prin acestea am reliefat rolul pe care l-au avut în promovarea lecturii în rândul elevilor. Activitățile pot fi consultate pe site-ul școlii la adresa: www.scapoldujos.info.

Bibliografie:

- Bernea E. (2002), *Trilogie pedagogică*, Editura Dacia, Cluj-Napoca.
1. Bernea, E. (2002), *Trilogie, filosofică*, Editura Dacia, Cluj-Napoca.
  2. Dulamă, Maria Eliza (2004), *Modelul învățării depline a geografiei, teorii și practici didactice*, Editura Clusium, Cluj-Napoca.
  3. Ilinca, N. (2002), *Didactica Geografiei*, Editura Corint, București.
  4. Krishnamurti, Jiddu (2008), *Despre educație, arta învățării și valoarea vieții*, Editura Herald, București.
  5. Valeriu Anania, Aurel Sasu (2009), *Despre noi și despre alții*, Editura Curtea veche, București.

LECTURA ȘI ROLUL EI ÎN OBTINEREA PERFORMANȚEI ȘCOLARE. CE ORĂ FRUMOASĂ!

Prof. Maria-Daniela (PĂNĂZAN) LORINCZI
Colegiul Tehnic „A. T. Laurian” Agnita, jud. Sibiu

Motto: „...*Viața are un sens înalt, dar ce valoare are educația noastră dacă nu-l vom descoperi niciodată? A înțelege viața înseamnă a ne înțelege pe noi înșine și acesta este atât începutul, cât și scopul final al educației.*” (Jiddu Krishnamurti)

Eu citesc! Tu ...mai citești? Iată un punct de plecare excelent în stimularea interesului pentru lectură al elevilor. Și ce poate fi mai frumos decât să dai exemplul personal copiilor? Să începi ora de limba și literatura română cu întrebarea: *Ce ați mai citit?* În urmă cu câțiva ani am început un proiect de lectură, având convingerea că scriitorii și universul fascinant al operei lor merită abordări diferite. Am încercat să respectăm ceea ce ne-am propus și, dacă privim rezultatele obținute cu unii elevi, înclin să cred că a meritat efortul. În fiecare lună s-a desfășurat o activitate de lectură, conform calendarului. Activitățile, desfășurate la CDI, au constat în prezentarea, de către fiecare elev numit anterior, a jurnalului de lectură sau a recenziilor elaborate în timpul desfășurării proiectului: doi elevi prezintă jurnalul de lectură realizat în luna respectivă iar un elev prezintă o recenzie. Alți elevi, care doresc, fac lecturi din opera autorului prezentat în luna respectivă. Sunt discutate împreună cu profesorul fișele de lucru prezentate și se realizează VALIZA DE LECTURĂ care se îmbogățește permanent. Discuțiile sunt libere, creative, destinse. Se apelează și la suportul electronic sau alte materiale utile, atractive și specifice pentru fiecare activitate. Iată un Calendar al activităților, așa cum ni l-am propus inițial, dar pe care apoi, an de an, l-am îmbogățit cu autori din literatura contemporană:

	Data începerii proiectului	Durata (în zile)	Data încheierii proiectului
Activități 2011-2012			
Octombrie – Introducere în proiect. <i>În dialog cu scriitorii de azi</i> . Să ne cunoaștem!	15.10.2011	5	20.10.2011
Noiembrie – Să cunoaștem scriitorii și operele lor: Mihail Sadoveanu (n. 5 noiembrie 1880).	01.11.2011	7	08.11.2011
Decembrie – Colinde și sărbători de Crăciun. Realizarea unei mini-antologii cu poezii și colinde	01.12.2011	10	11.12.2011
Ianuarie – <i>Ziua Poetului</i> . Realizarea unui colaj de Replici eminesciene. Program artistic realizat la CDI	20.01.2012	7	27.01.2012
Februarie – Să cunoaștem scriitorii și operele lor: I. L. Caragiale (n. 1 februarie 1850). Pregătirea și participarea la Olimpiada de Română.	01.02.2012	10	11.02.2012
Martie – CDI- ul ca spațiu de informare și comunicare. Cartea-biblioteca-elevul	01.03.2012	20	21.03.2012

Aprilie – Școala Altfel . Biografii literare celebre	01.04.2012	7	08.04.2012
Mai – Realizarea unui calendar cu date importante din istoria literaturii române.	01.05.2012	8	09.05.2012
Iunie – Alcătuirea unei mini-antologii școlare cu propuneri de lecturi pentru anul școlar următor.	01.06.2012	10	11.06.2012

Activități 2012-2013	Data începerii proiectului	Durata (în zile)	Data încheierii proiectului
Septembrie – Să cunoaștem scriitorii și operele lor: Ion Agârbiceanu	15.09.2012	7	22.09.2012
Octombrie – Toamna și darurile sale. Realizarea revistei școlare. Îmbunătățirea blogului.	10.10.2012	10	20.10.2012
Noiembrie – Lectura și biblioteca. Carte-suport: mini-antologia școlară. Realizarea revistei școlare	15.11.2012	7	22.11.2012
Decembrie – Să cunoaștem scriitorii și operele lor: Ion Creangă	10.12.2012	5	15.12.2012
Ianuarie – <i>Ziua Poetului</i> . Program artistic realizat la CDI. Participare la Concursul Național „Ocroțiți de Eminescu”	20.01.2013	5	25.01.2013
Februarie – Realizarea revistei școlare. Pregătirea și participarea la Olimpiada de Română.	01.02.2013	15	16.02.2013
Martie – Să cunoaștem scriitorii și operele lor: Nichita Stănescu (n. 31 martie 1933)	01.03.2013	10	11.03.2013
Aprilie – Scriitorii ...de Acasă: Octavian Goga	05.04.2013	7	12.04.2013
Mai – Lectura și biblioteca. Realizarea unei mini-antologii cu poezii inspirate din Sărbătoarea Învierii Domnului	09.05.2013	7	16.05.2013
Iunie – Pe urmele Poetului...: itinerar imaginar <i>De la Ipotești la Cernăuți și București</i>	01.06.2013	7	08.06.2013

Activități 2013-2014

Septembrie – Să cunoaștem scriitorii și operele lor: George Coșbuc	15.09.2013	10	25.09.2013
Octombrie – În dialog cu scriitorii: Vă place să citiți?	10.10.2013	5	15.10.2013
Noiembrie – Realizarea revistei școlare. Concurs de creație: „ <i>Gânduri de toamnă</i> ”.	15.11.2013	3	18.11.2013
Decembrie – Să ne cunoaștem valorile: Georg Daniel Teutsch, A. T. Laurian . Program artistic de Crăciun	10.12.2013	7	17.12.2013

Ianuarie – <i>Ziua Poetului</i> . Program artistic realizat la CDI.			
Participare la Concursul Național „Ocroțiți de Eminescu”	20.01.2014	10	30.01.2014
Februarie – Realizarea revistei școlare. Pregătirea și participarea la Olimpiada de Română	05.02.2014	7	12.02.2014
Martie – Scriitorii și operele lor: Mircea Eliade	01.03.2014	5	06.03.2014
Aprilie – Școala Altfel . Alcătuirea unor colaje fotografice cu realizări diverse ale proiectului	05.04.2014	7	12.04.2014
Mai – Să cunoaștem scriitorii și operele lor: L. Blaga	09.05.2014	3	12.05.2014
Iunie – Realizarea revistei școlare. Îmbunătățirea blogului	01.06.2014	5	06.06.2014

	Data începerii proiectului	Durata (în zile)	Data încheierii proiectului
Activități 2014-2015			
Septembrie – Să cunoaștem scriitorii și operele lor: Liviu Rebreanu	20.09.2014	3	23.09.2014
Octombrie – Concurs de creație: <i>Gânduri de toamnă</i>	10.10.2014	10	20.10.2014
Noiembrie – Realizarea revistei școlare. Îmbunătățirea blogului	15.11.2014	5	20.11.2014
Decembrie – Program de Crăciun. S-a născut un Poet: Ioan Alexandru	10.12.2014	7	17.12.2014
Ianuarie – <i>Ziua Poetului</i> . Program artistic realizat la CDI.			
Participare la Concursul Național „Ocroțiți de Eminescu”	20.01.2015	4	24.01.2015
Februarie – Realizarea revistei școlare. Îmbunătățirea blogului.	05.02.2015	7	12.02.2015
Martie – Scriitorii și operele lor: Zorica Lațcu Teodosia	01.03.2015	10	11.03.2015
Aprilie – Școala Altfel . Vă place lumea satului?	05.04.2015	7	12.04.2015
Mai – Crearea unui CD / DVD cu înregistrări din timpul desfășurării proiectului	09.05.2015	15	24.05.2015
Iunie – Realizarea revistei școlare și a unei broșuri intitulate <i>Lecția de Română - Împreună pentru o școală mai bună!</i>	01.06.2015	5	06.06.2015

Nu a fost deloc ușor. Am început timid dar, an de an, am îmbogățit proiectul și am ținut cont de ideile pe care le-au avut elevii. Încet-încet, ne-am format, ne-am împărtășit ideile și trăirile legate de lecturile avute. Desigur, nu am exclus lecturi preferate de elevi, precum *Harry Potter* sau *Jurnalul unui puști* sau *Istoria lui Răzvan* sau *Cronicile din Narnia* ale lui C.S. Lewis. Și eu am avut multe de învățat de la elevii pe care Providența mi i-a adus în viață. Trebuie să recunosc că sunt un dascăl norocos, care a avut mereu șansa de a întâlni elevi deosebiți aparținând unor clase deosebite. A intra într-o clasă frumoasă este asemenea cu a păși într-o Poiană a Narciselor sau într-un Regat al Luminii. Ca și florile, copiii sunt gingași, sensibili și ...trecători prin viața noastră de cadre didactice. Dacă un copil este oglinda părinților, atunci un elev este oglinda profesorului și, de ce nu, elev și profesor deopotrivă, devin emblema școlii. Citind poți deveni ...un bun creator. Încet-încet descoperi un copil căruia îi place să scrie, să-și exprime emoțiile și sentimentele. Apoi, mai găsești încă unul, încă unul... Se conturează, treptat, un grup omogen pe care îl

descoperi cu uimire. Pășești sfios în lumea imaginară a micilor creatori. Am descoperit plăcerea de a concura cu cei mai talentați elevi, mai întâi la nivel județean, apoi la nivel regional, național... Mă întreb deseori dacă reușesc concursurile de literatură română să aducă în prim-plan copiii talentați, micii scriitori de azi, marii scriitori de mâine? Predau, deja de 20 de ani, și am bucuria de a descoperi, cu fiecare generație, noi talente, iar dacă nu viitori scriitori, măcar viitori oameni iubitori de lectură, oameni culți, învățați, pentru care a citi o carte este o plăcere deosebită. Eu însămi scriitor, membru al Filialei Alba-Hunedoara a Uniunii Scriitorilor, găsesc că este o mare îndatorire pe care o am (dacă mi s-a hărăzit de Sus să fiu profesoară), să fac tot posibilul de a încuraja pe cei talentați să scrie, de a-i ajuta să iubească literatura și poezia, de a-i înscrie în concursuri pentru a câștiga încredere în forța lor de exprimare, de a scrie constant și cu drag. Deși nu este deloc ușor (în 20 de ani am predat în opt școli, și încă mai caut un loc în care, vorba lui Blaga, să „vindec setea de mântuire”), de patru ani, de când predau la Colegiul din Agnita, am lucrat cu câțiva copii excepționali, care au dovedit că *...talentul are aripi de înger*. Ne-am axat pe câteva concursuri naționale și regionale, reucnoscute de MEN, dar și pe concursuri internaționale, împreună cu care „am crescut” și noi: Concursul Național de Creație „Ion Creangă”, Brăila, Festivalul Național cu participare internațională „Ana Blandiana” Brăila, „Scrisori de mai” (Bistrița), „CDIdei în cărți” (Sibiu), „File din poveste” (Ploiești) etc. De asemenea, școala noastră este organizatoare a mai multe ediții a concursului regional „Odă primăverii”. Ne-am înscris și la concursuri care nu sunt organizate de MEN dar sub coordonarea Uniunii Scriitorilor din România, ceea ce le sporește valoarea. Vorbim despre Festivalul Internațional „Lucian Blaga” (Sebeș), Festivalul Național de Poezie „George Coșbuc” (Bistrița), Festivalul Național de Proză „Liviu Rebreanu” (Bistrița), Concursul Național de Poezie „Ocroțiți de Eminescu” (Blaj) ș.a.m.d. Am ales aceste exemple de bună practică nu pentru a ne evidenția sau a ne lăuda, ci pentru a arăta că, prin muncă, seriozitate și profesionalism, dar și cu răbdare, se pot realiza lucruri frumoase, în cazul nostru prin concursurile de literatură.

De exemplu, printre laureații Concursului Național de Creație „Ion Creangă”, concurs înscris în Calendarul Concursurilor Naționale ale Ministerului Educației Naționale și Cercetării Științifice, regăsim patru elevi din Agnita: MUNTEAN GEORGIANA-DANIELA, din clasa a VI-a A în 2016, care a obținut Premiul I la secțiunea Proză, și OBEDEA EDUARD, din clasa a X-a A, distins cu Premiul I la Interpretare Critică pentru elevii de liceu, în 2016. La același concurs, în 2017, elevul NICULA MARCO, din clasa a VII-a A, a obținut Premiul al III-lea la poezie, iar eleva SABINA NOTAR premiul I la Interpretare Critică, tot în 2017. La Concursul Național de Creație și Interpretare „Ana Blandiana”, concurs înscris în calendarul MEN, eleva Sabina Notar din clasa a XI-a A a obținut premiul al II-lea la secțiunea critică literară (liceu) iar elevul Nicula Marco, din clasa a VII-a A, a fost distins cu mențiune la secțiunea poezie (gimnaziu). Același elev a obținut mențiune la Concursul Național „Laudă semînelor celor de față și-n

veci tuturor”, concurs organizat în cadrul Festivalului Internațional „Lucian Blaga” Sebeș, în 2017. La Concursul Național „Octavian Goga sau ecoul cântecului pătimirii noastre în mileniul III”, organizat la Colegiul Național „O. Goga” Sibiu, Muntean Georgiana-Daniela a primit distincția Premiul al III-lea iar Nicula Marco Premiul I la creație lirică Tot la Colegiul sibian, eleva Murgoci Teodora-Mihaela, din clasa a V-a A, a obținut

Mențiune la Concursul Regional „Goga Junior”, care a constat în probe scrise de limba și literatura română și matematică (prof. Lorinczi Maria-Daniela - română) iar Țerbea Maria a primit Premiul I la concursul de creație plastică („Goga Caleidoscop”). La Concursul „Heltau ...mândru de el”, elevii din clasa a VII-a A au obținut: Premiul I prin Floriță Denisa, Premiul al II-lea prin Morar Bianca și Țerbea Maria. Trei ani la rând, doi elevi de gimnaziu de la Colegiul Tehnic „August Treboniu Laurian” Agnita au participat la Concursul Național de Creație „Ocrotiți de Eminescu” de la Blaj, ediția a XVII-a. GEORGIANA-DANIELA MUNTEAN și MARCO NICULA au fost răsplătiți cu Premiul I și medalia de aur la secțiunea creație literară pentru gimnaziu, distincții care onorează dar, în același timp, dau aripi. Și aripi de îngeri dacă ne gândim la vârsta fragedă a poeziei lor sau la tematica preponderent religioasă a versurilor pe care le scriu.

Și exemplele pot continua, fiindcă nu sunt deloc puține. Activitățile extrașcolare ne ajută să formăm caractere, să ne formăm pe noi ca personalități distincte în cadrul unei școli, să promovăm valori, să creăm situații educaționale de multe ori unice, situații care ne pot face activitatea mai plăcută, mai frumoasă și, de ce nu? plină de bucurii. Formăm astfel pe micii creatori de azi, însă mari creatori de mâine, fiindcă „datorită performanțelor sale revelatorii, omul devine creator de cultură” (Elena Macavei). Bucuriile pe care le-am împărtășit împreună, profesori și elevi, la Colegiul Tehnic „A. T. Laurian”, în ultima perioadă, sunt legate de concursurile literar-artistice la care mai mulți elevi au fost recompensați cu premii importante la nivel național sau regional. Amintesc despre două concursuri regionale: „Scrisori de mai” de la Bistrița, unde s-au remarcat Marco Nicula (Premiul I) și Georgiana-Daniela Muntean (Premiul al III-lea), precum și Concursul „File din poveste. Magia vacanței” organizat de Școala Gimnazială „Nicolae Iorga” din Ploiești: Georgiana Muntean și Maria Țerbea au obținut Premiul al III-lea. Dar parcă, de departe, cea mai frumoasă „victorie” a fost obținerea Premiul I la impresionantul Concurs Regional „CDIdei în cărți”, organizat de CCD Sibiu, în colaborare cu Facultatea de Litere și Arte Sibiu, Biblioteca Județeană ASTRA și alte instituții de cultură din județele Cluj, Suceava, Gorj și Mureș. După un succes de răsunet la etapa județeană, unde Colegiul Tehnic a participat cu cinci echipe obținând un Premiu I la clasele VII-VIII și o Mențiune la clasele V-VI, etapa regională a constituit un nou prilej de afirmare pentru elevii clasei a VII-a A: Georgiana-Daniela Muntean, Maria Țerbea și Marco Nicula (coordonați de prof. dr. Lorinczi Maria-Daniela) au repetat frumoasa prezentare a cărții „Harry Potter” (vol. 1), obținând Premiul I și la etapa regională, dovedind astfel că sunt elevi cu care școala din Agnita se poate mândri. La acest concurs, imaginat sub forma unui Muzeu Literar, au participat 1688 de elevi din cele cinci județe, iar la faza regională au venit la Sibiu peste 300 de premianți la faza județeană. Elevii școlii noastre (în mod deosebit Georgiana-Daniela Muntean) au impresionat juriul (format din cadre didactice din Suceava și Gorj) printr-o prezentare extrem de frumoasă, convingătoare, răsplătită cu cel mai mare punctaj.

Pentru premiile obținute la concursurile de literatura din anul școlar trecut, trei elevi ai Colegiului Tehnic din Agnita au primit distincții literare acordate în cadrul Proiectului „**Scriitorul Școlii**”, inițiat în județul Cluj de doamna Irina Petraș, președinte al Filialei Cluj a Uniunii Scriitorilor din România, absolventă a liceului agnițean: Premiul pentru poezie (Marco Nicula), Premiul pentru Proză (Georgiana-Daniela Muntean) și Premiul pentru critică literară (Sabina Notar).

Ce oră frumoasă: / Cerul albastru închis / Prins într-o plasă / De fulgere mute, / Pentru că tunetele nu vor / Să se mute în vis” scria Ana Blandiana metaforizând clipa de grație divină. O oră minunată de Limba și Literatura Română... O oră frumoasă în care am cules stele și am cuprins în gânduri frumuseți izvorâte din paradis. Ce poate fi mai frumos pentru un profesor de Limba și Literatura Română decât să devină „culegător” de Cuvânt rostit/ inspirat de elevii săi talentați, pentru care literatura devine viață? Pentru unii dintre noi, literatura este cheie pentru poarta de intrare în Paradisul Cuvintelor. Pentru elevii noștri, Georgiana-Daniela Muntean și Marco Nicula, azi în clasa a VIII-a A, literatura nu este doar un joc de cuvinte. Ea devine, încet-încet, cunoaștere de sine, cunoaștere a lumii și a sufletului dincolo de realitățile zilelor ce trec atât de repede, parcă nefiresc de repede. Pentru mine, patru ani alături de acești copii sunt metafora unei Ore de literatură – oră miracol! Primăvara renaște în mireasma florilor de mai. De curând, elevul Marco Nicula a revenit de la Sebeș, unde a participat la Festivalul Internațional „Lucian Blaga” și s-a bucurat de o apreciere extraordinară, el obținând Premiul al III-lea în cadrul concursului de creație pentru elevi. O apreciere deosebită având în vedere faptul că nivelul concursului este internațional. La același nivel a fost organizată ediția a șaptea a Festivalului Internațional de Creație și Interpretare „Ana Blandiana” de la Brăila, concurs desfășurat sub auspiciile Ministerului Educației Naționale. La acest concurs, școala din Agnita a fost reprezentat atât de Marco Nicula, care a fost distins cu Premiul al II-lea la secțiunea poezie, cât și de Georgiana-Daniela Muntean, care a obținut Premiul al III-lea la secțiunea critică (gimnaziu), unde au avut de comentat, în paralel, o poezie de Ana Blandiana și o poezie de Marin Sorescu.

Dar cea mai frumoasă performanță a acestor copii minunați a fost calificarea elevei Georgiana-Daniela Muntean la etapa națională a Olimpiadei de Limba și Literatura Română, desfășurată în acest an la Baia-Mare. Iată cum, prin perseverență și lecturi și eforturi și pasiune și talent, se poate urca înspre culmi ...artistice. ***Personal, cred că Irina Petraș, azi președinte al Filialei Cluj a Uniunii Scriitorilor, absolventă a Liceului din Agnita, are urmași.*** Semne sunt destule. Soarele strălucește. Perlele sunt rare. Să ne bucurăm, așadar!

Literatura, la fel ca viața, își scrie paginile ei de frumusețe și de candoare!

Ce-aș mai putea să spun? Ce oră frumoasă de ...Limba și Literatura Română!

STRATEGII DIDACTICE FOLOSITE ÎN CICLUL PRIMAR PENTRU STIMULAREA LECTURII DE PLĂCERE A ELEVILOR

Prof. înv. primar Georgiana LUNGEANU

Școala Gimnazială Cătunu-Cornești, jud. Dâmbovița

Prin metodele activ-participative utilizate în orele de limba română elevii sunt antrenați să-și dezvolte capacitatea de înțelegere a unor texte, spiritul de echipă, să găsească soluții inedite la problemele propuse spre rezolvare. Aceste strategii didactice ajută elevii să facă conexiune dintre texte și lumea reală. Când elevul înțelege bine conținutul și mesajul unei lecturi va fi dornic să descopere și alte lecturi, să se transpună în pielea altor personaje. Lecturile trebuiesc alese cu grijă, să respectăm particularitățile de

vârstă ale elevilor și în funcție de aceasta le alegem urmărind , atât dimensiunea lor ,cât și interesul manifestat de elevi pentru tematica propusă.

Am ales spre exemplificare câteva metode folosite la clasă pentru o mai bună înțelegere a textelor studiate.

1.Brainstormingul : Cea mai răspândită metodă este brainstorming ceea ce înseamnă asalt, furtună de idei.

Exemple: - spune tot ce gândești în legătură cu cuvântul „carte”, „vară” .

- la începutul unității de învățare „Toamna” li se poate cere copiilor să spună tot ce știu despre acest cuvânt, apoi se aleg informațiile care au legătură cu tema aleasă.

2. Metoda pălăriilor gânditoare este o metodă interactivă de stimulare a creativității participanților care se bazează pe interpretarea unor roluri în funcție de pălăria aleasă . Exemplu de utilizare a acestei metode în cadrul orei de limba română, la clasa a II-a , textul “Crăiasa Zăpezii” de H.C.Andersen.

Pălăria albă: informează despre ce este vorba în text (povestirea lecției)

Pălăria roșie: spune ce simte (Ce ți-a plăcut mai mult în text, de ce?)

Pălăria neagră: pesimistă (De ce s-a speriat băiețelul? De ce Crăiasa Zăpezii nu este lăsată să intre în casă?)

Pălăria galbenă: optimismul (Cum descrie bunica iarna? Care sunt frumusețile pe care ni le poate oferi crăiasa?)

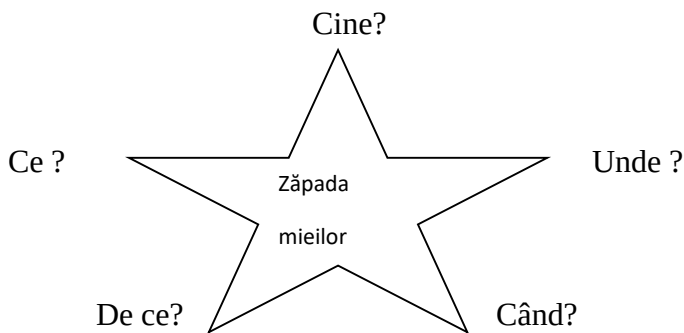
Pălăria verde :creative (Imaginează-ți un dialog cu Crăiasa Zăpezii ! Imaginează-ți o călătorie în palatul Crăiesei!)

Pălăria albastră : clarifică (Adresează câteva întrebări colegilor, prin care să clarifici conținutul textului).

3.Ciorchinele este o modalitate grafică de organizare și integrare a informației în cursul învățării care poate fi folosită în orice etapă a lecției.Învățătorul este cel care dirijează gândirea elevilor ,notează și schematizează ideile emise.

Exemple: la lecția „Amintiri din copilărie” de I. Creangă am schematizat însușirile lui Nică cu această metodă ; se pot sistematiza cunoștințele despre substantiv, verb prin această metodă.

4. **Explozia stelară** este o metodă nouă de dezvoltare a creativității. Începe din centrul conceptului și se împrăștie în afară, cu întrebări asemeni exploziei stelare. Se poate folosi această metodă la lecția cu subiectul „Textul narativ.Text suport:„Zăpada mieilor” de Mircea Sîntimbrianu ,elevii trebuind să formuleze cât mai multe întrebări pe marginea textului plecând de la cuvântul de bază scris pe steluța din centru. Întrebările trebuie să înceapă cu cuvintele Unde?, Când?, Cine?, Ce?, De ce? .

5. **Metoda cadranelor** este o modalitate de rezumare și sintetizare a unui conținut informațional prin participarea și implicarea elevilor în înțelegerea lui adecvată . Această metoda poate fi folosită într-o lecție astfel: într-un cadran vor nota numele unor texte din unitatea de învățare „Primăvara”, în al doilea cadran vor scrie expresii frumoase din textele studiate , în al treilea cadran vor descrie anotimpul primăvara în trei propoziții, iar în al patrulea cadran o vor desena o floare de primăvară.

Tabelul 1 –Aplicarea metodei cadranelor

Găsește alte trei titluri potrivite poeziei.....	Adaugă alte expresii frumoase potrivite poeziei „La Paști” .....
Describe în trei propoziții anotimpul primăvara	Desenează floarea din poezia „Pasărea –floare”

6. **Cubul** este o metodă care presupune explorarea unui subiect, a unei situații din multe perspective permițând abordarea complexă și integratoare a unei teme . Această metodă am folosit-o în lecția „Povestea castanelor — de T. Baniciu în care am folosit următoarele acțiuni specifice metodei: descrie copacul, compară copacul cu alți copaci, analizează părțile componente ale copacului, asociază frunzele –cu o palmă, argumentează de ce trebuie să plantăm castani și aplică –explicarea utilității acestui copac :pentru umbră, suport pentru leagăn .

8.**Știu/Vreau să știu/Am învățat** pornește de la premisa că informația dobândită anterior de către elevi trebuie valorificată atunci când se predau noile cunoștințe și presupune parcurgerea a trei pași: inventarierea a ceea ce știm (etapa „Știu”), determinarea a ceea ce dorim să învățăm (etapa „Vreau să știu”) și reactualizarea a ceea ce am învățat (etapa „Am învățat”) . Această metodă este aplicată cu precădere la textele științifice și prin aplicarea ei se dorește ca elevii să fie curioși în a afla noi informații despre subiectul propus .Am aplicat această metodă la clasa a III-a în cadrul studiului textului non-literar “Povestea florii-soarelui”.

Limba și literatura română este disciplina care trebuie să îi încurajeze pe elevi să citească de plăcere atât texte din literatura universală cât și din literatura română,atât texte literare cât și texte științifice. Cu multă răbdare, pasiune și dăruire,învățătorul poate să valorifice atât fantezia specifică micii școlarități, cât și talentul nativ al copiilor cu înclinații spre literatură. În timp elevul va deveni înclinat spre actul citirii ,iar învățătorul îl va ajuta să descopere cât este de important acest act,care îi va deschide noi orizonturi de cunoaștere.

Bibliografie :

1. Blindeanu, E.; Șerdean, I.(1981). *Orientări noi în metodologia studierii limbii române la ciclul primar*. București: Editura Didactică și Pedagogică
2. Oprea,C.L.(2006). *Strategii didactice interactive*, București: E.D.P

CĂLĂTORIE ÎN LUMEA CĂRȚILOR

Prof. Ramona MARCHIȘ

Bibl. Iuliana PUȘCAȘ,

Colegiul Național „Andrei Mureșanu” Dej

Trăim într-o lume modernă, o lume a tehnologiei, a vitezei, o lume în care lectura cărților este considerată o activitate demodată de petrecere a timpului liber, bună doar pentru tocilari. Nu o dată s-a întâmplat ca elevii să ne mărturisească că sunt luați în râs de către colegii lor dacă îi văd mergând în clasă cu cărți. Adolescenții, și din păcate nu numai ei, au tendința de a prefera modalitățile interactive de petrecere a timpului liber precum telefonul și internetul. Nu suntem de acord cu cei care spun că internetul și calculatorul sunt inamicii cărților. Considerăm că fiecare își are locul lui foarte bine definit în societatea de azi, în viața de zi cu zi. Trebuie doar să înțelegem care este acesta, care este avantajul telefonului, al televizorului, al calculatorului sau al cărții în dezvoltarea noastră ca oameni. Din păcate, credem că tehnologia modernă nu este folosită așa cum ar trebui, pentru a ne ajuta în formarea personalității noastre.

Lectura, în schimb, este o modalitate de petrecere a timpului liber pe care, deși par să o lase în umbră alte activități mai dinamice, posibil mai captivante, nu ar trebui să o neglijăm. Noi cadrele didactice, părinții ar trebui să facem în așa fel încât noile generații să conștientizeze importanța ei. Studiile arată că numai cinci minute de citit echivalează cu o oră de plimbare în parc, astfel demonstrând că cititul este o metodă de relaxare foarte eficientă, capabilă să reducă efectele stresului cotidian. Merită evidențiată și calitatea ei de a stimula activitatea creierului și de a dezvolta gândirea. Și, din fericire, sunt mulți elevi și adulți care conștientizează acest lucru.

Am observat că mulți dintre elevii școlii noastre preferă să se documenteze din cărți pentru a realiza un referat de calitate, în ciuda îndrumărilor primite de a folosi internetul, mulți împrumută cărți pentru lectura de plăcere, unii dintre ei preferând chiar să-și achiziționeze cărțile pentru a le avea în biblioteca personală. Deci, în ciuda a ceea ce se spune, există elevi cititori și acest lucru este îmbucurător și trebuie cultivat și stimulat. Un club de lectură într-o școală este cel mai bun lucru în acest sens. Adunându-ne și vorbind despre cărți, despre pasiuni comune, îi încurajăm și pe ceilalți elevi să ni se alăture, chiar dacă în primă fază, doar din curiozitate. Nu o dată s-a întâmplat ca în urma unei discuții despre ultima carte citită, petrecută la oră sau în pauză, elevii care au participat la acea discuție să vină în masă la bibliotecă pentru a împrumuta cartea respectivă.

Ideea înființării unui club de lectură în școală a fost intens discutată în catedra de română, dar din motive obiective, deseori amânată. Proiectul propus anul trecut de CCD Cluj a fost imboldul necesar. După scrierea proiectului am fost hotărâte să-l punem și în practică. Activitățile propuse au fost bine gândite, diversificate și adaptate nivelului de vârstă(s-au înființat două cluburi de lectură, unul pentru gimnaziu, celălalt pentru liceu), dar și nivelului de cunoștințe al elevilor noștri. Din fericire, suntem înconjurată de elevi capabili de performanțe școlare deosebite, talentați, premiați la diferite concursuri.

Vom prezenta în rândurile ce urmează activitățile desfășurate la clubul de lectură pentru elevii de liceu. Având în vedere că atât elevii, cât și profesorii sunt extrem de ocupați în cursul anului școlar și

implicați în diferite activități, inclusiv de voluntariat, nu am vrut să le încărcăm foarte mult programul, astfel încât am propus doar cinci activități care să se desfășoare de-a lungul anului școlar. Ideea de bază a fost stimularea lecturii de plăcere, de aceea am dorit să intervenim cât mai puțin posibil în lectura elevilor noștri. Prima activitate a fost una de acomodare și de cunoaștere. Spre bucuria noastră și-au manifestat dorința de participare elevi de liceu din diferite clase, majoritatea fiind de la profilul real. S-a realizat prezentarea generală a clubului de lectură și a activităților ce urmează a fi făcute, iar apoi am trecut la prima etapă și anume, alegerea unei cărți din biblioteca școlii fără a fi influențați de vreun factor extern. Elevii și profesorii participanți au avut timpul necesar pentru a se plimba printre rafturi și a-și alege singuri o carte. Apoi ne-am așezat cu toții și ne-am notat pe foi primele impresii despre cartea aleasă, despre așteptările pe care le avem de la ea. Am discutat alegerea făcută, ce ne-a influențat totuși în alegerea noastră, titlul, grosimea sau părerile ce apar pe coperta patru a cărții. Am discutat despre ce înseamnă pentru fiecare dintre noi cititul, dacă avem un loc preferat în care citim, un moment al zilei preferat, de ce anume ne dorim să citim când avem atât de multe alte modalități de petrecere a timpului liber și cum citim. Menționez că noi, cadrele didactice coordonatoare, am participat la fiecare activitate în parte, în egală măsură cu elevii noștri.

În urma interpretării rezultatelor am constatat că elevii care s-au înscris la clubul de lectură au alte criterii de alegere a cărților față de colegii lor care citesc obligați de profesori sau părinți. Unii dintre aceștia vin și aleg fie doar cărțile din bibliografia obligatorie, fie își aleg cărțile după grosimea lor. În schimb, cei de la club au stat mult pe gânduri până să aleagă o carte, au cântărit-o și sucit-o pe toate părțile, au răsfoit-o și au citit pasaje din carte, au citit recenziile apărute pe spatele cărții sau au ales-o pentru că mai citiseră cărți scrise de autorul respectiv și le plăcuse foarte mult. Au fost și elevi care și-au ales cărți groase deoarece, consideră ei, acelea sunt mai ample, mai consistente.

La întrebarea „*Ce așteptări aveți de la cartea aleasă?*” răspunsurile au fost pe măsură: să afle lucruri noi, să-i intrigue, să fie captivantă, să le placă atât de mult încât să nu o poată lăsa din mână, „*să se desprindă din ea o lecție de viață, care să-i fie de folos la un moment dat în propria-i viață.*”

La următoarele întrebări, răspunsurile au fost la fel de bine formulate: citim pentru a ne relaxa, a uita de probleme, a evada din realitate, a găsi sfaturi de viață, a învăța lucruri noi sau pentru a trăi mai multe vieți.

Bineînțeles lectura de plăcere nu poate fi făcută decât într-un loc comod, plăcut, confortabil – fotoliul preferat, pat, în natură, dar sunt unii atât de pasionați încât citesc chiar și în timpul orelor, în stația de autobuz sau mergând pe stradă(ceea ce nu e prea recomandat).

Întrebarea „*Cum citim?*” a adus răspunsuri diverse. Cei pasionați de lectură știu că e important ca lectura să o facem în mod conștient, concentrându-ne asupra textului și a înțelesului acestuia. Elevii au spus că citesc cu entuziasm și plăcere, iar cadrele didactice au mărturisit că revin asupra textului de câte ori e nevoie pentru a-l înțelege pe deplin și își notează pasajele favorite în agende.

Apoi, pentru a da o notă jucăușă întregii activități ne-am „chinuit” să asociem cartea aleasă cu un sentiment, o culoare, un lucru, un gust, miros sau melodie bazându-ne doar pe titlul ei sau descrierea de pe spate. Feed-back-ul primit de la elevi la sfârșitul activității ne-a bucurat și încurajat să mergem mai departe.

A doua activitate s-a numit „*Provocarea la sinceritate*”. Participanții au fost rugați să vorbească despre o carte reprezentativă pentru ei, o carte în care s-au regăsit la un moment dat. Alegerea a fost grea atât pentru cadrele îndrumătoare, cât și pentru elevi, deoarece e dificil să alegi o singură carte din multitudinea celor citite. Și inevitabil, în fiecare găsești pasaje care ți se potrivesc la un moment dat. Pentru a ușura un pic momentul l-am invitat pe domnul profesor Lucian Iosip să ne vorbească despre o carte în care se regăsește. Bineînțeles ne-a vorbit despre cartea dânsului „*În căutarea vinovatului*”, carte autobiografică. O prezentare extraordinară făcută de eleva Alexandra Clapa, din clasa a X-a „*Nu e nici un roman de aventuri, nici de dragoste și nici polițist. E o colecție de amintiri, o comparație între vârste. Cartea în care ne regăsim spune multe despre noi, prea multe și poate de aceea mi-a fost atât de greu să aleg una. Citeam „Exuvii” și îmi retrăiam copilăria cu fiecare pagină. Sunt sigură că Simona Popescu descrie copilăria, adolescența și tinerețea fiecăruia. Ce copil nu a luptat să reziste somnului strângând din dinți, ca mai apoi, în adolescență să cadă într-o moleșeală de proporții uriașe?... Sau citeam și retrăiam emoțiile liceanului ce citise „Ion” și care era uimit de explicațiile profesorului: „Se vorbește la școală despre un roman în care un țăran sărută pământul. Profa ne face nu știu ce filozofie de doi bani despre gestul cu pricina... Ce kitschoșenie!”. Rectific, Simona Popescu descrie copilăria, adolescența și tinerețea ființei care iubește să citească. Exuvii e despre o relație de lungă durată între cititor și lectură. Cine zicea că nu există relații care durează mai mult de un an?” le-a dat curaj și celorlalți elevi să vorbească despre cartea aleasă fie pentru că prezintă evenimente dureroase prin care trecuse la un moment dat și eleva noastră „Dacă te-aș găsi este cartea în care frumoasa, dar trista poveste reflectă durerea care schimbă oamenii” (Y. R., *Dacă aș rămâne*), sau pentru că a motivat-o pe altă elevă să se schimbe, să devină mai puternică „La final, Sophia Amoruso se dovedește a fi un model drept de urmat și recomand această carte tuturor fetelor care doresc să se cunoască cu adevărat, să aibă mai multă încredere în propria persoană, să evolueze sau se simt epuizate, lipsite de motivație și doresc un impuls” (V.P. despre *Girlboss*) fie pentru că ne învață că bătrânii merită respectul și răbdarea noastră „Cartea ne ajută să înțelegem mai bine bătrânii din zilele noastre. Chiar dacă par morocănoși și dificili, trebuie să ne gândim că au trecut prin multe și că au multe să ne învețe, la fel ca Ove. El ne reamintește de lucrurile pe care odinioară toată lumea știa să le facă și care s-au pierdut pe parcurs, ce înseamnă să fi bun și cinstit, ce este dragostea adevărată și ce important este să nu judecăm oamenii după aparențe.” (A. T., *Un bărbat pe nume Ove*).*

Cadrele didactice coordonatoare au vorbit despre cărți care le-au marcat copilăria sau viața de adult „Nu e niciodată prea târziu să te întrebi: „Sunt pregătit să schimb viața pe care o trăiesc? Sunt pregătit să mă schimb pe dinăuntru?” (Elif Shafak, *Cele patruzeci de legi ale iubirii*).

Următoarea întâlnire a fost una interdisciplinară. Așa cum ne place nouă să spunem literatura există peste tot în jurul nostru în natură, în artele plastice, în frumusețea universului, în biologie, muzică, peste tot. Pentru a verifica această afirmație am ales texte științifice din diferite domenii biologie, chimie, fizică, geografie pe care am încercat să le transformăm în texte literare. Pentru exemplificare și pentru a vedea că nu e o sarcină atât de dificilă pe cât părea la prima vedere am ales spre comparație două fragmente, unul din „*Geografia României*” de Emilian Mândreanu și unul din „*Lecturi geografice*” de Simion Mehedinți, ambele texte descriind Munții Bucegi. Apoi am pus la dispoziție elevilor fragmente din texte științifice despre Dunăre, laser, planeta Mercur, Luna, oglinda, ochiul, lăcrimioara, rândunica, calul etc. Pe lângă aceste fragmente participanții au avut la dispoziție calculatoarele din bibliotecă pentru

a-și căuta alt text pe internet. Fiecare dintre noi și-a ales textul dorit, iar apoi am încercat să rescriem textul după puterile fiecăruia. După câteva stângăcii am reușit să închegăm câteva rânduri, chiar dacă nu la fel de frumoase ca ale lui Simion Mehedinți.

Cea de-a patra activitate se bazează din nou pe interdisciplinaritate. Am numit-o „Dialogul artelor”. La această întâlnire ne-am propus să venim cu titluri de cărți care au fost ecranizate, să vizionăm filmul, să prezentăm cartea și să ne lansăm în discuții asupra celor două arte. Am reușit să discutăm până acum despre trei ecranizări „Numele trandafirului” de Umberto Eco și ecranizarea reușită, în opinia noastră, a lui [Jean-Jacques Annaud](#) din 1986, „Inferno” a lui Dan Brown, filmul rulând nu demult în cinematograful orașului și „Băiatul cu pijamale în dungi” scrisă de John Boyne și ecranizată de Mark Herman. Ecranizările au fost reușite, au respectat în mare măsură textul scris, cea de-a doua a mizat mai mult pe efectele speciale, dar și acțiunea romanului este alta, mai antrenantă, mai palpitantă. Concluzia generală a fost că este bine să citești mai întâi cartea, iar apoi să vizionezi filmul pentru a putea avea o imagine corectă asupra acțiunii, iar dacă vizionăm întâi ecranizarea nu mai avem dispoziția necesară de a citi textul.

Ultima activitate se va desfășura în luna iunie a acestui an. Vom prezenta cărțile alese la prima activitate și ne vom exprima opinia asupra impresiilor lăsate, vom urmări dacă așteptările exprimate la început au coincis cu cele pe care le-am descoperit citind-o. Tot atunci vom face bilanțul întregii activități, dar până acum, ținând cont de opiniile participanților la club și de impactul avut în școală, activitatea și-a atins scopul, iar clubul de lectură va continua și în anul următor școlar cu și mai mulți membri.

Bibliografie:

1. Mehedinți, S., Vâlsan, G., *Lecturi geografice*, Ed. Albatros, București, 1973, p. 127
2. Mândreanu, Emilian, *Geografia României – sinteze și subiecte rezolvate*, Ed. Aula, Brașov, p. 37
3. Bordeianu, I., *Minunata lume a păsărilor*, Ed. Albatros, București, 1979, p. 97
4. Sângeorzan, I.C., Ștefan, I.M., *Ghidul cosmosului*, Ed. Minerva, București, 1980, p. 93
5. Vâlceanu, Sabin, *Laserii – instrumente ale științei și tehnicii*, Ed. Ion Creangă, București, 1979, p. 79
6. www.wikipedia.ro

LECTURA ... E ÎN ALTĂ PARTE

Prof. Roxana MUNTEANU

Liceul Teoretic „Avram Iancu”, Cluj-Napoca

Există o anumită tensiune în triumghiul profesor – elev – lectură de plăcere care vine, în primul rând, din rolul pe care și-l asumă profesorul de a-l învăța, cu tot dinadinsul, în fiecare din actele sale, ceva important pe elev. Un ansamblu complex de „pre-concepții” și „pre-date” (Alina Pamfil) limitează dialogul autentic și plin de bucurie cu literatura. La rândul lui, elevul separă învățatul și școala de orice plăcere, iar cititul de drag începe odată ce se termină orele de școală, programa, discursul profesorului.

Mărturiile despre primele lecturi (din volumul *Care-i faza cu cititul?*) sunt relevante în acest sens: „mie de fapt mi-era o frică paralizantă de școală [...], mie mi-era teamă de locul unde oamenii mari spuneau că ne învață tot felul de lucruri frumoase” (Dan Lungu), „cititul era jocul meu de noapte” (Robert Șerban).

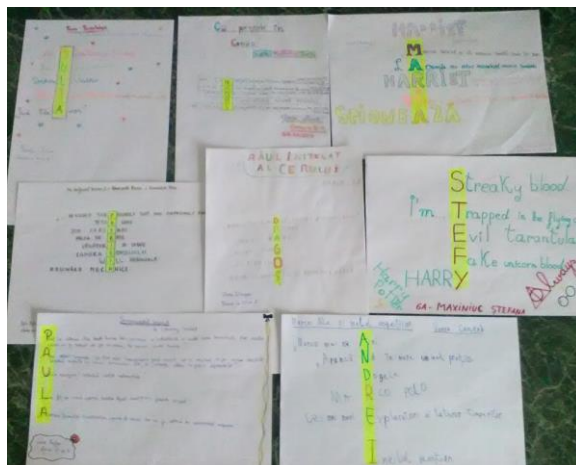
Lectura de plăcere înseamnă instituirea unui spațiu propriu, intim, securizant, un spațiu cu atmosferă de vacanță și cu lumina unei veri eterne. În ce măsură profesorul este binevenit în această lume, eventual invitat, rămâne o miză și o provocare a „bunelor practici” la care acesta recurge. Este evident că lectura de plăcere trebuie susținută prin activități neconvenționale, prin metode active și printr-un demers centrat pe elev. Această abordare se regăsește în „modelul dezvoltării personale”, un model al secolului XXI (Alina Pamfil) în care viziunea despre literatură devine profundă: literatura ca discurs despre natura și condiția umană.

Propunem aici două dintre posibilele activități care, deși sunt inițiate ca o cerință formulată la clasă, pot fi percepute ca altceva decât sarcini de lucru profesionale, deoarece, nu-i așa, plăcerea e în altă parte... Prima activitate vizează nivelul gimnazial (clasa a VI-a), iar a doua, nivelul liceal (clasa a X-a).

Nivel gimnazial: *Lector in fabula*

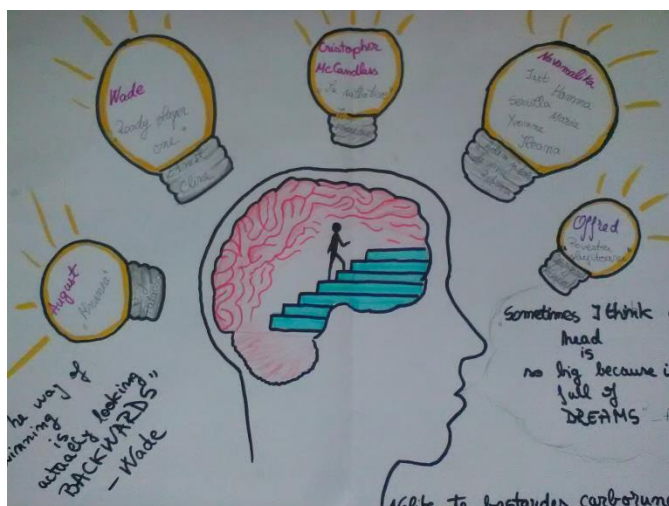
O perioadă esențială pentru formarea gustului lecturii este aceea cuprinsă între 11-14 ani, de aceea, pentru a experimenta bucuria, activitățile în gimnaziu ar trebui să fie cât mai atractive, cât mai aproape de ludic.

Exercițiu propus a fost de a construi un joc de cuvinte sub forma unui rebus sau a unui acrostih în care numele elevului să apară pe verticală, compus din litere care aparțin unor fragmente din cartea preferată. Acest tip de exercițiu este unul modern, înscriindu-se în zona „mijloacelor rebusistice”, exerciții care se remarcă prin natura lor de „joc al minții” (Constantin Parfene). Este un joc care presupune de-structurare și re-structurare a textului, într-un proces de apropiere (față de text) și apropiere (a textului). De-structurare, pentru că elevii au ales – după singurul criteriu al plăcerii, al interesului – fragmente, idei, personaje din text. Fără a părea că realizează un efort anume, ei au făcut un exercițiu de selectare, de prioritizarea elementelor textuale. Al doilea pas este acela de a le asambla într-o anumită ordine care vine cu întregul farmec al seducției: coerența este dată chiar de numele cititorului. Astfel, elevul se regăsește, ca cititor real, proiectat și construit în text; mai mult, el devine centrul generativ al ansamblului. Prin urmare, acest cititor este activ, experimentând satisfacția de a fi punctul de fugă al întregului tablou textual, experimentându-și puterea de a re-construi textul în jurul lui și prin sine.

Nivel liceal: Familii de personaje

Activitatea desfășurată la liceu are alte mize, căutând alte plăceri: nu actul orgolios al lecturii individuale, ci deschiderea spre ceilalți – personaje ficționale și colegi reali. Elevilor li s-a propus să lucreze pe grupe și să alcătuiască o familie de personaje, găsind asemănări și diferențe pe care să le organizeze original într-un poster pe care să-l prezinte în fața clasei. Prin această cerință, elevii experimentează deschiderea spre lumea infinită a literaturii, ca un fabulos tărâm intertextual. Ei fac analogii între lecturile lor libere, stabilesc corespondențe între personaje care i-au marcat și pe care le percep asemănătoare în virtutea unor valori umane, unor situații existențiale comune. Realizarea acestor analogii generează bucurie, plăcere dar și trimit la competența unui lector capabil să facă apropierile semnificative, relevante. Căutând recurența, se vor descoperi personaje cu un anumit „aer de familie” datorat intertextualității (Paul Cornea). În plus, fiind o muncă în echipă, proiectul aduce plăcerea descoperirii celui alt, a dialogului, a negocierii și a împrietenirii cu celălalt. Astfel, elevii au descoperit că singurătatea este de mai multe feluri, de asemenea și curajul; că drumul cel mai important este cel interior, că marea miză a destinului personajelor este autodepășirea, că există un cerc dinamic, viu, care îmbrățișează toate formele de literatură (mai tradiționale sau mai moderne).

În final, elevii au fost întrebați în ce măsură se regăsesc în familiile de personaje create de ei înșiși. Este o întoarcere înspre sine din spațiul interstițial al relațiilor, dar o revenire spiralată, îmbogățită prin această „locuire” temporară într-o familie spirituală adoptivă. Oferim câteva exemple: „Fiecare personaj ales parcurge un drum al autodezvoltării, ajungând în final la împlinirea absolută. Mă aflu momentan în drumul meu inițiat, consider că deocamdată urc scările către împlinire și aștept cu nerăbdare să fiu primită în familia acestor personaje” (Mara), „Când am ales familia de personaje a echipei noastre, am observat ceva foarte interesant: faptul că mă asemăn, într-un fel sau altul, cu toate personajele, prin anumite experiențe de viață” (Tudor).

Credem că aceste tipuri de exerciții se înscriu în „bunele practici” care păstrează zona de plăcere. Sperăm ca acești elevi cititori, mai mici sau mai mari, să se regăsească în „Societatea Prietenilor Textului” (în termenii lui Roland Barthes), iar profesorul, măcar de data aceasta, să nu fi făcut parte dintre „pisălogii de toate soiurile”.

Bibliografie:

1. Barthes, Roland, *Plăcerea textului*, Editura Echinoux, Cluj, 1994
2. Cornea, Paul, *Teoria lecturii*, Polirom, Iași, 1998
3. Onojescu, Monica, Pamfil, Alina (coord.), *Profesorul de lectură*, Casa Cărții de Știință, Cluj-Napoca, 2014
4. Pamfil, Alina, *Didactica literaturii. Reorientări*, Editura Art, 2016
5. Papadima, Liviu (coord.), *Care-i faza cu cititul?*, Editura Arthur, București, 2010
6. Parfene, Constantin, *Metodica studierii limbii și literaturii române în școală. Ghid teoretico-aplicativ*, Polirom, Iași, 1999

ACTIVITĂȚI ÎN PARTENERIAT- LUMEA POVEȘTILO

Prof. Georgeta Ramona NAGY,
Școala Gimnazială Specială CRDEII, Cluj-Napoca

ARGUMENT

Lumea poveștilor, desenelor animate este o lume fascinantă pentru cei mici. Dacă le transpunem în spectacole de teatru, dramatizări, jocuri de rol, spectacole interactive, carnaval, etc., poveștile au o valoare informativă, educativă și formativă foarte mare. Prin mânuirea unor păpuși, jocurile de rol sub formă de concurs— este un mijloc eficient de stimulare a trăirilor emoționale pozitive, pe fondul cărora sporește semnificativ motivația intrinsecă a copiilor, privind exprimarea clară, corectă, comunicarea verbală, nonverbală și paraverbală, fiind în același timp o formă de activitate extracurriculară de destindere și recreere a tuturor celor implicați.

SCOPUL ACTIVITĂȚII:

Inițierea copiilor în realizarea unui teatru de păpuși le oferă posibilitatea de a-și manifesta creativitatea, personalitatea, preferințele, exprimarea liberă, pregătindu-i să-și formeze obișnuința de a lua atitudine față de ceea ce se întâmplă în jurul lor și să-și formeze plăcerea de a citi.

Educarea capacității de înțelegere a unui spectacol, de analiză estetică a acestuia, de emitere a unor judecăți de valoare, copilul fiind dispus să empatizeze cu personajele și, implicit cu cei din jurul său.

OBIECTIVE :

- *Participarea la teatru de păpuși în cadrul activității de parteneriat
- *Dezvoltarea capacității de comunicare orală, expresivă, de adaptare la atmosfera specifică unor astfel de situații
- *Dezvoltarea stimei de sine și cultivarea unui comportament spontan ,dezinvolt pentru o mai bună integrare în grup
- * Exersarea atitudinii de cooperare, spirit de echipă
- *Cultivarea simțului estetic și a gustului pentru citit
- *Exersarea unei citiri corecte, conștiente și expresive

GRUP TINTĂ: elevii

PARTENERI:

- Școala “Nicolae Iorga”, Cluj-Napoca
- Școala Gim. Specială ” CRDEII”, Cluj-Napoca

MIJLOACE DE REALIZARE:

- Vizită la Școala Nicolae Iorga
- Jocuri de rol prin mânuirea unor păpuși (concurs)
- Interpretarea unui fragment din “Fata moșului și fata babei “(concurs de întrebări despre acest fragment)

RESURSE MATERIALE :

- Diverse păpuși, fișe, diplome, cărți de povești

MODALITĂȚI DE COMUNICARE:

- Vizita, lucru în echipe, întâlnirea față în față, jocuri de rol

REZULTATE AȘTEPTATE:

- *Promovarea schimbului de experiență.
- *O inițiere în lumea mirifică a teatrului de păpuși și în lumea cărților
- *Închegarea unor relații de prietenie între copiii celor două unități de învățământ.

EVALUAREA

- Fotografii; Analiza modului de implicare a partenerilor în realizarea activității
- Diseminarea experienței pozitive.

Activitate în parteneriat cu biblioteca Școlii Gimnaziale Speciale CRDEII

Orice bătaie a inimii e un cuvânt, un vis, iar între aceste bătaii îți dai seama ce a fost, ce este și ce va fi – Cartea. „Cartea e un dar neprețuit”

Obiective:

- O₁-să conștientizeze rolul lecturii în viața
- O₂-să poată să determine mesajul celor citite.
- O₃-să-și exprime ușor gândurile și capacitatea de a se exprima concis, corect.
- O₄-să-și îmbogățească vocabularul.
- O₅-să aprecieze cartea.
- O₆- să cunoască „mersul cărții”.

Desfășurarea activității

Bibliotecar: Dragi copii, a trecut un semestru de când sunteți școlari. În timpul acesta ați învățat multe și la multe întrebări știți răspunsurile. De unde se ia laptele, cum crește pâinea, ce râu curge prin orașul nostru. Cum se numește copacul ce crește în grădină. Și la multe alte întrebări. Dar totul vă pare puțin, vi se învârtesc în cap sute de întrebări. Unde le puteți găsi răspuns? Firește, în acea casă mare și luminoasă, în care trăiesc scriitorii și care se numește biblioteca.

Scriitorii trăiesc aici prin cărțile lor. Iar ele te ajută să fii un bun elev. Dacă toți ați venit în bibliotecă, aș vrea să vă întreb: doriți să deveniți cititorii ei?

Copiii: Da ! (Se aude)

Bibliotecar: Și toți iubiți cartea?

Copiii: Da !

Se aude o bătaie în ușă. Intră Baba-Cloanța.

Baba-Cloanța: Nici un fel de da?

Bibliotecar: De unde te-ai luat? Îmi pare că nu te-am invitat...

Baba-Cloanța: He-he! Nu m-ați invitat. Eu nici nu aștept invitații. Eu aici trăiesc. Dar voi ce căutați în bibliotecă?

Bibliotecar: Baba – Cloanța ,acești copii vor să devină și ei cititori ai bibliotecii...

Baba-Cloanța: Da? Dacă-i așa ,hai să le adresez și eu o întrebare. Ați putea numi eroul despre care este vorba? Era slută, lenoasă, țâfnoasă, rea la inimă, se alintă cum se alintă cioara-n lanț?

Copiii: Fata babei din povestea „Fata babei și fata moșneagului” de Ion Creangă.

Baba-Cloanța: Dar cine era frumoasă, harnică și bună la inimă ca pâinea?

Copiii: Fata moșneagului.

Baba-Cloanța: Da? Știți... Și încă o întrebare:din ce poveste sunt cuvintele:-Fii sănătos nănășele?

Copiii: „Capra cu trei iezi”.

Baba-Cloanța: Dar în ce poveste lupul a înghițit-o și pe bunica și pe nepoțica?

Copiii: „Scufița Roșie”

Se cânta cântecelul, „Scufița Roșie” de un grup de elevi ai clasei I

Apare Scufița roșie: Buna ziua , copii! Trecem prin pădure și-am auzit voci cunoscute. Mergem la bunicuța în vizită. Vă rog să mă ajutați să culeg un buchet de flori pentru ea. Aruncă jos petalele din flori pe care e scrisă denumirea poveștii „Scufița Roșie”. Copii adună petalele și fac o floare. Citesc denumirea poveștii „Scufița Roșie”.

Scufița roșie: Mulțumesc, copii! M-ați ajutat să culeg un buchet de flori. Dar m-ați și cunoscut din ce poveste am venit.Îmi place cu voi!. Vreau să rămân și eu la sărbătoarea voastră. S-ar putea?

Copiii: Da!

Scufița roșie: Dar vreau să vă întreb: În cușma cui a încăput clasa întâi și cu tot cu învățătoare?

Copiii: În „Cușma lui Guguță”

Guguță: Buna ziua, copii! Sunt foarte bucuros că mi-am auzit numele. Anul acesta o să vă aduc acasă în cușmă cu tot cu învățătoare. Dar să vă pun și eu la o încercare. În ce poveste ursul a rămas fără coadă?

Copiii: „Ursul păcălit de vulpe”.

Guguță: Dar cum se numește povestea în care un cocoș a înghițit o cireadă de boi, vaci, încât și-a făcut un pântec mare, mare cât un munte?

Copiii: „Punguța cu doi bani”.

Bibliotecar: Și ce vrei să faci, cocoșule, cu punguța?

Cocoșul: Să cumpăr câteva cărți în bibliotecă pentru acești copii care cunosc totul. Dar vreau să-i pun la o încercare.

GHICITOARE:

Nici picioare, ea nu are,

Dar te poartă numa-n zare,

Ba chiar poate mai departe,

Printre fețele de...(carte).

Cum se numește povestea în care unul dintre eroi și-a vândut boii pe o pungă goală?

Copiii: „Dănilă Prepeleac”.

Cocoșul: Cunoașteți, copii, răspunsurile. Îmi place aici, cu voi, rămân și eu la sărbătoare!

Bibliotecar: Nu-i așa copii că e un lucru frumos când totul se termină cu bine?

Apare Cenușăreasa: Nu s-a terminat încă cu bine. Grăbindu-mă la sărbătoare, mi-am pierdut un pantofior.

Copii ajutați-mă să-l găsesc! (Apare prințul cu pantofiorul în mână și îl încearcă Cenușăresei pe picior).

Cenușăreasa: Îți mulțumesc , prințule, că m-ai ajutat . Vreau să văd dacă copiii au înțeles și ei cine sunt și din ce poveste am venit.

Copiii: „Cenușăreasa”!

Cenușăreasa: Văd că știți totul despre mine, sunt bucuroasă. Voi o să deveniți numaidecât cititori ai bibliotecii.

Bibliotecar: Baba-Cloanța, îți ajunge să pui copiii la încercare ! Ei au răspuns corect la toate întrebările și încercările. Să vedem ce au învățat copiii.

Copiii recită poezii, spun proverbe, cântă cântece.

Cenușăreasa: Eu gândesc că acești copii merită să fie cititori ai bibliotecii noastre!

Guguță: Noi vă felicităm cu această importantă zi și vă dorim să citiți cât mai multe cărți, iar pentru a fi siguri că veți considera orice carte, unul dintre prietenii voștri cei mai valoroși, o invitată de-a mea, doamna profesoară , vă va reaminti regulile lecturii și cum se păstrează o carte.

Doamna profesor : Dragi copii, vă felicit și eu și sunt foarte bucuroasă că eroii cărților noastre v-au primit în rândurile cititorilor. Voi meritați să cunoașteți multe lucruri frumoase. Dar aș vrea să știu –oare iubiți voi cărțile și cum se păstrează ele?

Copiii numesc regulile sub îndrumarea doamnei profesoare:

1. Cartea este un bun al tuturor. Ea trebuie să trăiască mulți ani.
2. Cartea trebuie să fie curată. Învelește-o!
3. Ia cartea cu mâinile curate. Nu citi în timpul mesei.
4. Nu îndoi paginile, folosește semnul de carte.
5. Pune cărțile pe un loc curat și uscat.
6. Nu pune în carte pixuri, caiete, creioane.
7. Dacă dai de o carte ruptă, repar-o!
8. Nu lăsa cartea la soare, căci se deformează paginile.
9. Nu face în carte însemnări.
10. Nu da prietenilor cartea împrumutată de la bibliotecă!
11. Restituie cartea la bibliotecă la timpul stabilit!

Bibliotecar: Cunoscând și regulile de păstrare a cărții, eu cred că voi copii, veți fi adevărați cititori ai bibliotecii și veți îndrăgi cartea, ea va fi pentru voi ca un ghid al sufletului. Cartea va fi ca o floare. În fiecare zi veți rupe câte o petală din această splendidă floare și o veți așeza într-o valiză -valiza vieții și fiecare petală va fi parfumată decât cea care a fost ruptă înaintea ei.

Urmează:

1. Oferirea de semne de carte confecționate de către elevii clasei a VI-a A și împărtășirea unor gânduri, idei, opinii ale cititorilor din această clasă, referitor la frumusețile și comorile pe care le poate oferi orice carte indiferent de domeniu, sub coordonarea doamnei director, profesor de limba română, Simona Ianchiș.
2. Vizitarea bibliotecii școlii.

„Cinste celui care a scris o carte,
dar și celui care o citește și are
grijă de ea! “

LECTURA DE PLĂCERE ÎNCOTRO?

Prof. Tudorița PASTRAMĂ
Liceul Teoretic „N. Iorga”, Brăila

Între alte forme sacre ale existenței omenești, fără îndoială, se poate adăuga și întâlnirea omului cu semnul; lectura este, astfel, o cale prin care omul se poate întoarce la esența sa, participând nu la formele infinite ale timpului, lucru imposibil în cursul existenței omenești limitate la cel mult un secol, ci ale semnelor: lectura e o formă a infinitului care deschide cititorului calea spre infinit. Vorbind despre lectură în acest sens nu facem decât să evidențiem ideea că a citi o carte este un act de descifrare a semnificației cuvintelor echivalent cu a face cunoștința unei persoane sau a vizita un loc nou; la extrem, totul este ceva de citit – oamenii, peisajele, lumea – tot așa cum fiecare carte ascunde oameni, peisaje și lumi. Și astăzi, în ciuda alfabetizării aproape generalizate și a părerii publice, lectura rămâne, ca la începuturile ei, apanajul câtorva categorii: citesc copiii și tinerii aflați la vârsta studiilor, cei care fac din lectură o profesie (editori, profesori, documentariști, oameni de știință, etc.), în timp ce lectura de plăcere pierde teren în favoarea altor mijloace al căror mesaj este mai ușor de receptat și care explicitează sensurile prin informații extratextuale (imagini și sunete). Deși în fiecare societate cu știință de carte, a învăța să citești este un act ce ține de o inițiere, o ieșire, printr-un ritual, din starea de dependență și comunicare rudimentară, lumea modernă recurge la separarea a trei sensuri ale lecturii: învățare, informare și delectare.

Eveniment cultural, constituind altădată un privilegiu, lectura cărților devine în zilele noastre o activitate la îndemâna tuturor, și după cum cerințele societății o impun, ea trebuie să se constituie o activitate cotidiană fundamentală, deoarece contribuie la îmbogățirea vieții fiecăruia dintre noi. Dar, pentru ca apropierea de carte să devină o deprindere zilnică și, mai mult, ca plăcerea de a citi să devină o necesitate dorită și trăită, ea trebuie cultivată înaintechiar de învățarea alfabetului, prin preocuparea permanentă a părinților de a-i obișnui cu frumusețea inegalabilă a lecturilor de basme și povestiri. Familia reprezintă deci, primul mediu de viață, social și cultural, al copilului și, prin valorile pe care aceasta le transmite, pune bazele dezvoltării sale intelectuale, morale și estetice. Dezvoltarea gustului pentru lectură sau, altfel spus, de trezirea și educarea interesului, se realizează, prin acționarea asupra raportului dintre obiect și necesitate, astfel încât obiectul, în cazul nostru cartea, să răspundă unei necesități intelectuale și afective a copilului. Această acționare nu impune existența unui anumit nivel de instruire din partea părinților, dar solicită tuturor conștiința clară asupra importanței lecturii în dezvoltarea deplină a copilului și preocuparea de a-i trezi interesul pentru această activitate. Că este așa, este suficient să ne gândim la modelul Smarandei Creangă, mama marelui nostru scriitor care, în inegalabilele sale „Amintiri din copilărie” notează: „....., mama învăța cu mine acasă și citea acum la ceaslov, la psaltire...”. La vârsta preșcolară, lecturile mamei sau ale tatălui, în anumite momente ale zilei, îndeosebi înainte de culcare, constituie cea mai bună modalitate de a stabili primele contacte cu lumea cărților. Poveștile, povestirile din lumea păsărilor sau animalelor sau cele având ca eroi copii de vârstă apropiată, cu care deseori copilul se poate identifica, este genul de literatură menită să încante copilăria. Odată cu învățarea scris-cititului, cartea devine un bun accesibil copilului. Efortului stimulativ pentru lectură pe care-l cultivă părinții i se

adaugă efortul sistematic al școlii, din acest moment, lectura devine calea directă și sigură pentru însușirea formelor și nuanțelor gândirii ca și pentru exprimarea cu claritate și precizie a ideilor proprii. La vârsta primei școlarități, părintele va urmări lecturile recomandate de învățător. Lectura făcută de părinte, discutarea cărților citite, dotarea bibliotecii personale constituie câțiva pași ai unei campanii pedagogice a familiei pentru a cultiva în copil gustul pentru lectură. În ciclurile primar și gimnazial, dar mai ales în anii de liceu, elevii dobândesc cunoștințe care pun bazele culturii către care aspiră un număr însemnat de tineri.

Realitatea virtuală și imaginile de sinteză i-au cucerit definitiv și irevocabil pe copii, reușind să-i îndepărteze de filele cărților. Astăzi, singurele volume care mai sunt citite de copii și tineri sunt cele din programa școlară obligatorie. Lecturarea acestora este controlată la școală și, în plus, unele ar putea constitui chiar subiecte de examen. La fel de adevărat este faptul că, uneori, bibliografia școlară e astfel concepută încât se află departe de gustul și preocupările destinatarilor săi. E drept că, pentru a înțelege procesul de evoluție a literaturii române, trebuie să citiți și Costache Negruzzi și Alecu Russo, numai că scrierile acestora sunt atât de diferite de preocupările adolescenților de azi, încât se pare că îi îndepărtează încă și mai mult de literatură. Analistii crizei lecturii au conchis că elevii nu citează pentru că literatura din bibliotecă nu mai reflectă preocupările și aspirațiile lor. Alții au ajuns la concluzia că programa școlară este mult prea încărcată pentru a le mai lăsa școlarilor timp și chef pentru a pune mâna pe câte-o carte. Din păcate, un asemenea argument vine și în sprijinul adulților, care, în ritmul trepidant al vieții moderne, au din ce în ce mai puțin timp pentru **a se delecta prin lectură**. Un studiu sociologic realizat pornind de la constatări legate de criza lecturii recomandă profesorilor și părinților tactica "pas cu pas". O tactică a înțeleptului, care constă în explicarea necesității lecturii și care recomandă căutarea acelor cărți care se apropie de preocupările actuale ale copiilor. Statisticile arată că în mediul urban, un om din zece apelează la serviciile bibliotecii, în vreme ce în mediul rural situația e cu adevărat dramatică. Practic, oamenii nu au mai citit o carte de când au terminat școala. Criza lecturii reprezintă, deci, o realitate. Din perspectiva profesorului de liceu, pot spune că am descoperit mai multe **argumente pro-citit**, pentru a convinge liceenii să citească, dar la fel de valabile, cred, pentru toată lumea.

1. De plăcere. E motivul cel mai important. Cititul nu e o corvoadă. Literatura e, în fond, divertisment, a citi o carte poate fi cel puțin la fel de amuzant cu a urmări un film sau cu a privi un serial la TV. Dacă n-ati mai citit de mult, începeți cu o carte ușor abordabilă, un thriller sau un roman de aventuri.

2. Pentru că lectura dezvoltă vocabularul. Aceasta e, de la clasa a cincea încolo, o propoziție-reflex, toți școlarii o știu. Dar e un fapt adevărat: cărțile sunt un teren de antrenament grozav. Nimeni nu va trece peste nivelul fondului lexical de bază al limbii române, fără ajutorul unei cărți. Și nimeni nu va stăpâni cum trebuie gramatica dacă și-o va exersa doar la colțul străzii.

3. Pentru că cititul dezvoltă cultura generală. E, iarăși, o frază pe care elevii mi-o recitau cu ochii închiși. Nu știu dacă îi pricepeau pe deplin înțelesul, însă știau să o recite foarte bine. Profesorilor le place să audă, din când în când, că lectura dezvoltă vocabularul și că aceasta face bine culturii generale. Inșă, chiar așa e: cultura generală are, de pe urma cărților, mult de câștigat. Fiind profesor de limba franceză, încerc să le cultiv elevilor mei gustul pentru cunoașterea culturii și civilizației franceze (și francofone), recomandându-le autori din literatura franceză și nu numai, care contribuie, în mod evident, la dezvoltarea culturii lor generale.

4. Pentru că e necesar. Argumentul utilitar prinde tot mai mult teren, în ziua de azi, când încă din primele clase copiii s-au obișnuit să se blocheze în întrebarea: asta la ce-mi folosește? În ansamblu, cititul unor opere literare vă va dezvolta spiritul analitic și vă va înzestra cu un plus de eleganță în gândire. Nu e, în meseriile pragmatice, o condiție sine qua non, însă e un avantaj care face diferența.

5. Pentru că timpul pe care-l petreceți citind este câștigat, și nu pierdut. Cititul poate fi o activitate deopotrivă plăcută și odihnitoare. Lectura e un exercitiu de întreținere.

6. Cititul se deprinde prin practică. Nu pare un argument în favoarea lecturii, însă lucrurile stau așa: odată cu exercițiul, veți descoperi și bucuria cărților și veți ajunge, cu timpul, cititori de cursă lungă. E adevărat, e mai ușor să privești la televizor decât să citești. Acest fapt este valabil, însă, doar într-o primă fază. Odată ce veți trece în clasa următoare, a **cititorilor din plăcere**, veți descoperi că efortul e mult mai mic și că satisfacțiile sunt mari.

7. Cititul vă ferește de extremisme. Dezvoltându-vă, prin cărți, conștiința critică, nu vă veți lăsa așa ușor seduși de pseudo-teorii și de pseudo-științe abracadabrante.

8. Cititul va ferește de blazare. E bine să nu ajungi niciodată să spui „citeam o gramadă de clasici în tinerețe, dar acum nu mai am timp”. Dacă păstrăm, în schimb, un contact firesc, bazat pe curiozitate intelectuală, cu biblioteca, tradus printr-un exercițiu constant de lectură, vom spune, cu naturalețe, „citesc pentru că îmi place”, nu „citeam deoarece n-aveam încotro, însă e clar că asta m-a făcut mai bun decât alții”.

9. Cărțile sunt un subiect excelent de conversație.

Nu vă fie jenă să aduceți vorba despre cărți. Nu vă limitați la înșirarea în conversație a unor titluri pompoase. Cărțile sunt interesante prin ceea ce conțin ele, nu prin titlul de pe copertă.

Sitografie:

1. <https://www.scribd.com/document/95843685/Evoluția-și-sensul-lecturii>
2. <https://www.scribd.com/document/40065572/Strategii-pentru-educarea-gustului-pentru-lectură-in-randul-elevilor>
3. <https://www.scribd.com/document/77453852/Dragomir-Marian-LECTURA-Incetro>
4. <https://www.scribd.com/document/26736354/Zece-Motive-Pentru-a-Pune-Mana-Pe...>

STRATEGII DE OPTIMIZARE A COMUNICĂRII ȘI LIMBAJULUI UTILIZABILE ÎN CADRUL OPȚIONALULUI

LITERATURĂ PENTRU COPII

-clasele II-IV-

Prof. înv. primar Dorina Florentina PETRACHE
Școala Gimnazială Nr. 96, sector 4, București

Școala e cunoscută ca mediul în care comunicarea este foarte importantă prin activitatea specifică desfășurată aici, cea didactică. Sarcina comună și relațiile interindividuale ce se stabilesc sunt mijlocite, facilitate, optimizate de o comunicare deschisă, fără restricții, fără formalisme. Blocajele de comunicare duc, inevitabil, la hiatus-uri în reușitele activității didactice și la scăderea randamentului școlar.

Mă voi referi, în lucrarea de față, la câteva dintre strategiile pe care le-am aplicat cu rezultate deosebite pentru colectivul de elevi la care lucrez, rezumându-mă la activitatea întreprinsă în predarea *Opționalului Literatură pentru copii*, componentă a **curriculumului la decizia școlii**. un nou și important prilej de manifestare a creativității cadrului didactic, permițându-i să conceapă obiective, conținuturi, strategii didactice de predare-învățare-evaluare proprii, măsură a măiestriei sale didactice, bazată pe experiența la catedră. Este măsura încrederii în puterea de creație spirituală a unui dascăl, a dăruirii sale plenare prin tot ceea ce are mai bun, mai valoros, în scopul împlinirii personalității elevilor săi.

Obiectivul central al studiului limbii și literaturii române în învățământul primar, în conformitate cu noul curriculum, este dezvoltarea competențelor elementare de comunicare și familiarizarea elevilor cu texte literare și nonliterare.

Scopul **Literaturii pentru copii**, ca opțional la nivelul disciplinei, este de a forma progresiv un tânăr capabil să înțeleagă lumea din jurul său, stăpânind un vast bagaj de cunoștințe și competențe de comunicare, dispunând de un vocabular bogat și nuanțat, sensibil la frumosul creat de om, apt să utilizeze în mod eficient și creativ capacitățile proprii de rezolvare a unor probleme de comunicare concrete în viața de zi cu zi, formându-i și dezvoltându-i competențe relaționale și de comunicare, competențe necesare ca să poată continua în orice fază a vieții sale procesul de învățare.

Având în vedere că lectura este mijlocul principal în care își poate completa cultura fără ajutorul altuia, copilul trebuie pregătit și îndrumat în acest sens. Tot ea, lectura, îi oferă modele de viață în stare mai limpede, mai pură decât societatea în care trăiește, o limbă română corectă. Astfel, și literatura pentru copii vine să sporească, să definească la rândul său, caracterul adaptativ pe care îl are **învățarea** la solicitările tot mai complexe ale mediului, la împlinirea ființei umane.

Alături de **metode tradiționale** (orale, scrise, practice) sau **complementare** cunoscute îndeobște (observarea sistematică a activității și comportamentului elevului, investigația, portofoliul, proiectul), am

aplicat o serie de strategii novatoare, cu deosebită valoare formativ-evaluativă, stimulând activitatea de comunicare și de relaționare întragrup și intergrupuri.

Dintre acestea, în cadrul opționalului *Literatură pentru copii* prezentăm câteva pe care le-am aplicat cu rezultate remarcabile.

„Cafeneaua literară” - Într-un cadru diferit de cel în care se desfășoară majoritatea orelor de curs, reînviind în miniatură vechea tradiție a cafenelei în care scriitori, oameni de artă, în general, se adunau în jurul unei cești aburinde de cafea, discutând diverse probleme literare, culturale, de interes socio-politic și civic, asemenea ilustrațiilor înaintași, micii iubitori de lectură sunt puși în fața unor texte noi, urmând să surprindă, după o lectură atentă și comentarii în echipă, pe ateliere, asupra personajelor cărora scriitori de seamă le-au dat viață pentru ei, în primul rând, copiii.

Înainte de a începe o asemenea activitate, trebuie să ne asigurăm că elevii clasei sunt pregătiți să o desfășoare în bune condiții, înțelegând modul în care trebuie să se comporte unii cu alții. Se vor purta câteva discuții prin care li se vor prezenta reguli de bază ce trebuie respectate, sfaturi ce trebuie urmate, pentru ca activitatea să-și realizeze scopul propus. Le enumerăm aici :

- Ascultă persoana care vorbește !
- Vorbește când îți vine rândul !
- Ridică mâna dacă dorești să spui ceva !
- Nu întrerupe pe cel care vorbește !
- Critică ideea și nu persoana care o exprimă !
- Nu râde de ce spune colegul tău !
- Încurajează-ți colegii să participe la discuții !

Colectivul de elevi este împărțit în trei ateliere (grupați în jurul a trei mese așezate la o oarecare distanță una de cealaltă, astfel încât discuțiile purtate între „coechipieri” să nu-i stânjenească pe ceilalți). Fiecare echipă, eterogenă ca aptitudini, capacități, interese, își va alege un lider - organizator al activității grupului și un reprezentant apt de a comunica opinia generală referitoare la problemele puse în fața echipei. Pentru fiecare atelier, învățătorul va pregăti un set de materiale auxiliare (*textul* sau fragmentul din *textul* literar specific grupului, *glosar* cuprinzând cuvinte utilizabile în discuțiile pe tema propusă, coli de hârtie și instrumente de scris), necesare dezbaterii provocată prin *Fișa de lucru*.

După o lecturare atentă a materialelor primite, membrii fiecărui grup își vor manifesta opinia față de chestiunile puse în discuție, susținându-și cu argumente opinia. Liderul va avea rol de moderator, îndeplinind și sarcina de a consemna opinia majorității grupului. Cel mai potrivit în a înfățișa răspunsurile și concluziile la care au ajuns prin consultare în echipă (liderul sau un alt membru al grupului cu veritabile aptitudini oratorice) va prezenta rezultatul muncii echipei sale.

Evaluarea se va face urmărind : operarea cu elemente ale lecturii explicative; sesizarea legăturii dintre conținutul cognitiv și conținutul tematic al textului citit; desprinderea trăsăturilor personajelor și esența etică a atitudinii lor; realizarea unui monolog imaginar prin analogie sau prin contrast; exprimarea unui alt punct de vedere cu privire la derularea povestirii; participarea la comentarea conținutului textului literar; manifestarea interesului și inițiativei în comunicarea orală, în exprimarea opiniei proprii față de

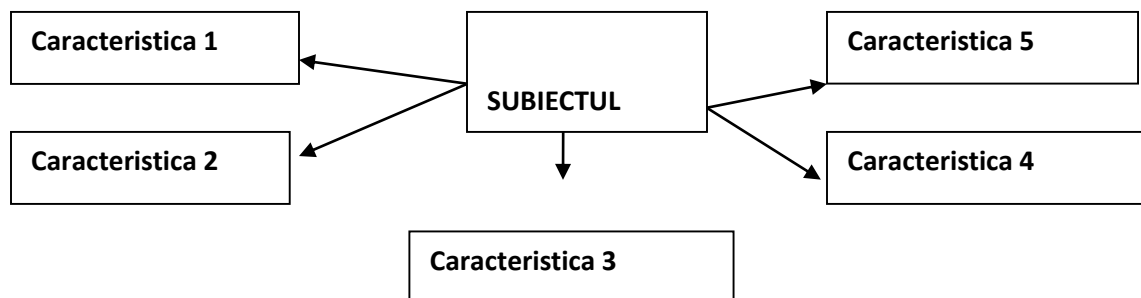
problemele puse în discuție; auto-disciplinarea și consimțirea la opinia generală a grupului căruia îi aparține.

Dacă acestea vor fi urmărite și consemnate de învățător pe fișa de observații curente, aprecierea se va face pe activitatea și rezultatele obținute de grup, stimulând, încă o dată, capacitatea de a munci în echipă. Pentru a evita și mai mult factorul stres, pentru a da o notă destinsă activității, evaluarea se poate face numai pe baza unor aprecieri verbale cu grad mai mare de generalitate, însoțite de evidențieri ale plusurilor și minusurilor înregistrate în activitatea fiecărei echipe. Fiind o activitate cu un grad sporit de dificultate prin complexitatea ei, elevii trebuie stimulați, încurajați, apreciați, cultivându-le încrederea în forțele proprii, plăcerea de a participa la discuții pe teme literare, să coopereze la activitatea de grup, să-și subordoneze propriile interese celor grupului căruia îi aparțin, să primeze relațiile de colaborare în locul celor de competiție.

„Organizatorul grafic”(OG), ca metodă de învățare activă, dar și de evaluare, înlesnește esențializarea unui material informativ prin prezentarea lui schematică. sau dă posibilitate elevului de a prezenta schematic cunoștințe însușite ce se pretează la un asemenea mod de redare, evidențiind capacitatea de sistematizare a lor. Prin această metodă, se înlătură ceea ce e neesențial în informația primită.

Am utilizat această metodă în realizarea caracterizării personajelor din operele literare studiate. Ca probă de evaluare formativă, după studierea unor scrieri literare de Barbu Ștefănescu Delavrancea, printre care și „Domnul Vucea”, am cerut elevilor să prezinte schematic, prin comparație, asemănări și deosebiri între cele două figuri ilustre de dascăli din literatura română : domnul Vucea și domnul Trandafir, din lecturile cu același titlu, aparținând lui B. Ștefănescu Delavrancea, respectiv Mihail Sadoveanu. Le-am pus la dispoziție schema de tip comparativ, recomandându-le lucrul în perechi.

Aceeași metodă, de astă dată de tip descriptiv, au aplicat-o în realizarea schematică a caracterizării unor personaje întâlnite în „Amintiri din copilărie”, de Ion Creangă (Nică, mama și tatăl scriitorului, bunicul David Creangă din Pipirig), completând scheme de felul :

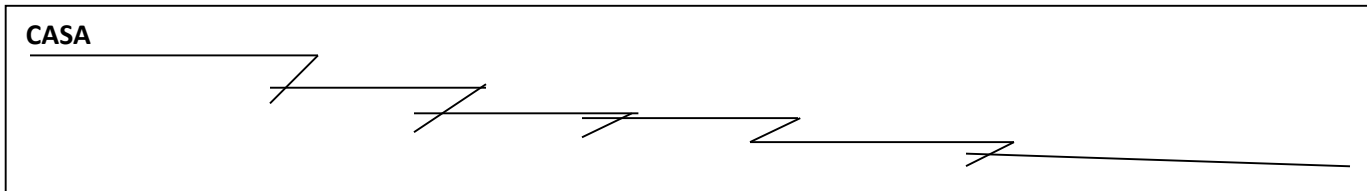
„Organizatorul grafic” de **tip secvențial** l-au utilizat în activități de felul:

Înregistrați momentele călătoriei lui Harap-Alb până la curtea împăratului Roșu.

1. ....
2. ....
3. ....

Ordonați întâlnirile fetei moșneagului și fetei babei, plecate în lume să-și afle norocul (reprezentați prin desen).

Lectura „guri-urechi” - (activitate propusă de Jean-Philippe Geniaut, DEA du RPI d'application de la Grande Vallee, Henneveux)

Competențe vizate

A) Pentru *guri*

- Citirea, în situația de comunicare, a unui text adaptat posibilităților, fără ezitare și fără erori, într-o manieră expresivă, facilitând astfel înțelegerea;
- Utilizarea cu bună știință a variațiilor de limbă sugerate de situațiile întâlnite;
- Selecționarea de informații din text.

B) Pentru *urechi*

- Răspunsul în scris la întrebări;
- Prezentarea propriei opinii și argumentarea prin ceea ce a fost citit.

C) Pentru toți

- Selecționarea de informații utile și organizarea logică a acestora;
- Comunicarea demersului întreprins, realizarea de intervenții;
- Să adreseze întrebări, să răspundă, să explice, să justifice, să argumenteze.

Dezvăluirea progresivă

Obiective urmărite: evaluarea capacității de imaginare; evaluarea capacității de exprimare orală și scrisă; evaluarea capacității de exprimare critică și susținere logică a propriei păreri privind modul de lecturare al colegilor.

Competențe solicitate: să continue șirul narativ al povestirii, respectând logica textului, adică a ceea ce știm despre personaje, respectând dinamica acțiunii; să ajungă, după o serie de 4-5 încercări, la finalul povestirii; să preia, de fiecare dată, informațiile din fragmentul autentic, dezvăluit de către cadrul didactic; să lucreze în grup, expunându-și și argumentându-și propria opinie, dând, însă, dovada și de reflexivitate în relațiile cu ceilalți coechipieri, știind să cedeze când trebuie; să expună, de va fi desemnat de echipă, fragmentul creat drept continuare a textului citit, în fața clasei; să dovedească spirit critic față de aspectele ilogice, ce nu corespund regulilor jocului ale creațiilor celorlalte echipe.

Fiecărui elev i se distribuie câte o fișă cuprinzând începutul unui text literar necunoscut. Sarcina: „propuneți continuarea și finalul povestirii, respectând logica textului, care înseamnă a ceea ce știm despre personaje și respectarea dinamicii acțiunii”. Se lucrează oral, individual, apoi în grupe

de câte patru. Se prezintă povestirile imaginate în fiecare grup, celelalte grupuri trebuie să reacționeze dacă găsesc lucruri care nu par logice. Se distribuie următorul fragment din textul literar, care impune o nouă continuare și un nou final povestirii. Se lucrează în aceeași manieră de 4-5 ori succesiv, până când se ajunge la finalul povestirii inițiale.

- Textele trebuie alese cu grijă, neîngrădind posibilitățile de continuare a narațiunii .
  - Nu se recomandă textele prea mari (5 fragmente – 5 minute).
  - Se lucrează în grup de 4-5 elevi, fiecare aducându-și contribuția.

Redactarea integrală se poate da ca temă pentru acasă.

Fișa de lectură - deși e folosită de foarte mult timp, nu poate fi socotită o metodă de evaluare perimată, cu toate că atâtea generații de elevi au fost „terorizate”, deși erau conștienți de necesitatea completării ei, pentru fiecare dintre lecturile citite. Păstrând o evidență a lecturilor studiate, are darul de a reîmprospăta memoria micului școlar asupra lecturilor făcute și furnizează învățătorului informații utile privind preferințele elevilor săi în materie de lectură, ca și motivele acestor preferințe.

Pentru ca această metodă să fie eficientă, trebuie aleasă forma cea mai simplă, clară, precisă de înregistrare a datelor esențiale despre cartea citită, cu referire la apariție și conținut. Pentru a nu fi percepută ca o probă de evaluare, fișa de lectură va conține cerințe specifice fiecărui nivel de studiu. Pentru a le face atractive, fișele pot fi realizate nu pe un caiet special de lectură, ci pe coli de scris diferit colorate, prinse într-o mapă, lăsând la alegerea elevului culoarea considerată sugestivă pentru opera literară citită

Jurnalul de lectură – însemnări personale, „de vorbă cu mine însumi”

Plecând de la identitatea emițătorului (autorul) și a destinatarului (cititorul) jurnalului, de scopurile lui mai mult sau mai puțin obiective/subiective, dar și de motivațiile implicate, jurnalele pot fi: personale, călătorie, literare, de lectură, ale clasei, didactice etc. Jurnalul de lectură poate cuprinde:

- intrare („despre text” sau interpretări critice);
- intrare dublă („despre text și prin text”, citate și producere de text);
- intrare triplă („despre, prin și dincolo de text”; citate, producere de text și întrebări, răspunsuri date de cadrul didactic).

Literatura impune o așa-numită „stare de așteptare”: „*orice așteptare să fie în tine NU O DORINȚĂ, ci simpla DISPOZIȚIE de a PRIMI*” (André Gide). Jurnalul poate eterniza această stare sau poate urmări:

- ❖ respectarea miracolului vieții (a înțelege ciclurile vieții și a faptul că nașterea și moartea sunt părți ale aceluiași ciclu);
- ❖ aprecierea esteticului (a înțelege cultura prin intermediul artelor pe care le propagă);
- ❖ recunoașterea puterii limbajului (vizual și simbolic, prin formele orale și scrise);
- ❖ însușirea unui vocabular bogat și variat;
- ❖ exprimare coerentă și coezivă;
- ❖ capacitatea de a redacta texte despre, prin și dincolo de texte;
- ❖ dezvoltarea gândirii critice;
- ❖ îmbogățirea experienței de viață interioară etc.

Fragmentele surprinse din jurnalele de lectură ale elevilor trădează uneori atât personalități diferite, cât și faptul că jurnalul de lectură reprezintă pentru fiecare ALTCEVA. Jurnalul unuia poate emana

subiectivism, freamăt, emoție pozitivă. Și datorită vârstei și experienței încă neîmplinite, raportând viața cărților la propria viață, cartea reprezintă PRE-TEXTUL pentru o călătorie spre cunoașterea interioară. Mărturisirile unora poate reliefa spiritul de aventură, de cunoaștere, plăcerea creației. Având obiectivele lecției bine stabilite, conștient de ceea ce trebuie să realizeze, dar și de limitele metodelor folosite, cadrul didactic le va selecta, le va combina, astfel încât să descopere la timp punctele tari și slabe ale elevilor, pentru a le oferi sprijin competent în remedierea neîmplinirilor în dezvoltarea competențelor de comunicare.

Bibliografie:

1. Iucu, R. B., *Instruirea școlară. Perspective teoretice și aplicative*, Iași, 2001, Editura Polirom,
2. Jude, Ioan, *Psihologie școlară și optim educațional*, București, 2002, E.D.P.
3. *Ghid metodologic de predare a obiectelor opționale în ciclul primar*, M.E.N., C.N.C., București, 2002, Editura Aramis,.
4. *Învățarea activă – ghid pentru formatori și cadre didactice*, Seria CALITATE ÎN FORMARE, București, 2001

BIBLIOTECA ȘCOLARĂ LOC DE POPAS ÎN LUMEA CĂRȚILOR

Prof. înv. primar Daniela Maria PETRE
Școala Gimnazială „B.P.HAȘDEU”, Câmpina, jud. Prahova

Ne place să citim, ne place să intrăm în lumea minunată a cărților. Astfel, ajungem, pe negândite, în locuri în care orice este posibil. E un secret pe care îl știm doar noi, cititorii, că doar prin carte și lectura acesteia putem ajunge oriunde ne dorim. L-am aflat încă din copilărie iar acum, când am ajuns la catedră, suntem datori să transmitem acest secret și celor mici. Căci așa cum spunea și Miron Costin – „Nu este mai frumoasă și de folos în toată viața omului zăbavă decât cititul cărților”. Școala noastră poartă cu mândrie numele unui distins savant - **Bogdan Petriceicu Hașdeu**- și prin toate rezultatele obținute de

elevii săi face cinste acestuia. Copiii dornici de carte, de a căuta informații cât mai diverse necesare studiului sunt îndrumați spre biblioteca școlii.

Biblioteca școlară este un compartiment specializat al cărei scop este de a constitui, a organiza și de a dezvolta colecții de cărți, publicații, documente specifice astfel încât să faciliteze utilizarea acestora de către elevi sau cadre didactice în scop de informare, educație sau recreere.

Biblioteca școlii noastre dispune de un spațiu organizat ca depozit de carte, spațiu de primire, împrumut și informare (12 locuri în sala de lectură), amenajată în așa fel încât să permită gestionarea împrumuturilor dar și activitatea zilnică a documentaristului (gestionarea comenzilor, clasificarea documentelor, crearea unor instrumente de difuzare a informației, evaluarea activității etc). Tot în această sală se găsește și spațiul lucrărilor documentare (lucrări de referință, volume unicate, dicționare, enciclopedii, albume, atlase) care sunt consultate în sala de lectură. Avem înregistrate peste 8000 de volume , iar peste 75% dintre elevii școlii sunt înscriși la bibliotecă.

Spațiul informatic este dotat cu calculatoare conectate la internet și este destinat inițierii elevilor în utilizarea resurselor multimedia, realizării proiectelor și referatelor în format digital, economisind astfel timpul cititorilor, nefiind nevoiți să transcrie acasă ceea ce au studiat la sala de lectură.

În cadrul bibliotecii se desfășoară diverse activități educative cu elevi mai mici sau mai mari.

Putem enumera câteva dintre acestea : Popas la biblioteca școlii – vizite de recunoaștere cu elevii de clasa pregătitoare și de clasa I, Trăistuța cu povești – ore de lectură, șezători literare.

Personaje de poveste – desene realizate de către elevi, Datini și obiceiuri la români – serbări școlare, O zi închinată lui Eminescu- medalion literar, Sunetul muzicii – audiții muzicale , prezentarea unor dramatizări , vizite la Biblioteca Municipală C.I.Istrati din orașul nostru ș.a.

Pe parcursul desfășurării parteneriatului educațional „Teatru pentru copii ”, realizat în colaborare cu Casa de Cultura „Geo Bogza ”, au fost vizionate spectacole de teatru pentru copii, prezentările acestora având loc atât în cadrul școlii cât și la Casa de Cultura.

Biblioteca școlii noastre este un loc în care ușa este mereu deschisă pentru cei ce doresc să facă un popas în lumea cărților. Aici găsesc îndrumare și sprijin, un zâmbet și un gând bun oferit de doamna bibliotecară , alături de cei mai buni prieteni – cărțile.

Închei cu un citat din scrierile lui Mihai Beniuc : “ Cartea e de o mie de ori mai prețioasă dacă lângă ea, aproape de ea, în bibliotecă stă o călăuză, bibliotecarul. El o știe pe cea mai bună pentru tine, pe cea proaspăt sosită, pe cea care știe a răspunde tocmai la întrebările tale”.

PROIECT EDUCAȚIONAL „O INVITAȚIE LA LECTURĂ”

Prof. Nicoleta Mirela POP

Școala Gimnazială „Nicolae Iorga”, Cluj-Napoca

„O carte bună de citire în vârstă fragedă este, poate, una din împrejurările cele mai hotărâtoare ale vieții unui om. (I.L. Caragiale)

ARGUMENT

Viața noastră este marcată de la mic la mare de amprenta marilor descoperiri științifice care au facut pași uriași în timp foarte scurt. Televizorul, calculatorul, internetul au devenit repere pentru fiecare generație din ultimii ani. Dacă menționăm doar aceste trei mijloace de informare rapidă și comodă, care oferă elevilor meniul complet în orice domeniu al cunoașterii, acoperim deja o arie substanțială a timpului liber, care rămâne din ce în ce mai puțin. Lectura trebuie să fie fascinantă pentru a nu fi abandonată; lectura constantă duce în timp la modelarea personalității. Succesul transformării elevului în cititor conștient, pasionat, constă în strategia conlucrării cu elevii, în care trebuie să se implice mai mulți factori educativi: conducerea școlii, profesorii de toate specialitățile, învățătorii și, nu în ultimul rând, bibliotecarii școlari.

Scopul: cultivarea conștientă a preferințelor literare

Obiective: O₁-să conștientizeze rolul lecturii în viață

O₂- să-și exprime ușor, concis și corect gândurile

O₃- să-și îmbogățească vocabularul

O₄- să aprecieze cărțile

Metode și procedee: conversația, exercițiul, jocul didactic, expunerea

Mijloace de învățământ: cărți cu diverse lecturi, fișe de lucru, power-point, cartoane colorate, creioane colorate

Forme de organizare a activităților: frontal, individual, în grup

1. Activitate coordonată de prof. inv. primar Pop Nicoleta în parteneriat cu prof. itinerant „Cartea un prieten minunat”

EVOCARE

- Fiecare elev se prezintă și numește un personaj din lecturile studiate al cărui nume să înceapă cu inițiala sa; Atelierul de lectură
- Anunțarea scopului și a obiectivelor: prezentarea lecturii preferate colegilor de grup; formularea de opinii personale, întrebări și răspunsuri; colaborarea în interiorul grupului pentru rezolvarea unor sarcini

REALIZAREA SENSULUI

- Se stabilesc regulile de prezentare a lecturii. În prezentare, elevii vor încerca să-și convingă colegii că textul lor merită să fie citit.
- Elevii stabilesc în interiorul grupului cine a realizat cea mai frumoasă și convingătoare prezentare.

REFLECȚIA

- Discuție frontală-elevii își exprimă opinia privind preferința de a citi în viitor lecturi prezentate de colegi (fac schimb de cărți).

EXTENSIA

- Pentru ce și-au ales să citească în săptămânile următoare, elevii vor fi îndemnați să completeze jurnalul de lectură.
- Elevii vor primi pentru stimulare recompense sub formă de inimioare pe care le vor strânge în „Grădina lecturii”.

Cărțile hazlii realizate sub îndrumarea celor două cadre didactice, au luminat chipul inocent al copiilor. Aceste cărțițele au fost expuse în biblioteca școlii.

2. *Invitația la lectură realizată de domnul bibliotecar a stărnit curiozitatea*

„O invitație la lectură”

Elevii au pătruns în universul cărților purtând o conversație pe această temă cu ajutorul domnului bibliotecar. După prezentarea unor cărți pe diferite teme, elevii au fost invitați să vină la biblioteca școlii și să aleagă cartea cu lectura preferată. Un real succes au avut cărțițele cu omonime în rime. Elevii s-au amuzat citindu-le.

3. *Activitatea coordonată de doamna profesor de limba română*

„Ziua europeană a limbii”

Anual, în data de 26 septembrie este celebrată Ziua europeană a limbilor în țările de pe continentul european, urmărindu-se sensibilizarea publicului față de multilingvismul din Europa, cultivarea diversității culturale și încurajarea învățării limbilor străine de către toți europenii. Elevii clasei a III-a, îndrumați de doamna profesor de limba și literatura română, au citit curiozități despre limbile europene vorbite. Elevii au avut ocazia să asculte și cum se salută o parte din copiii Europei, urmărind un material power-point foarte interesant. Ei au fost foarte încântați și au încercat să rețină cât mai multe saluturi în alte limbi. L-au salutat în italiană pe îndrăgitul personaj Pinocchio și au completat cu ajutorul lui o fișă de lucru.

4. *Activitate în parteneriat Școala „Nicolae Iorga” și Seminarul Teologic Ortodox*

„Din suflet dăruim o carte!”

„Fiecare carte pare să închidă în ea un suflet. Și, cum o atingi cu ochii și cu mintea, sufletul ți se deschide ca un prieten bun.” (Maxim Gorki)

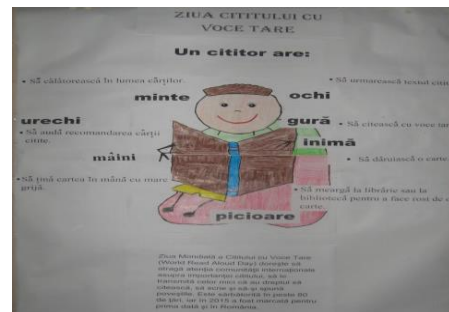
- Expoziția semnelor de carte
- Intonarea cântecelului „Cărticica mea”
- Prezentarea cărților preferate de către colegii de la Seminar și oferirea în dar colegilor mai mici de la Școala „Nicolae Iorga”

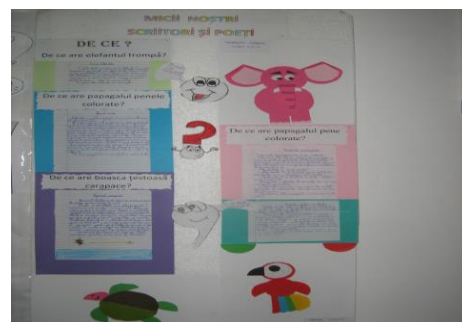
5. Activitatea coordonată de doamna profesor de limba română "Ziua cititului cu voce tare"

- Ziua Mondială a Cititului cu Voce Tare (World Read Aloud Day) dorește să atragă atenția comunității internaționale asupra importanței cititului, să le transmită celor mici că au dreptul să citească, să scrie și să-și spună poveștile. Este sărbătorită în peste 80 de țări, iar în 2015 a fost marcată pentru prima dată și în România.

6. Activitate în parteneriat cu profesorul itinerant "Micii noștri poeți și scriitori"

- textul literar
- crearea unor mini-legende despre animale
- realizarea unor colaje potrivite pentru textele imaginate de către elevii cuprinși în programul educativ suplimentar, coordonați de **prof. itinerant**

7. Festivalul lecturii „Eu citesc! Tu mai citești?”

- Dramatizare - 5 elevi clasa a III-a, coordonați de prof. Pop Nicoleta

„Povestea cocoșelului pintenat cu creastă de matostat”

Cu trecerea anilor nevoia de frumos-cea mai înaltă nevoie- devine imperativă la elevii cu înclinații spre lectură, care singuri își vor selecta lecturile. Acești elevi vor merge de-acum de bunăvoie și plăcere în bibliotecă.

METAFORA LUMII CA TEATRU ÎN COMEDIILE LUI I. L. CARAGIALE

Pledoarie pentru lectură

Prof. Rodica Nicoleta POPA

Școala Superioară Comercială “Nicolae Kretzulescu”, București

Lectura este, din ce în ce mai mult, o provocare, atât pentru elevi, cât și pentru cadrele didactice. Suntem într-o permanentă căutare/descoperire de strategii inovative sau, din contră, bătătorite, care să ne aducă, din nou, în universul miraculos al cărților!

Caragiale! Eternul Caragiale! Care a suscitat, încă de la debut, numeroase controverse!

Îl mai citesc tinerii noștri pe I. L. Caragiale? Și dacă da, de ce? Cum? Ce îi mai atrage la opera marelui scriitor?

M-am gândit că un motiv, un pretext pentru lectură ar fi similitudinile cu lumea contemporană; preocupările / problemele personajelor caragialiene sunt și ale noastre.... Atunci, de ce să nu citim? De ce să nu le aflăm povestea?

Metafora lumii ca teatru este frecventă în artă. În piesele lui Caragiale, există spații ce amintesc de scenă, de reprezentația teatrală. Se poate vorbi chiar de o vocație a carnavalescului, a balului mascat în lumea dramaturgului. “Situția este în acest caz următoarea: spectatorii din sală privesc alți spectatori (care sunt actori), a privi o reprezentație dată de alți actori: figurație en abîme a actului teatral. Rezultatul este paradoxal: printr-un fel de inversiune a denegării (mecanism psihic ce permite spectatorului să vadă realul concret pe scenă și să adere la el ca fiind real, știind că acest real nu are consecință în afara spațiului scenei), spectatorii din sală văd ca adevăr ceea ce spectatorii-actori văd ca iluzie teatrală.” (A. Ubersfeld)

Ca și în poveștile și *Amintirile din copilărie* ale lui Ion Creangă, comediiile lui I. L. Caragiale propun cititorului un spectacol fascinant, în care personajele își trăiesc intens micile tragedii, bucurii, împliniri sau eșecuri. Viața se consumă în orașe de provincie sau în peisaje de mahala, cu o geografie specifică, uneori recognoscibilă (București, Ploiești). Personajele preferă spațiul public, deschis, unde să se poată manifesta în voie, să-și facă amici, să-și exprime autoadmirația, așa cum face, de exemplu, Catindatul din *D-ale carnavalului*, el însuși fascinat de modul în care le cucerește pe femei: “Strașnic le tachinez!...”

De altfel, “lumea caragialiană trăiește efectiv într-o lungă festivitate, pe o mare scenă (...) De fapt, spiritul marilor sărbători populare reprezintă o constantă a vieții și a transfigurării ei artistice, din vremuri străvechi și până în ziua de azi. Așa pare să fi fost predestinată lumea: să forfotească «în sus și în jos», să alerge oricum «fără astâmpăr» și să caute binefacerile sărbătorești. Această lume practică exercițiul fericirii cu o poznașă abnegație, încercând să reconstituie un nou paradis mai vesel.” (Constantin Trandafir). Se poate vorbi la Caragiale despre “homo ironicus” și “homo festus” (după același Constantin Trandafir), ambii căutând întotdeauna anturajul unde se poate petrece.

Prima dintre cele patru comedii luate în discuție, *O noapte furtunoasă*, valorifică spațiul deschis și teatral al grădinii, în acest caz, Grădina “Iunion”, unde personajele merg “ca să vadă comediile alea de le joacă Ionescu”. De altfel, comediile de la “Iunion” nici nu există în piesă, ele sunt doar pretext pentru analiza comportamentului “bagabontului”. “Dezinteresul arătat spectacolului «oficial» este semnalul deschiderii spectacolului clandestin, cu public, numere acrobatice, «circ», cum era în comediile de

iarmaroc. ” (I. Pârvulescu). Nimeni nu mai pare interesat de ce se joacă pe scenă, ci de ce se întâmplă în public. De aici decurge toată încurcătura amoroasă, gata să genereze o tragedie conjugală, dar și una extraconjugală!

În *Conu` Leonida față cu reacțiunea*, somnul celor două personaje este tulburat de “detunături de pușcă și chiote surde”. Leonida și Efimița, deși speriați de o eventuală “revoluție”, nu află decât că a fost Lăsată Secului și “toată noaptea a fost masă mare la băcanul din colț; acu de-abia s-a spart cheful”.

O scrisoare pierdută prezintă spectacolul politic de la sfârșitul secolului al XIX-lea. Astfel, după luptele politice urmează un binemeritat “banchet popular în grădina primăriei”, prezidat de cine altcineva decât Nae Cațavencu. Așa că abia în finalul piesei se chefuiește, se bea șampanie și se aud acordurile muzicii, acestea fiind, după afirmația aceluiași personaj, “binefacerea unui sistem constituțional”.

Ultima dintre cele patru comedii, *D-ale carnavalului*, dezvoltă explicit motivul jocului, al dedublării, actul al doilea consumându-se “într-un bal mascat de mahala”. În timpul carnavalului (având rădăcini în spectacolul medieval), scena se anulează, devine întreg orașul. Aici actorii și spectatorii sunt totuna, ei inversându-și rolurile.

Pe fundalul unei muzici adecvate (vals, mazurcă), personajele poartă costume și măști. Uneori, numele chiar nu mai are importanță, ci personajele își spun “mască”:

“CATINDATUL (bându-și picătura din fund a paharului): Ce, te duci, mască?

DIDINA: Da, mască, mă duc.”

În teatru, masca are semnificația unui ritual. La adăpostul ei, personajele se pot dedubla, își pot ascunde chipul, gândurile, adevăratele intenții. În Antichitate, masca făcea parte din ceremoniile magice, era legată de sacru. În teatru, masca marchează dispariția individului în spatele unui rol sau al unei figuri. “Eliminând mimica în favoarea însemnelor permanente – cu atât mai mult cu cât costumul estompează și el într-o măsură silueta individuală – masca constrânge actorul la expresia gestuală (dans) și verbală.” (A. Ubersfeld). Și la Caragiale masca este modalitatea perfectă de a camufla expresia feței, identitatea și de a-i permite eroului să înșele, să se prefacă, să joace teatru. Alternanța continuă a măștilor, distorsiunile între esență și aparență se repercutează și în echivocul ironiei dominante. Totul pare un joc înșelător, o iluzie comică, între seriozitate și persiflare. Măștile conferă comediei caracter polifonic, multiplicitate și oarecare ambiguitate. Deodată, personajele se văd în ipostaza de a asista la evenimente din exterior, fără să poată acționa, după cum i se confesează Ghiță lui Tipătescu: “*știți, ca la teatru, coane Fănică*”!

Aceasta este lumea comediiilor lui Caragiale! Iar studiul este un îndemn la lectură!

Bibliografie:

1. Cioculescu, Șerban, *Varietăți critice*, Editura pentru Literatură, București, 1966.
2. Ionescu-Ruxăndoiu, Liliana, *Narațiune și dialog în proza românească*, Editura Academiei, București, 1991.
3. Manolescu, Florin, *Caragiale și Caragiale. Jocuri cu mai multe strategii*, Editura Cartea Românească, București, 1983.
4. Panaitescu, Valentin, *Humorul*, I-II, Editura Polirom, Iasi, 2003.
5. Papadima, Liviu, *Caragiale, firește*, Editura Fundatiei Culturale Romane, București, 1999.
6. Pârvulescu, Ioana, *În Țara Miticilor. De șapte ori Caragiale*, Editura Humanitas, București, 2007.
7. Trandafir, Constantin, *Efectul Caragiale*, Editura Vestala, București, 2002.
8. Ubersfeld, Anne, *Termenii cheie ai analizei teatrului*, Institutul European, Iasi, 1999.

IMPORTANȚA STIMULĂRII INTERESULUI PENTRU LECTURA DE PLĂCERE ÎN RÂNDUL ELEVILOR

Prof. Elena RADU
Școala Gimnazială „Ion Ghica”, Iași

„Pentru a învăța să citești, trebuie să citești la început foarte încet, iar apoi, în continuare să citești de asemenea foarte încet și, totdeauna, până la ultima carte care îți va cădea în mână, trebuie să citești foarte încet.” (Emil Faguet)

Nimic nu poate fi mai frumos și mai plăcut pentru generația tânără decât a învăța să vorbească, să scrie și să citească corect în limba maternă.

Copiii nu întotdeauna învață în familie să pronunțe corect cuvintele, să își exprime corect gândurile, intențiile, sentimentele. De aceea principala preocupare a cadrelor didactice din ciclul primar este de „a-i învăța pe elevi să învețe”, de a-l învăța pe elev să citească, să scrie pentru evoluția lui viitoare, pentru activizarea operațiilor intelectuale, pentru dezvoltarea capacității de gândire critică.

La început, elevii trebuie să-și însușească **tehnica de lucru cu cartea**, pentru că aceasta este unul dintre cele mai frecvente mijloace de autoinstruire, de formare, pentru că citind va avea o cultură generală formativă și funcțională.

Prima etapă a învățării citirii este etapa alfabetizării propriu-zise și se realizează în linii mari, în clasa I, apoi se trece, în clasele următoare, la procesul de consolidare și perfecționare a deprinderii cititului prin formarea tehnicii muncii cu cartea când se desfășoară o serie de forme de activități didactice care asigură o citire corectă, curentă, conștientă și expresivă. De asemenea, prin stimularea interesului pentru lectură, se urmărește: formarea și dezvoltarea gustului pentru lectură; lărgirea ariei de informație a elevilor; creșterea interesului pentru cunoașterea realității, în general; îmbogățirea și dezvoltarea sentimentelor într-o gamă complexă; cunoașterea și dezvoltarea sentimentelor într-o gamă complexă; cunoașterea și înțelegerea valorilor etice; cultivarea sentimentelor, convingerilor și comportamentelor morale; definirea și aprecierea valorilor morale; formarea discernământului etic; dezvoltarea gustului estetic, cultivarea faptelor estetice; îmbogățirea și activizarea vocabularului, dezvoltarea capacității de exprimare; stimularea capacității creative; formarea idealurilor etice și estetice; dezvoltarea capacității de a gândi și de a se exprima în conexiuni interdisciplinare; lărgirea orizontului imaginativ, al capacității de imaginare a unor universuri posibile, ca anticipare a lumii viitorului

Dezvoltarea interesului pentru citit, nu vine de la sine, ci este o muncă migăloasă care implică mult mai mulți factori: familia, grădinița, școala. Interesul pentru lectură trebuie stimulat, dirijat, urmarit, evaluat din umbră, ținându-se seama de particularitățile de vârstă ale copiilor.

Acesta este motivul pentru care putem spune că în fiecare școală trebuie să existe bibliotecă școlară funcțională, cu un mare fond de carte, reviste, cu CD-Rom-uri, cu casete audio și video, cu conectare la internet, calculatoare, multiplicatoare, dar și cu personal specializat, care să cunoască literatura ce trebuie recomandată pe categorii de vârstă, care să inițieze proiecte educative sau să se implice în proiecte educative județene, naționale, internaționale, cu determinarea necesară pentru a promova cu elevii și prin elevi, imaginea școlii în comunitate și nu numai, alături de cadrele didactice din școală.

Pentru ca deprinderea să devină o obișnuință, este necesară fundamentarea acțiunii educative pe cunoașterea trăsăturilor de personalitate a elevilor. De aceea consider că toți elevii trebuie atrași la lectură, motivându-i și stimulându-le interesele latente. Constatăm că unii elevi pot fi atrași mai ușor la lectură, datorită predispoziției lor pentru cunoaștere, alții vor fi mai puțin receptivi, fapt ce va necesita găsirea unor metode ingenioase care să vizeze anumite sensibilități și înclinații întru nevoia de lectură.

Importanța lecturii în procesul de învățământ constă în aceea că ea oferă suportul activităților intelectuale și în același timp, dezvoltă comportamentul necesar orientării școlare și profesionale, urmată de integrarea în societate.

Deoarece în învățământul contemporan elevul este transformat din obiect în subiect al informației în cadrul activizării elevului un loc important îi revine descoperirii independente a informațiilor. Consecința firească a acestui fapt este înlăturarea monopolului deținut de omul de la catedră, ca unică sursă de informare, revenindu-i un rol activizator.

Elevul va fi îndrumat cu competență spre aplicarea tehnicilor de lectură, astfel încât să poată interpreta cu eficiență sursele de informare și documentare. Aceste acțiuni duc la educarea caracterului, a voinței și a sentimentelor care, la rândul lor măresc capacitatea de cunoaștere, îi dau bază și trănicie astfel încât școala să aibă menirea de a îndruma elevii spre o lectură eficientă și adecvată vârstei lor.

Cadrele didactice trebuie să-i învețe pe elevi că lectura este o școală, dar nu o școală cu catalog, ci o școală în care se crează stări de spirit, plăcerea de a citi, de a te informa, de a cunoaște cât mai mult, de a te hrăni cu ceea ce citești, de a împărtăși cu alții bucuria pe care o culegi din cărți.

Pentru ca elevii să efectueze lectura, ca studiul individual, trebuie îndrumați să nu citească în grabă, să fie atenți atunci când citesc pentru a reține cât mai multe lucruri, să nu sară cuvinte, sau rânduri, să acorde atenție sensului cuvintelor, termenilor noi, cuvintele noi, necunoscute, să le caute explicația în dicționar, să nu ocolească lectura prefetelor sau postfetelor care oferă informații valoroase despre autor și creația sa.

Lectura de plăcere am efectuat-o la clasă constant și treptat încurajându-i mereu pe elevi pentru cel mai mic progres făcut în acest sens.

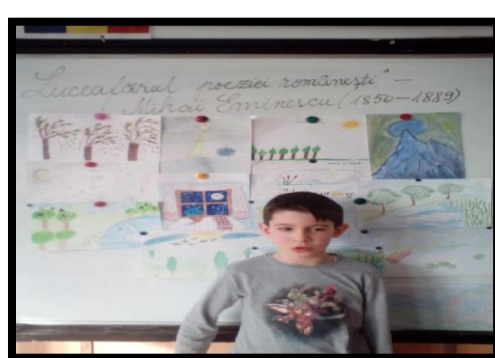
În ceea ce mă privește, am trezit interesul elevilor mei pentru lectură prin vizitarea muzeelor și caselor memoriale, a locurile în care autorii au creat capodoperele lor. Prin întâlniri cu scriitori contemporani, cu jurnaliști, prin participarea la lansare de carte, la recenzii de carte făcute pe înțelesul copiilor. La aceste activități au participat și părinții copiilor alături de mine. Am încurajarea relaționarea prin lectură copii-cadre didactice (efectuând citire pe roluri cu elevii mei) prin lectură părinți-copii urmată de transpunere prin desen a ceea ce au citit, prin citirea împreună cu bibliotecara școlii. Porotofoliile de scriitor au fost realizate cu multă plăcere de elevii mei. În aceste portofolii se regăsesc informații, imagini, rebusuri, cvintete create de ei. Am colaborat cu editurile și am adunat fond de carte pentru crearea unei minibiblioteci a clasei, unde un copil este bibliotecar, iar ceilalți elevi au făcut primul exercițiu de împrumut al unei cărți. Am participat la numeroase concursuri școlare de creație plastică în care elevii au redat prin desen sau pictură povești sau poezii și am obținut numeroase premii la concursurile județene, naționale, internaționale. De asemenea elevii au creat eseuri și poezii pe baza lecturilor citite. Unele dintre creațiile lor se regăsesc în cartea „Compunerea mijloc de dezvoltare a creativității”, dar și în revista clasei „Albinuțele vesele” sau pe panourile de pe holurile școlii. Alte eseuri sau poezii au fost prezentate la

diferite concursuri județene, naționale, internaționale de creație literară unde au obținut premii importante. Am evocat figurile scriitorilor Mihai Eminescu, Ion Creangă, Mihail Sadoveanu, ocazie cu care am prezentat viața și opera acestora pe înțelesul copiilor. Am făcut dramatizări, scenete, recitări de poezii, expoziție de desene.

Realizând o strânsă colaborare între școală și familie, micii școlari vor reuși să descopere bucuria lecturii și vor alege din fiecare text citit ceea ce este esențial și util.

Bibliografie:

1. Abric, Jean – Claude - *Psihologia comunicării, Teorii și metode*, Editura Polirom, Iași, 2004
2. Parfene Constantin - *Teorie și analiză literară*, E.D.P., București, 1978;
3. Pânișoară, Ion Ovidiu - *Comunicarea eficientă*, Ediția a III-a, revăzută și adăugită, Editura
4. Polirom, Iași, 2008;
5. Pamfil, Alina, - *Limba și literatura română în școala primară – perspective complementare*,
6. Editura Paralela 45, Pitești, 2009;
7. Ungureanu Adalmina, *Metodica studierii Limbii și literaturii române*, Editura AS”S, Iași, 2003;

LECTURA- MIJLOC EFICIENT PENTRU FORMAREA ȘI DEZVOLTAREA COMPETENȚELOR DE COMUNICARE

Prof. înv. primar Adina Elena SĂBĂNGEANU
Școala Gimnazială „B.P. Hasdeu”, Câmpina, jud. Prahova

Prin proverbul românesc „Cartea face omul-om,ca altoiul pomul-pom” se arată că prin carte se moștenește de la înaintași și se transmite urmașilor patrimoniul cultural al civilizației naționale și universale.

Mottoul „Nu crede că poți ajunge departe, depărtându-te de carte!” ar trebui să fie un îndemn clar pentru toți cei care se respectă. Fenomen real al ultimului deceniu și jumătate, criza lecturii îngrijorează nu numai cadrele didactice și părinții, ci pe toți cei care se ocupă de destinul cărții, de la autori și editori, până la bibliotecari. Oare de ce copiii noștri nu mai au bucuria de a citi, bucurie pe care o simțeam noi, părinții și bunicii lor?

Un răspuns ar fi că noi ne amintim de primii ani ai copilăriei când mama, tata sau bunica ne citeau povești înainte de culcare sau ne spuneau un basm preferat pentru a adormi. Astfel că noi am crescut într-o lume populată cu pitici, zâne și personaje care ne-au educat să-i prețuim pe cei buni, să ne temem de cei răi și să facem bine celor din jur.

Jocurile copilăriei sunt desprinse din povești și basme, iar jucăriile prind viață în universul inocent, acționând sub influența modelelor fabuloase îndrăgite. Iată cum lectura pătrunde în viața copilului de la cea mai fragedă vârstă, contribuind la formarea personalității sale, învățându-l să iubească binele, frumosul, să ajute pe cei slabi, să-i dezaprobe pe cei răi, oferindu-i primele modele de conduită. Oare, în zilele noastre, câți părinți mai au timp sau dispoziție să citească povești prichindeilor lor seara, înainte de culcare?

Într-o societate dominată de televizor și calculator, părinții îl așează pe copil în fața televizorului pentru a viziona un desen animat sau îl învață de la o vârstă fragedă să manevreze calculatorul și să-și petreacă destul timp ucigând monștri, jubilând în urma reușitei, formându-și alte deprinderi de conduită.

Adevărul este că, în societatea actuală, în care informatizarea pune stăpânire pe un număr tot mai mare de activități și oameni, se poate observa că se citește din ce în ce mai puțin. Principalul motiv invocat este lipsa timpului liber, care există totuși atunci când este vorba despre televizor, jocul pe calculator sau navigarea pe internet. Lectura este pusă adesea la colț și pe motiv că nu aduce mari beneficii, că este pierdere de timp.

Lucrurile nu stau tocmai așa și, la o simplă analiză, se pot evidenția numeroase argumente în favoarea lecturii. Copilul, atunci când citește o carte, se identifică cu personajele literare care-i apar în poveste și astfel, treptat, treptat, își formează un tipar de personalitate. Primul contact cu cartea este foarte important, de aceea el trebuie încurajat și îndrumat în permanență. Uneori, copilul, din proprie inițiativă dorește să studieze o carte, dar de cele mai multe ori învățătorul este cel care îl îndrumă să facă acest lucru. Este foarte important ca și părinții să-l încurajeze pe micuț în acest demers, nu numai prin faptul că îi cumpără cărți sau îi prezintă importanța acestora, ci și prin simplul fapt că însuși părintele citește o carte,

puterea exemplului fiind mult mai mare, deoarece cunoaștem faptul că elevii își copiază părinții și dascălii.

Se cunoaște foarte bine importanța lecturilor literare la vârsta școlară mică, deoarece are un mare impact asupra dezvoltării personalității copilului din toate punctele de vedere : îmbogățește orizontul de cultură al elevilor, le oferă exemple de conduită morală superioară, le prezintă cazuri de comportamente pentru a-i învăța să distingă binele de rău, le dezvoltă gândirea, imaginația, capacitatea de comunicare.

Nu în ultimul rând, în formarea trăsăturilor morale ale elevilor, ne putem sprijini de proverbe și ghicitori. Acestea sunt specii ale literaturii populare, de mici dimensiuni, de obicei în versuri, care cer identificarea prin asociații logice a unui obiect, a unei ființe, etc. prezentate întotdeauna învăluit, metaforic. Pe lângă caracterul lor distractiv, ghicitorile sunt un mijloc foarte bun pentru dezvoltarea gândirii elevilor determinându-l pe copil să observe mai atent însușirile lucrurilor, ființelor, etc. Ghicitorile vorbesc, de asemenea, despre muncă și unele despre lene și lăcomie. În aceste cazuri, ele dau naștere la discuții vii în clasă, putând să constituie pasul premergător unei dezbateri pe teme moral-civice.

În orele de limba și literatura română și eu încerc pe cât posibil să le dezvolt elevilor mei gustul pentru citit, deși este o misiune foarte grea. Din păcate foarte puțini copii citesc de dragul de a descoperi lumea, de a găsi mai multe informații sau pentru cultivarea unor trăsături morale. Cei mai mulți citesc pentru că le impun acest lucru, dându-le temă săptămânală câte o lectură de studiat. Este important să respectăm anumite exigențe atunci când facem o recomandare de lectură. Textul literar trebuie să se potrivească gradului de dezvoltare din punctul de vedere al experienței de viață, al gândirii, al limbajului, al trăirilor psihice, al imaginației, să dețină valori estetice și etice, să se refere la universul de viață propriu copiilor sau un univers inteligibil lor.

Personal, am mai încercat și o altă abordare a acestui subiect, în cadrul disciplinei opționale „Micul actor” sau prin organizarea multor activități extracurriculare atractive, antrenante și stimulative pe tema cărții de lectură, la care elevii au participat cu mare însuflețire și chiar cu talent artistic, costumându-se în multe din personajele îndrăgite din cărțile citite și interpretându-le rolurile în fața colegilor, părinților și a altor invitați.

Lectura suplimentară a elevilor se realizează în afară de școală, acasă, în bibliotecă, în cluburi, etc. De aceea, pe lângă pregătirea asigurată prin lecțiile de citire/lectură în care sunt inițiați cu tehnici generale ale muncii cu cartea, la orele speciale de lectură, învățătorii sunt datori să asigure și o anumită pregătire specială, care să-i orienteze pe elevi în vederea folosirii cărții pentru lectură. Este vorba atât despre cărți sau lecturi recomandate de programe și manuale școlare, cât și despre cărți pe care elevii înșiși, din proprie inițiativă, trebuie să știe cum să le caute, cum să le solicite de la o bibliotecă și, mai ales, cum să le folosească.

Experiența mea didactică dobândită în această privință a selectat unele asemenea forme de îndrumare a elevilor pentru efectuarea lecturii suplimentare, care pot fi folosite în mod orientativ. Pe lângă povestirea folosită în clasele mici și recenzia poate fi utilă în clasele a-III-a și a-IV-a. Este vorba de prezentarea lucrărilor recomandate, și, mai ales, de a le cere elevilor să formuleze propriile lor păreri despre creațiile citite. Învățătorul va dirija cu atenție “comentariul” respectiv prin întrebări adecvate. Elevii pot fi solicitați să-și formuleze părerile asupra operei respective în scris, după un plan bine stabilit, care poate cuprinde: 1) autorul, titlul cărții; 2) despre ce se povestește în cartea respectivă-conținutul foarte pe scurt; 3) ce episod sau fragment i-a atras atenția în mod deosebit și de ce.

Lecțiile de popularizare a cărților unor scriitori constituie, de asemenea, un mijloc de îndrumare a lecturii suplimentare, în cadrul acestora se analizează o anumită creație a unui scriitor cunoscut. Copiii își reamintesc fragmente din operele lui cunoscute fie din manual, fie din alte surse. Se prezintă cartea, care este expusă pentru a putea fi văzută de elevi, în final se poartă o scurtă discuție generalizatoare despre scriitorul și operele respective, iar copiii își notează în caiete titlurile acestora, pentru a le putea procura de la bibliotecă sau de la librărie.

Lecțiile în cadrul bibliotecii din școală vin să-i relaționeze pe elevi în mod direct cu lumea fascinantă a cărților. Este de dorit ca biblioteca să ofere spațiul necesar bunei desfășurări a lecției și un număr suficient de exemplare din volumul în care se află opera studiată. La activitate poate participa cu completări și bibliotecarul școlii.

Lectura surpriză este o formă plăcută de a veni în contact cu opera unui autor. Elevii primesc la sfârșitul unei zile de curs câte o carte/copie xeroxată a textului care se dorește a fi lecturat acasă. O variantă a acestui procedeu constă în citirea unui scurt și atractiv fragment în clasă, lăsându-le elevilor plăcerea finalizării personale a lecturii.

Copiii trebuie învățați că o carte nu poate fi citită la voia întâmplării și nici în grabă, să poartă că suntem cititori pasionați. Odată format, gustul pentru lectură se poate transforma în clasa a-IV-a într-o adevărată pasiune. Micii cititori trebuie să înțeleagă că dragostea de carte și lectura ei este nespus de benefică oricărui om. Cartea răsplătește generos dragostea ce i-o purtăm, ea te instruește chiar și fără să i-o ceri și, poate, când nici n-o dorești.

Realizarea unor portofolii cu tematică literară duce la culegerea unor informații despre scriitori și operele lor, învățându-i pe elevi să facă studiu independent, să culegă date pe diferite căi (bibliotecă, reviste, manual, internet, etc.), stărnind în ei și un anumit spirit de competiție. Pornind de la cuvântul competiție, vreau să menționez importanța concursurilor pe teme literare atât la nivel de școală, județ sau țară, în care îmi antrenez mereu elevii pentru a le dezvolta spiritul competițional și de echipă.

Câteva concluzii le voi susține cu tărie în raport cu experiența mea de dascăl de peste treizeci de ani la catedră. Cartea de lectură are un rol deosebit în educarea afectivității copilului, stimulându-i sensibilitatea, generozitatea, omenia, gustul estetic, optimismul, dragostea de viață și un bogat ansamblu de trăsături afective care îl îmbogățesc sufletește ca om. Și-apoi, indiferent de ce drum își alege în viață sau ce profesie va practica mai târziu, cultura generală și bogăția spirituală a lui ca individ și un bun specialist, sunt tributare cărții, prieten nedespărțit în orice împrejurare, mijloc de relaxare și educație permanentă.

Dacă dascălul știe să îndrume bine lectura, cartea devine partener de viață al elevilor, acel prieten devotat, ca un vehicol plăcut, gratuit care îi poartă prin toată lumea, prea mare pentru a fi străbătută altfel. Iată un îndemn memorabil pentru elevii noștri:

Dragi copii,
Cărțile sunt scrise cu iubire
Și tot așa se cuvine să le citiți și voi,
Să nu le rupeți, să nu le trântiți în noroi!
Fiecare cuvânt vă face mai frumoși, mai înțelepți,
Mai buni și mai drepți.

Cu un cuvânt poți clădi o lume.
Ce mai! Poți înfăptui orice minune!
Iar cărțile care găzduiesc cuvinte
Să vă fie călăuză pentru inimă și minte!
Prietenii dragi, pe care să-i iubiți
Și să-i respectați ca pe niște frați.

Nicolae Iorga spunea un mare adevăr despre carte: „Cultura unui om se formează, în primul rând, prin lectură. De aceea, din fragedă copilărie, e bine să iubim cartea, să o citim, să o păstrăm cu grijă, ca pe un bun de preț.”

Bibliografie:

1. Nuță Silvia, „Metodica predării limbii române în clasele primare”, Ed. Aramis, București, 2000;
2. *Învățământul primar*, Nr.4, Ed. Miniped, București, 2008;
3. Șerdean Ioan, „Didactica limbii și literaturii române în învățământul primar”, Ed. Corint, București, 2005.

LECȚIA DE CITIRE (activitate extracurriculară)

„Cultura unui om se formează, în primul rând, prin lectură. De aceea, din fragedă copilărie, e bine să iubim cartea, să o citim, să o păstrăm cu grijă, ca pe un bun de preț.”
(Nicolae Iorga)

Cunoscând acest citat atât de valoros îmi îndrum elevii să prețuiască cartea și să-și dezvolte gustul pentru citit.

Astfel că, atunci când am auzit că Organizația „Salvați copiii!” ne propune să susținem pe data de 12 mai 2009 o lecție de citire la nivel internațional am propus elevilor mei să ne aliem și să facem front comun cu copiii din întreaga lume, militând pentru sprijinirea persoanelor afectate de analfabetism. Școlarii mei au fost foarte entuziasmați de această idee, privind totul cu seriozitate și dăruire.

Sub sloganul „Cărți deschise, Uși deschise!”, ne-am mobilizat pentru acea zi și ne-am adunat în biblioteca școlii noastre. Această activitate a adus față în față pe de o parte copii, profesori de limba română, părinți și personalități care susțin mesajul campaniei, și pe de altă parte, autorități și reprezentanți ai clasei politice în măsură să întreprindă schimbările necesare.

În cadrul evenimentului, elevii au lecturat povești din „Cartea de Citire”, apoi au dezbătut unele probleme cu care se confruntă educația în zona noastră și s-au propus unele soluții. Textele au fost alese cu mare grijă, astfel încât să ofere modele de exprimare pentru elevi, să fie accesibile și să le trezească emoții și sentimente. Lectura s-a finalizat prin colectarea de mesaje și promisiuni de susținere a celor prezenți.

În a doua parte a acestei activități am organizat un carnaval, la care elevii au participat cu mare însuflețire și chiar cu talent artistic, costumându-se în personaje îndrăgite din cărțile citite și interpretându-le rolul în fața colegilor, profesorilor, părinților și a celorlalți invitați. Am admirat personaje ca: Făt-Frumos, Ileana Cosânzeana, Prințesa-Fluture, Zorro, Prințul Miorlău, Omul Paianjen, Zâna Veseliei, Piratul Mărilor, Prințesa Spaniolă, pitici, furnicuțe, albinuțe și chiar spiriduși

Copiii au avut o imaginație debordantă, în fiecare dintre ei părea să existe un mic creator, au pus mult suflet în ceea ce au făcut. Mi-am dat seama cât de important este să le faci sufețele să vibreze, să îi ajuți să-și descopere și să-și valorifice talentul, să prețuiască originalitatea, să-și dorească mereu să-și depășească limitele.

Această activitate a oferit elevilor oportunități multiple de afirmare, le-a dezvoltat spiritul de colaborare, le-a valorificat potențialul intelectual și aptitudinile, le-a stimulat imaginația, inițiativa, simțul estetic, făcându-i în același timp să-și exprime într-un mod cât mai original sentimentele față de personajul interpretat. Toate aceste lucruri ne-au făcut să credem, pe mine și pe toți invitații, că această manifestare a avut un real succes.

TERAPIA PRIN LECTURA DE PLĂCERE

Prof. Adeluța STOICA

Liceul Tehnologic Iordache Goleescu, Găești, jud. Dâmbovița

Într-o societate în care pătrund facil așa-zisele valori efemere, în care oamenii nu-și mai găsesc modele în personajele din cărți, orientarea acestora către capodoperele literaturii române și univesale este o necesitate. Sunt cunoscute mai multe modalități de lectură: lectura- informație, lectura – refugiu, lectura-plăcere, lectura ca recreere, lectura cu valoare terapeutică. Profesorul trebuie să ghideze lectura, această călătorie a elevilor în lumea magică a textului, să transforme elevii în cititori mai buni, „punând în scenă” o regie adecvată pentru reușită. Ca să nu pară o necesitate, ci o plăcere, am propus elevilor să pătrundă în opera sadoveniană, unde vor găsi modele demne de urmat în viață. Măreția și gloria unui domnitor, tirania și decăderea altuia i-au ținut cu sufletul la gură pe cititorii pasionați de romane istorice. Dragostea pentru natură și dorința de a o proteja, emoția în fața misterele ei nedescifrate încă, au sensibilizat pasionații de scrieri despre natură. Viața târgurilor de provincie în care dramele se nasc și pier la fel de repede au înduișat sufletele cititorilor pasionați de prozele citadine care transfigurează artistic viața în societatea de la sfârșitul secolului al XIX-lea și începutul secolului XX. Nu în ultimul rând, elevii au găsit modele demne de urmat în personajele care trăiesc în sate neatinse de civilizație precum Vitoria Lipan. Aceste personaje impresionează prin credințele lor străvechi, prin îndârjirea cu care luptă pentru dreptate și pentru răzbunare sau prin pasiunile puternice care se nasc în sufletele lor.

Opera sadoveniană este o sinteză a spiritualității poporului român, o icoană vie a istoriei lui zbucimate transfigurate artistic, un tablou în care sunt pictate frumusețile patriei, o cronică a vieții din târgușoarele de provincie de altădată sau o frescă a vieții din satele de odinioară, unde trăiau oameni după legi nescrise, rămase de pe vremea dacilor. Cunoașterea operei unuia dintre cei mai mari scriitori ai literaturii române, un scriitor a cărui operă trebuie să-și găsească locul pe raftul întâi al bibliotecii, este o datorie morală pentru orice român. Un mare om de cultură spunea că cel mai bun serviciu pe care i-l poți face unui scriitor este să-i citești opera.

Volumul de povestiri **Hanu-Ancuței** este o invitație la lectură demnă de luat în considerație. Se va face cunoștință cu personaje provenind din medii diferite, trăind fiecare câte o dramă și având fiecare dorința de a se confesa, confesiunea având și rol terapeutic, vindecând uneori răni sufletești. Limba utilizată în **Hanu Ancuței** este una de mare naturalețe și cursivitate, cu atragere ponderată de arhaisme și regionalisme, ce individualizează specificul “trăirii și rostirii moldovenești”. Cercetătorul literar Constantin M.Popa, în lucrarea *Mihail Sadoveanu. Morfologia ceremonialului*, afirmă că discutabilă este nu capodopera, ci criteriile de recunoaștere a ei, **Hanu Ancuței** beneficiind de unele „intervenții cronicărești”, totodată evitându-se arhaizările forțate sau abundența regionalismelor. Vorbirea neaoșă a personajelor sadoveniene este una firească, nedisimulată. Narațiunea părește treptat cadrul prozei și trece în registrul poetic.

Criticul și istoricul literar Constantin Ciopraga formulează următoarele considerații adânci, referindu-se la stilul sadovenian „*Hanu –Ancuței e o carte de atmosferă. E și o carte a filosofiei populare aducând elogiul vieții curate, al bunătății și prieteniei. Nu vinul și bucatele cu aer de belșug, în realitate*”

frugale, constituie balsamul căutat. Un cuvânt care se aude des e acela de înțelepciune, aceasta presupunând calități umane ținute în cinste. La popasul de la han oamenii pe care numai hazardul i-a adunat într-un divan, lângă aceleași focuri se găsesc prieteni și frați, bucurându-se și întristându-se în unison. Pentru ei, omenia înseamnă a te asocia din tot sufletul suferinței altora, dar și a-i asocia pe alții mulțumirii proprii. Cadența povestirii, perfect adecvată faptelor, probează o mare sensibilitate pentru nuanțe. Savoarea cărții stă în special în limbă, nu în fabulație; o limbă când ceremonioasă, când obișnuită, trecând ușor de la registrul liric la accente epice. Impresionează când arhaismul cu rezonanțe cronicărești, când reverența cristalizată în formule, când diversitatea expresiei figurate,,

Cuvântul are putere magică, el poate vindeca atunci când spus unde, cum și de cine trebuie, recunoscându-i-se astfel valoarea terapeutică, acționează ca o forță. Lectura terapeutică, este liantul dintre trup și suflet, trăire și exprimare. Ea comprimă la maxim experiențe de viață menite a semna o stare de fapt și a atenua criza emoțională, ce inevitabil apare la un moment dat. Ea devine, conform psihoterapeuților un instrument prețios care scoate la iveală emoții și sentimente ce riscă să rămână ascunse în inconștient: angoase, frici, dorințe, obsesii, culpabilități, invidii, întrebări fără răspuns. Lectura este indicată pentru toate categoriile de persoane, indiferent de vârstă, întrucât ea stimulează imaginația, nu are efecte negative, este captivantă, poate duce la optimizarea performanțelor și chiar la eliminarea eșecului, transformând cititorul în actor.

Înainte de a primi conotații terapeutice și a deveni mijloc de rezolvare a unei situații, **lectura** pornește de la definirea sa, așa cum, orice manual de școală o face cunoscută celor care, întrețin și din instinct o îndrăgesc atât de mult, copiii și nu numai.

Apropiată celui ce o citește, povestea, prin puterea magică a cuvintelor, aduce alinare și vindecare, făcându-l pe cel ce o citește, să-și pună pe hârtie propria poveste, ca un început de descoperiri personale a identității și unicității sale.

Recunoscutul psihiatru american Milton E.Erickson folosea alegoria ca terapie și afirma că oamenii se pot vindeca în urma poveștilor auzite. El mărturisea într-un interviu că oamenii își schimbă comportamentul după ce le povestește diferite istorioare alegorice. Extrapolând, se poate afirma că și la **Hanu-Ancuței** povestirea are efect terapeutic. Oamenii își descarcă sufletul aducând din umbrele trecutului, necazuri, povești de dragoste uimitoare și figuri legendare. Hazul este stârnit de oameni și fapte, de limbajul savoros și simplu totodată, ceremonios dar provocator.

Fiecare narator este un orator cu mare putere de persuasiune, care recrează atmosfera unor timpuri trecute, aducând la lumină oameni și fapte de legendă.

Lectura constituie piatra de hotar dintre lumea magică a copilăriei și lumea plină de mister a adolescenței. Ea modelează caractere, conturează trăsături morale.

Nazareno Padellaro îndruma profesorul să procedeze ca mama lui Proust, adică „să decupeze din stofa atâtor cărți costumul potrivit pentru elevul său, având mereu în minte că cele două dimensiuni ale acestui costum sunt imaginația și acțiunea.”

Bibliografie:

1. Ciopraga, Constantin, *Mihail Sadoveanu, Fascinația tiparelor originare*, Editura Academiei Române, București, 2006
2. Sadoveanu, Mihail, *Hanu- Ancuței*, Editura Minerva, București, 1973

ORA DE LECTURĂ: *MICUL PRINȚ*, de ANTOINE DE SAINT EXUPERY

Prof. Andreea Daniela TRIFU

Școala Gimnazială Șpring, Vingard, jud. Alba

Titlul lecției: *Micul Prinț*, de Antoine de Saint Exupery

Tipul lecției: mixtă

Clasa: a VI-a

Obiectiv fundamental: Stimularea interesului elevilor pentru lectură, reducerea distanței culturale și psihologice dintre elev și carte, dezvoltarea capacității de exprimare orală.

Competențe derivate:

La sfârșitul orei elevii vor fi capabili:

a) Cognitive

- C1 – să asocieze un anumit cuvânt cu o carte, un obiect, o persoană, un loc;
- C2 – să imagineze un text literar pornind de la un miros sugerat;
- C3 – să realizeze lectura expresivă a unui text la prima vedere;
- C4 – să extragă ideile principale ale fragmentelor propuse pe fișele de lucru;
- C5 – să întrebuițeze corect conceptele operaționale specifice textului narativ;

b) Afective

- C6 – să-și exprime un punct de vedere argumentat față de un fragment, în baza propriilor convingeri;
- C7 – să manifeste receptivitate față de propunerea făcută prin acest demers didactic;
- C8 – să fie dispuși a integra noile cunoștințe în sistemul propriu de valori estetice;
- C9 – să sesizeze atmosfera degajată din textele propuse;
- C10 – să participe cu plăcere la întreaga activitate;

c) Psihomotorii

- C11 – să prezinte interes față de lecție prin participare activă;
- C12 – să-și dezvolte deprinderea de a folosi metode și tehnici de lucru specifice investigării operei literare;

Strategia didactică

a) Metode și procedee: conversația euristică, brainstorming, învățarea prin descoperire, problematizarea, argumentarea, explicația, observația dirijată și individuală, exercițiul, instructajul, turul galeriei;

b) Forme de organizare a activității elevilor: activitate frontală, activitate pe grupe, activitate individuală, munca în echipă;

c) Resurse:

I. Capacitățile receptive ale elevilor;

II. De timp: 50 minute;

d) Mijloace de învățământ: prezentare power-point, laptop, retro-proiector, fișe de lucru, tabla, cretă colorată.

Captarea atenției se realizează prin proiectarea unei liste care să cuprindă mai multe cuvinte, precum: vanilie, scorțișoară, iasomie, naftalină, tămâie, mentă, trandafiri, viorele, crini, lemn de brad, iarbă proaspăt cosită, lavandă, mere coapte etc.

Pornind de la aceste cuvinte, li se cere elevilor să le relaționeze cu evenimente petrecute, cu experiențe personale, cu amintiri, cu persoane. Ca metode, mijloace și procedee în acest moment se folosesc: conversația euristică, problematizarea, explicația, brainstorming, activitatea frontală și individuală. Elevii își aleg din lista proiectată două cuvinte pe care le asociază cu o persoană, un loc, un obiect și o carte. Se va completa, astfel, tabelul următor:

ANEXA 1

Cuvântul/ mirosul	Asocieri			
	O persoană	Un loc	Un obiect	O carte citită
1. Tămâie	Bunica	Biserica	Cruce	Biblia
2.				
3.				

Elevii completează tabelul de pe propriile fișe. Prin metoda turul galeriei, toate aceste elemente vor fi făcute cunoscute de către fiecare elev, iar cărțile aduse în discuție vor face obiectul unei liste de cărți comune și vor reprezenta, indirect și implicit, recomandări de lectură. Elevii își notează în caiete recomandările de lectură primite de la colegii lor. Printre acestea se va regăsi și opera literară *Micul prinț*, de Antoine de Saint Exupéry, care poate fi propusă chiar de profesorul care intră și el în joc.

Anunțarea temei lecției și a competențelor specifice: "Ne propunem astăzi să descifrăm, prin intermediul lecturii, o parte din opera literară *Micul Prinț*, de Antoine de Saint Exupéry." Se notează titlul lecției pe tablă.

Dirijarea procesului de învățare. În acest moment, elevii vor fi împărțiți în echipe. Fiecare echipă își va alege un reprezentant pentru a comunica rezolvarea cerințelor avute pe fișele de lucru. Elevii au 15 minute la dispoziție pentru rezolvarea fișelor de lucru.

Dintr-un recipient special, profesorul va înmâna fiecărui grup de elevi câte un papyrus sigilat și parfumat (echipa 1- tămâie, echipa 2 - spirt sanitar, echipa 3 - naftalină etc.). Li se cere elevilor, ca fără a-l desface, pornind doar de la miros, fiecare grup să încerce să intuiască conținutul acestuia: unde s-ar putea petrece acțiunea, când ar avea loc acțiunea, cine ar fi personajele, care ar fi intriga, care ar fi deznodământul, care ar fi titlul poveștii. Fiecare lider va prezenta povestea grupului.

Li se cere apoi elevilor să desfacă papyrusul. Reprezentantul fiecărei echipe va expune oral rezolvarea cerințelor. Elevii desfac papyrusul și lecturează pe rând fragmentul descoperit. Fiecare elev din cele trei grupe va lectura fragmentul, iar la nivelul grupului se vor preciza două idei desprinse din textele papyrusului. (Fragmente din *Micul prinț*, de Antoine de Saint Exupéry). Când grupele își încheie munca, i se cere reprezentantului fiecărei echipe să expună oral ideile descoperite. Reprezentantul fiecărei grupe precizează la final și două idei desprinse din text.

Se analizează fiecare răspuns, iar concluziile se vor nota pe tablă. Ca metode, mijloace și procedee se pot utiliza: conversația, explicația, işe de lucru, activitate pe grupe, exercițiul, învățarea prin descoperire, conversația euristică, turul galeriei, lectura expresivă, explicația.

Asigurarea retenției și a transferului se realizează prin metoda eseului de 5 minute cu titlul: *De ce e importantă lectura?/ Cărțile sunt unelte de trăit, instrumente existențiale.* (Gabriel Liiceanu). Elevii rezolvă cerința, iar apoi își lecturăază eseurile.

Evaluarea formativă va fi realizată pe tot parcursul orei, se vor face aprecieri individuale și colective/ note.

Tema pentru acasă: Lectura integrală a operei *Micul prinț*, de Antoine de Saint Exupery.

GRUPA 1

Lui Leon Werth

Copiilor le cer iertare ca am închinat această carte unui om mare. Am un motiv serios: acest om mare e cel mai bun prieten, din câți am eu pe lume. Mai am un motiv: acest om mare poate să priceapă totul, chiar și cărțile pentru copii. Am și al treilea motiv: acest om mare trăiește în Franța, unde suferă de foame și de frig. Are multă nevoie de mângâiere. Dacă toate motivele înfățișate nu sunt de ajuns, țin ca această carte s-o închin atunci copilului de odinioară, căci și acest om mare a fost cândva copil. Toți oamenii mari au fost cândva copii. (Dar puțini dintre ei își mai aduc aminte.) Așa că fac această îndreptare: lui Leon Werth, pe când era el băiețel.

GRUPA 2

Oamenii mari m-au sfătuit să le las încolo de desene cu șerpi boa, fie întregi, fie spintecați, și să-mi văd mai degrabă de geografie, istorie, de aritmetică și de gramatică. Așa s-a făcut că am părăsit, la vârsta de 6 ani, o strălucită carieră de pictor. Nereușita cu desenul meu numărul 1 și cu desenul meu numărul 2 îmi tăia se orice curaj. Oamenii mari nu pricep singuri nimic, niciodată, și e obositor pentru copii să le tot dea într-una lămuriri. Astfel că a trebuit să-mi aleg altă meserie și am învățat să conduc avioane. Am zburat mai pretutindeni în lume. Iar geografia, ce e drept, mi-a fost de mare ajutor. Puteam, dintr-o dată, să deosebesc China de Arizona. Lucru foarte folositor, dacă te-ai rătăcit în timpul nopții.

GRUPA 3

Așa am trăit eu, stingher, fără a avea cu cine sta într-adevăr de vorbă, până când, odată, acum 6 ani, am rămas în pană în pustiul Saharei. Mi se stricase ceva la motor. Și cum nu luasem cu mine niciun mecanic, nici călători, mă pregăteam să-ncerc de unul singur să duc la bun sfârșit o reparație anevoioasă. Era, pentru mine, o chestiune de viață și de moarte. Apă de băut, abia mai aveam pentru opt zile. Așa că vă închipuiți uimirea mea, când, deodată, în revărsat de zori, m-am pomenit că mă trezește un glăscior ciudat. Rostea:

- Te rog ... desenează-mi o oaie!
- Cum?!
- Desenează-mi o oaie...

Am sărit în picioare, ca lovit de trăsnet. M-am frecat bine la ochi. Am privit cu luare-aminte. Și-am văzut un omuleț cu totul nemaipomenit, care mă privea cu gravitate“.

Bibliografie:

1. Antoine de Saint Exupery, *Micul prinț*, Editura Rao, București, 2010.
2. Crăciun, Corneliu, *Metodica predării limbii și literaturii române în gimnaziu și liceu*, Deva, Editura Emia, 2007.
3. Goia, Vistian, *Didactica limbii și literaturii române pentru gimnaziu și liceu*, Cluj-Napoca, Editura Dacia, 2002.
4. Mazilu-Ionescu, Elena, *Limba română*, Manual pentru clasa a VI – a, București, EDP, 2004;
5. Pamfil, Alina, *Limba și literatura română în gimnaziu. Structuri didactice deschise*, Pitești, Editura Paralela 45, 2003.
6. Parfene, Constantin, *Metodica predării limbii și literaturii române*, Iași, Editura Polirom, 1999.

LECTURA DE PLĂCERE - EFORT CARE ZIDEȘTE (Parteneriat educațional local)

**Prof. documentarist Adina UNGUREANU
Colegiul „Gheorghe Tătărescu”, Rovinari, jud. Gorj**

Mod de concepere

Proiectul este conceput ca un club de lectură care să implice elevii instituțiilor de învățământ partenere a vizat niveluri de vârstă diferite, gimnazial și liceal.

Elevii care se înscriu în clubul de lectură primesc o listă bibliografică facultativă, dar pot propune propriile titluri dintre cărțile citite. Sunt invitați să-și publice recenziile atât pe site-ul *Booktopia*, cât și pe blogul *Avem ceva de scris* unde își pot insera și desene în paint sau fotografii ale unor desene, colaje, obiecte hand-made. Echipa de proiectare intenționează să realizeze o revistă unde să fie selecționate articolele și imaginile eligibile. Elevii au oportunitatea să-și publice aceste produse ale activității lor. În plus, proiectul propune și întâlniri off-line dintre elevii înscriși în parteneriat. Prin aceste întâlniri profesorii coordonatori își propun să le dezvolte elevilor ascultarea activă, dialogul civilizat, argumentarea, capacitatea de a dezbate o temă, de a soluționa o dilemă sau un subiect controversat.

Motivația proiectului pornește de la observația că elevii citesc orice, fără a se preocupa să-și selecteze atent lecturile. Mulți dintre ei ignoră efectele dezastruoase pe care le-ar putea avea asupra lor o lectură nepotrivită. Proiectul își propune să accentueze acest pericol și să ofere alternative de lectură. În egală măsură, proiectul își propune să-i facă pe elevi conștienți de potențialul lor creativ care se poate exprima fie într-un text, fie printr-o imagine.

Scopul parteneriatului este cultivarea gustului pentru o lectură care zidește, dar și formarea deprinderii de a interpreta corect un text simplu sau însoțit de imagine, și de a integra interpretarea originală într-un context comprehensiv valid.

Obiectivele sunt:

1. Crearea obișnuinței la elevi de a utiliza cartea ca instrument de formare a personalității și de cultivare a minții.
2. Dezvoltarea simțului critic, a autonomiei în învățare și a independenței în alegerea cărților în concordanță cu nivelul de înțelegere și propriile nevoi de informare.
3. Crearea la elevi a deprinderii de a-și formula observațiile critice sub forma unui produs al învățării: eseu, recenzie, referat, pagină de jurnal al învățării.
4. Descoperirea și dezvoltarea inteligențelor multiple prin desene, teatru, scrieri, dans, muzică.
5. Dezvoltarea gândirii critice și a autocenzurii astfel încât să existe o responsabilitate în raport cu ceea ce se încarcă pe internet, cât și în raport cu ceea ce se descarcă de pe internet .
6. Formarea capacității de a participa la un dialog civilizat, rezultat al ascultării active, al dezvoltării argumentelor interlocutorilor, și al dorinței de autodezvoltare prin învățarea de la celălalt.
7. Familiarizarea elevilor cu lucrul în echipă prin conceperea unei reviste a clubului de lectură.
8. Formarea unor abilități de antreprenoriat prin încercarea de a gândi revista ca un produs vandabil.
9. Deprinderea de a-și gândi propria dezvoltare ca un proces de formare continuă prin interacțiuni cu alții, fie ei autori de texte și imagini, fie colegi la clubul de lectură.

Activitățile propuse se desfășoară în CDI și urmăresc atingerea tuturor acestor obiective. De asemenea, ele sunt structurate în așa fel încât să acopere întreaga perioadă în care parteneriatul se desfășoară. Fiecare activitate este coordonată de către unul din cadrele didactice participante.

1. Crearea blogului *Avem ceva de scris* și înscrierea ca autori a elevilor
  - membrii clubului de lectură își creează adrese de gmail iar administratorul blogului îi invită să participe ca autori la blog;
  - elevii postează propriile creații literare, eseuri sau recenzii ale unor cărți care au avut un impact deosebit asupra lor;
2. Prezentarea site-ului Booktopia și înscrierea doritorilor pe site
  - profesorul documentarist le prezintă elevilor site-ul și modalitățile de acces la informațiile pe care acesta le oferă, dar și modul în care pot face postări;
  - de asemenea, cei care sunt deja conectați la această rețea "prietenă cu cititul" sunt rugați să-și prezinte propria activitate pe site și să împărtășească opinii cu colegii;
  - voluntarii care doresc să-și lărgescă sfera interacțiunilor cu iubitorii de lectură sunt invitați să-și facă un cont pe Booktopia.
  - aceștia își încarcă titlurile în biblioteca virtuală.
  - elevii pot publica de asemenea recenzii.
3. Prima întâlnire față în față (între elevii implicați din cele două școli)
  - organizarea unei activități complexe în care membrii clubului să se cunoască între ei, să-și definească pasiunea deja configurată sau să-și configureze o eventuală disponibilitate de a citi și interpreta texte și de a propune imagini în concordanță cu textele imagini.
  - participanții vor fi implicați într-o dezbatere " La ce bun să citesc și să scriu"?

4. Întâlniri on line

- fiecare participant este liber să devină autor de text și de imagine, dar și critic al textelor și imaginilor încărcate de alți autori.
- se va crea o comunitate on line care să permită o astfel de interacțiune.

5. Abordarea interdisciplinară a unui text

- provocarea elevilor de a utiliza cunoștințe din întregul spectru al cunoașterii dobândite în cadrul tuturor disciplinelor;
- încurajarea elevilor de a scrie cât mai expresiv, dar și mai corect, prin interacțiuni în scris cu alți elevi.

6. Piața ideilor este o piață reală

- organizarea unor activități de antreprenariat prin asocierea clubului de lectură cu o revistă, produs vandabil pe o piață reală;
- realizarea efectivă a revistei;
- evaluarea afacerii prin analiza SWOT;
- regândirea unui plan de afaceri mai profitabil

7. Din carte film, niciodată invers

- alegerea unui film realizat pe baza unei cărți, comparația între o scenă din film și una din carte;
- realizarea unei cronici de film;
- realizarea unei planșe tematice sau a unui desen care să reflecte tema centrală a cărții/filmului ales

8. Atelier fantezist

- organizarea unui atelier în care elevii sunt invitați să gândească o carte-obiect
- realizarea unor schițe de cărți-obiect
- pregătirea a zece întrebări pe care elevii le-ar adresa într-un ipotetic interviu cu un scriitor contemporan îndrăgit

9. Tinerii și lectura

- activitatea este organizată în finalul parteneriatului și presupune o dezbatere asupra grilelor de lectură pe care le abordează fiecare în parte, beneficiile lecturii, impactul a ceea ce citesc asupra a ceea ce scriu. Sunt analizate, de asemenea, îmbunătățirile sau, din contră, dezavantajele, pe care le-au avut în relația cu carte în urma implicării în desfășurarea acestui proiect.

Resurse:

Resurse umane:

- echipa de proiect – formată din directorii celor două instituții precum și din cadre didactice de diferite discipline : limba și literatura română, științe socio-umane, istorie, chimie, arte plastice, discipline tehnice.
- elevii celor două școli

Resurse materiale:

- spațiile specifice ale Centrului de Documentare și Informare din cadrul Colegiului "Gheorghe Tătărescu", cărți, calculatoare, videoproiector, consumabile.

Impactul așteptat: creșterea interesului pentru lectură, dezvoltarea gândirii critice, a creativității și a abilităților practice, popularizarea CDI în comunitatea locală.

Evaluarea se va face prin analiza SWOT

Diseminare:

- publicarea materialelor pe internet și pe suport de hârtie, valorificarea experienței de cititor sub forma unor referate, eseuri sau alte produse care să fie citite în cadrul orelor, înscrierea elevilor la diferite concursuri de lectură.
- crearea unui panou expozițional în CDI cu produsele realizate de elevi.

ACTIVITĂȚI TRANSDISCIPLINARE ÎN SPRIJINUL LECTURII DE PLĂCERE

**Prof. înv. primar Gabriela URS
Liceul Teoretic „Avram Iancu”, Cluj-Napoca**

Deseori auzim în jurul nostru afirmații de genul „Copiii nu mai citesc nimic!” sau „Tehnologia a dus la dispariția plăcerii de a citi!” și, de tot atâtea ori, suntem de acord cu aceste puncte de vedere, văzându-i pe cei mici absorbiți de televiziune sau de jocurile video, de tablete sau de telefoane. Copiii înșiși mărturisesc faptul că citesc fiindcă li se cere la școală, iar părinții îi roagă deseori pe profesori să îi oblige pe elevi să citească, motivând că ei nu mai găsesc argumente cu care să-i convingă de beneficiile lecturii.

În acest context, școala devine un factor esențial în cultivarea la elevi a plăcerii și a obișnuinței de a citi. Consider că, pentru a reuși acest lucru, profesorul trebuie, în primul rând, să găsească strategia adecvată de a-i convinge pe copii că cititul e o activitate care îți aduce bucurie, care îți oferă experiențe memorabile și că merită să îți petreci timpul citind. În acest fel, treptat, profesorul îi va putea ajuta pe elevi să relaționeze cu textul, să-l interogheze, să-i găsească sensuri, să se bucure deplin de întâlnirea cu el. Este un drum lung și, deseori, dificil, dar, după ce un copil se împrietenește cu lectura, șansele ca el să devină un cititor pasionat sunt foarte mari, iar cu cât acest fenomen se va petrece mai devreme, cu atât efectul va fi mai pregnant. Deci, este extrem de important ca profesorul să se străduiască să le stârnească micilor elevi, încă de la intrarea în școală, curiozitatea și interesul pentru lumea fascinantă a cărții.

La elevii din ciclul primar, ținând cont de specificul vârstei, cele mai eficiente activități de educare a gustului pentru lectură s-au dovedit a fi activitățile transdisciplinare, cele care îmbină într-un tot unitar activitățile de lectură cu cele din domeniul artelor: desen, pictură, teatru, balet, muzică. Elevii sunt îndemnați ca, după ce citesc, să ilustreze prin desen sau mișcare ceea ce au înțeles sau ceea ce au simțit, să dramatizeze textele, să le transforme, să le cânte, să le danseze. Astfel, sunt satisfăcute nevoile copilului mic de a se mișca, de a-și exterioriza emoțiile, de a-și pune în valoare aptitudinile.

Argumentez cu descrierea unei activități transdisciplinare prilejuite de spectacolul de balet „Spărgătorul de nuci” de P.I. Ceaikovski, inspirat din opera literară „Spărgătorul de nuci și regele șoarecilor” de E. T. A. Hoffmann, care a avut loc pe scena Operei Române din Cluj-Napoca.

Întotdeauna propun elevilor, înaintea vizionării unui film sau a unui spectacol de teatru / operă/ balet, lectura textului literar care a stat la baza lui. Așa am procedat și de această dată, propunând elevilor

din clasa a treia să citească basmul lui Hoffmann, ca primă activitate a unui proiect transdisciplinar al cărui punct forte era spectacolul de balet la care urma să participăm. Apoi, până la data spectacolului, am realizat cu elevii o serie de activități menite să le ofere prilejul de a-și prezenta experiențele de lectură și de a le cunoaște și pe cele ale colegilor. A urmat propunerea de a scrie o cronică a spectacolului vizionat, prilej pentru micii cititori să devină și scriitori. Aceste activități le-au oferit copiilor momente de relaxare și bucurie, oportunități de a învăța lucruri noi, dar și posibilități de a-și consolida cunoștințele sau abilitățile. Iată prezentarea proiectului, pe scurt:

Suntem jurnaliști!

Proiect integrat realizat în cadrul disciplinei opționale **Atelierul micului scriitor**, clasa a III-a;

Scopul proiectului:

Stimularea interesului pentru lectură în perioada școlarității mici, în scopul creșterii performanței școlare și pentru o adaptare optimă la viața de zi cu zi;

Proiectul vizează competențe din următoarele arii curriculare:

Limbă și comunicare (disciplina *Limba și literatura română*)

Om și societate (*Educație civică*)

Educație fizică, sport și sănătate (*Muzică și mișcare, Joc și mișcare*)

Arte (*Arte vizuale și abilități practice*)

Activități realizate:

Activitatea 1 – Textul literar

- Lectura integrală a operei literare ***Spărgătorul de Nuci***, de E. T. A. Hoffmann;
- Notarea impresiilor în **Jurnalul de lectură**:
  - o Transcrierea fragmentului preferat, ilustrarea acestuia prin desen și argumentarea alegerii realizate;
  - o Transcrierea unor fragmente în care sunt descrise personajele textului și ilustrarea cât mai fidelă, prin desen;
- Expunerea filelor de jurnal și împărtășirea impresiilor;
- Dramatizarea unor dialoguri din text;

Activitatea 2 – Cronică de spectacol

- Lectura unor cronici de spectacol apărute în presă;
- Intuirea elementelor definitorii ale unei cronici de spectacol (datele importante care trebuie precizate) precum și a tipului de limbaj / discurs utilizat;

Activitatea 3 – Ne pregătim pentru spectacol!

- **Bunele maniere în sala de spectacol** – lectura unor texte adaptate din ***Codul bunelor maniere pentru copii***;
- Dezbateri, urmată de joc de rol: *Cum ne purtăm la spectacol?*

Activitatea 4 – La spectacol

- Vizionarea spectacolului ***Spărgătorul de nuci***, pus în scenă la **Opera Română** din Cluj-Napoca
- Participarea la concursul propus de organizatori; (întrebări care vizau atât textul, cât și spectacolul);

Activitatea 5 – Și eu pot fi jurnalist!

- Redactarea individuală a cronicilor de spectacol; (schite, ciorne)
- Lectura cronicilor, schimbul de impresii / idei;
- Redactarea variantelor finale;
- „Publicarea” variantelor finale;

Proiectul a avut un impact pozitiv în rândul elevilor. Discuțiile ulterioare și dorința exprimată clar de elevi de a participa și la alte proiecte de acest gen au certificat ideea că abordarea transdisciplinară a textului literar este potrivită elevilor din clasele primare, sporește plăcerea lecturii, trezește interesul pentru textul literar și elimină ideea de constrângere. Întotdeauna elevii vor citi cu plăcere și cu bucurie dacă îi vom sprijini, organizând activități semnificative, adecvate vârstei și intereselor lor.

Exemplific cu o cronică de spectacol realizată de unul dintre elevii clasei a treia, și cu două file de jurnal:

Andrei Tătaru
clasa A^{III} Liceul Teoretic
Marambaș
Cronică de spectacol
Grăngătorul de nuci - Balet în două acte

Dacă doriți să petreceți clipe relaxante împreună cu familia într-o atmosferă elegantă și cu parfum de copilărie vă recomand spectacolul Grăngătorul de nuci de Piotr Ilci Tchaikovski. Spectacolul de balet este recomandat copiilor și adulților dovedită fiind sala plină cu elevi și adulți.

Ce mi-a plăcut

Compozitorul rus a transpus foarte frumos, cu note muzicale minunate povestea Grăngătorul de nuci de E.T.S. Hoffmann.

La începutul spectacolului a fost bradul de Crăciun care mi-a amintit de momentele frumoase petrecute cu familia. Balerinii au dansat grațios cu mișcări amuzante și aveau costume frumoase.

Muzica a fost antrenantă și pe alocuri liniștitoare, iar orchestra și corul au cântat minunat. Cel mai mult mi-a plăcut corul copiilor unde a cântat și colega mea de clasă Patricia.

Decorurile au fost frumoase și s-au schimbat în funcție de acțiunea petrecută.

Ce nu mi-a plăcut

Mi-ar fi plăcut ca spectacolul să respecte mai mult firul poveștii din carte.

Spectacolul de balet Grăngătorul de nuci se joacă pe scena Operei naționale Române din Cluj-Napoca în luna noiembrie și decembrie 2017. Acest spectacol a fost un succes încă de la ultima repetiție cu public din 27.11.2017 la care am participat cu mare interes.

E.T.A. Hoffmann:
"Spargătorul de nuci"

„După ce Drosselmeier se punea la lucru, ramai-
că e obosit, nu avea nici de statură și de înălțime, nici de vârstă,
avea ochii drept acoperiți cu un fel de veșmă. Pe cel din
acela, pe cel din dreapta, se vedea o mică mănăstire albă de
sticlă, înaltă și frumoasă, pe care se vedeau și geamurile și
opere de artă.” (cap. I, născutul Drosselmeier)

„Pe fața sa îngustă, deosebită de față, înălțimea lui înaltă și era
părea, înalt și era gras, pe cel din dreapta, pe cel din stânga
le. În capul său, pe cel din dreapta, pe cel din stânga
toate acestea, eleganta costumului pe care îl purta, compoziția
toate acestea, și el avea a fi un om cult și cu
bun gust. Purta o tunică militară de culoare purpu-
rie, împodobită cu butoni și fusturi.” (cap. II, înălțimea
Maria)

VOCABULAR
 sprijite = la el, înălțate, sprijinite
 compoziția = a compoziției, a compoziției, a echilibrului
 cult = respect, venerație, admirație
 tunică = uniformă, haină barboteasă
 butoni = capace, nasturi, nasturi
 fusturi = broderie curată cu fir de aur sau de argint.

Perioada: 27.10-6.11

Maria

Spargătorul de nuci

Regina

Sorecilor

E.T.A. Hoffmann:
"Spargătorul de nuci"

„Consilierul de curte Drosselmeier
nu era un bărbat frumos; mic și
răpăcit, avea un obraz adânc brăz-
dat, un plai mare negru în
locul ochiului drept și par, de loc,
din care porțina purta o fațetă
frumoză, porțina albă, care, se
crescotea, era de sticlă, o adesea
operă de artă.

„De altfel, fără doar și poate că
de la facerea lumii nu s-a văzut
un copil mai frumos ca prințesa
Drosselmeier. Tatăl ei și mama ei
sunt din fulgi subțiri de mătase
alburi și trandafirii. Ochii și
de nas, se potriveau de minune
cu câștigul, și numai și numai
din fir de aur.”

Perioada: 27.10-6.11

Portretul născutului Drosselmeier:

Portretul prințesei Drosselmeier:

ROLUL POVEȘTIILOR ÎN DEZVOLTAREA PERSONALITĂȚII LA ELEVII CU CES

Prof. Dr. Lorena VĂETIȘI
Școala Gimnazială Specială – CRDEII, Cluj-Napoca

Argument

Poveștile joacă un rol important în viața oamenilor. Aproape că nu există copil care să nu agreeze poveștile, care să nu citească sau asculte, periodic, o poveste. Pe mulți copii ascultarea poveștilor îi binedispune, le stârnește noi idei, le limpezește gândirea sau le calmează stările de tensiune. La vârsta de mic școlar, lectura formează copiilor impresii, le trezește interesul pentru simțul dreptății sau simțul estetic, le dezvoltă imaginația, plăcerea de a relaționa informații și identifica tipologii, le impulsionează imboldul creator și efortul de a asculta. Astfel, prin stimularea plăcerii pentru lectura, elevii își dezvoltă abilități precum *reglarea emoțională, modelarea comportamentului, dezvoltarea sistemului de valori și a judecăților morale*. În plus, întrucât limbajul reprezintă modul cel mai direct și adesea cel mai la îndemână al școlarilor de exprimare a creativității, lectura le *dezvoltă fundamental imaginația*.

În practica lecturii sau a ascultării unui text lecturat este nevoie în mod egal de intuiție, de imaginație, de fluxul și de ordonarea ideilor, de căutarea sau producerea corelațiilor. Lectura participă la dezvoltarea funcțiilor psihice superioare, al căror efect depășește de departe granițele conținutului, materialului propriu-zis al lecturii. Dezvoltarea aptitudinilor, abilităților de citire și ascultare a poveștilor are efect benefic asupra dezvoltării multilaterale și armonioase a întregii personalități.

Copilăria este vârsta tuturor posibilităților, este vârsta la care copiii iubesc întâmplările cu plante și animale, dar și întâmplările cu copii de vârsta lor, cu ale căror trăiri și acțiuni se pot identifica. Prin lectură copiii dezvoltă capacitatea de a prelua exemplele pozitive și de a-și analiza propriul comportament prin analogie cu cel al personajelor. Este vârsta la care pot înțelege că o carte poate deveni „o lumea minunată a poveștilor”, primitoare și darnică pentru cei care o răsfoiesc, înțeleaptă și plină de mistere care abia așteaptă să fie descoperite. Dacă reușim să trezim interesul copiilor pentru cărți, pentru bibliotecă, vor ajunge să identifice cartea cu un tărâm al fantasticului, un tărâm pe care ei vor avea curajul și vor dori să-l redescopere mereu.

Contextualizare

În continuare voi prezenta pe scurt scopul, motivațiile, activitățile și caracteristicile clasei la care utilizez poveștile, în cadrul unui opțional cu titlul *Căsuța cu povești*.

Opționalul le prezintă elevilor *importanța poveștilor în lumea reală, prin morala lor*. Activitățile sunt structurate astfel încât elevii cu CES să înțeleagă mai bine legătura între ceea ce învață din povești/basm și comportamentele pe care le au în comunitatea în care trăiesc, potrivit nevoilor lor educaționale și sociale. Scopul urmărit este acela de a-i ajuta pe copii să descopere lumea poveștilor din cărți, să descopere frumusețea și expresivitatea cuvintelor.

Elevii la care predau acest opțional prezintă deficiențe asociate. Acest fapt, înseamnă că acești elevi prezintă pre lângă deficiență mintală profundă/severă, tulburări de comportament, ADHD, dislalie polimorfă, tulburări specifice de învățare (disgrafie, dislexie, discalculie). În realizarea opționalului este

necesar să se țină cont de toate aceste specificități, dar mai ales de potențialul lor. Numarul de elevi din clasa este de cinci, se lucreaza diferențiat cu aceștia, fiecare dintre ei având un plan individual de învățare. Ca și aspecte sociale, este important de menționat faptul că aceștia provin din medii defavorizate, caracterizate de un nivel de trai aflat la limita subzistenței, majoritatea locuind la marginea orașului, în condiții de viață foarte precare.

În cadrul acestui opțional se insistă pe cultivarea interesului pentru lectură, stimularea gândirii autonome, reflexive și critice în raport cu diversele mesaje receptate, cultivarea unei atitudini pozitive față de comunicare, prin nevoia de a înțelege și de a folosi limbajul într-o manieră pozitivă, responsabilă din punct de vedere social, cultivarea unei atitudini pozitive față de sine și față de ceilalți, pe baza metodelor din conținuturile prezentate, dar și pe dezvoltarea judecăților morale, ținându-se cont de specificul de dezvoltare al elevilor cu CES.

Exemplificare

În continuare voi prezenta, câteva aspecte pe care le consider importante în structurarea opționalului *Căsuța cu povești* și pe care eu le-am utilizat la clasa descrisă mai sus.

Competențele generale vizate de către acest opțional sunt: dezvoltarea exprimării orale, înțelegerea și utilizarea corectă a semnificațiilor structurilor verbale orale, educarea unei exprimări verbale corecte din punct de vedere fonetic, lexical și sintactic și dezvoltarea creativității și expresivității limbajului oral.

Printre competențele specifice menționez: audierea cu atenție a un text, reținerea ideilor acestuia; urmărirea liniei unei povești, concomitent cu imaginile din carte, ori ascultarea poveștii spusă sau citită de cadrul didactic; ascultarea și reacționarea în mod adecvat la poveștile transmise fie prin citire sau povestire, fie prin mijloace audio-vizuale (format fișier .mp3 sau transmis direct de pe canale audio-video de internet, tip <http://www.basme-romanesti.ro>); demonstrarea înțelegerii textului apelând la diferite modalități repovestire, dramatizare, desen; îmbogățirea vocabularului activ și pasiv și utilizarea unui limbaj oral corect din punct de vedere gramatical; receptarea unui text care i se citește ori i se povestește elevului, înțelegând în mod intuitiv caracteristicile expresive și estetice ale acestuia; utilizarea calităților expresive ale limbajului oral și ale celui corporal în transmiterea unor idei și sentimente; realizarea unor mini-dramatizări sau jocuri cu rol pornind de la textul unei povești, utilizând vorbirea dialogată, nuanțarea vocii, intonația (cu sprijinul cadrului didactic și folosind indicațiile sugerate de text).

Ca exemple de *activități de învățare* menționez: exerciții de povestire a textului audiat; exerciții de urmărire a liniei unei povești; exerciții de identificare a personajelor din povești și de prezentare a ceea ce face fiecare dintre acestea; exerciții de repovestire cu suport imagistic; exerciții de utilizare a cuvintelor noi în propoziții; exerciții de dezvoltare a auzului fonematic; exerciții de recunoaștere a trăsăturilor morale a personajelor din povești; exerciții de dramatizare.

Conținuturile tematice utilizate sunt: „povești în imagini” (vizionare de filme, desen/pictură personaje din povești, scene din povești); „ascultăm și învățăm, lucruri noi aflăm” (audiții de povești, povești lecturate de cadrul didactic) și „povestea ca joc” (jocuri de rol, imitarea unor personaje și surprinderea a una-două, trăsături pozitive sau negative ale personajelor din poveste, jocuri tip puzzle, jocuri tip „continuă povestea”).

Evaluare

În cadrul acestui opțional se insistă pe cultivarea interesului pentru lectură, stimularea gândirii autonome, reflexive și critice în raport cu diversele mesaje receptate, cultivarea unei atitudini pozitive față de comunicare, prin nevoia de a înțelege și de a folosi limbajul într-o manieră pozitivă, responsabilă din punct de vedere social, cultivarea unei atitudini pozitive față de sine și față de ceilalți, pe baza metodelor din conținuturile prezentate, dar și pe dezvoltarea judecăților morale, ținându-se cont de specificul de dezvoltare al elevilor cu CES.

Caracteristicile clasei fac ca activitățile de învățare să se desfășoare anevoios, cu multe întreruperi, atenționări, reluări, dar, în ansamblu, pot fi detectate achizițiile pe care elevii le obțin înspre dobândirea competențelor urmărite. *Modalitățile de evaluare* sunt: *formativă* (prin chestionarea orală, aprecierea răspunsurilor elevilor și observarea sistematică a comportamentului din timpul activităților elevilor; repovestiri, dramatizări, colaje, jocuri didactice și de rol) și *finală* (dramatizare).

O componentă importantă a evaluării o constituie aprecierea *modului în care elevii au dobândit cunoștințele/abilitățile/deprinderile* avute în vedere prin acest opțional. Astfel, evaluarea activităților devine mai complexă, și are în vedere atât competențele generale anunțate, cât și valorile atitudinile și judecățile morale care se formează și consolidează prin parcurgerea acestui opțional. În procesul de evaluare se urmărește atât ceea ce se obține (dobândește), cât și modalitățile prin care achizițiile sunt obținute (adaptări, transformări și îmbunătățire ale comportamentelor și mecanismelor de achiziție de cunoștințe și atitudini).

Bibliografie

1. Cuciinic, Constanța, *În căsuța cu povești*, Editura Aramis, 2008
2. Dioșan, Maria; Viorica Raica; Maria Mocanu: *Povești și culoare*, ed. Casei Corpului Didactic, Cluj, 2009
3. Magdalena Dumitrana, Magdalena, *Educarea limbajului în învățământul preșcolar*, Volumul I - Comunicarea orală, Editura Compania, 2012

LECTURA, O PLĂCERE ÎN CLASA A II-A

Prof. învă. primar Lenica Matilda VÎRTIC
Liceul Teoretic „Mihai Eminescu”, Cluj-Napoca

Lectura nu se rezumă doar la bucuria citirii unei cărți, ci și la stimularea intelectului sub diverse aspecte și la perpetuarea folosirii corecte a limbii. Cititul unei cărți reprezintă împlinirea omului în devenire sub diverse aspecte.

În timp, lectura bună îl face pe elev beneficiarul progresului în spiritualitatea pe care l-a reprezentat tiparul: lectura contează pe judecată, pe înțeles, stimulează aceste însușiri ale intelectului.

Am observat că elevii din clasele primare își doresc să citească, dar atunci când se apleacă efectiv asupra cărților întâmpină diverse obstacole și unii renunță. Există situații în care aceste piedici țin de felul în care se raportează la lectură, spațiul în care citește și cum își asumă rolul de cititor.

Voi prezenta în continuare câteva sfaturi pe care le puteți oferi copilului, în așa fel încât atunci când se împrietenește cu lumea cărților să pornească la drum cu plăcere.

Spațiul unde se realizează cititul e foarte important deoarece majoritatea copiilor își desfășoară activitățile zilnice în camera lor și în sala de clasă de la școală. Totuși, reprezintă aceste spații locul potrivit și pentru lectură? De pildă, cititul înainte de culcare poate deveni un obicei plăcut dacă dispunem de câteva lucruri: un pat confortabil, perne pe care să ne putem sprijini spatele și o veioză pe noptieră. Așadar, asigurați-vă că locul pentru citit îl ajută să se concentreze numai asupra acestei activități.

Știm că adversarii cărților sunt azi televizorul, calculatorul sau smartphone-ul. Acestea, fiind puse la îndemâna copilului vor fi sursă de distragere a atenției nu numai atunci când citește, dar și atunci când își face temele. Prin urmare, telefonul trebuie lăsat la distanță, calculatorul închis și cel mai bine ar fi ca televizorul să fie plasat în altă cameră.

Sala de clasă ar fi bine să fie prevăzută cu un loc special amenajat lecturii, cu covor, saltele și perne. Astfel elevii vor fi stimulați să stea împreună și să lectureze cărți din biblioteca clasei în care cărțile vor fi periodic schimbate de către învățătoare.

Cartea să fie mereu prezentă în ghiozdanul elevului deoarece pe parcursul unei zile sunt nenumărate momente în care putem citi, dar le consumăm preferând alte activități. De exemplu, sfătuiți-l să aibă mereu în ghiozdan cartea preferată și să o citească în, autobuz sau chiar în pauza mare de la școală.

Cărțile neatractive trebuie puse de o parte fiindcă dacă cel mic a ales o carte pe care să o citească în timpul liber, dar aceasta nu îl atrage atunci cea mai bună soluție ar fi să renunțe și să opteze pentru un alt gen de carte. Lectura de plăcere nu este o obligație, iar faptul că își poate corecta alegerile îi va demonstra acest lucru.

Copilul poate citi mai multe titluri deodată. Am observant în clasă că sunt copii care se plictisesc foarte repede de o singură poveste. Dacă recunoașteți tipologia, atunci îl puteți sfătui pe cel mic să citească două povești în același timp și astfel să le alterneze.

Discuțiile realizate cu copiii în urma lecturii reprezintă o plăcere pentru micul cititor dar și un stimul pentru cei mai puțin atrași de lectură. Un titlu interesant devine cu atât mai atractiv cu cât îl împărtășim cu alții. Și elevii din clasele primare pot trăi aceste sentimente, așadar discutați cu ei despre

cărți, despre personaje, dezbateți subiecte sau scene din carte și încurajați-l să procedeze astfel și în grupul de prieteni. Nu numai că va fi dornic să își împărtășească ideile, dar entuziasmul lui de cititor poate fi molipsitor și pentru alții.

Încurajați-l să privească cititul ca pe un obiectiv în viața de zi cu zi. Dacă cel mic are o anumită perioadă a zilei destinată relaxării și în care poate citi, învățați-l să o facă eficient. Își poate stabili mici recorduri proprii pe care să le depășească. De exemplu, poate stabili să citească 20 de minute pe zi și atunci recomandați-i să se concentreze pe acest lucru, să se lase condus de firul poveștii și să pătrundă în lumea personajelor. Cu timpul va realiza că a citit deja mai mult decât și-a propus.

Nu uitați că cititul nu este o cursă de viteză. Obiectivele despre care aminteam anterior nu trebuie să îl determine să se grăbească atunci când citește. Lectura de plăcere este cea care a fost înțeleasă în totalitate, cea în care cititorul a rezonat cu personajele și cu motivațiile acestora. Așadar, pasajele neclare pot fi întodeauna reparcurse.

Partea a II-a – lucrări premiate

Secțiunea ciclu primar

Marele premiu

Petrișor Adelina

Școala Gimnazială Tămășeni, jud. Neamț

Coordonator, prof. înv. primar Fechita Luciana Petronela

Premiul I

Dumea Alexandru

Școala Gimnazială Tămășeni, jud. Neamț

Coordonator, prof. învă. primar Antochi Cristina

„Păzdrăniile copilăriei”
Dumea Alexandru
clasa a II^a
Școala Gimnazială Comuna
Tămășeni, jud. Neamț,
Prof. învă. primar ANTOCHI
CRISTINA

Premiul I

Munteanu Anne Nicole

Școala Gimnazială I.A. Bassarabescu, Ploiești, jud. Prahova

Coordonator, prof. înv. primar Crăciun Delia

Premiul II

Ciobotaru Sebastian

Școala Gimnazială I. Ghica, Iași

Coordonator, prof. înv. primar Radu Elena

Premiul II

Ponta Luca

Liceul Teoretic Gh. Lazăr, Pecica, jud. Arad

Coordonator, prof. înv. primar Crișan Flavia Cristina

Premiul III

Bara Șerban
Liceul Teoretic A. Iancu, Cluj-Napoca
Coordonator, prof. înv. primar Urs Gabriela

Mențiunea I

Roba Alex

Școala Gimnazială N. Iorga, Cluj-Napoca

Coordonator, prof. învă. primar Pop Nicoleta Mirela

Mențiunea I

Calu Alexia

Liceul Teoretic A. Iancu, Cluj-Napoca

Coordonator, prof. învă. primar Urs Gabriela

Mențiunea II

Oprea Marina

Școala Gimnazială Cătunu, jud. Dâmbovița

Coordonator, prof. învă. primar Lungeanu Georgiana

Mențiunea II

Manolache David Theodor

Școala Gimnazială I.A. Bassarabescu, Ploiești, jud. Prahova

Coordonator, prof. învă. primar Crăciun Daniela

Secțiunea Gimnaziu

Marele premiu

Ifrim Dorisandra

Școala Gimnazială A. Saligny, Focșani, jud. Vrancea

Coordonator, prof. dr. Manole Elena

În căutarea Anei Blandiana cu tovarășul Arpagic!

Vreți să vă povestesc ultima mea pățanie? Desigur, nu se putea să fiu singură! Trebuia să îl am și pe Arpagic, eroul poeziilor Anei Blandiana de care mă lipisem cam mult. De fapt, în acea perioadă citeam și „Enciclopedia zmeilor”. Cred că de acolo mi s-a tras! O să vi se pară de necrezut cum am ajuns eu, o elevă de clasa a V-a și un pisoi poznaș să devenim niște detectivi adevărați, și foarte buni, de parcă instant gândurile lui istețe au devenit ale noastre!

Într-o zi, pe când mergeam spre casă de la școală, am văzut un afiș pe care scria că celebra poetă Ana Blandiana a fost răpită de și mai celebrul Mircea Cărtărescu pentru că era invidios pe talentul ei de a-l fi inventat pe Arpagic. M-am supărat așa de tare încât seara le-am chemat pe prietenele mele și le-am zis despre ce era vorba: să mă ajute, ca prietene devotate și cititoare pasionate, să o salvăm pe scriitoare. Toate se revoltau, dar erau niște fricoase! ”Îmi vine să-i trag o palmă zdravănă lui Cărtărescu ăsta!” a spus Irina supărată când le-am povestit. În plus, ea bătu cu pumnul în masă așa serios încât se răsturnă borcânelul cu sclipici murdărindu-se cu efect. ”Și eu la fel,” am zis eu, bucuroasă că fetele mă susțin. ”Numai de așa ști cum procedează un detectiv adevărat în astfel de cazuri!” Să ne documentăm puțin! Trebuie să ne salveze tot literatura! Așa ne-am afundat noi în biblioteca mamei unde am dat peste Sherlock Holmes. Deștept! Frunzărind, chicotind, implorând, parcă de nicăieri ne-au năpădit gândurile salvatoare. Eu am fost cea care am dat glas strategiei: „Uitați cum o să facem: Irina, Mălina, Ana și Maria, echipa voastră intră în apartamentul scriitorului după ce sunați la ușă și spuneți că umblați cu paparuda de Paști! Astfel îi veți distra atenția lui Mircea suficient timp cât eu, Ana, Alexia și Nico să ne strecurăm pe geam și să o salvăm pe scriitoare. Ați înțeles ce aveți de făcut? Haideți atunci!” În final, la plecare toate s-au retras lăsând ideilor noastre baltă! De atâta plâns a apărut chiar Arpagic care m-a susținut până la capăt. În continuare pot doar să vă spun că toate ne-au reușit din plin! O dată terminată misiunea, o grămadă de reporteri au venit să ne ia interviu, inclusiv scriitoarei noastre dragi, de care eram și mai fascinată în realitate. I se puneau de peste tot întrebarea, „Cum de a reușit, doamnă, Mircea Cărtărescu să vă prindă și să vă ducă de pe strada aceea minunată a dvs., cea cu sentimente, la dânsul în Obor?” Dânsa a răspuns la fel de natural, ca și în clipa salvării: „Arpagic, bată-l vina! El e vinovatul! Tocmai ce mă jucam cu motănelul ca să ne mai relaxăm, când a venit precipitat Mircea. Dând cu ochii de pisică, parcă i s-a zbârlit și mai mult pleata încărunită, rostind printre dinți că întârziem la întâlnirea de la Clubul Scriitorilor. Am acceptat să urc în mașină crezând că am îmbătrânit de-a binelea de nu-mi mai amintesc de acea obligație. Restul îl știți deja ...”

De atunci, ne-am intrat atât de bine în pielea de detectivi încât am ajuns să primim chiar și insigne de recunoștință de peste tot, în numele scriitorilor care au trebuit să fie salvați!

Premiul I

Muntean Georgiana Daniela

Colegiul Tehnic A.T. Laurian, Agnita, jud. Sibiu

Coordonator, prof. dr. Lorinczi (Pănăzan) Maria-Daniela

Mașina zburătoare de pe peronul 9 și trei sferturi

Nu mi se poate întâmpla mie așa ceva! îmi repet la fiecare expirație care se eliberează din mine. Timpul întotdeauna a fost un farsor, mi-a pus piedici la orice pas. Gara era mai aglomerată decât mă așteptam. Toată lumea era atât de indiferentă... Nimeni nu se scuza când trecea pe lângă mine și, din greșeală, mă împingea ușor cu vârful cotului. Trenul plecase demult ...nu mai aveam decât să-l aștept pe următorul.

Mă așez pe o bancă și încep să observ călătorii. Stres, presiune ...toți erau cu gândul la altă lume decât cea prezentă. Ceea ce mi-a atras atenția era o familie de 5 persoane care își luau la revedere. Nu știam de ce fac aceasta, deoarece niciun tren nu pleca în următoarele 15 minute. Mii de emoții m-au copleșit când i-am văzut chipul ...era vestitul Harry Potter. Ginny, soția sa, își săruta copiii înainte de plecare... Micuții au trecut precum o vijelie prin peretele peronului 9 și trei sferturi. Harry își cuprinse soția și au luat-o la pas. Nu puteam pierde ocazia. *O să vorbesc azi cu Harry*, mi-am zis.

- Dacă timpul îmi joacă feste, sper ca ochii să nu o facă, spun ridicându-mi ușor privirea din pământ și privindu-l în ochii lui verzi precum smaraldul, precum ochii mamei lui. Harry surâde. Ești chiar tu?

- Mai vesel și mai luminat pe zi ce trece, da, eu sunt, Harry Potter. Ce alte curiozități mai aveți voi, Încuiații? Întreabă el cu zâmbetul pe buze. Îi privesc chipul blajin, iar gândul îmi este săgetat de amintirea lui Dumbledore...

- Dumbledore, rostesc visătoare... Ce om! Ce amintiri ți-au rămas cu el?

- Nu cred că am pierdut vreuna... Din prima zi în care l-am întâlnit până când am văzut cum se scurge viața din el... O lacrimă răsare în colțul ochiului. Timpul nu a putut vindeca rănila lăsate mult prea adânci. Albus a fost soluția mea la orice se numea problemă. „Iar eu nu caut probleme, de obicei, ele mă gasesc pe mine” (am citat din volumul al doilea).

M-a înțeles și mi-a ținut loc atât de mamă, cât și de tată. Moartea, în fiecare an, bătea la ușa cunoscutului Harry Potter, Devoratorii Morții fiind tot mai aproape, dar Albus m-a făcut să văd moartea precum o următoare nouă aventură.

- Te-am văzut precum un fiu pe care nu l-am avut... zâmbesc. Snape, în schimb, te-a tachinat mereu și ți-a făcut soarta mult mai grea. Asemănarea cu tatăl tău, James, care i-a făcut viața un calvar lui Snape în perioada adolescență, a fost ceea ce îl deranja cel mai mult la tine. Spre final se dovedește a avea, totuși, un suflet bun. Ce impresii ți-a lăsat?

- Severus Snape a fost dur cu mine și m-a învățat să nu trăiesc visele și să uit să trăiesc. L-am judecat mult prea repede, fără a ști de fapt de ce se comporta așa. Ce păcat că adevărul nu poate fi o carte deschisă, ca să îl citești la dorință și să îl analizezi de plăcere...

- Multe amintiri, clipe pline de emoții ai trăit la Hogwarts... Prietenii tăi, Ron și Hermonie, au fost mereu alături de tine și te-au sprijinit. Ce a însemnat această prietenie pentru tine?

- Am fost precum trei suflete într-un corp. Poate trupul a fost călcat în picioare de semnele timpului, dar spiritul a rămas la fel de tânăr. Trei ingrediente total opuse în realizarea unei poțiuni perfecte.

- Este incredibil! Ai dat dovadă de multe calități în călătoria vieții tale. Care crezi că te definește cel mai bine?

- Nu cred că abilitățile mă definesc, ci alegerile pe care le-am făcut. Acestea au arătat cu adevărat sinele meu interior.

- Cuvintele frumoase pe care le-ai auzit despre tine după terminarea războiului au fost extrem de multe. Care te-au atins cu adevărat?

- Cuvintele simple cele mai potrivite, lăsând să se citească fericirea în ochi și nu în vorbe. Dar Dobby, micul ucenic, a fost cel care a declanșat ceva în mine, spunându-mi că am strălucit ca un simbol al speranței pentru cei care credeau că zilele întunecate nu se vor mai termina niciodată.

Timpul zboară repede când vorbești despre ceea ce îți place. Nu doream să îl mai rețin. Trenul următor trebuia să sosească, iar Harry și Ginny au luat mașina zburătoare până la Ron, pentru a serba începerea unui nou an școlar. Harry Potter este un personaj aparte care a dat dovadă atât de curaj, cât și de modestie.

Premiul II

Cîrnu Teodora

Colegiul Național T. Vladimirescu, Târgu Jiu, jud. Gorj

Coordonator, prof. Găvan Elena Diana

Holuri din alte ceruri

Cerul are mai multe nuanțe decât poate să perceapă ochiul uman. E plin de viață, de un murmur continuu care umple colțurile unui infinit, pe cât de imposibil ar părea. Aza privea culorile nesfârșite de pe spatele unei balene-furtună. Norii se despicau lin în urma balenei ce cânta ploaia, iar Aza cânta împreună cu ea formând o legătură a vocilor din sufletele lor.

Nu știa de cât timp plecase de pe Amina Penarum și spera că nu îi îngrijorase pe toți cei de pe corabie. Închide ochii și dintr-o dată vede peticele de păduri peste care zboară și privește cum pământul se transformă într-o succesiune de lumini și umbre coordonată zborului lui Caru. Acesta planează în apropierea ei, cu aripile libere. Îi cântă. Însă dintr-o dată cântecul lui Caru este amuțit de un altul. Un cor de strigăte dezacordate, de vuiete sălbătice, furioase. Balena-furtună se întoarce precaută. Nu voia să încalce acest teritoriu, iar Aza simțea clar frica din mișcările ei. Sări de pe spatele balenei pe un nor. Cerul devenise trandafiriu între timp, însă dacă priveai suficient de atent observai limbile de foc ce mistuiau stelele în depărtare. Un strigăt de uimire îi părăsi buzele. Caru se așeză pe umărul ei, însă își păstră aripile întredeschise, gata de zbor.

-Plecați! Nu sunteți primiți aici!

Cuvintele se lovira ca un ecou de mintea Azei. O furtună de pene se stârni dintr-o dată și îi înconjură, lăsând în urmă ceva strălucitor precum o stea. Aza înțelese că nu era vorba de păsări obișnuite. Se apropie precaută de punctul strălucitor. Acesta începu să cânte. Era la fel de pur precum un cântec de leagăn, însă atingea o frecvență puternică. Cânta pierdere, panică, frică. Atunci Aza înțelese că era un pui care nu reușise să țină pasul cu stolul în timp ce o atacase. Îngenunche lângă pui și îi mângâie penajul multicolor, cu o urmă de luciu metalic, ca și cum aripile ei fuseseră lustruite. Îl urcă în palma ei și îi murmură un cântec pentru a-l liniști. Nu știa exact ce căutau aceste păsări, dar avea să afle. Cântă o notă înaltă, iar Caru își luă zborul pierzându-se sub liniile fine ale unei constelații ce abia răsărise.

Nu conta că puiul era străin pe acele ceruri. Aza consideră că fiecare își are locul său în această lume, iar cerul este îndeajuns în infinitatea sa pentru a găzdui orice suflet.

După – Magonia –

De Maria Dahvana Headley

Premiul III

Morar Bianca

Colegiul Tehnic A.T. Laurian, Agnita, jud. Sibiu

Coordonator, prof. dr. Lorinczi (Pănăzan) Maria-Daniela

Dragostea salvează lumea

Un hobby super pe care-l am este lectura. Trebuie să recunosc că acord destul de mult timp cărților. O carte citită de mine recent este „Absolut tot”, devenită, peste noapte, o carte preferată de-a mea. Ce-aș putea să spun? Aceasta carte merită citită deoarece, mie una, mi-a dat puțin de gândit, iar opinia mea este ca acesta este rolul principal al cărților: să ne schimbe măcar puțin perspectiva asupra vieții, modul în care gândim și bineînțeles, să rămânem mereu cu o învățătură sau o lecție după ce citim o carte, oricât de mică ar fi ea.

Am căutat-o azi de dimineață, pentru a sta de vorbă, pe eroina cărții „Absolut tot”, pe numele ei Madeline Whittier, pe scurt Maddy. Ea este o eroină în adevăratul sens al cuvântului, deoarece timp de 17 ani, ea a trăit cu o boală rară, dar faimoasă, numita SCID, o formă de imunodeficiență severă combinată, cunoscută drept „boala copilului din bula de plastic”. Mai exact, Maddy este alergică la lume și nu are voie să iasă deloc din casă. Și cu toate acestea, m-am întânit azi cu ea...

Haideți acum să aflăm care a fost prima mea „curiozitate” despre Maddy:

- *Maddy, cum te simțai când vedeai copiii din zona ta ieșind afară și distrându-se, iar tu erai nevoită să stai în casă?*

Maddy: Norocul meu a fost că nu erau mulți copii prin zonă, era o parte mai retrasă și nici nu aveam mulți vecini. Dar din când în când mai treceau copiii și mă întristam enorm, deoarece și eu aș fi vrut să mă joc, exact ca ceilalți copii, dar tot ce puteam face era să visez la acest lucru. Însa am avut-o pe mama mea, care stătea mereu cu mine când se întorcea de la muncă. Între timp, o aveam pe asistenta mea Carla, care îmi era mai mult decât o prietenă iar uneori o mai aducea pe fiica ei, dar asta nu se întâmpla foarte des.

- *Dacă tu nu puteai ieși afară, alți oameni puteau veni în vizită la tine?*

Maddy: Da, acest lucru era posibil, dar nu se întâmpla niciodată, deoarece procesul dura mult și era destul de complicat. Boala mea putea fi cauzată de absolut orice: parfumul cuiva, chimicalele din soluții, condimentul exotic din mâncarea pe care tocmai am consumat-o. Așa că, oricine venea în vizită, trebuia să își schimbe hainele în holul de la intrare, doar ca să fim siguri că nu intră înăuntru cu un factor care ar putea să îmi declanșeze presupusa mea boală.

- *Știi, Maddy, pe cât e de periculoasă boala ta, pe atât mi se pare de fascinantă. Spune-mi acum, când l-ai văzut în prima seară pe Olly, în seara când s-a mutat pe acea stradă, ți-a trecut prin cap că te vei îndrăgosti de el și vei fugi cu el?*

Maddy: Din prima seară când l-am văzut, am știut că avea ceva special. Dar ca să îți răspund la întrebare, nu mi-a trecut prin cap un asemenea lucru, deoarece nu am luat niciodată în calcul ideea de a ieși afară din casă. Dar încet-încet, am făcut cunoștință cu el. La început, vorbeam doar pe internet sau la geam, prin bilete și semne. Într-o zi, cu ajutorul asistentei mele Carla, Olly a venit în vizită.

- *Ce părerea a avut mama ta despre acest băiat?*

Maddy: Ca orice mamă, a fost încântată pentru mine. Dar îngrijorarea era mai mare, așa că mi-a interzis să mă mai vad cu Olly.

- *Cum ai reacționat când ți-a impus acest lucru?*

Maddy: A fost greu pentru mine să accept ideea, dar de asemenea o înțelegeam pe mama.

- *Totuși, acest lucru nu te-a oprit din a cumpăra bilete spre Hawaii. Cum ți-a venit ideea aceasta și cum a acceptat Olly să vină cu tine?*

Maddy: Știam că Olly o să accepte. Iar călătoria spre Hawaii... presupun că am vrut să îmi trăiesc puțin bucuria de a fi în viață. Până la urmă, care mai e sensul în a avea o viață lungă dacă nu poți face nimic? Mereu am vrut să vad marea și eram 100% sigură că vreau să fac ceva nebunesc, să simt „aroma” vieții, iar acest lucru mi se părea cel mai potrivit.

- *Cum a fost excursia? Cum te-ai simțit când ai ieșit afară din casă?*

Maddy: M-am simțit liberă, era un sentiment extraordinar. Iar excursia a fost perfectă, exceptând sfârșitul, evident.

- *Totuși, dacă nu era acest „accident”, nu aflai adevărul despre boala ta, am dreptate? Și cum s-a întâmplat mai exact totul?*

Maddy: Da, este adevărat. Într-una din zile, m-am simțit rău și am leșinat. Am fost dusă la spital, mama a ajuns imediat. Din fericire, mi-am revenit și am ajuns acasă în cel mai scurt timp posibil. Câteva zile mai târziu, am primit un telefon care mi-a clarificat totul. Nu aveam nicio boală, să zicem că eram puțin mai sensibilă la răceli și la gripă. Vezi, ce extraordinar este să te îndrăgostești? Află că nu mai ești bolnav...

- *Crezi că o vei putea ierta vreodată pe mama ta pentru că ți-a ascuns acest lucru?*

Maddy: Am fost foarte supărată pe ea. Dar, într-un fel, o înțelegeam. Văzând cât de repede mă pot îmbolnăvi, ea fiind doctor, a considerat că e mai bine pentru mine să fiu mereu sub supravegherea cuiva, ea crezând că am această boală. Aceasta nu schimbă însă cu nimic faptul că am stat 17 ani închisă în casă, trăind cu gândul că voi sta acolo mereu, însă nici nu pot fi supărată pe ea toată viața mea, ținând cont de faptul că toate alegerile ei au fost cauzate de îngrijorarea ei pentru mine.

- *Îmi pare bine că am stat de vorbă cu tine, Maddy! Mulțumesc mult pentru interviu.*

Maddy: Vezi, oamenii ne întâlnim și realizăm că avem nevoie de unii de alții. Dragostea ne salvează. Dragostea salvează lumea. Și eu îți mulțumesc pentru interviu. Plăcerea a fost de partea mea!

Mențiunea I

Jinar Andra

Școala Gimnazială Șpring, jud. Alba

Coordonator, prof. Trifu Andreea Daniela

Despre viață. Sfaturi de la Micul Prinț

Bună ziua, numele meu este Andra Maria Jinar și mă aflu astăzi, alături de voi, dragi colegi absolvenți, în incinta bibliotecii școlare, din cadrul Școlii Gimnaziale Șpring-Vingard.

Îl am alături de mine pe unul dintre cele mai îndrăgite personaje, pe care le-am întâlnit în lecturile noastre de-a lungul celor patru ani de gimnaziu, pe Micul Prinț, cel care a devenit celebru prin cartea cu același titlu.

Astăzi, cu câteva zile înainte de festivitatea noastră de absolvire, l-am invitat să ne vorbească despre ce înseamnă viața, dincolo de *planeta* noastră mică - satul în care ne-am născut, am copilarit și unde am petrecut momente unice într-o totală armonie.

1. Pentru început, vă rugăm să ne spuneți câteva cuvinte despre cine este, de fapt, Leon Werth, căruia îi dedicați această carte?

R: Copiilor le cer iertare că am închinat această carte unui om mare. Am un motiv serios: acest om mare e cel mai bun prieten, din câți am eu pe lume. Mai am un motiv: acest om mare poate să priceapă totul, chiar și cărțile pentru copii. Am și al treilea motiv: acest om mare trăiește în Franța, unde suferă de foame și de frig. Are multă nevoie de mângâiere. Dacă toate motivele înfățișate nu sunt de ajuns, țin ca această carte s-o închin atunci copilului de odinioară, căci și acest om mare a fost cândva copil. Toți oamenii mari au fost cândva copii. Dar puțini dintre ei își mai aduc aminte. Așa că fac această adăugire: lui Leon Werth, pe când era el băiețel.

2. Pe baza tuturor experiențelor de care ați avut parte în călătoriile dumneavoastră, către ce fel de domenii ne-ați sfătui să ne îndreptăm în viitor?

R: Pe mine, oamenii mari m-au sfătuit să las deoparte desenele cu șerpi boa, fie întregi, fie spintecați, și să văd mai degrabă de geografie, istorie, de aritmetică și de gramatică. Așa s-a făcut că am părăsit, la vârsta de 6 ani, o strălucită carieră de pictor. Nereușita cu desenul meu numărul 1 și cu desenul meu numărul 2 îmi tăiașe orice curaj. Oamenii mari nu pricep singuri nimic, niciodată, și e obositor pentru copii să le tot dea într-una lămuriri. Astfel că a trebuit să-mi aleg altă meserie și am învățat să conduc avioane. Am zburat mai pretutindeni în lume. Așa că, geografia, ce e drept, mi-a fost de mare ajutor. Puteam, dintr-o dată, să deosebesc China de Arizona. Lucru foarte folositor, dacă te-ai rătăcit în timpul nopții.

Fiecare dintre voi puteți să alegeți în viitor fie ceva folositor, fie ceva care să vă bucure sufletul. Să știți, însă, că limpede nu vezi decât cu inima, iar *viața nu are sens decât dacă o schimbi cât de cât*. Așadar, decizia vă aparține!

3. Începând ciclul liceal, vor intra în viața noastră foarte mulți colegi noi. Se vor putea ei numi prieteni, la un moment dat, așa cum sunt deja actualii?

R: Să nu vă uitați niciodată prietenii! E foarte trist când prietenii sunt uitați. Nu toată lumea a avut vreodată un prieten, iar voi sunteți norocoși că ați cunoscut prietenia adevărată.

Cred că vă e teamă de nou și de necunoscut, însă, se mai spune, că nu cunoaștem cu adevărat decât ceea ce împlânzim. Oamenii nu mai au timp să cunoască nimic. Cumpără lucruri de gata de la neguțatori. Cum însă nu există neguțatori de prieteni, oamenii nu mai au prieteni.

Voi să nu luați *exemplul oamenilor mari, pentru că lor le plac mult numerele. Când le vorbiți despre un nou prieten, nu vă întreabă niciodată ceea ce este cu adevărat important. Nu vă întreabă niciodată: Cum sună vocea lui? Ce jocuri îi plac? Colecționează fluturi? Ei vă întreabă: Câți ani are? Câți frați are? Cât cântărește? Cât câștigă tatăl său? Numai atunci ei vor crede că l-au cunoscut. Ochii însă sunt orbi, voi cu inima să căutați!*

4. Vor fi cu siguranță bătălii pierdute: cu noi înșine sau cu alți oameni, greuți considerate de netrecut sau momente imprevizibile. Cum abordăm asemenea situații care ne încearcă?

R: Cred că omul se descoperă pe el însuși când se măsoară cu obstacolul, iar voi vă veți descoperi și veți deveni conștienți de tot ceea ce sunteți capabili, pentru că *eșecurile îi întăresc pe cei puternici. Oamenii au dat uitării adevărul acesta. Imaginați-vă că eu ar trebui totuși să rabd vreo două-trei omizi, dacă vreau să aflu cum arată fluturii. Pare-se că ar fi ceva nespus de frumos... Răbdare, așadar, nimic nu este pentru totdeauna!*

5. În viață trebuie să facem și alegeri. Cum vom ști că am luat cele mai bune decizii?

R: În general, oamenii se urcă în trenuri rapide, fără a înțelege ce caută de fapt. De aceea, ei nu-și găsesc locul, mergând dintr-o parte în alta... Și totul în zadar. Miezul lucrurilor nu poate fi văzut cu ochii.

Dacă muncim doar pentru bunurile materiale, ne clădim singuri temnița. Există așa o regulă strictă. Te-ai trezit dimineața, te-ai spălat, te-ai adus în ordine și imediat adu-ți în ordine și *planeta*.

De ce? Pentru că tu trăiești din acțiunile tale, nu în corpul tău. Tu ești tot ceea ce faci, nu există un alt *tu*, iar a te judeca pe tine însuși este mult mai greu decât a-i judecat pe alții. Dacă ajungi să te judeci cum trebuie, înseamnă că ești într-adevăr un om înțelept.

Bibliografie:

7. Antoine de Saint Exupery, *Micul prinț*, Editura Rao, București, 2010.

Mențiunea II

Condrea Diana Alexia

Liceul Teoretic V. Alecsandri, Iași

Coordonator, prof. dr. Băsu Mihaela

Continuarea poveștii „Inimă rece” de William Hauff

” Trăiră ei apoi în pace și chibzuință și, de multe ori, chiar și după ce încărunți, Peter obișnuia să spună:

- Mai bine să te mulțumești cu puțin, decât putred de bogat, cu o grămadă de aur, și cu inima rece.”

.... Și timpul trecu peste pădurenii din ținutul Baden. Micul Peter se făcu mare și veni vremea să meargă la școală.

- Peter, trebuie să înveți să citești și să scrii, dar, înainte de asta, vreau să mergem la nașul tău să îi cerem binecuvântarea, i-a spus cărbunarul fiului său.

Și-au pornit împreună spre Dâmbul cu brazi. Aveau în desagă merinde și o plăcintă, ca dar pentru Omulețul-de-sticlă. Poteca urca tot mai sus și priveliștea se sălbăticea.

Deodată, din spatele unul brad bătrân, a apărut o bătrână zdrențăroasă care le-a spus cu glas pierdut:

- Fie-vă milă de o bunică, dați-mi ceva să mănânc.

Peret Munk tatăl a deschis desaga și a pus merindea pe o basma curată. Bătrâna trebuie să fi fost foarte flămândă, căci a mâncat tot, și le-a zis:

- Mulțumesc pentru tot, dar încă mi-e foame. Poate mai aveți ceva în traistă.

- Tată, a spus micul Peter, dă-i plăcinta, este bătrână și slăbită.

Cărbunarul, bucuros de reacția copilului, a scos plăcinta din desagă, i-a întins-o bătrânei, care, ce să vezi? S-a dat peste cap și s-a transformat într-un omuleț din sticlă colorată: era chiar vistiernicul pădurii.

- Peter Munk, a spus Omulețul-de-sticlă, mă bucur să văd că sunteți sănătoși și cu inima caldă.

V-am pus la încercare, știu de ce ați venit să mă vedeți.

Apoi, scuturându-și luleaua din sticlă albastră, s-a întors către băiatul mirat și i-a zis:

- Mergi acasă, Peter. Mai ai de învățat doar a citi și a scrie, căci omenia și bunătatea sălășluiesc deja în inima ta.

Mulțumindu-i Omulețului, cei doi s-au întors acasă fericiți. Micul Peter a mers la școală, a învățat, a crescut și a ajuns un om respectat în tagma cărbunarilor.

Se vorbește și acum despre el în Pădurea Neagră. Știu sigur, mi-a spus o privighetoare. ”

Secțiunea Liceu

Marele premiu

Rețea Ariana Alexandra

Liceul Teoretic A. Iancu, Cluj-Napoca

Coordonatori, prof. Pargea Alina Viorica, bibl. Ruța Ana-Maria

100 de rânduri despre curaj

Odată cu timpul se duc și sentimentele, și amănuntele, și trăirile, doar faptele sunt lăsate iscălite pe paginile grele ale istoriei. Odată cu timpul se duc și oamenii, doar numele sunt lăsate iscălite pe paginile grele ale istoriei. Odată cu timpul dispar și popoare, și generații, doar denumirile sunt lăsate iscălite pe paginile grele ale istoriei. Și totuși, din timp se nasc generații, popoare, oameni, trăiri, amănunte, sentimente, toate gata să fie iscălite pe paginile grele ale istoriei.

Curajul este un sentiment, o trăire și un element foarte important, totodată el reprezintă însuși istoria. Nu există faptă fără de curaj. Curajul este, de fapt, imboldul pe care îl avem de a face lucruri ce nu se află în zona noastră de confort; curajul poate însemna multe lucruri, de la a zâmbi persoanei pe care în secret o plăci, până la a te ridica să-ți ceri drepturile, astfel că orice lucru mărunț poate fi, la un moment dat, cel mai mare act de curaj.

Răsfoind paginile grele ale istoriei ne răsfoim viața, ne putem găsi nașterea și moartea, copilăria și bătrânețea, adolescența și tinerețea, prezentul și trecutul, pentru că toți suntem sortiți unei vieți ce va schimba istoria. De-a lungul firului narativ al cărțuliei, curajul este motivul principal, totul este datorită curajului, pentru că ai vrut să-ți aperi țara, pentru că ai vrut să fi auzit, pentru că ai avut curajul să fii diferit.

O viață în tăcere, pusă sub semnul muțeniei, vorbind prin semne și țipând nervos în liniște... O viață lipsită de vorbe și cuvinte simple, doar fraze pompoase, complicate și lingușitoare ... O viață în umbră, neștiință și necunoaștere, departe de rânduri frumos scrise pe pagini mirosind a nou... O viață departe de acorduri dulci, dorințe împărtășite pe ascuns și sentimente uitate printre versuri... O viață fără flacăra. Până când curajul a biruit. Un făt-frumos pe cal alb a doborât în abis balaurul și "Cenaclul Flacăra" s-a născut din sufletul rece, metalic al sabiei viteazului. Curajul de a da generației în blugi dreptul la cuvânt, dreptul la a zâmbi și de a învăța un neam ce înseamnă curajul și de unde se trage, acesta este adevăratul curaj. Într-un timp în care cenzura era la ordinul zilei și fiecare speranță și strop de unicitate erau abolite, un anume geniu, Adrian Păunescu, a oferit speranța și șansa de a fi unic. Într-un timp în care să vorbești fără să te gândești de două ori îți aducea pieirea, un anume geniu, Adrian Păunescu a oferit eliberări gratuite de sentințele la moarte. Într-un timp în care Dumnezeu nu exista pentru cei din tronuri, un anume geniu Păunescu a dăscălit generații în tainele și spre iubirea Sfintei Treimi. O organizație sfântă

care prin muzica pe care o promova a clădit piatra de temelie a unei gândiri umane, nu robotice, o gândire dreaptă ce urma să uneltească însemnătatea cuvântului libertate. Cenaclul Flacăra a oferit puterea unei generații, dreptatea și răspunsurile clare, fără dogme de care aveau așa mare nevoie. Cenaclul Flacăra a oferit neamului românesc siguranța pe care nu o avea nici în propria casă, siguranța pe care nu o avea nici în familie, siguranța că undeva, acolo există o viață mai dulce, mai bună pe care muzica i-o oferea. Și pe atunci, ce făcea Păunescu era văzut ca o faptă de curaj de proporții mari, dar acum, citită de pe paginile gălbejite ale istoriei, Cenaclul Flacăra este considerat una dintre cele mai importante mișcări care a indus ideea de libertate.

Curajul a inspirat și îmboldit o generație să-și cunoască valorile, trecutul și să lupte pentru o viață mai bună. Greti Bader este exemplul potrivit. Supranumită și "îngerul închisorii comuniste" a dat dovadă de un curaj de neimaginat. Frumoasa fată, la doar 17 ani este arestată cu capete de acuzare "trădarea sistemului" și "apartenență la creștinism" și este condamnată la 7 ani cu executare. Locuind în Gherla, aproape de închisoare, ajunge să comunice cu deținuții și chiar reușește să le aranjeze mici "întrevederi" cu familiile lor. Crescută în spiritul dreptății și a adevărului, într-o seară de Crăciun, realizează că poate să comunice cu cei dinăuntru prin codul Morse și timp de 9 luni continuă acest joc periculos. Din pedeapsa primită inițial ispășește în jur de un an, după care este eliberată, scăpând ca prin urechile acului de Istrate și ajutoarele sale, frații Șomlea. Greti pleacă în Germania, unde se căsătorește, iar după căderea comunismului se întoarce în România, stabilindu-se la Cluj. Curajul de a-și pune viața în joc și de a-și risca viitorul pentru dreptate este de necrezut. Tot ce a făcut și dependența pe care a avut-o față de acele ziduri de nepătruns au fost alimentate de curajul acerb care îi clocotea prin vene bolborosind.

Asemenea ei au fost mulți care si-au găsit sfârșitul în închisori, departe de ce iubeau, de ce le era drag, de familiile lor și de tot ce cunoșteau. Curajul de a trăi în lumea ta... Curajul de a face ceea ce din moși strămoși știi că e bine... Curajul de a privi adânc în ochii judecătorului și de a nega, de a îndrăzni, de a nu acuza... Curajul de a-ți privi călăul în ochi și de a descătușa din străfundurile măruntaielor tale, țipătul de disperare ce te apasă... Curajul de a supraviețui în condiții inumane... Curajul de a-ți vedea moartea în fața ochilor și de a o goni... Curajul de a spera că într-o bună zi acea clădire infectă se va dărâma și tu te vei ridica dintre pietroaie un om nou. În închisorile din țară, unul câte unul cădeau secerăți. Curajul de a înfrunta realitatea era mai presus decât orice, nu mulți sunt aceia care au posedat acest curaj. Nu mulți au scăpat vii din ghearele securiștilor. Înghesuiți în celule, în camere de gheață, fără păături, fără speranță și mâncare. Bătuți până la leșin, abuzați psihic și torturați. Rupti de realitate, departe de lumea înconjurătoare și de tot ce cunoșteau. Și toate astea pentru simplul fapt că toți erau o amenințare pentru partid, intelectuali și oameni culți, care știau ce înseamnă cu adevărat libertate, preoți și patriarhi, oameni de știință, dascăli, filozofi și scriitori, tuturor li se tăiaseră aripile cu o cruzime de neimaginat. Dumnezeu nu exista, dovadă haosul ce se coborâse peste popor, înrobind suflete milostive și transformând oamenii în diavoli. Diavoli ce păzeau și conduceau închisorile cu limbă de moarte. Îngeri trimiși pe Pământ să-l curețe erau prinși și închiși, terorizați până la moarte. Curajul de a crede în existența unui Judecător mai presus de toți era trădare supremă. Multe sunt poveștile, și multe sunt faptele, căci Securitatea era mare. Multe sunt cunoscute, dar și mai multe sunt încă ascunse. Cele mai mari dintre geniile care s-au născut în era secerii și ciocanului au fost pedepsiți pentru simplul fapt că sunt unici și cu mult superiori celorlalți. Cu toate astea, nu le-a fost retezat curajul, nici lor, nici generațiilor ce veneau cu pași rapizi.

La 30 de ani după acestea, o întreagă generație s-a răzvrătit împotriva unui sistem, împotriva nedreptății și împotriva unei vieți în negură. Un curaj unanim de a ieși în stradă, în bătaia puștilor, departe de adăpost și siguranță, doar pentru a crea un viitor mai bun. Povești tulburătoare și dorințe arzătoare de a scăpa de sub un jug greoi, ce a călăuzit poporul spre pierderea sinelui. Curajul de a lupta pentru trecutul tău ... Curajul de a lupta pentru cultura ta ... Curajul de a lupta pentru propriile cuvinte... Acest curaj este mai presus decât patriotismul, mai presus de iubirea de țară; acest curaj este iubire, iubirea ce leagă omenirea. Să nu lupți pentru tine, ci pentru cei ce îți vor urma, să știi că poate nu vei prinde ziua de mâine, dar să știi că nu mori în van, că de copiii tăi va avea grijă cineva, că nu vor fi obligați să poarte în spate crucea strămoșilor săi cum ai făcut tu. Pe data de 25 decembrie 1989, România a fost mântuită și crucea grea a comunismului s-a ridicat de pe umerii vlăguși ai poporului. Gura de aer ce a inundat plămânii prăfuiți ai poporului a adus revigorare în organismul bolnav. Ochii sticloși, căci curajul nu a fost în zadar, vocea răgușită, căci curajul nu a fost în van, brațele rănite, căci curajul nu a fost pierdut, inimile perforate, căci curajul a fost și sfârșit.

După cum vedeți, curajul este cea mai frumoasă metaforă. De la cel mai neînsemnat lucru până la cel mai important, toate sunt acte de curaj, toate sunt fără doar și poate cele care vor scrie istoria. Curajul este, deci, în sine istoria. Curajul este el însuși cărțulia cu coperti murdare, legate în piele de dobitoace și cu pagini groase, gălbejite.

Premiul I

Crăciun Ana, Dumitrescu Ana

Școala Superioară Comercială N. Kretzulescu, sector 3, București

Coordonator, prof. Popa Nicoleta Rodica

100 de rânduri despre libertatea de exprimare

Ce credeți că este libertatea de exprimare? Vă spunem noi. Libertatea de exprimare este dreptul fundamental al oamenilor de a spune ceea ce simt și gândesc. Este un drept natural, ce ține de esența ființei umane. La fel ca dreptul la viață, la demnitate. În timp, modul în care oamenii se exprimă s-a schimbat, referindu-ne la perioada comunistă și la democrație, forma de organizare și conducere politică din zilele noastre.

V-ați întrebat vreodată cum este să trăiești într-o societate în care anumite nevoi sunt restricționate? Din punctul nostru de vedere, comunismul a lăsat o amprentă negativă în ceea ce privește libertatea de exprimare. În perioada aceea, scriitorii care adoptau o ideologie nouă, care propuneau în operele lor relațiile politice sau în care se abăteau de la doctrinele de partid erau îndepărtați, fiind puși pe „lista neagră”. Aceștia, aveau două soluții, fie alegeau să fraternizeze cu noul regim pentru a-și menține statutul, fie se împotriveau, ei fiind victimele comunismului, timp în care estatul propunea îndepărtarea cărților, sau chiar a scriitorului care dezbată așa-zis etitluri periculoase”.

Printre scriitorii interziși, îl regăsim și pe Mihai Eminescu. Scrisul lui a fost tratat ca un „infractor” din cauza faptului că dorea să își spună cât mai deschis părerile. În anumite cărți a abordat tema comunismului, ceea ce a făcut statul comunist să-și iasă din minți. Alt scriitor care s-a impus este Tuca

Florian, iar cartea lui interzisă a fost „In memoriam, itinerar eroic”. Majoritatea scriitorilor care nu au vrut să se impună au ajuns după gratii, fiind acuzați de propagandă anticomunistă și comportament inadecvat. De exemplu, poetul dramaturg Radu Gyr a fost arestat în anul 1945 și condamnat la moarte. Însă, pedeapsa este schimbată și este cruțat, iese din închisoare în anul 1957, însă revine în acel loc în anul 1958 din cauza poeziei „Ridică-te, Gheorghe, ridică-te, Ioane”, comuniștii considerând un mijloc de instigare la revoltă.

Arta și celelalte domenii ce țin de aceasta nu aveau cum să înlăture controlul și manipularea. Așa că vechile metode artistice sunt înlocuite cu un Realism Socialist. Acesta este implementat de Partidului Comunist al Uniunii Sovietice, care obligă ca orice formă de artă să se execute după un anumit stil. Contrar cu termenul de realism dar folosit, acest tip pune în lumină viața dintr-o perspectivă ideologică, transformată într-o utopie. În artă este surprinsă figura lui Stalin, a lui Lenin și a oamenilor muncii, iar uneori apăreau și elemente din trecutul țării. Orice altfel de stiluri de pictură precum: manierismul, arta naivă, impresionismul și așa mai departe, erau interzise. Nu se accepta „libertatea”, în sine, deoarece comunismul surpinde un sistem social, politic și economic, care nu dorește diferențierea între clasele sociale și de muncă.

O carte-fenomen este chiar volumul scris de Virgil Ierunca „*Fenomenul Pitești*”. Aici, mărturiile cutremurătoare oferă o imagine tragică a ceea ce a însemnat tortura comunistă a oamenilor care voiau/luptau să gândească și să se exprime liber!

Unul dintre cele mai tragice destine ale „reeducării” din Pitești a fost al lui Alexandru Bogdanovici. După ce a fost închis la Suceava, acesta este mutat la Pitești, unde îi începe sentința. Prietenii lui îl bat, dar Țurcanu, nemulțumit de blândețea loviturilor, îl bate cu cruzime. Este bătut și toturat până la reanimare, dar când își revenea, totul era luat de la capăt. Acesta moare în închisoare, bătut de Țurcanu care spune: „Așa vor pieri toți oportuniștii care își închipuie că pot înșela bunăvoința regimului!”.

Considerăm că este o întrebare esențială la care ne trebuie un răspuns: Cum ne-a afectat pe noi comunismul în libertatea noastră de exprimare? Și o să vă răspundem. În acele perioade, acest tip de libertate era garantat de Constituție, însă inițial nimeni nu și-a pus problema că, de fapt, România a instaurat un Regim Comunist Totalitar, care sugerează ideea de diferențe între puterile de stat și populație. Considerăm că libertatea de exprimare în timpul acela, era adusă la 0 din cauza restricțiilor și limitărilor. Un exemplu concret este referitor la drepturile de exprimare care nu erau satisfăcute de stat și care au afectat o mulțime de oameni. Nu aveai cum să îți spui părerea despre anumite subiecte politice, fiind perceput ca un lucru împotriva statului, mâncarea era restricționată și uneori insuficientă pentru familie, deoarece se dădea cu porția, la televizor aveai acces doar două ore pe zi, din care o oră jumătate era doar despre politica în acele vremuri, nu aveai voie să ieși din țară, doar militarii care mergeau în misiuni aveau aceste drepturi, cu riscul de a-și pierde viața. Lipsa de libertate de exprimare a dus și la lipsa de drepturi, fiind anulate în proporție de 70%. Noi credem că lipsa de exprimare a fost distrusă în perioada aceea și a forțat omul să trăiască după un tipar anume, restricționându-i gândirea, simțurile și orice tip de moralitate. Aceste lucruri duc, de fapt, doar la distrugerea ființei umane, conducând spre lucruri iraționale, știind că rata de sinucideri a fost una mare pe atunci. Spunând toate acestea, vrem să arătăm cât de importantă este această valoare, de fapt, pentru România, și nu numai. Cât timp ne respecăm unii pe alții, ea trebuie să existe!

Am ajuns și la democrație, formă de stat din zilele noastre care propune o formă de organizare și conducere politică, bazată pe principiul exercitării puterii de către popor. Total diferit de ce am vorbit de până acum, nu?

În zilele noastre, dreptul la libertatea de exprimare face parte din drepturile și libertățile fundamentale ale omului fiind instaurate în Declarația Universală a Drepturilor Omului. Conform articolului 19, „Dreptul la libertatea opiniilor și exprimării”: „Orice om are dreptul la libertatea opiniilor și exprimării; acest drept include libertatea de a avea opinii fără imixtiune din afară, precum și libertatea de a căuta, de a primi și de a răspândi informații și idei prin orice mijloace și independent de frontierele de stat”, care creionează aceste drepturi morale și care nu pune restricții cu ideea de a fi respectat liberul arbitru. Adică, libertatea de exprimare surprinde o idee de a-ți pune în evidență ideile fără a jigni sau face pe cineva să se simtă prost, aceste lucruri vin o dată cu stima de sine și ființa omului în sine.

V-ați gândit cum percep oamenii acum artele lui Eminescu? Și în zilele noastre acest poet, dramaturg și ziarist este admirat. Operele lui inspiră persoanele în modul de exprimare și fac oamenii să se conecteze cu această parte literară. Tema lui predominantă este iubirea, iubirea față de țara fiind un adevărat patriot este văzută de noi. Încă din școala generală începem să învățăm cât de important este pentru noi acest om, nu dorim să vorbim la trecut despre el deoarece este încă o persoană vie în sufletele noastre. Stau să mă gândesc cât de diferită este mentalitate omului acum și percepția sa, trebuie să ne dăm seama că oamenii ca el sunt importanți pentru țara noastră, România și după atâția ani încă formează gândirea amultor tineri și nu numai. Libertatea de exprimare fiind una uriașă, lăsându-ne pe noi să ne dăm cu părerea și a ne spune punctul de vedere, chiar dacă greșim uneori sau nu ne exprimăm bine.

Arta, fiind percepută, în esență, cea mai profundă expresie a creației umane. Adrian Ghenie este un pictor român, contemporan care este considerat unul dintre reprezentanții noului val al artei vizuale din România. Acest tânăr propune arta abstractă, în care după mine fiecare persoană percepe ceva diferit. Poate o imagine mai clară, dar sentimentele sunt diferite și emoțiile pe care fiecare dintre noi le percepe.

Omul de presă sau jurnaliștii sunt conștienți de libertatea și de responsabilitatea socială pe care o dețin și trebuie să respecte drepturile fundamentale. O să vorbim despre aceste tipuri de oameni care se respectă și iubesc ceea ce fac. Admiram aceste persoane datorită nonșalanței cu care pot interacționa cu persoanele, făcându-i să se simtă bine, care sunt documentați excelent de bine și care pot face o recenzie sau un articol punând o persoană într-o lumină bună. De acest fel de libertate de exprimare vorbim noi!

Dragă cititorule,

Emoțiile, momentele în familie, amintirile cu prietenii, muzica, pictura, dansul, sportul, scrisul, seriozitate, momentele în care te relaxezi sunt tot ce contează în viață! Trebuie să învățăm ce e bine, ce e rău, ce ne definește sau ce ne caracterizează pe noi ca persoane. Suntem oameni, mai avem și defecte pe care unii le recunosc, alții nu. Cel mai important este să nu uiți de tine, să nu uiți să spui ceea ce îți convine sau ceea ce îți place și chiar câteodată o părere de-a ta este mai importantă decât crezi. Lasă-ți mintea liberă și încearcă să te exprimi, nu te mai lua după alte persoane, ceea ce spui trebuie să te definească pe tine, nu pe altul. Fii tu, regăsește-te în orice faci și nu lăsa pe nimeni să te demoralizeze! Fă pe cineva fericit, făcându-te pe tine mai întâi fericit. În anumite situații încearcă să te pui tu pe primul plan, pentru că tu, în primul rând, ești important! Fii liber, exprimă-te, zâmbește! Gândește-te că prin orice gest pe care

îl faci, de la un simplu zâmbet, până la modul în care întregul tău corp se mișcă, te exprimi și emani anumite stări. Spune mulțumesc de fiecare dată, pentru că este important!

100 de rânduri despre libertatea de exprimare nu vrea să sublinieze doar o constatare, ci vrea să te facă să îți dai seama că este extrem de importantă această valoare pe care noi o dobândim încă de la naștere și pe care trebuie neapărat să o dovedim. Cu acest text ne arătăm noi modul în care gândim, este o părere sinceră care vrea să surprindă anumite aspecte. Dacă o să vedem măcar câteva persoane care o să înceapă să se exprime liber fiindcă noi am vrut să transmitem asta, suntem mândre că am putut face asemenea lucru. Nu uita, prin fiecare gest și cuvânt, se exprimă ceva! Și natura, universul ne exprimă ceva, trebuie să începem să vedem lucrurile mai amplu, o să ne dăm seama de anumite lucruri la care nu ne-am gândit până acum! Nu este uimitor că orice înseamnă ceva și fiecare înțelegem în moduri diferite?! Ești român, ai această valoare!

Cu drag, Ana și Ana

Webografie, bibliografie:

https://ro.wikipedia.org/wiki/Pagina_principal%C4%83

<http://capitalcultural.ro/jazz-ul-inseamna-libertate-libertatea-de-a-te-exprima-asa-cum-simti/>

<http://citate.unica.ro/2011/03/01/citate-despre-muzica/>

<https://dexonline.ro/>

<https://www.historia.ro/>

<http://adevarul.ro/>

Virgil Ierunca, *Fenomenul Pitești*, Ed. Humanitas, București, 2013.

Premiul II

Vânătoru Costina Alexandra
Liceul Tehnologic Tismana, jud. Gorj
Coordonator, prof. Feroiu Maria

100 de rânduri despre Unire și români

Ce înseamnă Unirea pentru români?

Am ales să încep astfel deoarece simt că aș pierde esența dacă aș avea un incipit clișeic, informativ, în care să prezint lămuriri și detalii cunoscute de majoritatea românilor, chiar dacă de ce le mai multe ori superficial sau insuficient.

Poate cei pe care îi preocupă istoria, cei patriotici care vor să cunoască toate tainele ”Țării Mamă”, ori cei ce au reținut asta dintr-o simplă oră de istorie, oricum...

„Unirea Transilvaniei cu Țara Românească de la 1 Decembrie 1918 a reprezentat cel mai mare eveniment istoric al României.” și cea mai mare izbândă, după scurta Unire de la 1600 a lui Mihai Viteazul. Nu trebuie să uităm aici data de 24 Ianuarie 1859 când Alexandru Ioan Cuza este ales domn și în Țara Românească (la 5 Ianuarie fusese ales domn în Moldova), astfel născându-se Principatele Unite.

Așa începe fiecare articol educativ de pe internet ce are ca scop educarea generației și informarea populației cu privire la cum a ajuns România să fie ce este astăzi. Câți continuă? Puțini. Câți oameni dau importanță acestui subiect? Și mai puțini. Asta pentru că, deși suntem conștienți, ne-am săturat de tipic, de banal și de rutină. Zarul este aruncat astfel că fața-i cea mai importantă rămâne ascunsă, fiind expuse doar cele pe care le-am văzut de atâtea ori. Noi doar o putem intuit uneori... Acesta se vrea a fi un mesaj edificator, nu un text informativ. Dacă Gheorghe I. Brătianu afirmă că: „Poporul român este o enigmă și un miracol.”, de ce nu adâncim acest mister ce ne face țara un hibrid între loialitate și curaj?

Lucian Blaga știe cel mai bine. Dezastrul Primului Război Mondial a rămas o cicatrice balcâză pentru istoria multor țări, precum și a României, doar că pe noi, spre deosebire de ei, Unirea ne-a întremnat cu mândria și speranța unui viitor în care se cade „să dăm mână cu mână cei cu inima română” Așa să fie? Ei bine...

Războiul a avut, are și va avea același înțeles în orice parte a lumii, și anume teroare. Asta a însemnat și pentru noi, prin „noi” referindu-mă la popor, la cei ce au luptat, fie cu un scop, fie obligați de regim. Propun un exercițiu: Așează-te în fața oglinzii tale din baie, cea pe care o găsești neclintită, pătată de picături strânse din aburii dușului de seara trecută. Privește-ți atent fiecare trăsătură, fiecare impuritate ce se ivește pe față, îți produce o oarecare nemulțumire. Nu suntem perfecți, dar ai accepta ca o altă persoană să le observe, să te jignească, să vrea să te schimbe? Desigur că nu, vrem să fim acceptați în societate, de oamenii cu care ne petrecem timpul, să fim apreciați pentru ceea ce suntem, fără ajustări.

Acum gândește-te că țara ta e un chip, are atât trăsături de care este mândră, cuprinzând personalitățile ce au făcut-o cunoscută în toate colțurile lumii, oameni drepți, cinstiți ce o poartă cu mândrie, dar și cearcăne, riduri, pistru, cei ce o înjosesc, desconsideră sau ignoră.

Nu poți fi român dacă nu știi limba română, dacă nu știi cine a fost Mihai Viteazul, ce a făcut Carol I, fără să fi citit o poezie a lui Eminescu, fără să fi văzut vreo lucrare a lui Brâncuși. Atunci nu ești român, ești pur și simplu un locuitor al României. Ești precum un copil care a trăit toată viața alături de mama lui fără să o cunoască. Ești al nimănui și totuși al cuiva. Ce român nu a auzit de Mihai Eminescu, de Ciprian Porumbescu, de George Enescu, de Brâncuși? Poate părea surprinzător, dar mulți tineri ridică nepăsători din umeri la auzul acestor nume, care lor nu le spun nimic, pentru simplu motiv că nu sunt contemporani cu ei, motivând că trăiesc prezentul și privesc doar spre viitor.

Se pare că nu trecerea timpului face chipul României să îmbătrânească, adâncindu-i ridurile și mai tare, ci tocmai această indiferență, această nepăsare din care dascălii încearcă să ne scoată, destul de timid uneori.

Și totuși, această țară ne acceptă, pe toți, așa cum suntem, precum o mamă ce ține piept tuturor celor care îi critică copilul, deși este conștientă de comportamentul acestuia, doar să ne păstreze lângă ea, iar dacă din asta am învăța să ne apreciem originile, să fim mai recunoscători strămoșilor noștri pentru ce au lăsat în grija noastră, familia, am înțelege că ne jignim mama și ne dușmănim cu cei care ne sunt frați de sânge, nu prin alianță.

La sfârșitul Primului Război Mondial, înfrângerea militară a adus cu sine și destrămarea imperiilor multinaționale din cadrul Puterilor Centrale, ce au lăsat drum liber popoarelor spre câștigarea independenței și autonomiei. Un război pe care Camil Petrescu îl demitiza și descria în stilul său anticalofil în romanul “Ultima noapte de dragoste, întâia noapte de război”: “nimic eroic, nimic înălțător. Războiul e tragic și absurd”. Tot de la el aflăm că fortificațiile pe Valea Prahovei erau doar “niște gropi cât cele pe care le fac, jucându-se, copiii în nisip”. Pentru sublocotenentul Camil Petrescu, dar sunt convinsă că și pentru mulți camarazi de arme, frontul devine “durabilă halucinație de foc și trăsnete”.

Scopul României a fost unul precis și bine gândit, încă de la intrarea acesteia de partea Antantei în război, astfel prin ulterioara victorie să-și poată duce la bun sfârșit visul de a forma România Mare. Un vis care prinsese aripi demult, începând cu Grigore Ureche care afirma: “Românii câți se află lăcuiitori în Țara Ungurească și la Ardeal și la Maramoroșu, de la un loc sunt cu moldovenii și toți de la Râm se trag”, continuând cu Corifeii Școlii Ardelene și cu Pașoptiștii care vor lupta pentru impunerea unui specific național, pentru conștiința civică și patriotică.

Pe lista Marilor Români, s-au înscris și doi monarhi, niciunul dintre ei nu avea sânge oștri românesc, totuși, au îndeplinit “Visele Poporului Român”, Carol I dobândind independența țării noastre, iar Ferdinand I, împlinind idealul milenar al României Mari. N-o putem uita pe Regina Maria, care s-a dovedit o adevărată româncă. În această activitate aș dori să-l înțelegem pe Nicolae Bălcescu care spunea că “Istoria este cea dintâi carte a unei nații, unde își vede trecutul, prezentul și viitorul, ne ajută să știm cine suntem, de unde venim, ne dezvăluie trecutul, ne arată parcursul înaintașilor noștri, greșelile lor, trecutul cu bune și rele”.

Preocupările noastre personale ne absorb tot timpul pe care-l avem. Ne amintim că suntem români doar odată pe an, când se fac festivități cu ocazia zilei de 1 Decembrie la Alba Iulia și în toată țara, de altfel.

Distribuim mesaje precum „Mândru că sunt român!”, arborăm tricolorul, ne amintim de tradiții, pe site-urile de socializare, iar a doua zi suntem hotărâți să părăsim plaiurile noastre, chiar și pentru totdeauna, fiind siguri că aici ni se vor frânge aripile, că nu suntem lăsați să evoluăm și că nu avem niciun viitor. Chiar și cei plecați de mult din țară găsesc acum timp să-și amintească de unde vin și cine sunt, și, deși recunosc că rădăcinile lor au rămas aici pe pământ românesc, au același sentiment al neputinței, spunând că locul lor nu mai este aici. Atunci, la ce bun toate aceste manifestări patriotarde? De ce avem nevoie de un pretext ca spectacolele de Ziua Națională să ne amintim de importanța Unirii? Atunci străbunii noștri și-au unit sufletele într-o voință, au răzbit și sărbătorit cu miile victoria, împreună cu toți cei cu sânge românesc la Alba Iulia acum un secol, cu sufletele însângerate de pierderea fiilor, taților și cunoscuților pe câmpul de luptă. Nu trebuie să uităm că, înainte de toate, această operă nu a fost a niciunui guvern, a niciunui om politic, al niciunui partid, ci a fost fapta istorică a întregii națiuni române. România înseamnă casa, în care am copilărit; înseamnă dascălii, care ne-au pus stiloul în mână; Pentru mine acasă înseamnă culoarea Crăciunului și a cozonacilor aurii; înseamnă țara dulcelui grai moldovenesc, a calmului ardelenesc, a mândriei bănațenilor, a vorbei repezite și grele a oltenilor; este Delta cu egrete gratioase și Marea Neagră cu nisipul auriu al plajelor, înseamnă țara iilor, a porților sculptate și a troițelor de la răscruci de drum... Pentru că asta suntem, România vrea să îi rămânem loiali, să învățăm a ne bucura de ziua noastră, să o privim cu admirație și mândrie deoarece ea reprezintă pentru foarte multe țări dezvoltate

economic un zăcământ de bogăție, atât din punct de vedere al resurselor naturale, cât și al atracțiilor sale turistice adorate de către cei ce ne calcă astăzi meleagurile. România e tradiție, te captează cu obiceiurile sale nemaîntâlnite, cu peisajele ei rupte din basm, cadre perfecte pentru o scenă ce ar avea ca subiect „viața în paradis”.

Așadar, românul și România trebuie privite după cum spunea și Ion Rațiu ca un tot, indisolubil și indestructibil: „Apără drepturile poporului român, în totalitatea sa. Nu regăteni, nu transilvăneni, nu basarabeni, nu timoceni, aromâni sau magleniți. Toți suntem români.”

Premiul III

Cristea Sonia

Colegiul Național A. Mureșanu, Dej, jud. Cluj

Coordonator, bibl. Pușcaș Iuliana

100 de rânduri despre...

Ambiție, de care a dat dovadă poporul român în mijlocul căruia apreciez că m-am născut.

Istoria nu a cruțat acest neam în niciun moment, pământul României Mari de azi fiind scăldat de atâtea ori de sângele cotropitorilor, dar și al apărătorilor născuți parcă cu o aură divină asupra capului. Dar, cu toate neajunsurile dominației fanariote, înăbușită de revoluția lui Tudor Vladimirescu, care a fost înlocuită mai apoi de Imperiul Austro-Ungar, țăranii care nu și-au abandonat limba și nici obiceiurile creștine, încă purtau în suflet ambiția Unirii. O dorință sfâșietoare și un vis atât de dulce, care însemna alungarea străinilor de pe meleagurile moștenite din vremea dacilor și îmbinarea într-un singur trup în care să bată o inimă română.

Prilejul Unirii s-a ivit când Austro-Ungaria a declarat război Serbiei în iulie 1914, anunțându-se un conflict armat de scurtă durată. În același an, regele Carol I a întrunit un Consiliu de Coroană în care și-a manifestat dorința intrării în război de partea Austro-Ungariei căreia i se alăturase Germania și Bulgaria. Dorința însă nu i-a fost îndeplinită. Partidul socialist care avea ultimul cuvânt a hotărât neutralitatea. În anul 1916 românii au îndreptat baionetele spre adevăratul inamic pe frontul Antantei. La început mobilizarea a fost una încetinită, anul 1916 fiind neprielnic pentru voinicii care, în ciuda dificultăților, erau obișnuiți cu apărarea țelului și a demnității fraților de sânge. Însă în anul 1917 părea că soarele răsare asupra frontului pe care luptau românii. Succese sclipitoare au obținut la Mărăști, Oituz și Mărășești, consemnate prin construcția unui mausoleu în cea din urmă locație, care să amintească generațiilor viitoare sacrificiul a 21.000 de soldați. Dar sacrificiile au fost insuficiente deoarece, în urma înlăturării regimului de la Petrograd, România a fost nevoită să iasă din război. România reîntră în război în 1918, printr-o minune întrupată de regele Ferdinand, împlinind, în același an, visul trecutelor generații. Primul domnitor care a avut acest vis a fost Petru Rareș, urmat de Sigismund Bathory, Nicolae Olahu, iar mai apoi de Mihai Viteazu în 1600. În Alba Iulia s-au adunat peste 100.000 de români veniți din toate colțurile Transilvaniei la 1 Decembrie, pentru a asculta vocea răsunătoare a lui Vasile Goldiș care proclama Unirea. Basarabia întâi, urmată de Bucovina și mai apoi de Transilvania, Banat, Crișana și

Maramureș s-au alipit la Țara Mamă. Însă istoria unirii cu Basarabia a fost una cu totul aparte, care ar trebui descrisă pe larg.

În 1918, la data de 27 martie, în Chișinău, Sfatul Țării votează pentru Unirea Basarabiei cu România, această provincie care a căzut în mâna rușilor în prima jumătate a secolului al optsprezecelea. Declarația semnată menționa că, citez: „*Republica Democratică Moldovenească ia hotarele ei dintre Prut, Nistru, Marea Neagră și vechile granițe cu Austria, ruptă din Rusia acum o sută și mai bine de ani din trupul vechii Moldove, în puterea dreptului istoric și dreptului de neam, pe baza că noroadele singure să-și hotărască soarta lor de azi înainte și pentru todeauna, se unește cu Mama Sa, România.*” Astfel, după cum regele Ferdinand menționa într-o scrisoare telegrafică „*Un vis frumos s-a împlinit*”. Aceste fapte sunt consemnate în marea carte a istoriei poporului român, iar în acest an cu toții ar trebui să îl privim prin oglinda timpului. Acest an, în care sărbătorim 100 de ani de la Marea Unire, a fost declarat CENTENAR-ul Unirii.

Dacă am separa fiecare literă a cuvântului „CENTENAR” am putea rezuma întregul război purtat pentru reîntregirea neamului.

C - credință, deoarece românii au fost mereu un popor cu frică de divinitate, un simplu substantiv care i-a mântuit de atacatori

E - energie, stare de care au fost cuprinși soldații încă de la început, fără să se gândească la capitulare, ci doar purtând sub uniformă un suflet destinat sacrificiului, dar și curajului

N - noroc, fiindcă fără o picătură de noroc din partea providenței, nimic nu era realizabil

T - tendință care se referă la unicul scop, sfântul țel, spre care întreg neamul visa cu frică și cu încredere

E - emanciparea spre un stat liber și lipsit de povara străinilor

N - nerăbdarea de a deveni o familie solidară sub egida unui nume solitar „România”

A - ambiție, dulce ambiție care a purtat poporul pe culmi îndepărtate unde nu ar fi crezut nimeni, pe acea culme a demnității

R - răbdare, fiind ultima literă a cuvântului care a așteptat liniștită mențiunea binemeritată, este o trăsătură definitorie a românilor care au așteptat secole pentru a auzi la Alba Iulia sacrele cuvinte care au fost precum o mantră în timpul războiului

Însuși Mihai Eminescu, în poezia „*Ce-ți doresc eu ție, dulce Românie*” publicată în anul 1866 își manifesta acea nerăbdare de afirmare a poporului român și de a-și croi drumul spre libertate prin vitejie și săbii. În versurile care au rămas adânc întipărite în mințile poporului spunea cu patriotism „*Vis de răzbunare negru ca mormântul/ Spada ta de sânge dușman fumegând/ Și deasupra idrei fluture cu vântul/ Visul tău de glorie falnic triumfând*” chema la un război sfânt pentru a uni ceea ce generația pașoptistă nu a reușit. Iubirea nebună față de țară se scurge din aceste versuri îndârjite, poetul neamului dorind să inspire generațiile viitoare. Însă, din nou, România nu și-a desăvârșit bucuria pe o perioadă îndelungată, cel de-al Doilea Război Mondial apropiindu-se după încălcarea păcii de la Versailles a Germaniei și unirea acesteia cu Austria în mult doritul Anschluss. În urma unui ghinion nespus, pactul Ribbentrop-Molotov încheiat la un an după începerea noului război în 1940 obliga România să cedeze Basarabia, Bucovina și Ținutul Herței, Basarabia rămânând pierdută fără drept de apel până în prezent.

Revenind la zilele noastre, această incursiune în trecut, ne-a fost utilă pentru a înțelege într-o notă patriotică sacrificiile făcute de strămoșii noștri pentru a forma România Mare, sau după cum însuși Lucian Blaga scria în una dintre operele sale „România dodoloață”. Aceste valori: curajul, ambiția, tenacitatea încă s-au păstrat, dar dragostea și sacrificiul pentru patrie se decolorează pe zi ce trece, ștergându-se din vocabularul noii generații.

Ultima dată când poporul român a sacrificat vieți omenești și s-a unit pentru o singură cauză a fost pentru înlăturarea regimului comunist în anul 1989 printr-o revoluție de proporții. De această dată românii au înlăturat totalitarismul odată pentru totdeauna din țară, instaurând mult-dorita democrație occidentală.

Îmi doresc ca aceste valori să nu piară definitiv, nu doar din vocabularul nostru, ci și din memoria comună a poporului. A fost nevoie de prea multă suferință, răbdare și durere pentru a ne aduce țara la forma actuală. Regret doar nepromovarea acestor calități în societatea actuală. Este corect să păstrăm amintirile bune ale acestui neam prin ale cărui vene curge un sânge de roman. Nici o istorie nu este perfectă deoarece a fost scrisă de oameni cu defecte, dar în sufletul nostru trebuie să păstrăm ambiția pe care am avut-o de a crea lucruri minunate, mărețe, desăvârșite. De aceea ne este predată istoria ca să învățăm din ea, deși, mulți oameni trec prin viață fără a-și cunoaște propria istorie, fără a-i acorda importanță.. Singurul lucru pe care trebuie să îl facem este să privim în urmă cu un zâmbet fericit și lacrimi de bucurie și în față spre tricolor. Culorile steagului nostru au o semnificație bogată și ilustrează perfect țara și istoria noastră: albastrul - cerul sub care am fost binecuvântați să trăim, galbenul - holdele de grâu, bogăția noastră geografică, înzestrați fiind cu forme de relief dintre cele mai variate, iar roșul - sângele strămoșilor noștri care nu au avut nici o problemă să se sacrifice pentru o viață mai bună, neprivată de libertate și străină de sclavie pe propriul pământ a urmașilor.

Nu trebuie să ne denigrăm țara pentru insuccese, ci să căutăm să aducem chiar noi schimbarea de care suntem însetați. O întreagă generație dornică de a aplica noi idei, plină de speranță nou înfloită și încununată de modernism așteaptă să ia locul înaintașilor și a aduce țara pe drumul dreptății și al demnității. Noi suntem acea schimbare, noi trebuie să continuăm să scriem istorie. Un ultim vis este unirea Basarabiei cu România din nou, iar acest vis trebuie să se afle în inimile tuturor: Țara Mamă să își vadă toți copiii la pieptul ei.

Bibliografie:

1. Al. Barnea, V. Manea, M. Stămătescu, B. Teodorescu, *Istorie, manual de clasa a X-a*, Ed. Corint, București, 2005.
2. www.historia.com
3. www.enciclopediaromaniei.com
4. www.descoperă.ro

Mențiunea I

Gavra Raul Gabriel

Colegiul Tehnic I.D. Lăzărescu, Cugir, jud. Alba

Coordonator, prof. Muscalagiu Arabela

Puterea de a ierta

Puterea de a ierta – unii o pot considera lașitate, ceva greșit, dezonorant. Eu nu cred că este așa. Am să demonstrez de ce această valoare morală este prețioasă pentru fiecare om, pentru fiecare suflet. Mai ales că vorbim din ce în ce mai mult de valorile europene, de integrarea în Uniunea Europeană. Eu nu cred că problema integrării vine doar din această parte, din România. Multe lucruri trebuie regândite, atent studiate și luate concluzii adevărate. Acest text vrea să aducă un punct de vedere în sprijinul faptului că ne aliniem multor valori promovate azi și continuăm să fim cât mai dedicați acestora, cât mai deschiși, spre dezvoltarea noastră.

Cât de grea poate să fie iertarea? Sau cât de greu îți poți stăpâni sentimentele negative față de un om sau poporul său? Poți să fii *om* în contextul războiului? Putem să facem un exercițiu de imaginație: ce sentimente ai când îți vezi inamicul în față? Ce simți legat de ceea ce el face sau față de tot ce are legătură cu el? Mai mult, ce sentimente ai față de un om posibil vinovat de nenorocirea unui om din neamul tău, poate de o nenorocire de care ai avut tu parte? Este omul acela, civil, vinovat de acest lucru, se merită să judeci atent? Tristețea și furia mă cuprind când scriu aceste rânduri, când simt aceste cuvinte puternice... totul este un amalgam, ceva de nestăpânit, acestea sunt primele sentimente care ne învăluie (pe majoritatea sau toți) și ne strâng sufletul, ne îndeamnă la cruzime. Din nou, este acel om vinovat? Am să dau un simplu răspuns: NU! Acel om, la fel ca tine, este cuprins de teroarea războiului, de nesiguranța zilei de mâine, de pericolul în care îi este pusă familia. Dezastrul cuprinde fiecare grăunte. Poți să te uiți în ochii celui om, poți să îi spui: „Tu mi-ai distrus familia, tu ești vinovat pentru greșeala unor conaționali, unor soldați plini de mânia!”? Nu, nu poți. Nu poți judeca un om pentru greșeala altui om. Dar în contextul războiului? Este simplu să spunem că luptăm și mutăm munții din loc, dar cei care au trecut prin război nu sunt de acord cu noi. Nu trebuie să ne dorim război, trebuie să valorificăm vremea de pace, să fim mai spontani și constructivi, adică să ne slujim țara prin realizările noastre, prin forța muncii noastre. Cei care au trecut prin război, detenție, chinuri cumplite, au știut ce au spus, adică „Să nu ne răzbunați!”. Războiul transformă omul într-o fiară, îi schimbă judecata și îi dă toate noțiunile peste cap. Eu doar îmi pot imagina aceste lucruri... Noi nu am fost puși în fața unor astfel de situații, dar mulți oameni din acele timpuri, da. În acest sens, ei, soldații noștri, ne dau un exemplu de bună comportare, de iertare, de compasiune.

În următoarele paragrafe am să subliniez câteva episoade emoționante, câteva lucruri care ne subliniază calitățile, ceva ce contribuie la definiția spirituală a poporului nostru.

Cât poate să fie de crunt un război între două state? Foarte. Dar două războaie la nivelul întregului continent? Un dezastru de proporții inimaginabile, dar cât se poate de real. Această catastrofă a fost posibilă în secolul al XX-lea, având două părți: Primul și Al Doilea Război Mondial. Războaiele au fost la nivel mondial, dar Europa a fost cel mai afectat continent. O perioadă de 21 de ani a stat între cele două

războaie, destul cât să se poată pregăti arme noi și mult mai eficiente. Pretențiile teritoriale au inflamat conducătorii națiunilor vremii, oamenii simpli, civili, s-au trezit într-o luptă aprigă și însângerată. Frământările economice au avut și ele ceva de spus, dar mai există și multe alte cauze... În condițiile acestea, armata română s-a purtat cu foarte mare gentilețe, a știut să facă diferența dintre adevăratul inamic și omul simplu, omul fără mari interese. Armata a avut experiența numeroaselor conflicte, România fiind învecinată cu Peninsula Balcanică, „butoiul cu pulbere” al Europei. Este de menționat faptul că 9% din teritoriul României face parte din Peninsula Balcanică. Ținând cont de procent, țara noastră nu poate să fie catalogată ca fiind balcanică. Pe lângă acest fapt, este cunoscut rolul de poartă dintre Occident și Orient, țara noastră fiind printre primele țări care au îndurat atacurile hunilor (și ale altor popoare migratorii) și care au ținut piept otomanilor.

Este foarte bine cunoscută relația dintre maghiari și români, aceasta fiind caracterizată de impasuri, de negativism. Dar trebuie recunoscut faptul că relația aceasta a avut parte atât de momente descendente, cât și de momente ascendente. În scop demonstrativ și cu o atitudine pozitivă, un episod demn de menționat este Războiul româno-ungar de la 1919, atunci când trupele române ajung în Budapesta. Sub presiunile făcute asupra trupelor române din Transilvania și regimul bolșevic, România reacționează. În 4 august 1919, capitala Ungariei este cucerită, iar Béla Kun demisionează și regimul comunist este înlăturat. Pe lângă înlăturarea regimului totalitar, soldații români au manifestat acțiuni de ajutorare a civililor, au împărțit hrană acestora. Foametea era una dintre caracteristicile acelei perioade. Astfel, în ciuda luptelor pentru Transilvania, românii nu au uitat să fie compătimitori și generoși. Majoritatea maghiarilor au avut și continuă să aibă o atitudine mai ostilă din cauza mândriei, din cauza momentelor grele, din cauza destrămării unei perioade de glorie a țării lor. De aceea continuă să repete: „Nem, nem, soha!” (Nu, nu, niciodată!). Dar, din nou, exemple pozitive vin și din partea lor, trebuie să recunoaștem acest lucru. Relațiile evoluează și nu tind să stagneze.

Cel mai bun exemplu al celor susținute de mine, având în vedere că anul acesta sărbătorim 100 de ani de la Marea Unire (Centenarul), este *Rezoluția de la Alba Iulia*, unde se cere libertate pentru **toate** popoarele și cultele, iertând faptele săvârșite împotriva românilor, subestimarea noastră. „Deplină libertate națională pentru toate popoarele conlocuitoare. Fiecare popor se va instrui, administra și judeca în limba sa proprie prin indivizi din sânul său și fiecare popor va primi drept de reprezentare în corpurile legiuitoare și la guvernarea țării în proporție cu numărul indivizilor ce-l alcătuiesc. Egală îndreptățire și deplină libertate autonomă confesională pentru toate confesiunile din Stat.” (*Rezoluția de la Alba Iulia*, III, 1., 2.) Această atitudine a atras simpatia unei părți dintre sași, dar și a altora, susținând bunele intenții ale românilor. Ideea de bună înțelegere și iertare a apărut și cu ocazia altor evenimente importante pentru noi, de exemplu: Revoluția de la 1821 (condusă de Tudor Vladimirescu), Revoluția Română din 1848 (*Dorințele partidei naționale în Moldova*, Mihail Kogălniceanu) etc. Nimeni nu poate contesta acest fapt, cuvintele sunt scrise. *Verba volant, scripta manent*.

Al Doilea Război Mondial este cunoscut pentru luptele dintre rase, etnii, naționalități. Ideologia fascistă a schimbat percepția asupra lumii. România devine o aliată a Germaniei, accentuând lupta împotriva unei țări cu pretenții asupra Basarabiei, Rusia. Problema Basarabiei s-a concretizat în câțiva ani bine-cunoscuți, 1812 (în urma războiului ruso-turc din 1806-1812) – toată regiunea este ocupată de Imperiul Rus, 1878 (în urma unui nou război ruso-turc, Războiul de Independență al României) – județele Cahul,

Bolgrad și Ismail au fost cedate Rusiei, iar România a primit Dobrogea. România, în cadrul celui de-Al Doilea Război Mondial, cucerește o însemnată porțiune din marea Rusie. În 25 octombrie 1942, armata română pornește un atac în Nalcik, capitala republicii Kabardino-Balkaria. „Aprigi în lupta cu forțele inamice, ostașii noștri au manifestat însă omenie față de populația civilă, fapt recunoscut de însuși primarul orașului, care a mulțumit comandantului, general de brigadă Ion Dumitrache și i-a dăruit drept recunoștință, o casetă de bronz și o sarică de lână neagră așa cum purtau localnicii.” (*Veteranii pe drumul onoarei și jertfei. De la Stalingrad la Bătălia Moldovei*, editura Vasile Cârlova, București, 1997, preluat de pe www.historia.ro) Generalul Ion Dumitrache se remarcă prin experiența vastă, acesta luptând în Primul Război Mondial, Al Doilea Război Mondial și Al Doilea Război Balcanic. Un alt general demn de menționat este Constantin Constantinescu-Claps. A luptat și el în aceleași războaie, în care s-a remarcat prin omenie și dreptate. A încercat să mențină o situație favorabilă evreilor, doar cei cu o comportare neadecvată erau șicanați. Se menționează faptul că era un om cinstit și demn, un om plin de bunăvoință, respectuos (indiferent de rasă sau alte caracteristici).

Astfel, iertarea, o calitate aparent fără o mare importanță, este ceea ce ne ridică alături de alte națiuni ale lumii. Nu suntem o țară cu un popor numeros, nu suntem o țară cu o întindere mare, nu avem cea mai puternică armată și nu suntem nici cea mai bogată țară, dar avem multe de oferit, suntem o națiune ospitalieră și cu multe alte calități și realizări. Prin muncă și hotărâre, noi, românii, ne-am ridicat onorabil, nu am înjosit, nu am jefuit și nu am mutilat alte popoare. Nu trebuie să ne subestimăm, suntem o națiune demnă, trebuie să punem în balanță răul și binele, să ne observăm realizările și să ne îndreptăm greșelile. Nu trebuie să ne învinovățim pentru fiecare nereușită, trebuie să ne dăm seama că soarta nu ne-a fost întotdeauna favorabilă, trebuie să apreciem ceea ce avem. Puterea de a ierta este cea mai mare calitate a noastră, ceea ce nu este greșit. În primul rând, iertarea ne face bine nouă, fiecăruia. Chiar și din punct de vedere medical. „Iertarea face ca pH-ul corpului să vireze spre unul alcalin, favorabil sănătății” (Dumitru Constantin Dulcan, medic militar specialist în neurologie, profesor universitar, autor de lucrări de filosofie și metafizică). În acest sens, religia a fost un factor favorabil modelării calităților umane, a susținut și a cultivat iubirea de neam, de țară și de Dumnezeu. Astfel, atitudinea românilor a fost una conformă cu învățămintele oferite de cea mai dragă instituție a românilor, Biserica. Este bine cunoscut rolul ei central, comunitățile fiind strâns legate de aceasta.

Într-un final, ca o concluzie personală, trebuie să înțelegem faptul că fiecare persoană are propriile opinii, o gândire diferită. Fiecare trebuie să aibă un control asupra propriei persoane, trebuie să ne moderăm discursul și să fim înțelegători față de ceilalți. Conlucrarea este o condiție esențială a succesului. Mai mult decât oricând, acum, în an de Centenar, să înlăturăm vrajba dintre noi, să ne iertăm greșelile unii altora, să întărim legăturile noastre. Ele nu s-au rupt niciodată, dar pare că nu le oferim o mai mare importanță, o valorificare mai mare a potențialului lor. Să facem o țară ca soarele sfânt de pe cer, să lucrăm fiecare la realizarea ei. Prin valorile morale, noi o vom clădi pe un fundament stabil, demn.

Bibliografie

1. Ciolan, I.N., *Transilvania prigonită de unguri*, Casa de editură „Petru Maior”, Târgu-Mureș, 1997
2. Duțu, A., Dobre, F., *Drama generalilor Români: 1944-1964*, București, Editura Enciclopedică, 1977, pp. 93, 123

3. Duțu, A., Dobre, F., *Distrugerea elitei militare sub regimul ocupației sovietice în România: 1947-1964*, București, Institutul Național pentru Studiul Totalitarismului, 2001, pp. 138, 329
4. Mărdărescu, G.D., *Campania pentru desrobirea Ardealului și ocuparea Budapestei (1918-1920)*, București, Editura Militară, 2009
5. Cristoiu, I., *Revista Historia*, <<https://www.historia.ro/sectiune/general/articol/ati-auzit-de-nalcik-e-localitatea-cea-mai-departata-cucerita-de-armata-romana-in-razboiul-din-est-contra-rusiei-sovietice>>, (accesat în 24.05.2018)

Mențiunea I

Popa Diana Elena
Liceul Tehnologic P. Poni, Iași
Coordonator, prof. Ploae Mona-Laura

100 de rânduri despre demnitate

Demnitatea este o calitate a ființei umane, dar și a popoarelor. În cazul unei persoane, ea presupune existența unei conștiințe a propriei valori, dublată de modestie și corelată cu conștiința valorii celorlalți.

Demnitatea umană este un criteriu de apreciere între oameni. Fiecare om își dorește demnitate. Ea vine din propria fire, dar, desigur, și de la alți oameni. Ea vine din și de la om, și se reflectă în om. Schiller, adresându-se semenilor, nota: “Demnitatea umană e în mâinile voastre, păstrați-o. Ea coboară o dată cu voi! Cu voi se va înălța!”. Demnitatea umană trebuie să fie una pentru toți. Omul față de Om trebuie să arate demnitate. Ea nu trebuie să depindă de culoare, sex, vârstă, naționalitate, etc. Atât oamenii „mari”, cât și cei „mici”, trebuie să manifeste, după părerea noastră, o demnitate umană egală. Există, firește, oameni mai buni, dar și mai răi, care nu pun preț, ba chiar ignoră esența și demnitatea omului. Voltaire spunea: “Am avut de trăit doar două zile: nu face să le petrecem oprimați de niște ticăloși vrednici de dispreț”. Cel care disprețuiește un alt om nu posedă o demnitate umană deplină. Sentimentul demnității umane nu trebuie să depindă de împrejurări — nici de bogăție, nici de proveniență socială, nici chiar de noroc. Ea trebuie să persiste mereu între oameni, ca un element indispensabil oricărei societăți. La Rochefoucauld spunea într-o știință a sa: “Există o demnitate care nu atâră de noroc; este o anumită atitudine care ne distinge și care pare a ne destina pentru lucruri mari; este prețuirea pe care ne-o dăm noi înșine fără a ne da seama; prin această calitate câștigăm respectul celorlalți oameni și, de obicei, ea este aceea care ne pune deasupra lor mai mult decât nașterea, funcțiile și decât însuși meritul”.

Orice scop are întotdeauna un cost, sau o demnitate. Considerăm că acest cost exterior se poate aprecia în ceva material, sau în bani, pe când costul interior se numește demnitate. Câteodată costul acestui interior este mult mai înalt ca prețul material. Într-adevăr, acolo unde nu există un preț, unde nu găsim un echivalent material, acolo este demnitate. Această demnitate nu are un preț extern, ci doar unul intern, subiectiv, care este estimat de conștiință. Acest preț la untricare o valoare intrinsecă ce se identifică cu demnitatea morală. Aceasta este direct legată de o anumită datorie, dar nu de sentimentul

datoriei. Sentimentul datoriei este altceva. Datoria, însă, este impunere practică. Sentimentul datoriei însă este mai presus. El vine din convingere, din conștiință. Conștiința este singura instanță care determină convingerea și motivează acțiunea datoriei. Astfel, putem deduce că demnitatea nu este ceva echivalat cu un preț și nu urmărește un interes material. Sursa ei este însăși ideea demnității umane. Dignitatea umană nuse supune unor legi pozitive, ci doar legii dictate de conștiință.

Așadar, orice om are un cost, o valoare lăuntrică inestimabilă. Orice om este un univers unic, irepetabil, sau, cum zicea Eminescu: „În orice om o lume își face încercarea”. Tocmai acest cost lăuntric, numit demnitate, îl face pe om să fie respectat de alți oameni, ca egal între egali. Din această realitate derivă, de fapt, conceptul echității: oamenii sunt egali între ei, toți au aceeași demnitate — iată formula demnității umane. Este necesar, totodată, să subliniem că demnitatea se manifestă sub mai multe aspecte: demnitatea familiei și dezvoltarea valorilor familiei, demnitatea copilului, a adolescentului, a studentului, a femeii și a bărbatului, demnitatea profesională, demnitatea națională.

Vom menționa faptul că demnitatea națională, mândria națională, nu are nimic în comun cu naționalismul. Fiecare națiune își are comorile sale naționale, care îi determină identitatea, dar și demnitatea națională, care este legată de sentimentul național, de datinile strămoșești, de patrimoniu cultural, de limbă etc.

Eminescu scria: “Naționalitatea trebuie să fie simțită cu inima și nu vorbită numai cu gura. Ceea ce se simte și se respectă adânc se pronunță arareori”. Dignitatea națională corelează direct cu iubirea față de țară și de neam, față de pământul natal. Fiecare popor trebuie să fie apreciat ca identitate națională și respectat în concertul popoarelor lumii. Respect și reciprocitate, iată caracteristicile de bază ale demnității naționale. Lezarea demnității unui popor duce la cataclisme sociale. Așadar, avem datoria să ne apărăm demnitatea noastră națională, să fim oameni la noi acasă, cetățeni ai acestei țări.

Procesele ce se desfășoară actualmente pe continentul nostru, extinderea Uniunii Europene se bazează pe principiul unității în diversitate. Fiecare țară, fiecare popor, cu identitatea și cu demnitatea sa, este primit în familia europeană.

Dignitatea poate fi atribuită omului, poporului, ea poate fi privită sub diferite aspecte — a omului în general sau a specialistului, a meseriașului. De asemenea, demnitatea poate fi privită și prin prisma drepturilor omului, a echității sociale, a unor procese sociale, precum cel electoral, judiciar etc. Dignitatea națională este valoarea supremă a oricărui popor. Ea este legată de trecutul istoric, de adevăr și, desigur, ea motivează și determină dăinuirea unui popor în istorie. E un adevăr care nu are cum ocoli nici țara noastră.

După adoptarea Declarației de Independență, s-a creat o bază legislativă adecvată privind protecția drepturilor omului și, implicit, a demnității umane. Au fost ratificate o serie de declarații, tratate, convenții internaționale: Declarația universală a drepturilor omului, Pactul internațional cu privire la drepturile civile și politice, Convenția cu privire la drepturile copilului, Convenția internațională privind eliminarea tuturor formelor de discriminare rasială, Convenția Europeană pentru protecția drepturilor și libertăților fundamentale ale omului, și multe altele. În același timp, trebuie să subliniem că ratificarea, sau aderarea, sau chiar adoptarea cadrului legislativ, nu schimbă imediat situația și nu creează microclimatul social, mecanismele legislative și relațiile umane necesare coeziunii sociale.

Pe de altă parte, demnitatea poate fi atribuită omului, poporului, ea poate fi privită sub diferite aspecte — a omului în general sau specialistului, a meseriașului. De asemenea, demnitatea poate fi privită și prin prisma drepturilor omului, a echității sociale, a unor procese sociale, precum cel electoral, judiciar etc. Demnitatea națională este valoarea supremă a oricărui popor. Ea este legată de trecutul istoric, de adevăr și, desigur, ea motivează și determină dăinuirea unui popor în istorie.

Considerăm că, pentru o ameliorare a mediului social, în primul rând e nevoie de o profundă schimbare de mentalitate, ca populația să conștientizeze necesitatea cunoașterii și respectării legilor. E necesar, de asemenea, ca și autoritățile să dea dovadă de responsabilitate majoră în ceea ce privește respectarea acestora, drepturilor și libertăților cetățenilor, a demnității acestora.

În istoria omenirii s-au perindat o mulțime de popoare. Uneleau rezistat încercărilor timpului, altele s-au stins o dată cu cetățile, orașele și așezările lor. Dăinuirea în istorie depinde în mare măsură de însuși poporul, de demnitatea sa națională. Fiecare popor, pentru a rezista, trebuie să-și păzească țara, iar statului îi revine să aibă grijă de cetățenii ei, să-și protejeze și să dezvolte cultura, limba și tradițiile lor. Totodată, formarea și dispariția țărilor și a statelor este un proces firesc, istoric, un proces evolutiv.

Fiecare stat își are istoria sa. De-a lungul secolelor și țara noastră a cunoscut numeroase schimbări teritoriale, de organizare statală, de componență etnică, influențe culturale din partea celor cu care a intrat în contact. Suntem, de fapt, o zonă de interferență culturală. Un rol nefast l-a avut, totuși, în evoluția ei în perioada modernă, suveranitatea otomană și politica de deznaționalizare rusească, dezmembrarea teritoriului în urma diferitelor “pacte”, deportările, foametea organizată, imigrațiile etc. La fiecare etapă istorică, țara suferea pierderea unui anumit teritoriu. Toate imperiile — Imperiul Otoman, Imperiul Austro-Ungar, Imperiul Rus — ne-au “croit” harta, sfărtecând trupul țării. Cu toate acestea, ne-am păstrat identitatea, modul de trăi și felul de a fi, limba și datinile. Pe parcursul anilor, tocmai datorită componentelor demnității naționale, am reușit să supraviețuim ca țară și popor. În viziunea noastră, demnitatea națională este valoarea supremă a dăinuirii noastre în istorie. Legăm demnitatea națională de patriotism, de iubirea față de țară și neam. Demnitatea începe, de fapt, de la omul concret, de la cetățean, de la mamă, de la familie, de la satul natal, de la baștină, și se întruchipează în demnitatea poporului, în demnitatea națiunii.

Bibliografie:

1. Eco, U., *Lector în fabula*, Ed. Univers, București, 1991.
2. Eco, U., *Opera deschisă*, Ed. pentru literatură universală, București, 1969
3. Hegel, G.W.F., *Fenomenologia spiritului*, Ed. Academiei, București, 1995.
4. Hegel G.W.F., *Studii filosofice*, Ed. Academiei, București, 1967. 240 Demnitatea - valoare supremă a omului și națiunii
5. Marx, K. și Engels F., *Scrisori din tinerețe*, Ed. Politică, București, 1968.
6. Platon, *Republica*, Ed. Polirom, București, 1997
7. Răducă, V. *Antropologia Sfântului Grigore de Nyssa*, Ed. Institutului Biblic și de misiune al bisericii ortodoxe Române, București, 1996
8. Sommer, R., *Teoria înstrăinării omului*, Ed. Politică, București, 1972

Mențiunea II

Crișan Sonia

Colegiul Tehnic Dr. I. Rațiu, Turda, jud. Cluj

Coordonator, prof. Fekete Ioana

Raport către valoare

Îmi adun valorile: universalismul, benevolența, tradiția, conformismul, securitatea, puterea, realizarea, hedonismul, stimularea și autodeterminarea, conform inventarului realizat de Shalom H. Schwartz și încep să notez despre ceea ce ne definește pe noi în cei o sută de ani de la Marea Unire. S-a înserat, ziua de școală s-a sfârșit, mă întorc asemenea cârțiței în camera mea de acasă, aflată pe acest pământ sfânt al țării mele. Nu mă simt ostenită de lucru, dar soarele a apus și eu trebuie să-mi întorc gândurile spre subiectul ce trebuie să-l scriu.

Soarele a apus, casele și-au pierdut treptat conturul iar eu privesc în jurul meu gândindu-mă la ce reprezintă pentru mine o valoare anume: patriotismul, dragostea de neam și țară, oare cum o putem evoca această formă de iubire? Strâng în căușul palmei, cu liniște și duioșie, un bulgăre de pământ românesc. L-am purtat cu mine de câteva zile pentru a-mi găsi inspirația, modul de a relaționa cu istoria neamului meu iar atunci când simțeam că îmi spune ceva îl ascultam strângând în căușul palmei cu multă putere și dragoste. Dar în acest moment când soarele a apus țin în palma mea acest bulgăre de pământ românesc și mă bucur nespus de mult că pot să-l numesc al meu, al patriei mele, al locului de unde eu îmi trag seva vieții.

Poate multă lume îmi va interpreta greșit modul de a relaționa cu acest element ceresc, pământesc pe care îl privesc ca un factor transfigurator în comportamentul și în formarea mea, un atu pe care mulți dintre noi nu îl apreciem cu adevărat. De multe ori stau și mă gândesc cum aș putea trăi în această țară dacă nu aș iubi poporul, modul în care relaționează oamenii, tradițiile și obiceiurile noastre dar și limba pe care o vorbim, cea de “baștină” cum s-ar spune, singura legătură ce ne face un tot unitar, un singur scop în mai multe corpuri concentrice prin aspirația către protejarea și prețuirea actului patriotic. Momentul magic al dimineții aurii constituie pentru mine o nouă zi, un nou început în care pot să-mi arăt recunoștința față de ceea ce am primit, ceea ce am trăit până acum și ceea ce pot să dovedesc întregii societăți prin acțiunile mele de recunoștință și mulțumire sufletească. Îmi amintesc și acum de perioada copilăriei în care părinții mei lucrau pământul din spatele casei iar eu îi ajutam în neștiința mea de copil, prin adunatul uneltelor, al instrumentelor agricole, începând un amplu proces de inițiere al conștientului meu în tainele muncii și al prelucrării pământului. Această imagine a părinților mei care săvârșeau gesturi aproape rituale a avut un rol semnificativ și esențial în evoluția și dezvoltarea mea, precum și în înțelegerea adevăratelor valori și comori ale poporului meu. Pământul reprezenta pentru mine un element de distragere a atenției, o jucărie prin care îmi puteam elibera gândurile și mă destindeam de la toate acele probleme care pentru mine erau nesemnificative, dar constituiau un impediment în viața părinților. Eu pot spune că am fost un copil care și-a petrecut copilăria alături de natura, de rezultatul muncii Domnului, un factor formativ în modul meu de apreciere al țării în care mi-am desfășurat până acum existența. Desigur, odată cu

maturizarea organismului meu, am realizat că patriotismul înseamnă de fapt o modalitate de a-ți aprecia propria țară, oamenii cu care conviețuiești și realizezi legături dar și un amplu și accentuat proces de respectare și iubire a populației ereditare.

În viața mea, modelul de acasă a reprezentat, în principal un avantaj prin caracterul pe care mi l-am format prin intermediul relațiilor familiale. Mama și cu tatăl meu reprezintă stâlpul conștiinței mele, eu fiind doar un copil care nu știa încă ce înseamnă o societate, un prieten, până la urmă o relație bazată pe umanitate și mai apoi alegerile pe care le-am făcut au fost și rezultatul deciziilor lor, sfaturi favorabile asupra fizicului și raționalului meu.

Odată cu începutul anului 1918, istoria neamului român a suferit o completă transformare, aceasta reprezentând anul triumfului și al sfârșitului șir de lupte, statul român devenind unul național unitar. Un alt aspect istoric care întărește acest proces de patriotizare al poporului român este reprezentat de fapta eroică a domnitorului Mihai Viteazul, domnitor care a contribuit la construirea acestui sistem complex, unitar și unic. Pentru mine, aflarea de la părinți și informarea de către școală, despre gestul asumat și eroic al domnitorului Mihai de a unii cele trei țări a reprezentat cheia tuturor rezolvărilor la întrebările realizate pe baza actului iubirii față de țară și neam. Mihai Viteazul, nume cu conotații semnificative în istorie, îmi trezește amintiri, cu privire la momentul în care am pătruns în colectiv, de ziua în care am reușit să întemeiez legături cu indivizii societății aflată în continuă dezvoltare. Prima impresie a mea legată de domnitor a fost una de pură mulțumire, de recunoaștere deplină pentru acțiunea lui bravă și dominată de luciditate și siguranță strategică.

Astfel, în timp, s-a consolidat și mai puternic sentimentul de apartenență pentru țara românească, pentru valorile naționale românești, aspecte ce trebuiesc onorate cu multă sfințenie și mult devotament de toate generațiile în creștere. Asemenea altor copiii, am reușit și eu să înțeleg într-un final că țara mea are nevoie de încredere, de compasiune, de toleranță și de protecție pentru că, dacă aceste elemente nu se regăsesc în nucleul ei, dezvoltarea acesteia va avea de suferit sau se va transforma doar într-o gaură din care ies oameni fără valori și fără aspirații. Totuși, eu sunt nevoită să ăa vorbesc despre ceea ce consider eu că a însemnat și înseamnă patriotismul în viața mea. Tata era cel care îmi povestea de evoluția țării noastre încă, de când era și el doar un copil. Poveștile cu care am intrat în contact au fost legate de luptele domnitorilor noștri cu adversarii politici, cu conducătorii altor țări, precum Mihai Viteazul care este recunoscut ca fiind primul dintre reprezentanții țării care a întreținut mai multe lupte cu turcii și pe care le-a dus la bun sfârșit. Tot în această sferă a poveștilor pot introduce istorisirile de la tatăl meu, cu privire la domnitorul Neagoe Basarab, acesta purta în suflet toată durerea și tot zbuciumul vremurilor sale, dar un lucru ce trebuie precizat e faptul că mintea lui se ridica de la cele pământești, acesta împărtășea celor de lângă el credința sa puternică, lasând-o ca moștenire generațiilor viitoare.

De pildă, azi, în ceea ce mă privește sunt revoltată când se trezesc unii care vorbesc despre "unitatea dacică" și pun sub semnul întrebării viitorul României de astăzi. Ați auzit pesemne – sunt tot felul de scenarii potrivit cărora nu se știe ceea ce se va întâmpla cu România și că ar trebui să ne temem pentru viitor. Or, ceea ce sigur s-a întâmplat este că românii și-au confirmat, în repetate rânduri, dorința de unitate, de încredere în propriile decizii. Pentru mine, cuvântul Romania reprezintă un loc de unde mă inspir, din care îmi extrag inspirația și conștiința propriilor valori dobândite pe parcursul inițierii mele în acest concurs denumit viață . A fi în strânsă legătură cu această țară este ceea ce contează cu adevărat, o

relație simbolică cu spațiul sacru pe care de câte ori îl părăsim îl numim “acasă”, formându-ne deja acel sentiment de apropiere, de consolidare sufletească. Prezența bunicii mele, în copilărie a fost la fel de importantă, deoarece odată cu ajutorul ei am învățat cum să particip la munca pământului, la obținerea rodului pe care ni-l oferă solul, desigur doar dacă este apreciat, întreținut și iubit, aici ilustrându-se comuniunea dintre om și natură.

Patriotismul, este o valoare, dar: ce însemna pentru mine patriotismul, un termen necunoscut, ceva neobișnuit, dar acum am informația necesară pentru a-mi putea argumenta opinia și ideile percepute și receptate, de psihicul și de intelectul meu. Am rămas, același copil plin de speranță și de vise, sperând că la un moment dat voi întâlni și eu în viața mea de adolescentă în plină ascensiune și formare cognitivă, o persoană care să îmi îndeplinească așteptările, făcând referire la acest aspect al idealului meu, al conștiinței, al copilului din mine.

În acest moment, în căpșorul meu se adună o serie de idei despre cum unii dintre noi uităm de importanța țării noastre, despre ceea ce ne reprezintă, niște motive și elemente specifice care puse laolaltă întăresc acest spirit patriotic. Rolul nostru în societate nu este să ne uităm la țara aceasta cum se descompune și se revarsă ușor, ci să contribuim la realcătuirea ei, la recompunerea fiecărei piese, asemenea unui joc de puzzle. Mă repet, realizând că rolul meu în această societate nu este unul nesemnificativ, totul pornește de la dorința, de la ideea de a ne însuși această calitate, de schimbare prin raportare la sentimentul ce ne leagă de această bucată de pământ, pe care o putem ilustra sub forma unei entități esențiale în largirea orizonturilor noastre.

Închei, aceste rânduri personale cu o idee bazată pe luciditate și cunoștință a propriilor valori, prin care vreau să menționez încă o dată, că fenomenul de patriotism este cel mai pur și mai esențial element în fundamentarea relației oamenilor cu propria țară.

Bibliografie:

1. *Măria sa Neagoe Basarab: însemnările monahiei Platonida, Doamna Despina a Țării Românești*, Editura Bonifaciu, 2012, Bacău
2. Marin C. Cristian, *Mihai Viteazul*, Editura Grai și suflet, 2013, București
3. Virgiul Gheorghiu, *Cum am vrut să mă fac sfânt*, Editura Deisis, Sibiu, 2008

Anexe

Anexa 1 – Tabelul elevilor participanți la concurs

Anexa 2 – Câștigătorii concursului, ediția 2018